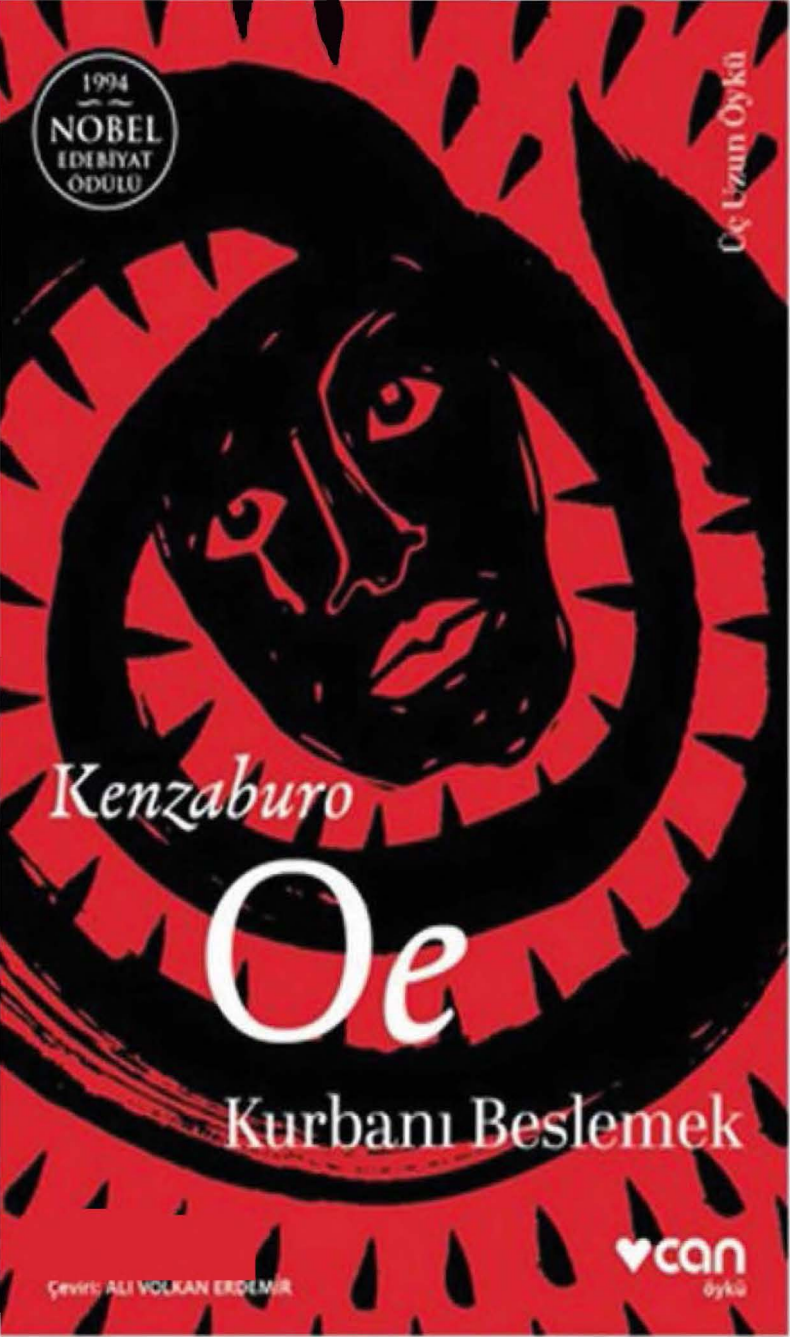

1994
NOBEL
EDEBİYAT
ÖDÜLÜ
Üç Uzun Öykü
Kenzaburo
Oe
Kurbanı Beslemek
Çeviri: ALI VOLKAN ERDEMİR
can
öykü

KENZABURO OE

KURBANI BESLEMEK

ÜÇ UZUN ÖYKÜ

KENZABURO OE

KURBANI BESLEMEK

ÜÇ UZUN ÖYKÜ

ÖYKÜ

1994 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Japonca aslından çeviren

Ali Volkan Erdemir

can

Kenzaburo Oe'nin *Şiiku*, *Varera no kyoki o ikinobiru miçi o oşie yo* ve *Mizukara vaga namida o nuguitamau hi* adlı uzun öykülerinin bir araya getirilmesiyle oluşmuştur.

Şiiku, Kurbanı Beslemek
© 1958, Kenzaburo Oe
© 1994, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Varera no kyoki o ikinobiru miçi o oşie yo, Delilikten Kurtar Bizi
© 1969, Kenzaburo Oe
© 1995, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Mizukara vaga namida o nuguitamau hi, Gözyaşlarımı Sileceği Gün
© 1972, Kenzaburo Oe
© 1995, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd. aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2015
3. basım: Şubat 2017, İstanbul
Bu kitabın 3. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Düzelti: Mert Tokur
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek, M. Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit
Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26
Topkapı-İstanbul
Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-2615-6

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 31730

Kenzaburo Oe'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

Kişisel Bir Sorun, 2010

KENZABURO OE, 1935 yılında Japonya'nın Şikoku Adası'nda doğdu. Tokyo Üniversitesi'nde Fransız edebiyatı eğitimi gördü. Eserlerinde İkinci Dünya Savaşı sonrasında yetişen kuşağın hayal kırıklığını ve duygularını ifade etti. Güçlü toplumsal ve siyasal eleştirileriyle Japon edebiyatında kendine özgü bir yer edindi. 1957'de *Kurbanı Beslemek*, 1964'te *Kişisel Bir Sorun*, 1967'de *Sessiz Çığlık*, 1969'da *Delilikten Kurtar Bizi*, 1983'te *Atarashii hito yo, mezameyo* adlı eseri (Ayağa Kalk Genç Adam) yayımlandı. Çarpıcı romanları ona dünya edebiyatında da önemli bir yer kazandırdı; Oe, 1994 Nobel Edebiyat Ödülü'yle onurlandırıldı.

ALİ VOLKAN ERDEMİR, 1974'te Denizli'de doğdu. AÜ DTCF Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Anabilim Dalı ile Japon Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda öğrenim gördü. Tokyo University of Foreign Studies'de Japon dili ve kültürü derslerine katıldı. Kyoto Üniversitesi'nde yüksek lisans ve doktora derecelerini aldı. 2008'den itibaren Erciyes Üniversitesi Japon Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı öğretim üyesi olarak görev yapıyor. Boğaziçi Kitap Fuarı Haiku Yarışması'nda (2010) Mansiyon Ödülü kazandı. *Loti'yi Anlamak / Pierre Loti'nin Doğusu, Japonya'da Türk İmgesinin Oluşumu* ve *Japon Kültür Tarihinin Satır Başları* adlı eserleri yayımlandı.

İçindekiler

Kurbanı Beslemek 11

Delilikten Kurtar Bizi 67

Gözyaşlarımı Sileceği Gün 119

KURBANI BESLEMEK

Kardeşimle birlikte, vadinin dibindeki geçici krematoryumun –sık çalılar kesilerek açılmış alanın hafifçe kazılmasıyla meydana getirilmiş bir ölü yakma yeriydi burası– yağ ve kül kokan yumuşak zeminini birer tahta parçası ile eşeliyorduk. Vadinin dibini akşam karanlığı ve ormanda bir pınardan fışkıran su kadar soğuk bir sis tabakası kaplamıştı; bizim yaşadığımız yer olan bayır tarafına, yani taş döşeli yolun çevrelediği küçük köyümüzün üzerine şarap kırmızısı bir ışık vuruyordu. Yerimden doğruldum, ağzım yırtılırcasına esnedim. Kardeşim de doğruldu ve küçük bir esnemenin ardından bana gülümsedi.

Kalkıştığımız "toplamacılık"tan vazgeçerek elimizdeki tahta parçalarını gür otların arasına fırlatıp köye çıkan patikayı yan yana yürümeye başladık. Krematoryuma, yakılan cesetlerden artakalan, göğsümüzü süsleyecek birer madalya gibi takabileceğimiz iyi durumdaki kemikleri toplamak için gelmiştik. Ne var ki köydeki diğer çocuklar bizden önce davrandıklarından elimiz boş dönüyorduk. Başka çarem yoktu: İlkokuldaki sınıf arkadaşlarımdan birini dövüp kemik parçalarını alacaktım elinden. Daha iki gün önce, o krematoryumda parlak alevler arasında bir kadın cesedinin küçük bir tepe gibi şişen çıplak karnını, son derece üzgün bir yüz ifadesiyle

orada öylece uzanmış halini, kara kıyafetler içindeki büyüklerin ardından görmüştüm. O ânı hatırlayınca ürperdim, kardeşimin ince kolunu kavrayıp adımlarımı sıklaştırdım. Cesetten kalan koku, nasırlı parmaklarımızın arasında ezdiğimiz böceklerden çıkan sümüksü salgıdan yayılan koku gibi burnumun direğini kırıyordu.

Ölülerimizi köyde yakmak zorunda kalışımıza, yaz öncesinden başlayıp hâlâ devam eden yağmurlar neden olmuştu; ardı arkası kesilmeyen yağmurlarla oluşan su taşkınları artık günlük, sıradan bir olay haline gelmişti. Köyümüzden kente giden en kestirme yol olan asma köprü toprak kayması sonucu yıkılınca köy ilkokulunun ek binası kapatılmıştı. Posta işleri durmuştu ve yetişkinler ancak zorunlu hallerde, dağın sırtındaki dar ve tehlikeli patikadan geçerek kente varıyorlardı. Bu durumda, ölüleri kentteki krematoryuma taşımak söz konusu bile olamazdı.

Ancak, kentle bağlantımızın tamamen kesilmesi, tarımla geçinen, eski bir yerleşim yeri olmasına karşın pek gelişememiş köyümüzde endişe uyandırmıyordu. Çünkü kentlilerin biz köylülerden pis hayvanlarmışız gibi iğrenmeleri bir yana, günlük ihtiyaçlarımızın tümü, dar vadiye bakan bayırdaki küçük yerleşim mekânımızda istif edilmiş durumdaydı. Ayrıca okulun daha yazın başında tatile girmiş olmasına çocuklar çok seviniyordu.

Tavşandudak, köyün girişindeki taş döşeli yolun başında, göğsüne bastırdığı bir köpekle dikiliyordu. Kardeşimi omzundan tutup ona doğru çevirdim ve birlikte yaşlı kayısı ağacının koyu gölgesinden geçerek Tavşandudak'ın kucakladığı köpeğe bakmaya koştuk.

Tavşandudak, "Bakın!" diyerek sarsınca, kollarının arasındaki köpek hırladı. "Baksanıza şuna!" Tavşandudak'ın kollarında kan ve köpek tüylerinin bulaştığı ısırık izleri vardı. Göğsündeki ve kalın kısa boynundaki ısırık

izleri de tomurcuk gibi kabarmıştı. "Bakın," dedi Tavşandudak, büyük bir ciddiyetle.

"Hani dağa, vahşi köpek yakalamaya beraber gidecektik!" dedim, çok şaşırmış ve kırılmıştım. "Sözünü tutmayıp tek başına gittin demek."

"Seni aradım," dedi hemen Tavşandudak, "ama bulamadım."

"Isırmış seni," dedim, bir kurt gibi vahşi bakışlı, burun delikleri öfkeyle şişip inen köpeğe parmaklarımın ucuyla usulca dokunarak. "İnine girdin mi peki?"

"Evet, boğazımı ısıramasın diye boynuma bir deri kemer sararak girdim," dedi Tavşandudak büyük bir gururla.

Hayalimde o sahneyi canlandırdım; gün ışığı vuran erguvani bayırdaki taş döşeli yolda, boynunu deri kemerle sararak emniyete alan Tavşandudak, kucağında orasını burasını ısırıp duran köpek yavrusuyla, kurumuş ot ve dallarla dolu inin ağzından çıkıyordu.

"Yeter ki seni boğazından yakalamasın," dedi Tavşandudak, kendine güvendiğini belli eden yüksek bir sesle. "Tabii, yuvada yalnızca yavrular kalıncaya dek beklemem gerekti."

"Köpekleri vadide koşarken görmüştüm," dedi kardeşim heyecanla, "beşini birden."

"Yaa," dedi Tavşandudak, "ne zamandı bu?"

"Öğleden hemen sonraydı."

"Tamam işte, onlardan sonra da ben çıktım."

"Bu beyaz hayvan ne güzel böyle," dedim hayranlığımı ses tonuma yansıtmadan.

"Bunun annesi bir kurtla çiftleşmiş," dedi Tavşandudak; durumu muzırca ama gerçeği aktaran bir yerel ağızla açıklamıştı.

"Müthiş," dedi kardeşim sanki bir rüyadaymışçasına.

"Bana iyice alıştı," dedi Tavşandudak böbürlenerek, "bundan böyle vahşi dostlarının yanına dönmeyecektir."

Kardeşimle ben susuyorduk.

"Bakın, gördünüz mü?" dedi Tavşandudak, köpeği birden taş döşeli yola bırakarak. "Gördünüz mü?" Kardeşimle ben köpek yerine dar vadiyi örten gökyüzüne bakıyorduk; inanılmaz büyüklükte bir uçak müthiş bir hızla üstümüzden geçmekteydi. Havayı yaran şiddetli ses dalgaları bizi de bir anlığına içine alınca bu sesin içinde, yağa yakalanmış böcekler gibi, kımıldayamamıştık.

"Düşman uçağı!" diye bağırdı Tavşandudak. "Düşman burada!"

Gökyüzüne bakarken avazımız çıktığı kadar haykırdık: "Düşman uçağıı..."

Ama artık gökyüzünde batmakta olan güneşin kızıla çevirdiği bulutlar dışında hiçbir şey görünmüyordu. Bakışlarımızı Tavşandudak'ın taş döşeli yolda havlaya havlaya dans eder gibi koşan köpeğine çevirdik. Köpek, bir anda yoğun çalıların arasına girip gözden kayboldu. Tavşandudak, köpeğin peşinden gitmek üzereyken öylece donup kaldı. Kardeşimle sake içmişiz de kanımız kaynamış gibi güldük. Tavşandudak da, sinirlendiği halde gülmesini engelleyemedi.

Tavşandudak'ın yanından ayrılıp alacakaranlıkta pusuya yatmış iri bir canavar gibi görünen ambara döndük. Babam, yarı karanlık, toprak zeminli mutfakta bizim için akşam yemeği hazırlıyordu. "Biz uçak gördük," diye bağırdı kardeşim sırtı bize dönük babama. "Kocaman bir düşman uçağı." Babam arkasını bile dönmeden homurdanır gibi bir şeyler söyledi. Babamın ağır av tüfeğini temizlemek için toprak zeminli mutfağın ahşap duvarındaki yerinden aldım; kardeşimle kol kola girerek karanlık merdivenlerden yukarı çıktık.

"Köpeğin kaçışına üzüldüm," dedim.

"Uçak da kaçtı," diye ekledi kardeşim.

Köyün merkezinde yer alan umumi ambarın üst katında, bir zamanlar ipekböceği yetiştiriciliği için kullanıl-

mış odada yaşıyorduk. Babam tahtaları oynamaya başlamış kalın döşemenin üzerine serdiği hasır ve battaniyelerin üzerinde yatarken, ipekböceği sepetiyle eski tahta kapı kullanılarak yapılmış yatakta kardeşimle ben uyuyorduk. Duvar kâğıtlarına sinmiş berbat koku geçmemişti daha; tavan kirişindeki çürümüş dut yapraklarını yiyerek yaşayan ipekböceklerinin yaşam alanı artık insanların olmuştu.

Hiç mobilyamız yoktu. Namlusuyla birlikte, üzerinde yağ birikmiş dipçiği de sanki bir çelik parçasıymış gibi parlayan, ateş edildiğinde insanın kolunu uyuşturacak kadar şiddetle geri tepen av tüfeği, fakir evimizin nadide eşyalarındandı. Bunun dışında, çıplak kirişlerden aşağıya doğru sarkan, kurutulmuş gelincik postu ile çeşitli kapanlarımız vardı. Babam, yabani tavşan ile yabani kuş, karın çok yağıp biriktiği kışlarda da yabandomuzu avlar; kapanla yakaladığı gelinciklerin postlarını kurutur, bunları kent belediyesine satarak geçimimizi sağlardı.

Kardeşimle ben, yağlı bir bezle tüfeğin namlusunu parlatırken, kapının tahta aralığından karanlık gökyüzüne bakıyor, uçağın uğultusunu yeniden duymayı bekliyorduk. Ne var ki köyün üzerinden çok seyrek uçak geçerdi. Silahı duvardaki yerine koyup yatağımıza uzandık, babamızın sebzeli pirinç lapasını getirmesini aç karınlarımız guruldayarak bekliyorduk.

Kardeşimle ben sert kabuklu, etli bir meyvenin içindeki iki küçük çekirdek gibiydik, ışıkla ilk buluştuğunda titreyerek yarılacak bir zarla sarılmış yumuşak, sulu iki yeşil çekirdek. Bu sert kabuğun dışında, çatıdan bakıldığında uzakta ince bir çizgi halinde parlayan denizin kenarındaki, sıra sıra dağların ardındaki kentte, çok uzun zamandır anlatılagelen bir efsane kadar çarpıcı ve sevimsiz savaş, pis havasını kusuyordu. Ancak bu savaş bizim için, köyde genç erkeklerin yokluğundan ve ara sıra postacının cepheden getirdiği ölüm haberlerinden başka bir

anlam ifade etmiyordu. Savaş sert kabuğumuzdan, kalın etimizden geçip bize erişememişti. Son günlerde köyün üzerinden geçmeye başlayan "düşman" uçakları bizim için ender görünen bir kuş türünden öte bir şey değildi.

Şafağa doğru şiddetli bir yer sarsıntısı ve korkunç bir çarpma sesi ile gözlerimizi açtık. Babam yere serdiği battaniyenin üzerinde oturuyordu; gözleri, gece yarısı, ormanda pusuya yatmış, avının üzerine atlamaya hazır bir hayvan gibi hırsla parlıyordu, vücudunu büzmüştü. Ne var ki yerinden fırlayıp kalkmaktansa kendini yeniden yatağa bırakarak uykuya daldı.

Uzun bir süre kulak kabartarak bekledim ama bir gürültü çıkmadı. Ambarın tavan penceresinden içeri sızan ay ışığında parlayan küf ve küçükbaş hayvan kokusunu andıran nemli havayı soluyarak sabırla bekledim. Uzun bir süre geçti, yanımda alnı ter içinde kalmış halde uyuyan kardeşim hafifçe inledi. Anlaşılan kardeşim de benim gibi gürültüyü yeniden duyar mıyım diye beklemiş; olmayınca dayanamayıp uyuyakalmıştı. Elimle kardeşimin bir bitki sapı kadar zayıf ve ince boynuna dokunup onu hafifçe sallayarak güvende olduğunu hissettirmek istedim, bu temasla sakinleşip ben de yeniden uykuya daldım.

Uyandığımda ambarın tahta aralıklarından içeriye gün ışığı süzülmüş, hava da çoktan ısınmıştı. Babam ortalıkta görünmüyordu. Duvardaki silah da yerinde değildi. Kardeşimi hafifçe sarsarak uyandırdıktan sonra yarı çıplak halde, ambarın önündeki taş döşeli yola çıktım. Yola ve taş basamaklara güneş ışıkları vurmuştu. Gözleri kamaşmış çocuklardan kimi ayakta öylece dikiliyor, kimi köpeğinin bitlerini ayıklıyor, kimi de bağırarak koşturuyordu; ama tek bir yetişkin görünmüyordu ortalıkta. Kardeşimle demircinin kâfur ağacının gölgesindeki küçük işliğine koştuk. Loş işlikte hiç harlı kömür ateşi yoktu; körük sesi duyulmuyor, demirci yarısını toprağa gömdüğü

akkor halindeki demir parçasını, güneşten olağanüstü şekilde bronzlaşmış kaslı koluyla dövmüyordu. Hayatımızda ilk kez böyle bir durumla karşılaşmıştık: Sabahtı ve demirci işliğinde değildi. Kardeşimle kol kola girip taş döşeli yoldan sessizce geri döndük. Köyde tek bir yetişkin erkek bile yoktu. Kadınlarsa evlerinin içinde olmalıydılar. Çevrede, kavurucu güneş ışığı altında kendilerinden geçmiş çocuklar vardı sadece. Yüreğim fena daraldı.

Köy çeşmesine inen merdivenin taş basamaklarına uzanmış Tavşandudak, bizi görünce el sallayıp koşarak yanımıza geldi. Bilgiçlik taslarken ayrık dudağının arasından koyu, ince beyaz bir salya köpüğü taşıyordu.

"Hey, biliyor musun?" diye bağırarak sordu sırtıma eliyle vurarak, "biliyor musun?"

"Neyi?" diye sordum.

"Dün gördüğümüz uçak vardı ya, gece dağa çakılmış," dedi, "şimdi köyün tüm erkekleri, ellerinde av tüfekleriyle dağda, uçaktaki askerleri arıyorlar."

"Düşman askerlerini mi vuracaklar yani?" diye sordu kardeşim acı ve tiz bir sesle bağırarak.

"Hayır, vurmayacaklardır; hem zaten pek fazla mermileri de yok," diye nazikçe yanıtladı Tavşandudak. "Öldürmek yerine onları yakalamaya çalışacaklardır."

"Uçağa ne oldu acaba?" diye sordum.

"Çam ormanına düşüp paramparça olmuş," dedi Tavşandudak hızlı bir şekilde, gözleri ışıldıyordu. "Postacı görmüş uçağın çakılışını. Sen o bölgeyi biliyorsun di mi?"

Biliyordum, şimdi çam ormanında ağaçlar püskül gibi kozalaklanmış olmalıydı. Yabani kuşların yumurtalarına benzeyen kozalaklar yaz sonunda açılacak, biz de onları mermi niyetine toplayacaktık. Belki de bir akşam karanlığında ya da şafak vakti yaşadığımız ambara aniden şiddetli bir gürültü çıkaran o kahverengi mermilerden atılacaktı.

"Pişt!" diye seslendi Tavşandudak, büzülmüş dudağının altından pembe diş etleri görünüyordu. "O ormanı biliyorsun değil mi?"

"Evet, evet, biliyorum!" dedim ben de dudaklarımı büze büze. "Gidelim mi?"

Tavşandudak'ın gözlerinin çevresinde sayısız kırışıklık belirdi, şeytansı bir şekilde gülümseyerek sessizce bana bakıyordu. Bu hali beni rahatsız etmişti.

"Gideceksek hemen üzerime bir gömlek alıp geleyim," dedim Tavşandudak'a bir bakış atarak, "ama yalnız gitmek istersen sen yola çık haydi, ben ardından yetişirim."

Tavşandudak'ın bu sefer yüzü buruştu; durumdan hoşnut, "Hayır, olmaz! Çocukların oraya gitmeleri yasaklandı. Yabancı asker sanılıp vurulabiliriz," dedi.

Başımı öne eğip sabah güneşinin ısıttığı taşların üzerindeki çıplak ayağıma, kısa, gürbüz parmaklarıma baktım. Hayal kırıklığı bir bitki özü olup vücuduma sızarken, içim yeni öldürülmüş bir tavuğun iç organları gibi alev alev yanıyordu.

"Düşman askerleri neye benziyorlardır acaba?" diye sordu kardeşim.

Tavşandudak'ın yanından ayrılıp kardeşimle kol kola, taş döşeli yoldan yürüyerek ambara döndük. Gerçekten yabancı bir ülkenin düşman askeri neye benzerdi acaba? Çayırda, ormanda nasıl gizlenmişlerdi? Vadideki, köyü çevreleyen orman ve çayır soluğunu tutup gizlenmiş yabancı askerlerle dolmuş gibi hissediyordum; o kısık nefes alıp verişleri, artarak büyük bir gürültü koparacakmış gibi geliyordu bana. Terli vücutlarından çıkan yabanıl koku tüm vadiyi kaplamıştı sanki.

"Ölmemiş olsalar bari," dedi kardeşim rüyadaymış gibi. "Yakalayıp buraya getirsinler."

Kızgın güneşin altında boğazımız kurumuş, açlıktan midemiz sırtımıza yapışmıştı. Babamızın dönmesi muhtemelen akşamı bulacağından başımızın çaresine bakmalıydık. Ambarın arkasında yer alan pistonu kırık tulumbanın kuyusunun iç duvarındaki, ıslanmış bir kozanın karnına benzeyen soğuk taşa iki elimizi dayayarak eğilip su içtik. Yayvan demir tencerenin içine su doldurup altını yaktıktan sonra, ambarın dip tarafında bulunan pirinç kaplarının içine kolumuzu sokarak patates çıkardık. Yıkadığımız patatesler avcumuzun içinde taş gibi sertti.

Kısa süren bir uğraşıdan sonra hazırladığımız yemek sade ama bereketliydi. Kardeşim iki eli arasında tuttuğu patatesi yiyecek bulmuş şanslı hayvanlar gibi afiyetle yerken düşüncelere dalmıştı. "Askerler acaba çam ağaçlarına mı tırmanmışlardır? Bir keresinde çam ağacının dalında bir sincap görmüştüm."

"Çam ağaçları kozalaklandı, aralarına kolayca saklanılabilir," dedim.

"Sincap da hemen saklanmıştı zaten," dedi kardeşim gülümseyerek.

Püskül püskül kozalaklanmış çam ağaçlarının yüksek dallarına gizlenmiş yabancı askerlerin, ince yeşil iğne yapraklar arasından babamları gözetlediğini hayal ettim. Askerlerin giydiği kalın, şişkin uçuş üniformasına bir sürü kozalak yapışmış olduğundan kış uykusuna yatmadan önce şişmanlamış sincaplar gibi görünüyor olmalıydılar.

"Ağaçlara gizlenseler de nafile, köpek onları bulunca hemen havlar," dedi kardeşim kendinden emin bir halde.

Karnımız doyunca tencereyi, artan patates ve bir avuç kadar tuzu olduğu gibi loş toprak zeminde bırakıp ambarın dışındaki taş basamaklara çıktık. Orada uzun süre uyuşuk uyuşuk oturduk, öğleden sonra olunca da köy çeşmesinin pınarına yıkanmaya gittik.

Pınarda geniş, düz bir taşın üzerine çırılçıplak uzanmış Tavşandudak, kızların onun pembe pipisiyle sanki küçük bir oyuncak bebeği severmiş gibi oynamalarına izin vermişti. Tavşandudak'ın yüzü kıpkırmızıydı, kuş ötüşünü andıran bir sesle gülüyor, ara sıra çıplak kızlardan birinin poposuna bir şaplak atıyordu.

Kardeşim, Tavşandudak'ın yanına oturarak büyük bir ilgiyle bu eğlenceli seremoniyi seyretti. Bense pınar çevresinde aylakça güneşlenen çirkin çocukları ıslatmıştım. Kurulanmadan üzerime gömleğimi giyip taşlarda ıslak ayak izleri bırakarak ambarın ön kapısındaki basamaklara döndüm. Yine iki dizimi tutarak uzun bir süre öylece oturdum. Delice bir beklenti, kızgınlık ve sarhoşluk hissi derimin altında zonkluyordu sanki. Tavşandudak'ın kendini kaptırdığı o tuhaf oyunda kendimi düşledim; yüzmekten dönen çıplak çocukların arasında attıkları her adımda kalçaları sallanan, ezilmiş şeftalinin belirsiz pembe rengine yakın cılız kukuları ortada olan kızlar bana utangaç utangaç gülümsediklerinde, onlarla alay edip üzerlerine küçük çakıl taşları yağdırarak onları korkutuyordum.

Tutuşmuş çalılardan çıkan duman rengine bürünmüş bulutlar gökyüzünü kaplamış ilerlerken, kızıl gün batımı vadimizin üstünü örtene dek olduğum yerde öylece bekledim. Köyün erkekleri hâlâ dönmemişlerdi. Meraktan delirebilirdim.

Artık günbatımının rengi solmuştu, yeni güneş yanığı tenimde vadiden esen rüzgârı hissetmeye başlamıştım. Gecenin ilk gölgesi düştükten sonra sessiz köyümüze, yürekli endişeli bir bekleyişin doldurduğu köyümüze, erkekler havlayan köpekleriyle döndüler. Diğer çocuklarla birlikte onları karşılamaya koştum ve orada yetişkinlerin çevrelediği dev gibi, kara bir adam gördüm. Adeta şok geçiriyordum, korkudan kan beynime sıçramıştı.

Gelenler, kışın çıktıkları yabandomuzu avı dönüşündeki kadar ciddiydiler, ağızlarını bıçak açmıyor, "av"larını ortalarına almış, çoğunun sırtı üzüntüden kamburlaşmış gibi yürüyorlardı. "Av" hayal ettiğimiz gibi toprak sarısı ipekten uçuş üniforması ve siyah deri uçuş botları değil, üzerine haki renkli bir ceket ile pantolon, ayağına da ağır görünen biçimsiz bir bot giymişti. Parlayan kocaman kara yüzünü henüz biraz aydınlık kalmış gökyüzüne çevirmiş, tek bacağını sürüyerek geliyordu. Her iki ayak bileğine bağlanmış yabandomuzu avında kullanılan kapanın demir zincirlerinden ses çıkıyordu. Çevresindeki yetişkin sırasının hemen ardından biz çocuklar suskun bir küme halinde yürüyorduk. Topluluk, okulun önündeki meydana kadar ağır ağır ilerleyip orada sessizce durdu. Çocukların içinden sıyrılarak öne doğru ilerledim ama topluluğun en yaşlısı bağırarak bizi oradan uzaklaştırdı. Meydanın köşesindeki kayısı ağaçlarının altına kadar geriledik, orada kararlı bir şekilde durarak, bastıran karanlığın içinden toplantıyı izlemeye başladık. Meydanı gören toprak zeminli evlerde, üzerlerinde beyaz iş önlükleriyle kollarını çapraz yapmış kadınlar huzursuzluk içinde, tehlikeli avdan bir tutsakla evlerine dönen erkeklerin konuşmalarını duymaya çalışıyorlardı. Tavşandudak arkamdan beni kuvvetlice iterek çocukların arasından çıkardı ve kâfur ağacının koyu gölgesine götürdü.

"O herif bir zenciymiş! En başından anlamıştım zaten," dedi heyecandan titreyen bir ses tonuyla. "Gerçek bir zenciymiş."

"Ona ne yapacaklar acaba? Meydanda vurup öldürecekler mi?"

"Vurup öldürmek mi?" diye soluğunu kesen bir şaşkınlıkla bağırdı Tavşandudak, "hakiki bir zenciyi vurup öldürmek mi?"

"Ee tabii, o bir düşman çünkü," diye vurguladım, aslında pek de emin olmadan.

"Düşman mı, o bir düşman mı dedin?" Tavşandudak gömleğimden tutup beni azarlarken dudak aralığından tüm yüzüme tükürük saçılıyordu. "O bir zenci diyorum, ne düşmanı?"

"Bakın, bakın!" Çocuk kümesinin arasından kardeşimin heyecanlı sesi duyuldu. "Şuraya baksanıza!"

Tavşandudak'la başımızı çevirdiğimizde, kendisini şaşkınlıkla gözetleyen yetişkinlerin biraz ötesinde yorgunluktan omuzları çökmüş zenci askerin işediğini gördük. Zenci askerin vücudu, üniforması, haki renkli ceket ve pantolonunu bırakıp gecenin artan karanlığı içinde eriyip gitmiş gibiydi. Zenci asker başını hafifçe eğmiş, uzun uzadıya işiyordu. Onu izleyen çocuklardan bir ses bulutu yükselince bitkin bir şekilde arkasını döndü. Kederle kalçasını sallayıp işemesini bitirdi.

Topluluk yeniden zenci askerin etrafında toplanıp yer değiştirmeye başladığında, biz de aramıza biraz mesafe bırakarak onları takip ettik. "Av"ı çevreleyen sıra, ambarın yan tarafındaki mal yükleme-boşaltma yapılan kapının önünde durdu. Güz kestanelerinin içinden en güzelleri seçilir, kalın kabuğunun altındaki larvalar karbon bisülfitten geçirilip temizlendikten sonra kış için mahzene indirilerek orada istiflenirdi. Mahzenin siyah kapağını açtıklarında, içerisi hayvanların yaşadığı bir in gibi göründü. Yetişkinler zenci askerin çevresini sarmış, bir ayine başlarmış gibi bir ciddiyetle mahzene indiler, içlerinden biri titrek beyaz koluyla kapağı içeriden kapattı.

İçeriye kulak kabartmış, ambarın tabanı ile yüzey arasındaki küçük havalandırma penceresinden sızan uzun, ince, turuncu ışığı izliyorduk. Hiçbirimiz içeri girip pencereden gözetleme cesaretini kendimizde bulamamıştık. O kısa, huzursuz bekleyiş tüm gücümüzü tüketiyordu.

Gelgelelim, bir silah patlaması da duymamıştık. Onun yerine, aralanan kapaktan yüzü gölgede kalan köy muhtarının öfkeli bağırışını işitince, bir şeyler görmeye çalışmaktan vazgeçip oradan uzaklaştık. Uğradıkları hayal kırıklığı üzerine tek bir kelime etmeden, yürekleri gece boyu görecekleri kâbusların endişesiyle bungun, taşlı yoldan koşarak evlerine dönerken, yüksek ayak seslerinden çıkan korku, biz çocukları peşleri sıra takip ediyordu.

Ambarın yakınındaki kayısı ağacının karanlığına gizlenerek yetişkinlerle tutsağın hareketlerini sessizce gözetleme kararındaki Tavşandudak'ı orada bırakarak, kardeşimle birlikte ambarın ön kapısına dolanıp çatı katındaki evimize, her zamanki gibi nemli tırabzana tutunup çıktık. Bundan böyle tutsakla aynı evde yaşamak durumundaydık. Ne kadar kulak kabartsak da çatı katından mahzendeki bağırışları duymamız olası değildi. Zencinin getirilip tıkıldığı mahzenin üst katında bir yatakta oturuyor olmamız havalı ve heyecanlı olduğu kadar inanması bizim için çok güç bir durumdu. Ben, öylesine bir duygu patlaması yaşıyordum ki sevinç ve korkuyla birbirine vuran dişlerimden sesler çıkıyordu. Kardeşimse battaniyenin altına girip ayaklarını karnına çekmiş, şiddetli gribe yakalanmış gibi tir tir titriyordu. Bitkin durumdaki babamızın, ağır tüfeğini kendine destek yaparak eve dönüşünü beklerken, bizi bulan bu beklenmedik, müthiş şans yüzümüzde gülücükler açtırıyordu.

Açlığımızı bastırmaktan ziyade kaynamakta olan suyun fokurdayışı gibi ortaya çıkan iç sesleri susturmak için soğumuş ve suyunu bırakıp sertleşmiş patateslerden kalanları kolumuzu indirip kaldırarak alıyor, uzun uzadıya çiğneyerek yiyorduk ki, babamız merdivenlerden çıkıp yanımıza geldi; merakımız doruktaydı. Kardeşimle heyecandan titriyor, babam silahını yerine asıp yerde serili örtünün üzerine otururken acaba bir şey der mi

diye ona bakıyorduk. O tek kelime etmedi, sadece içinden patates yediğimiz tencereye baktı. Yorgunluktan bitap düştüğünü ve çok öfkeli olduğunu düşündüm onun. Çocuktuk, onun için elimizden bir şey gelmiyordu.

"Pirinç bitmiş mi?" diye sordu babam bana bakarak. Kirli sakalıyla kaplı boynunun derisi bir torba gibi şişmişti.

"Hı, hı," dedim kısık sesle.

"Bulgur da mı?" diye sordu keyifsizce, homurdanır gibi.

"Tek bir tane bile yok," dedim sinirli bir halde.

"Uçağa ne olmuş?" diye sordu kardeşim çekinerek.

"Yanmış. Az daha dağdaki ormanı da kendiyle birlikte yakacakmış."

"Hepsi mi yani, tümü mü yanmış?" diye sordu kardeşim iç çekerek.

"Geriye sadece kuyruk kısmı kalmış."

"Kuyruk kısmıı..." diye tekrarladı kardeşim büyülenmiş bir halde.

"O asker dışında kimse var mıydı?" diye sordum. "Uçağı tek başına mı kullanıyordu acaba?"

"Hayır, diğer iki asker ölmüştü. O, paraşütle atlamış."

"Paraşüüt..." diye yineledi kardeşim, derin düşlere dalmış gibi.

"Ona ne yapacaksınız?" diye bir cesaretle sordum.

"Köy kararını verene dek besleyeceğiz."

"Beslemek mi?" diye hayretle sordum. "Bir hayvan besler gibi mi?"

"Onun hayvandan bir farkı yok," diye ciddiyetle yanıtladı babam. "Sığır gibi kokuyor."

"Onu görmeyi çok isterim," dedi kardeşim gözlerini babamdan ayırmadan; babam suratını asarak sessizce aşağıya indi.

Kardeşimle yatağımızın tahta kısmına oturduk, babamızın ödünç pirinç ve sebze bulup bizim için sıcak ve bol sebzeli pirinç lapası pişirmesini beklemeye koyulduk. Çok yorgun olduğumuzdan pek iştahımız yoktu. Dahası vücudumuz, kızışmış bir köpeğin cinsel uzvu gibi uyarılmış, seğirmekteydi. Zenci askeri besleyecektik. İki kolumla kendime sarıldım, çırılçıplak soyunup çığlıklar atmak istiyordum. Zenci askeri evcil bir hayvanmış gibi besleyecektik.

Ertesi sabah, babam beni sessizce, sarsarak uyandırdı. Gün yeni ağarıyordu. Ambarın tahta duvarının aralıklarından içeri yoğun bir ışık ile kül rengi bir sis sızıyordu. Sabah kahvaltımı hızla yaparken gözlerim de artık açılmıştı. Babam silahını omzuna takmış, yemek çıkınını beline asmış, uykusuzluktan sarımtırak gözleriyle yemeğimi bitirmemi gözlüyordu. Sarıp doladığı gelincik kürklerini koyduğu yırtık çuval bezini babamın dizinde görünce, soluğumu tutup, "Babam, kente gidecek!" diye düşündüm. Orada zenciyi belediyeye rapor edecek olmalıydı! Boğazımda düğümlenen kelimelerle yeme hızım kesilmişti. Babamın gür sakalının kapladığı güçlü altçenesi tahıl tanelerini aralıksız çiğnermiş gibi hareket ediyordu, demek ki uykusuzluktan sinirleri gerilmişti. Babam, geçen gece yemekten sonra av tüfeğini doldurup gece nöbeti için dışarı çıkmıştı. Bu durumda ona zenci askerle ilgili bir şey sormak uygun olmazdı.

Kardeşim rutubetli saman kokan battaniyesinin altına başını sokmuş uyumaktaydı. Kahvaltım bitince kardeşimi uyandırmamak için parmak uçlarıma basarak odadan hızlıca çıktım. Sırtıma yeşil, kalınca bir gömlek geçirdim, normalde hiç kullanmadığım jimnastik çoraplarımı giyip babamın dizinin arasında tuttuğu post tomarını alarak merdivenlerden aşağıya indim. Nemlenmiş taş döşeli yolun üzerinden ince bir sis yükseliyordu. Köy sis ta-

bakası içinde uyuyordu. Horozlar çoktan bitkin düşüp susmuştu, köpekler havlamıyordu. Elinde silahla ambarın yanındaki kayısı ağacına dayanmış bir adam gördüm, başı öne düşmüştü. Babam o nöbetçi ile alçak sesle konuştu. Ambarda kara bir yara gibi duran havalandırma penceresinden içeriye korkarak, hızlıca bir göz attım. Ya oradan zenci askerin kolu çıkıp beni yakalamaya çalışırsa? Taş döşeli yolda ayaklarımızın kaymamasına dikkat ederek konuşmadan yürümeye başladığımız zaman, sisin içinden sıyrılıp sıcaklığını hissettiren güneş ışınları vuruyordu üzerime.

Tepedeki köy yoluna ulaşmak için yumuşak bayır tırmandık; ayağımıza yapışan kırmızı topraklı dar yoldan geçerek ormanlık araziye girdiğimizde yeniden gecenin kör karanlığındaydık. Ağzımın içine madenî tat yayan sis, yağmur damlası kadar büyük çiy parçacıklarıyla nefes almamı zorlaştırıyor, saçımı ıslatıyor; kirli, buruşuk gömleğimde parlak su damlaları oluşturuyordu. Ayağımızın altındaki yumuşak ve çürümüş yaprakların içinden akan kaynak suyu, ayakkabımızı ıslatmış, ayak parmaklarımız buz kesmişti. Daha fenası yoğun kümeler halinde toprağa yayılmış yabani eğreltiotlarının demir gibi sert saplarının derimizi delerek ayağımızda derin yaralar açmasıydı. Üstelik otların arasında sessizce gözlerini açmış saldırmayı bekleyen zehirli yılanları sinirlendirmemek için dikkatli olmak zorundaydık.

Ormandan çıkınca sis yerini açık havaya bıraktı. Bodur ağaçların bulunduğu ormana koşut ilerleyen köy yoluna ulaşınca, gömlek ve pantolonumdaki çiy tanelerini yapışkan otmuş gibi özenle silkeledim. Açık gökyüzü masmaviydi. Uzakta birbiri ardına uzanan dağların rengi vadideki terk edilmiş, tekinsiz madende topladığımız bakır cevherlerin rengini andırıyordu; bizi saran güneş ışığının aydınlattığı dağlar koyu mavi bir deniz gibiydi. Ve ileride görünen, avuç içi kadar, beyazımsı, gerçek deniz.

Çevremizde yabani kuşlar şakıyordu. Uzun çam ağaçlarının tepesinde rüzgârın sesi uğulduyordu. Babamın uzun botlarıyla bastığı yaprak yığını arasından çaresiz bir tarla faresi, adeta gri kaynak suyunun şiddetiyle fırlayıp beni bir anlığına korkuttu, sonra kızıl çalılar arasına karışarak kaçıp gitti.

"Kente vardığımızda o zenci hakkında mı konuşacaksın?" diye babamın iri sırtının arkasından sordum.

"Ha?" dedi babam, "evet."

"Kentteki belediyeden polis görevlendirirler mi acaba?"

"Görevlendirirler mi ki? Bilemedim," dedi babam homurdanarak. "Valiliğe rapor edilene dek ne olacağını kestiremiyorum."

"Onu hep köyde besleyemez miyiz?" dedim, "o, tehlikeli biri mi?"

Babam yanıt vermedi. Zenci askerin dün akşam köye getirilmesi ile içimde oluşan şaşkınlık ve korkuyu bir kez daha hissetmiştim. Şimdi mahzende ne yapıyordu acaba? Ya zenci asker mahzenden kurtularak, köydeki insanları ve av köpeklerinin hepsini öldürüp evleri ateşe vermişse? Korkudan tüylerim diken diken olunca, böyle düşünmemeye çalıştım. Babamı geçerek taş döşeli yoldan aşağıya doğru nefes nefese koştum.

Tekrar düz bir yola çıktığımızda güneş iyice yükselmişti. Yolun iki yanındaki ufak göçüklerdeki kırmızı toprak, üzerine güneş ışıkları vurunca kan gibi capcanlı bir görüntü sergiliyordu. Yürürken yakıcı güneş ışığı çıplak alınlarımıza vuruyordu. Başımdan boşalan ter, kısa kesilmiş saçlarımın arasından geçerek alnıma, oradan da yanağıma akıyordu.

Kente girdiğimizde omzumu babamın kalçasına yapıştırarak, çevredeki çocukların sataşmalarına aldırmadan yürüdüm. Yanımda babam olmasaydı, o çocuklar kesin

beni yuhalayıp taşlarlardı. Kent çocuklarından, ender bir kurtçuk türünden iğrendiğim kadar iğreniyor, onları küçük görüyordum ben. Kente bolca vuran öğle güneşi altında zayıf, tehlikeli bakışlı çocuklar! Loş mağazanın içinden yetişkinler bakmıyor olsaydı, bu çocukların birkaçını yumruklayarak yere serecek özgüvene sahiptim.

Belediye öğle tatilindeydi. Belediye binasının önündeki meydanda bulunan tulumbadan su çekip içtikten sonra sıcak güneş ışığının vurduğu pencerelerin altındaki tahta sandalyelere oturup uzun bir süre bekledik. Öğle tatili bitince, nihayet gelen yaşlı memur ile babam kısık sesle konuştular; ikisi belediye başkanının odasına girince gelincik postlarını küçük tartıların sıralandığı bölmeye kadar taşıdım. Orada, postlar sayılıp babamın adına kaydediliyordu. Ben de, camları kalın yakın gözlüklü memurenin post sayılarını kayda geçirmesini dikkatle izliyordum.

Post sayma işi sona erince, ne yapacağımı bilemedim. Babam odadan kolay kolay çıkacak gibi görünmüyordu. O zaman ben de iki elimde ayakkabılarım, zemine bastığım çıplak ayaklarımdan adeta vantuz sesi çıkarak, bu kentte tanıdığım tek kişiyi, köyden kente sıklıkla haber getiren adamı aramaya çıktım. Köydeki yetişkinler de çocuklar da bu tek bacaklı adamı "kâtip" olarak çağırırlardı ama o, köy okulundaki muayene sırasında, doktora yardımcı olmak gibi çeşitli işleri de yapardı.

"Hey kurbağa! Sen mi geldin?" diye bağırdı odayı ikiye ayıran tahta bölmenin karşısındaki sandalyesinden kalkan kâtip. Böyle seslenmesi beni biraz kızdırmış olsa da, kâtibin masasının yanına yaklaştım. Biz onu kâtip diye çağırıyorduk, bu durumda onun köydeki çocukları kurbağa diye çağırıyor olmasına diyecek bir şey yoktu; hem onu bulduğuma da sevinmiştim.

"Bir zenci yakalamışsınız, öyle mi kurbağa?" diye sordu kâtip çalışma masasının altındaki takma bacağını oynatarak.

"Evet," dedim, kâtibin sarı gazete kâğıdına sarılı öğle yemeğinin durduğu masaya iki elimi dayayarak.

"Büyük bir iş başarmışsınız."

Kâtibin solgun dudaklarından çıkanları, yetişkin biriymiş gibi heybetli bir edayla başımı sallayarak onaylayıp onunla zenci asker hakkında konuşmayı istiyordum ama güneş batarken köye bir av hayvanı gibi getirilen dev gibi zenciyi anlatmak için gereken sözcükleri bulamadım.

"O zenciyi öldürürler mi?" diye sordum.

"Bilmiyorum ki," diyen kâtip çenesiyle belediye başkanın odasını işaret etti. "Ne yapacaklarına karar vermeye çalışıyor olmalılar."

"Onu, kente mi getirirler acaba?" dedim.

"Okullar tatil olunca pek de sevinçlisin bakıyorum," dedi kâtip benim ciddi sorumu geçiştirerek.

"Öğretmenimiz tembel kadının biri, tek bildiği şikâyet etmek, yerinden hiç kımıldamıyor. Pis olduğumuz ve koktuğumuz için biz köy çocuklarını sevmiyormuş."

Boynumdaki kat kat kirden utandım ama başımı meydan okurcasına sallayarak güldüm. Kâtibin biçimsiz takma bacağı masanın altından uzanıyordu. Kâtibin taş döşeli yolda koltuk değneğine dayanarak, sağlam bacağı üzerinde sekerek yürümesini izlemeyi seviyordum; şimdi masa başındaki kâtibin takma bacağı gözüme kent çocukları gibi tuhaf ve sinsi görünüyordu.

"En azından okul tatil diye düşün," diyerek güldü kâtip, bir kez daha bacağını tıkırdatmıştı. "Sınıfta pislikmişsiniz gibi davranılmasındansa dışarıda oynamak daha iyi ya işte."

"Onlar da pisler!" dedim.

Gerçekten de kadın öğretmenlerin hepsi çirkin ve kirlilerdi. Kâtip güldü. Belediye başkanının odasından çıkan babam bana usulca seslendi. Kâtip sırtıma hafifçe vurdu, ben de onun koluna hafifçe vurarak karşılık verdikten sonra odadan fırladım.

Kâtip arkamdan, "Tutsağı sakın elinden kaçırma e mi, kurbağa!" diye bağırdı.

"Ona ne yapmaya karar verdiler?" diye sordum babama, güneşin kızdırdığı kentten ayrılırken.

"Sorumluluktan kaçmaktan başka ne yapsınlar?" dedi babam bana küfreder gibi, başka da bir şey söylemedi. Babamın keyifsiz halinden çekinerek sustum; kentin sokaklarındaki bodur ve çirkin ağaçların gölgesine gire çıka yürüdüm. Ağaçları da sokaklarındaki çocuklar gibi sinsi ve bilinmedikti.

Sınırdaki köprüye geldiğimizde babam oldukça alçak korkuluğa oturarak tek söz etmeden yemek çıkınını açtı. Babama soru sormamak için kendimi zor tutuyordum, dizinin üzerindeki çıkına kir içindeki elimi uzattım. İkimiz de hiç konuşmadan pirinç lapası toplarımızı yedik.

Yemeğimizi bitirmek üzereyken, köprünün üzerinde boynu bir kuşunki kadar narin bir genç kız belirdi. Hemen kıyafet ve görünüşümü değerlendirdim; kent çocuklarından daha üstün ve serttim. Ayağımda ayakkabılarımla iki bacağımı öne uzatıp kızın önümden geçmesini bekledim. Isınan kanım kulaklarımda çınlamaya sebep oluyordu. Kız bana kaşlarını çatarak çok kısa bir süre baktıktan sonra önümden yürüyüp geçti. Tüm iştahım bir anda kaçmıştı. Su içmek için köprünün ayağındaki dar merdivenden aşağıya, nehir kenarına indim. Nehir kenarını uzun uzun pelin otları bürümüştü. Onları tekmeleyip ezerek kendime yol açıp su kaynağına kadar ilerledim. Su koyu renkte, çamurumsu ve kirliydi. O anda kendimi çok zavallı ve fakir hissettim.

Baldırlarımız sertleşmiş, yüzümüzün derisindeki yağ, ter ve tozdan topaklanmıştı, tepelik yoldan ayrıldık; ormanı aştıktan sonra köy girişine vardık, akşam güneşi vadinin üzerine çökmüştü. Bedenlerimizde güneşin yakıcılığını hissediyorduk hâlâ ama bastırmaya başlayan sisin serinliği de rahatlatıcıydı.

Köy muhtarının evine haber yetiştirmeye giden babamdan ayrılıp ambarın ikinci katına çıktım, kardeşim yatağın üzerinde oturmuş uyuklamaktaydı. Kolumu uzatıp onu hafifçe sarsınca, çıplak omzunun çelimsiz kemiğini elimde hissettim. Sıcak elimi teninde hisseden kardeşim kasıldı, aniden açtığı gözlerinden yorgunluk ve korku kayboldu.

"O, nasıldı?"

"Mahzende uyuyup durdu," diye yanıtladı kardeşim.

"Korktun mu peki burada tek başına?"

Kardeşim ciddi bir bakışla başını salladı.

Tahta kepenkleri biraz aralayıp işemek için pencere pervazına çıktım. Sis, canlı bir varlık gibi beni sararak burun deliklerimden içeriye girdi. Çişimi o kadar uzağa fışkırtıyordum ki taş döşeli yola sıçrıyor, ambarın ilk katındaki pencereden sıçrayan damlalar, tüyleri diken diken olmuş kalçamı ve ayağımın üstünü ılık ılık ıslatıyordu. Kardeşim bir hayvan yavrusu gibi başını bana dayamış, merakla işeyişimi izlemekteydi.

Bir süre bu durumda kaldık. Boğazımızdan ağzımıza küçük esnemeler yayılıyor, her esneyişimizde gözümüzden anlamsız, saydam, ince yaşlar süzülüyordu.

"Tavşandudak onu görmeye geldi mi?" diye sordum, tahta kapakları kapatmaya yardım ederken omzunun ince kasları gerilmiş olan kardeşime.

"Büyükler, çocukların meydana inmesine kızıyorlar," diye yanıtladı kardeşim, üzgün bir tonla. "Onu, kente mi götürecekler?"

"Bilmiyorum," diye yanıtladım.

Babamla bakkal dükkânını işleten kadın, yüksek sesle konuşarak aşağı kata girdiler. Askere verilecek yemeği mahzene kadar taşıyamam, diyordu kadın. "Bir kadın olarak bunu nasıl yapabilirim? Bu iş için oğlunuzu görevlendirelim." Ayakkabımı çıkarmak için eğilmiştim ki

yeniden doğruldum. Kardeşim yumuşacık elini popomun üzerine bastırmıştı. Dudaklarımı ısırarak babamın bana seslenmesini bekledim.

"Haydi, aşağı gel!" diye beni çağıran babamı duyunca, ayakkabılarımı yatağın altına itip merdivenlere koştum.

Babam, göğsüne dayadığı tüfeğin dipçiği ile kadının bırakıp gittiği yemek sepetini işaret etti. Başımı sallayarak sepeti aldım. Sessizce ambardan çıkıp sis basmış soğuk havanın içine doğru yürüdük. Ayağımın altındaki taşlarda öğleden kalma ılıklık hissediliyordu. Ambarın yanında nöbet tutan kimse kalmamıştı. Delikten sızan soluk ışığı görünce, yorgunluğun tüm vücuduma bir zehir gibi yayıldığını hissettim. Ne var ki, zenciyi ilk kez yakından görme şansını yakaladığım için duyduğum heyecandan dişlerim takırdıyordu.

Kapaktaki üstünde su damlaları birikmiş görkemli asma kilidi açan babam, içeriye bir göz attıktan sonra elinde silahıyla dikkatli bir şekilde içeri girdi. Ben çömelmiştim; enseme çiy damlaları karışmış nemli hava sıvanmıştı. Arkamda beni yakından izleyen sayısız göz karşısında güçlü ve güneşten bronzlaşmış bacaklarımın titremesinden utanıyordum.

"Haydi," diye beni çağırdı babam boğuk bir sesle.

Yemek sepetini kucaklayarak kısa merdivenden aşağıya indim. Çıplak ampulün zayıf ışığıyla aydınlanan tutsak çömelmiş durumda oturuyordu. Siyah ayağını direğe bağlayan yabandomuzu kapanının kalın zinciri gözüme çarptı.

Kollarıyla bacaklarını tutmuş, çenesini bacağının üzerine yaslamış, kan çanağına dönmüş ıslak gözleriyle bana baktı. Vücudumdaki tüm kan beynime dolunca, yüzüm kıpkırmızı oldu. Bakışlarımı, sırtını duvara dayayıp tüfeğini zenci askere doğrultmuş babama çevirdim. Babam, çenesiyle hareket etmemi işaret etti. Gözlerim

neredeyse kapalı, öne doğru ilerleyip askerin önüne yemek sepetini bıraktım. Geri çekilirken korkudan içim ürperince kendimi kusmaktan zor aldım. Zenci askerin, babamın ve benim gözümüz yemek sepetindeydi. Uzakta bir köpek havladı. Havalandırma penceresinin önündeki karanlık meydan boş ve sessizdi.

Zenci askerin dikkatli bakışları altındaki yemek sepeti aniden ilgimi çekti. Aç askerin gözüyle yemek sepetine bakıyordum. Sepette bolca büyük pirinç lapası topları, yağı kuruyuncaya dek kızartılmış kuru balık, haşlanmış sebze ve ağzı geniş kristal cam şişe içinde keçi sütü vardı. Zenci asker uzun bir süre, içeri girdiğim zamanki duruşunu koruyarak sepeti izlemeye devam etti. Sonunda midem açlıktan kramp girmişti. Kendisine sunduğumuz akşam yemeğinin yoksulluğundan dolayı bizleri küçük gördüğünü, hiçbir şekilde bu yemeklere elini sürmeyeceğini düşünmeye başlamıştım. İçimi utanç kaplamıştı. Yemeği almak için hiç istek göstermezse, utanç duygum babama da bulaşacak, babam yetişkinlere özgü utançla büyük bir ıstırap çekecek, çaresizce hiddetlenmeye başlayacak ve köydekiler bu utançla öfkeleneceklerdi. Kim ona yemek vermek gibi kötü bir düşünceyi aklına getirmişti acaba?

Ne var ki zenci asker bir anda inanılmaz derecede uzun kolunu uzatarak, kıllı kalın parmağı ile geniş ağızlı şişeyi alıp kendine çekti ve kokladı. Şişeyi aldıktan sonra, kalın lastik gibi görünen dudaklarını araladı. Beyaz iri dişleri bir makinenin dişlileriymiş gibi sıralıydı ağzında. Sütü pembe renkli geniş boğazına boca edişini izledim. Boğazından, su boşaltma borusundan havayla birleşerek geçen suyun yarattığı sese benzer bir ses çıkarken koyu süt, yüzüne iple tutturulmuş geçkin etli bir meyve parçası gibi görünen dudaklarının iki kenarından süzülüp yakası açık gömleğini ıslatarak göğsüne akarken, koyu renkli, sert derisinin üzerinde yağ gibi pıhtılaşıp titriyordu.

Dudaklarımı kurutan bir heyecanla keçi sütünün son derece güzel bir sıvı olduğunu keşfedecekmişim meğer.

Zenci asker, geniş ağızlı şişeyi büyük bir gürültüyle sepete bıraktı. Sonraki hareketlerinde duraksamıyordu artık. İri ellerinde yuvarlanan pirinç lapası topları küçük bir kek gibi görünüyor, kurutulmuş balığı başı ve tüm kemikleriyle birlikte göz kamaştırıcı beyazlıktaki dişleriyle kıtır kıtır yiyordu. Babamla birlikte duvara sırtımı yaslamış, şaşkınlık ve hayranlıkla zenci askerin güçlü çiğneyişini seyrediyordum. Zenci asker, kendini yemeğe kaptırmış, bizimle hiç ilgilenmediğinden, kendi açlığımı bastırma gayreti gösterirken, babamların harikulade "tutsak"ını gözlemlemek için ıstırap verse de bir imkân bulmuştum. Bu gerçekten de müthiş bir "tutsak"tı.

Zenci askerin düzgün şekilli başını kaplayan kısa, kıvırcık saçları küçük ve sert bir şekilde burulmuş, bir kurdun dik, sivri kulaklarının üzerindeki gibi puslu bir grilik oluşturuyordu. Boynundan göğsüne kadarki derisinin içi koyu mor bir ışıkla aydınlanmış gibiydi; kalın, yağlı boynunu her çevirişinde oluşan kıvrımlar, aklımı alıyordu. Ayrıca küf kokusu gibi boğazıma takılıp kusma isteği uyandıran, çürük zehir kokusu gibi her şeye sinen kokusu yanaklarımı kızartıyor, gözlerimi parlatan bir delilik duygusu uyandırıyordu.

Zenci askerin iştahlı yiyişini izleyince, sepetteki sıradan yiyecekler mikrop kapmış gibi sulanan ateşli gözlerimde mis kokulu, çok leziz, egzotik, şahane bir ziyafete dönüşmüştü. Sepeti kaldırırken içinde yemek kırıntıları kalmışsa onları gizli bir keyifle, titreyen parmaklarımla alıp yutuverecektim. Ancak zenci asker tek lokma bırakmadan tüm yemekleri bitirmiş, sebzelerin bulunduğu tabağın dibini de parmaklarıyla sıyırmıştı.

Babam beni dürtünce müstehcen hayallere kapılmış gibi utanç ve kızgınlıkla askerin önüne doğru ilerleyip sepeti kaldırdım. Sonra babamın tüfeğinin koruması al-

tında zenciye arkamı dönüp merdivenleri çıkacağım sırada askerin kısık, boğuk öksürüğünü duydum. Ayağım basamağa takıldı ve tüylerimi diken diken eden bir ürperme hissettim.

Ambarın üst katına doğru merdiven basamaklarını çıktıkça bir sütunun boşluğuna eğik olarak konulmuş, sallanan loş aynada yüzünün rengi atmış, dudaklarını ısıran, tamamıyla silik bir Japon genci, yanakları titreyerek karanlıktan çıkıyordu. Kolumu bile kaldıracak gücüm kalmamış, neredeyse ağlamak üzereydim. Ağlamaklı halime, mağlup olmuşluk duygusuna katlanarak, ne zaman kapandığını anlamadığım pencere kapaklarını açtım.

Kardeşim, yatağın üzerine oturmuştu. Ateş gibi parlayan gözleri biraz da korkuyla kurumuş gibiydi.

"Kapakları kapatan sensin değil mi?" diye sordum, dudaklarımın titremesini fark ettirmemek için onu küçümseyen bir gülümsemeyle.

"Hı hı," diye yanıtladı kardeşim, korkmuş olmaktan duyduğu utançla gözlerini yerine indirdi. "O nasıl?"

"Çok pis kokuyor," dedim bitkin bir halde.

Gerçekten de kendimi çok yorgun ve zavallı hissediyordum. Kente yolculuktu, zenci askerin akşam yemeğiydi derken benim için çok uzun bir çalışma gününün ardından tüm vücudum suya doymuş deniz süngeri gibi ağırlaşmıştı. Üstüne kuru yaprak ve kozalak parçaları yapışmış gömleğimi çıkarıp kirli ayaklarımı bezle silmek için eğilirken kardeşime başka bir soruya yanıt verme niyetim olmadığını hissettirdim. Dudaklarını büzerek gözlerini üzerime dikti, endişe içinde beni izliyordu Başka soru sormadan yanına kıvrılıp yüzümü ter ve küçük bir hayvan gibi kokan battaniyeye gömdüm. Kardeşim, dizlerini birleştirip oturduğu yerden beni izlemeyi sürdürdü. Ateşli bir hastalık geçirdiğim zamanlardaki gibiydi durum; derin bir uyku çekmek istiyordum.

Ertesi sabah geç kalktım. Ambarın ön tarafındaki meydandan gürültü patırtı duyuluyordu. Ne kardeşim ne de babam odadaydı. Yapışmış kirpiklerimi açıp duvara baktığımda tüfek yerinde yoktu. Gürültü patırtıyı duyup da tüfeğin de yerinde olmadığına emin olunca, yüreğim heyecan içinde gümbür gümbür atmaya başladı. Yataktan fırlayıp gömleğimi kaparak merdivenlerden indim.

Meydanda toplanmış köylüler arasında çocukların kirli küçük suratları endişeyle kaskatı kesilmişti. Onlardan ayrılmış olan Tavşandudak ve kardeşim, mahzenin havalandırma penceresinin önüne çömelmişlerdi. İçeriyi gözetlediklerini düşünerek kızdım. Yanlarına doğru gidince mahzen girişinde, koltuk değneğinden hafifçe destek alan kâtibin başını öne eğerek geldiğini gördüm. Şiddetli, kasvetli bir tükeniş ve hüsran bedenimi sardı. Onun hemen ardından zenci askerin taşınan cesedi yerine, üzerine bez geçirilmiş tüfeğini sırtına almış babamla muhtar yüksek sesle konuşarak çıktılar. Derin bir nefes aldım, böğrümden ve kalçamdan kızgın sular gibi sıcak ter boşandı.

"Bak!" diye bana bağırdı ayakta öylece durduğumu gören Tavşandudak. "Baksana!"

Çömeldim. Yolun ısınmış taşlarına ellerimi dayayıp dört ayak üstünde, zemin hizasında açık duran dar havalandırma penceresinden içeri baktım. Zenci asker dipteki karanlıkta dayak yemiş evcil bir hayvan gibi bitkin bir durumda yere serilmişti. "Dövmüşler mi?" diye sordum Tavşandudak'a; öfkeden vücudumun üst kısmı tir tir titrerken doğrulmuştum. "Ayaklarından zincirleyip hareketsiz kıldıktan sonra dövmüşler mi onu?" diye bağırdım.

"Ne?" öfkemi karşılamak için dövüş pozisyonu alan Tavşandudak'ın yüzü gerilmiş, suratı asılmıştı. "Dövmek mi?"

"Onu dövdüler mi?" diye bağırdım.

"Ne dövmesi?" dedi Tavşandudak üzüntülü bir halde. "İçeri girip baktılar sadece. Bir bakmayla bu hale gelmiş işte."

Sinirim geçmişti. Başımı belli belirsiz salladım. Kardeşim bana bakıyordu. "Yok bir şey," dedim kardeşime.

Köyün çocuklarından biri yanıma dolanıp havalandırma penceresinden bakmaya kalkışınca, Tavşandudak bağırarak onun böğrüne bir tekme attı; şimdiden havalandırma penceresinden zenci askeri gözetleme yetkisini ele geçirmişti. Yetkisinin ihlaline karşı çok hassastı.

Tavşandudak'ın yanından ayrılarak kâtibin çevresinde toplanmış, tartışan gruba doğru gittim. Kâtip, sümüğü dudakları üzerinde kuruyan diğer köy çocuklarına yaptığı gibi beni de görmezden gelerek konuşmasını sürdürünce kendime saygım ve ona duyduğum yakınlık hissi zedelendi. Ancak bazen gurur ve özsaygınızı dikkate almamanız gereken durumlar vardır. Büyüklerin arasına sokularak kâtiple muhtarın konuşmalarını dinledim.

Kâtip kent belediyesinin zenci askerin tutsaklığı konusunda yapabileceği bir şey olmadığını, durumun valiliğe bildirildiğini ancak oradan bir yanıt gelene değin zenci askerin köyde alıkonması gerektiğini söylüyordu. Kâtibin açıklamasına muhtar karşı çıkmıştı; köyün, zenci askeri tutsak olarak alıkoyacak yeterli olanağı yoktu. Dahası köylülerin kendi başlarına zenci askeri tehlikeli dağ yolundan geçirmeleri de zordu. Uzun süren yağmur mevsimi ve seller, köydeki tüm şartları güçleştirmişti.

Ancak kâtip, buyurgan ve alt kademedeki memurlara özgü kibirle konuşunca, köylüler zayıf bir şekilde boyun eğdiler. Valilikten karar çıkıncaya değin zenci askerin köyde kalacak olmasının netleşmesinden hoşnut olmayan ve afallayan köylülerin yanından ayrılarak, mahzenin havalandırma penceresinin önünde durma tekelini elinde tutan Tavşandudak ile kardeşimin yanına dön-

düm. İçimde büyük bir rahatlama olmuş, umutla dolmuştum; ama köylülerden bulaşmış kaygı da içimde ığıl ığıl dolanıyordu.

"Onu öldürmeyecekler işte!" diye bağırdı Tavşandudak zafer kazanmış bir havayla. "Söylemiştim size, zenci asker düşman değil!"

"Öldürmeleri üzücü olurdu," dedi kardeşim sevinerek. Sonra alınlarımız birbirine yapışık halde havalandırma penceresinden içeri baktık; zenci askerin uzanmış, göğsü körük gibi inip kalkarak nefes alıyor olduğunu görünce rahatlayıp derin bir oh çektik. Diğer çocuklar, yüzükoyun uzandığımız yere, güneşten kavrulmuş ayakucumuza kadar gelmişler, bizden duydukları hoşnutsuzluğu fısıldaşıyorlardı; Tavşandudak onlara dönüp kızınca bağıra çağıra kaçıştılar.

Uzanmış yatan zenci askeri izlemekten artık sıkılmış olsak da ele geçirdiğimiz bu imtiyazdan vazgeçmiyorduk. Tavşandudak çocuklara, Japon hurması, kayısı ve incir gibi şeyler karşılığında kısa bir süre içeri bakma izni verdi. Çocuklar, şaşkınlık ve heyecanla, enselerine kadar kızararak bakıyor, tozdan kirlenmiş alınlarını elleriyle silerek yapıştıkları yerden ayağa kalkıyorlardı. Sırtımı ambarın duvarına dayamış, Tavşandudak'ın acele ettirişiyle küçük popoları güneşte yanarak, yaşamlarındaki bu ilk deneyime kendilerini kaptıran çocuklara bakıyordum; tuhaf bir hoşnutluk duygusu ile tamamlanmış ve neşeli hissediyordum. Tavşandudak, topluluktan ayrılıp gelen av köpeğini çıplak dizine yatırmış bitlerini ayıklıyor, bulduklarını koyu sarı tırnakları arasında ezerken kibirli ve alaycı bir tavırla çocuklara emirler veriyordu. Yetişkinler, kâtibi bayıra kadar geçirdikten sonra da bu tuhaf oyuna devam ettik. Bazen çocukların arkamızdan garazlı söylenmelerini işitiyor, uzun uzadıya mahzeni izliyorduk; zenci asker hareket etmeden, olduğu gibi uyukluyordu. Yetişkinler

tarafından izlenmiş olmak bile, onu zalimce dövülmüş gibi yaralamıştı.

Akşam olunca eline av tüfeğini alan babamla birlikte, içinde sebzeli pirinç lapası bulunan ağır tencereyi yüklenip yine mahzene indim. Zenci asker, çevresinde sarımtırak çapaklar toplanmış gözleriyle bize baktıktan sonra kıllı parmağını doğrudan sıcak tencereye daldırarak iştahla yemeye başladı. Onu sakin bir şekilde izlemeyi başarabilmiştim; babam da tüfeğini zenciye doğrultmayı bırakmış, sırtını duvara dayamış, sıkılmış gibi duruyordu. Tencerenin üzerine eğilmiş zencinin kalın ensesinin titreyişini, kaslarının kasılıp gevşemesini izlerken, zenci asker gözüme uyumlu, uysal bir hayvan gibi göründü. Nefeslerini tutmuş havalandırma penceresinden içeriyi gözetleyen Tavşandudak ve kardeşime baktım; onların parlayan gözlerine hınzırca bir gülümsemeyle hızlı bir bakış attım. Zenci askere alışıyor olmak, içimde sevinç tohumlarının filizlenmesi gibi bir duyguydu. Ancak zenci asker vücudunu hareket ettirip ayağındaki yabandomuzu kapanı zincirlerinden keskin metal sesi çıkınca, damarlarımın en uç noktalarından tüm vücuduma yayılarak tüylerimi diken diken eden büyük bir dehşete kapıldım.

Ertesi günden itibaren artık silahını omzundan çıkarma gereği duymayan babamla birlikte, sabah ve akşam birer kez zenci askere yemek taşıma ayrıcalıklı görevi benim olmuştu. Sabah erkenden ya da akşam geceye dönerken yemek sepetiyle ambarın yanında görününce, meydanda bekleşen çocukların iç çekişleri birleşip bir bulut gibi göğe yükseliyordu. İşine ilgisini bütünüyle yitirmiş olsa da yaptığı işte titizliği elden bırakmayan bir profesyonel gibi, kaşlarımı çatarak meydanda bulunan çocuklara bakmadan ilerliyordum. Kardeşim ve Tavşandudak iki yanımda mahzen girişine kadar bana eşlik ederek yürümekten hoşnuttular. Sonra babamla mahzene

inmemizle, havalandırma penceresinden içeriyi gözetlemeye koşuyorlardı. Zenci askerin yemeğini taşıma görevinden usanacak olsam bile, sırf çocukların, buna Tavşandudak dahil, kine varan bir çekememezlikle derin iç çekişlerini arkamda hissederek yürümenin verdiği hazdan dolayı bu işten vazgeçmeyecektim.

Günde sadece bir kez, öğleden sonraları, Tavşandudak'ın mahzene girmesini babamdan özellikle istemiş, o da izin verdiğinden tek başıma üstesinden gelmekte zorluk çektiğim bir işi onunla paylaşmıştım. Mahzende zenci askerin kullanması için eski tip bir fıçı, direklerden birinin dibine yerleştirilmişti. Öğleden sonraları Tavşandudak'la birlikte fıçıya geçirilmiş kalın ipleri iki taraftan tutup çok dikkatli bir şekilde merdivenlerden çıkarıyor; içindeki sıvıdan çıkan ses eşliğinde köyün ortak lağımına zencinin kötü kokulu ve çamurumsu çiş ve dışkı karışımını götürüyorduk. Tavşandudak bu işi büyük bir hevesle yapıyor, bazen lağım yakınındaki büyük hazneye boşaltmadan önce fıçının içindekileri bir tahta sopa ile karıştırıyor, zenci askerin sindirim durumunu, özellikle ishal olduğunda bunun nedenleri üzerine tahminlerde bulunuyor, sebzeli pirinç lapasının içindeki mısır tanelerinin ishale neden olduğu sonucuna varıyordu.

Tavşandudak ve ben, babamla birlikte fıçıyı almak için mahzene indiğimizde zenci askerin pantolonunu indirmiş, parlayan kara kalçaları dışarda, neredeyse çiftleşen bir köpek pozisyonunda küçük fıçının üzerine oturmuş haliyle karşılaşınca, bir süre onun arkasında bekledik. Böylesi durumlarda Tavşandudak saygı ve hayret içinde, sanki bir düşteymişçesine, fıçının iki yanına sarkmış zenci askerin ayak bileklerine bağlı yabandomuzu kapanı zincirlerinin çıkaracağı en ufak bir sese dikkat kesilerek kolumu sımsıkı tutuyordu.

Biz çocuklar kendimizi tümüyle zenci askere adamıştık, yaşamımızın her ânı onunla doluydu. Zenci asker, bulaşıcı bir hastalık gibi çocukların arasına yayılarak onlara işlemişti. Yetişkinlerse, yapacak işleri olduğundan çocukların yakalandığı salgından etkilenmiyorlardı. Belediyeden gelecek haber beklenirken öylece duracak halleri yoktu. Askerin gözetimini üstlenen babam bile yeniden ava çıkmaya başlayınca, zenci asker hiçbir koruma koşulu olmadan, sadece çocukların günlük yaşantısını doldurmak için mahzende yaşar hale geldi.

Ben, kardeşim ve Tavşandudak, önce kurallara uymamanın çekiciliğiyle kalbimizin gümbür gümbür atışını duyarak, sonra bu duruma alışarak, yetişkinlerin dağ ya da vadiye gittiği öğle vakitleri, zenci askerin başını beklemeyi bizlere verilmiş zorunlu bir görevmişçesine yapmak üzere mahzene girme alışkanlığı edinmiştik. Havalandırma penceresi de köy çocuklarının eline geçmişti. Sıcak ve tozlu toprağa yüzükoyun yatan çocuklar, bizim zenci askerin etrafında oturma ayrıcalığımıza, kıskançlıkla ve yutkunarak bakıp duruyorlardı. İyice meraklanıp ardımızdan mahzene inmeye çalışan bir çocuk olduğunda, bu başkaldırıcı tavrına karşı Tavşandudak onu hemen yumrukluyor ve çocuk burnu kanayarak yere düşüyordu.

Artık zencinin fıçısını merdivenin başına kadar getirmekle yetiniyorduk, ondan sonrasını, fıçıyı kızgın güneş altında pis kokusunu soluyarak lağıma kadar götürme işini, mağrur bir edayla görevlendirdiğimiz çocuklar üstleniyordu. Görev verdiğimiz bu çocukların sevinçten gözleri ışıldıyor, fıçıyı kendileri için değerli gördükleri sarımtırak sıvının bir damlasını bile dökmemeye dikkat ederek sarsmadan taşıyorlardı. Bizim de dahil olduğumuz çocuk grubu, her sabah, bayır yoluna inen ormanlık alandaki dar yolu, kâtibin elinde korktuğumuz talimat belgesiyle görünmemesi için dua ederek gözlüyorduk.

Zenci askerin yabandomuzu kapanının zincirlerine bağlı ayak bileklerinin derisi soyulup iltihap toplamış, oradan sızan kan ayağına kurumuş çimen gibi yapışmıştı. O iltihaplanmış pembemsi yara bizi endişelendiriyordu. Fıçıya oturduğunda acısına dayanmak için sıktığı dişleri gülen bir çocuğun dişleri gibi ortaya çıkıyordu. Uzun bir süre birbirimizin gözlerinin içine bakarak konuştuktan sonra ayağından zincirleri çıkarmaya karar verdik. Zenci asker, sersemlemiş kara bir hayvan gibiydi, gözü yaştan mı çapaktan mı olduğu anlaşılmayan koyu bir sıvıyla ıslanıyor, mahzenin dibinde dizlerini kollarıyla sarıp sessizce oturuyordu; yabandomuzu kapanının zincirlerini çözmek bize ne zarar verebilirdi ki? O zaten kara derili bir hayvandan başka bir şey değildi!

Tavşandudak babamın takım çantasından bulup çıkardığım anahtarı sımsıkı kavradı; zenci askerin dizlerine sırtı titreyene kadar eğilip kapanın zincirlerini çözünce, asker aniden homurdanır gibi ses çıkararak ayağa kalktı ve ayağını yere vurmaya başladı. Tavşandudak korkudan panikleyip ağlayarak kapanı duvara fırlatıp merdivenlere doğru koşup yukarı kaçtı ama ben ve kardeşim öylece dikilip birbirimize sokulmaktan başka bir şey yapamadık. Ondan duyduğumuz korku yeniden ortaya çıkınca neredeyse soluk bile alamadık. Ama o bir şahin gibi bize saldırmak yerine, her zamanki gibi oturup dizlerini elleriyle sarmalayarak donuk bakışlı, yaş ve çapakla ıslanmış gözlerini duvarın dibine düşen kapana çevirdi. Tavşandudak, büyük bir utançla mahzene geri inince onu sıcak bir gülümsemeyle karşıladık. Zenci asker evcil bir hayvan kadar uysaldı.

Babam o gece mahzen kapağına büyük asma kilidi takmaya geldiğinde askerin serbest kalmış ayağını gördü; azar yiyeceğim diye endişeden kalbim sıkıştı ama bir şey demedi. Tutsağın evcil bir hayvan kadar uysal olduğu dü-

şüncesi adeta hava gibiydi, biz çocukları da yetişkinleri de içine alarak köydeki herkesin ciğerlerine doluyordu.

Ertesi sabah, kardeşim ve Tavşandudak'la birlikte kahvaltısını götürdüğümüz zaman, zenci askeri yabandomuzu kapanını dizinin üstüne koymuş, tamir etmeye çalışırken bulduk. Tavşandudak'ın duvara fırlattığı kapanın açılıp kapanma mekanizması kırılmıştı. Zenci asker her bahar köye gelen kapan tamircisi gibi, teknik konuları bilen biri edasıyla kapanın bozuk kısımlarını inceliyordu. Sonra birden kara parıltılı alnını kaldırıp bana bakarak işaretlerle ihtiyaç duyduğu şeyi gösterdi. Tavşandudak'la birbirimize baktık, duyduğum sevincin yüzüme yansımasını engelleyemiyordum. Zenci asker bizlerle iletişim kurmuştu, tıpkı evcil bir hayvanın iletişim kurması gibi.

Koşarak muhtarın evine gittik, köyün ortak takım çantasını alıp mahzene getirdik. Çantanın içinde silah gibi kullanılabilecek şeyler vardı ama yine de onu zenci askere emanet etmekte duraksamadık. Bizlere evcil hayvan gibi görünen zenci askerin bir zamanlar savaşan bir asker olduğuna inanamıyor, çeşitli olasılıkları aklımızdan kovuyorduk. Zenci asker takım çantasına baktıktan sonra bakışlarını bize çevirdi. Bizse içimiz sevinçten kıpır kıpır, onu izliyorduk.

"Tıpkı bir insana benziyor," dedi Tavşandudak bana kısık bir sesle, o sırada kardeşimin poposuna bir şaplak atmıştım, öylesine mutluluk ve gururla dolmuştum ki gülmekten sarsılıyordum. Bize imrenen çocukların iç çekişleri, havalandırma penceresinden içeriye yoğun bir sis gibi giriyordu.

Kahvaltı sepetini geri götürüp kendimiz de kahvaltımızı bitirip mahzene döndüğümüzde zenci askerin çantadan çıkardığı ingilizanahtarı ile küçük bir çekici, yere yaydığı bez üzerine düzgün bir şekilde sıraladığını

gördük. Yanına oturunca bizlere şöyle bir baktı, zenci askerin sarımtırak büyük kirli dişleri ortaya çıkıp yanakları titreyince sarsılarak fark ettik; gülüyordu! Birden zenci asker ile aramızda derin, güçlü ve neredeyse insanca bir bağ kurulduğunu anladık.

Öğleden sonra geç vakitte demirci dükkânından gelen ağzı bozuk kadın Tavşandudak'ı söve söve götürdü. Çıplak zemine oturmaktan belimiz ağrımaya başlamıştı. Zenci asker hâlâ eski, tozlu gresyağından kirlenmiş parmaklarıyla kapan üzerinde çalışıyor, kapanın açılıp kapanırken çıkardığı metalik sesi dinleyerek denemeye devam ediyordu.

Hiç sıkılmadan kapanın dişlerinin bastırdığı yerde hafif bir çukur oluşan zenci askerin pembemsi avuçlarını izliyor, akan yağlı kir tabakasının ter içinde kalmış kalın boynunda bıraktığı kıvrık çizgilere bakıyordum. Bunlar bende tiksindirici olmayan bir mide bulantısı ve hafif bir antipati uyandırmıştı. Kocaman ağzının içinde kısık bir sesle şarkı söyler gibi dolgun yanaklarını şişiren zenci asker kendini işine vermişti. Dizime dayanmış kardeşim, onun parmak hareketlerini hayranlıkla izliyordu. Sinekler çevremizde uçuşuyor, sesleri boğucu sıcakla birleşip uğultu halinde kulaklarımın içinde yankılanıyordu.

Kapanın ağzı, hızla kapanıp ipi güçlü bir şekilde kopardı; zenci asker kapanı dikkatlice yere koyarken kardeşimle bana gülümseyerek baktı, gözünde donuk bir sıvı tabakası birikmişti. Parlak kara alnında boncuk boncuk ter damlaları titriyordu. Biz de ona gülümsedik. Gerçekten uzunca bir süre, dağ keçisi ve vahşi köpeklere gülümsediğimiz gibi gülümseyerek zenci askerin nazik bakışlı gözlerine baktık. Sıcaktı. Sıcaklık, bizi onunla birbirimize bağlayan ortak bir keyif gibiydi, kendimizi sıcaklığa vermiş, karşılıklı gülümsüyorduk.

Derken bir sabah kâtibi, üstü başı çamur içinde, çenesinden kanlar akarken getirdiler. Ormanın içinde küçük bir uçuruma yuvarlanıp düşmüş, yerde hareketsiz yatarken dağa çalışmaya giden köylüler tarafından fark edilip kurtarılmıştı. Takma ayağının sert kalın meşin kısmını tutan metal başlığı eğildiğinden ayağına düzgün bir şekilde geçmez durumdaydı; muhtarın evinde tedavi edilirken afallamış bir halde takma bacağına bakıyor, kentten getirdiği mesajı bir türlü iletmiyordu. Yetişkinler kızıyor, bizse eğer kâtip zenci askeri götürmek için gelmişse, uçuruma düştüğünde bulunmuş olmasındansa açlıktan ölmüş olmasını yeğliyorduk. Oysaki valilikten henüz bir haber çıkmadığını bildirmek için gelmişti. Neşelenip keyfimiz yerine gelince ona karşı yeniden iyi hisler duymuştuk. Sonra onun takma bacağı ile takım çantasını alarak mahzene indik.

Zenci asker mahzende nemli zemine yatmış, kısık, tok bir sesle şarkı söylüyordu; tuhaf bir şekilde bizi bizden alan bu şarkıdaki hüzün ve yakarış içimize işliyordu. Uyanıp ayağa kalktı, kısa bir süre takma bacağa baktıktan sonra hemen işe koyuldu. Havalandırma penceresinden gözetleyen çocukların sevinç çığlıkları yükseldi; ben, kardeşim ve Tavşandudak sevinçten kahkahalar atıyorduk.

Akşamüzeri kâtip mahzene indiğinde, takma bacak bütünüyle tamir edilmişti. Kısa kalça kemiğine onu geçirip kalkınca yine sevinç çığlıkları attık. Merdivenden sekerek çıkan kâtip bacağını denemek için meydana yöneldi. Zenci askeri iki kolundan çekiştirerek ayağa kaldırdık, bu hep yaptığımız bir şeymişçesine hiç duraksamadan onunla birlikte meydana yürüdük.

Zenci asker yakalandığından beri ilk kez açık havaya çıkıyor, yazın akşam serinliği ile ferah havasını geniş burnundan olabildiğince içine çekiyor, bir yandan da kâtibin takma ayağını denemesini dikkatle izliyordu. Tam bir

dostluk havası vardı. Kâtip koşarak geri geldi, cebinden çıkardığı çoban değneği bitkisinin yaprağına sardığı, dumanı göze kaçtığında çok acıtan, yanmış çimen gibi kokan, pek de düzgün olmayan sigarayı yakıp uzun boylu zenci askere uzattı. Asker sigaradan bir nefes çekince şiddetli bir öksürük nöbetine tutuldu, boğazını tutarak iki büklüm oldu. Kâtip şaşırarak, acı acı gülümserken biz çocuklar gülmekten katıldık. Zenci asker doğruldu, kocaman elleriyle gözyaşlarını sildikten sonra iri kalçasını saran keten pantolonunun cebinden siyah, parlak bir pipo çıkarıp kâtibe verdi.

Kâtip bu hediyeyi alınca zenci asker hoşnutlukla başını salladı; akşam güneşinin kızıl ışığı vuruyordu üzerlerine. Boğazımız acıyıncaya kadar bağırıp deli gibi gülerek onların çevresinde dolanıp durduk.

Zenci askeri ara sıra mahzenden çıkararak köyün taş döşeli yolunda birlikte gezinmeye başlamıştık. Büyükler ses çıkarmıyorlardı. Muhtarın ahırında beslenen, köyün ortak malı olan boğayla karşı karşıya geldiklerinde çimlere çekilip yol verdikleri gibi, etrafı biz çocuklarla çevrili zenci askerle karşılaşınca da sadece başlarını çevirerek yolun kenarına çekiliyorlardı.

Evdeki işleriyle meşgul olan çocuklar onu mahzende ziyaret edemedikleri zamanda bile, zenci askeri meydandaki bir ağaç gölgesinde uyuklarken, taş döşeli yolda ağır adımlarla gezinirken görünce, ne biz çocuklar ne de büyükler şaşırıyordu. Zenci asker av köpekleri, çocuklar ya da ağaçlar gibi köydeki günlük yaşamın bir parçası haline gelmişti.

Babamın tahtaya çaktığı çivilerle yaptığı ince, uzun, biçimsiz kapanın içinde huysuzlanan, inanılmayacak kadar uzun vücudu kat kat şişmanlamış gelincikle dönüp geldiği şafak vakitlerinde kardeşimle birlikte onun postunu yüzmek için tüm sabah ambarda kalmamız gereki-

yordu. Böylesi günlerde zenci askerin yaptığımız işi izlemesi için çıkıp gelmesini dört gözle bekliyorduk.

Zenci asker nihayet geldiğinde kardeşimle, postu yüzmek için kullandığı kanlı, sapı yağlanmış bıçağı tutan babamızın iki yanında soluklarımızı tutarak diz çöküyor, karşı koyan çevik gelinciğin sorunsuz şekilde can vermesini ve düzgün bir şekilde postunun yüzülmesini, bu seyirci zenci asker için diliyorduk. Gelincik boğularak ölürken son bir kötülük yaparak mide bulandırıcı bir koku salıyordu. Babam bıçağın parlayan ucuyla postu keserken hafif bir yırtılma sesi çıkıyordu. Sonra geride sadece parlayan inci rengi kasla sarılmış, çıplak, küçük, gevşek vücudu kalıyordu. Kardeşimle hayvanın iç organlarını etrafa saçmamaya özen göstererek köyün çöplüğüne atmaya gidiyor, kirlenmiş parmaklarımızı geniş ağaç yaprakları ile sildikten sonra geri döndüğümüzde gelincik postu ters yüz edilmiş halde tahtaya çivilenmiş; yağlı dokuları ile ince damarları güneşte parlıyor oluyordu. Zenci asker, dudaklarını büzüp kuş gibi ses çıkararak, babamın kalın parmak uçlarıyla çabuk kuruması için derinin kıvrımlarında kalmış yağları çıkarışını izliyordu. Zenci asker, tahtaya gerilmiş postun pençe kadar sert bir şekilde kuruyup üstünde kan kırmızısı lekelerin harita üzerindeki demiryolu ağları gibi belirişini hayranlıkla izlerken, ben ve kardeşim babamızın tekniğiyle o kadar çok gururlanıyorduk ki! Babamın, posta su serpme işini yaparken arada zenci askere dostça bir bakış attığı oluyordu. İşte o zaman babamın post yüzme tekniği çerçevesinde ben, kardeşim, zenci asker ve babam bir aile gibi birleşmiş oluyorduk.

Zenci asker, demirciyi iş yerinde izlemekten de keyif alıyordu. Biz çocuklar, özellikle Tavşandudak yarı çıplak vücudu ateşte parlarken çapa yapımına yardım ettiği zamanlarda, zenci askerle birlikte demircinin küçük işliğine gidiyorduk. Demirci kömür tozuna batmış

elleriyle, kıpkırmızı kızarmış demir parçasını tutup suya daldırdığında, zenci asker hayranlık dolu, çığlığa benzer bir ses çıkarıyor, çocuklar da onu alkışlıyordu. Demircinin gururu okşanıyor, ustalığını sergilemek için sıklıkla tehlikeli hareketler yapıyordu.

Artık kadınlar da zenci askerden korkmuyorlardı, bazen ona doğrudan yiyecek verdikleri bile oluyordu.

Yaz ortası olmuş, valilikten henüz bir talimat gelmemişti. Valiliğin bulunduğu bölge merkezinin bombardımanda yanıp kül olduğu söylentisi yayılmıştı ama bu bizim köyü hiç etkilememişti. Köyümüzün üzerine tüm gün boyunca bir şehri yakacak ateşten daha sıcak bir hava çökmüştü. Ayrıca zenci askerin yanında, hiç rüzgâr almayan mahzende oturduğumuzda, mahzen insanı kendinden geçirecek kadar yoğun ve yağlı bir kokuyla –köyün çöplüğündeki çürümüş gelincik etinden çıkan koku gibi– doluyordu. Biz bu durumu hep gülme konusu yapıyor, gözümüzden yaş gelinceye dek katıla katıla gülüyorduk ama zenci asker terlemeye başlayınca, koku o denli katlanılmaz hale geliyordu ki onun yanında durmaya dayanamıyorduk.

Sıcak bir öğle sonrası, Tavşandudak zenci askeri köyün çeşmesinin pınarına götürmeyi önerdi. Neden daha önce bunu düşünemediğimize hayıflanarak zenci askeri kirli elinden çekiştirerek merdivenden çıktık. Meydanda toplanmış çocuklar sevinçten çığlıklar atarak çevremizi sardılar, birlikte güneşin kızdırdığı taş döşeli yolda yürümeye başladık.

Soyulmuş tavuklar gibi çıplak kaldık, zenci askerin de kıyafetlerini çıkarıp birlikte pınara atlayıp gürültüyle birbirimize su sıçrattık. Hepimiz bu yeni fikirle coşmuştuk. Zenci asker öylesine büyüktü ki, pınarın en derin yerine kadar gittiğinde bile su ancak beline geliyordu. Ona her su sıçratışımızda, boğazlanan tavuklar gibi çığlık atı-

yor, başını suyun içine daldırıp bir süre öylece kalıyor, sonra ağzından sular fışkırtarak, bağırarak sudan çıkıyordu. Zenci askerin güneş ışıklarını yansıtan ıslak çıplak vücudu, siyah bir at gibi parlıyordu; gerçekten çok güzeldi. Şamata içinde birbirimize su atıyorduk. O arada, önceden pınarın çevresindeki meşe ağaçlarının gölgesinde toplaşmış çıplak kızlar da telaşla suya dalmaya başlamışlardı. Tavşandudak kızlardan birini yakalayıp uçarı ayinine başlamıştı. Bizler ise zenci askeri, Tavşandudak'ın keyiften dört köşe olmuş halini en iyi görebileceği yere götürmüştük. Güneşin kızgın ışıkları, sert bedenlerimize vururken su, kaynamış da fokurduyormuş gibi kabarcıklar oluşturuyordu. Tavşandudak kıpkırmızı olmuş sırıtırken, bir kızın sudan parlayan poposuna şaplaklar atarak bağırdı. Bizler kahkahalar atarken, kızcağız ağladı.

Sonra birdenbire zenci askerin görkemli, kahramanlara ait büyüklükte ve inanılmaz güzellikte bir penisi olduğunu fark ettik. Zenci askerin çevresinde çıplak kalçalarımız birbirine çarparak toplanıp onu gösterip şakalaşırken, zenci asker de penisini eline aldı; aynı çiftleşmek üzere olan bir dağ keçisinin pozisyonunda böğürdü. Bu duruma gözümüzden yaşlar gelene dek gülerek zenci askerin penisine doğru su fırlattık. Tavşandudak çıplak halde fırlayarak gitti, döndüğünde beraberinde bakkalın ağılından büyük bir dişi keçi kapıp getirince hepimiz onu bu düşüncesi için alkışladık. Zenci asker de avazı çıktığı kadar bağırıp pınardan dans ederek çıktı ve korkudan meleyen keçiyi zaptetmeye kalktı. Bizler delirmiş gibi gülerken, Tavşandudak da var gücüyle keçinin başını bastırıyor, zenci asker bin bir güçlükle güneşte parlayan iri kara penisiyle uğraşıyor ama bizim *teke* için işler iyi gitmiyordu.

Bacaklarımızın üzerinde dikelecek güç kalmayıncaya dek gülmüş, yorgunluktan yerlere serilmiştik, yüreği-

mize bir hüzün çökmüştü. Bizim için zenci asker ender bulunan, harikulade, çok zeki bir evcil hayvandı. Onu ne denli çok sevdiğimiz, ya da o ışıltılı yaz öğleden sonrası ıslak kalın derimizin üzerinde parlayan güneş, çakılların koyu gölgesi, çocuklarla onun kokusu, sevinç çığlıklarımız; tüm bunlar dolu dolu nasıl anlatılabilirdi ki.

O güçlü, göz kamaştırıcı kasları açığa çıkaran yaz, birdenbire kuyudan fışkıran petrol gibi sevinç saçmış, bizleri sanki siyah ağır bir yağla sıvamıştı; bu yaz sonsuza değin sürecek, kesinlikle sonu gelmeyecek sanıyorduk.

Arkaik banyo günümüzün akşamında başlayan şiddetli yaz yağmuru vadiyi sis içinde bırakarak gece boyunca sürdü. Ertesi sabah ben, kardeşim ve Tavşandudak, devam eden yağmurdan korunmak için ambarın duvar kenarından yürüyerek yemek taşıdık. Yemekten sonra, karanlıkmahzendezenci asker kollarıyla dizlerini sarıp usulca bir şarkı mırıldandı. Havalandırma penceresinden sızıp gelen yağmur damlaları parmaklarımıza sıçrarken, zenci askerin şarkısından yayılan hüzün ve ağır sesten çok etkilenmiştik. Zenci askerin şarkısı bitince havalandırma penceresinden yağmur damlalarının gelişi kesilmişti. Gülümsemesini sürdüren zenci askeri kolundan çekiştirip meydana çıkardık. Vadideki sis hızlıca kaybolup yerini açık havaya bıraktı, yağmur suyunu içine iyice çeken yapraklar ağırlaşmış, tombul piliçler gibi şişmişlerdi. Esmeye başlayan rüzgârla ağaçlar ağır ağır sallanıyor, yaprak ve yağmur damlaları dökülürken, bir anlığına beliren ufacık gökkuşağında uçuşan ağustosböcekleri fırtına sesini andıran ötüşlerine başlamış ve hava yeniden ısınmıştı; mahzenin girişindeki sütuna sırtımızı dayayarak uzun bir süre ıslak ağaç kabuklarının kokusunu içimize çektik.

Öğleden sonra kâtip koltuğunun altında yağmurluğu ile ormanın başlangıcından inip muhtarın evine gelene dek olduğumuz yerde durmuştuk. Yerimizden ayrılıp

su damlalarının üzerinden aktığı yaşlı kayısı ağacına dayanarak, kâtip karanlıkta belirince elimizi sallayarak işaret vermek üzere bekledik. Ne var ki, kâtip dışarı çıkacak gibi görünmüyor, dahası muhtarın evinin çatısındaki yangın zili, vadideki ormana çalışmaya giden köylüleri çağırmak üzere çalıyordu; yağmurun ıslattığı evlerden çıkan kadın ve çocuklar taş döşeli yolda belirmeye başlamışlardı. Zenci askere döndüm, yanık teni parlayan yüzündeki gülümsemenin gittiğini görünce birden endişeyle yüreğim daraldı. Ben, Tavşandudak ve kardeşim, zenci askeri arkamızda bırakarak muhtarın evine koştuk.

Kâtip evin girişinde sessizce dikilmiş, bizleri görmezden gelen muhtar ise tahta zemine bağdaş kurarak oturmuş halde düşüncelere dalmıştı. Bizse can sıkıcı, boş önsezilere kendimizi kaptırmamaya gayret ederek büyüklerin toplanmasını bekledik. Vadideki tarla ve ormandan iş kıyafetleriyle, memnuniyetsizlikleri yüzlerinden okunur halde ardı ardına çıkıp geliyorlardı; tüfeğinin namlusuna avladığı ufak yabani kuşları asmış babam da ulaşmıştı.

Toplantı başlar başlamaz kâtip, zenci askeri valiliğe verme kararının çıktığını bölge şivesiyle açıklayınca, çocuklar şoke oldular. Aslında ordudan askerlerin gelip onu teslim alarak götürmesi gerekiyordu ancak ordunun içindeki anlaşmazlık ve karışıklıktan, onu köyden birilerinin kente kadar götürmesi gerekliliği oluştu, diye açıkladı kâtip. Büyükler için tek rahatsızlık verici şey, zenci askeri kente kadar götürmekken, biz çocuklar şaşkınlık ve hayal kırıklığının dibine vurmuştuk. Zenci askeri teslim ettikten sonra köyde geriye ne kalacaktı ki? Yaz, deri değiştirmiş, içi boş bir kabuk haline dönüşecekti.

Onu uyarmalıydım. Büyüklerin arasından sıyrılarak ambarın önündeki meydanda oturmuş zenci askerin yanına koştum. Önünde nefesi kesilmiş bir şekilde durunca, donuk, iri gözbebeklerini yavaşça bana doğru kaldır-

dı. Ona bir şey diyemiyordum. Üzüntü ve öfkeye kapılmış bir durumda ona öylece bakıyordum. Zenci asker de kollarıyla dizlerini kavramış halde, gözlerimin içine bakıyordu. Gebe bir nehir balığının karnı gibi şiş dudakları yavaşça açıldı, dişetlerinin arasından beyaz parlak salya akıyordu. Geriye doğru baktığımda, başlarında kâtibin bulunduğu topluluğun muhtarın evinin loş girişinden çıkıp ambara doğru yaklaştıklarını gördüm.

Yerde oturan zenci askeri omzundan sarsıp bölge şivesiyle ona bağırdım. Öylesine kızgındım ki bayılacak gibiydim. Elimden ne gelirdi? Zenci asker onu sarsmama karşı sessiz kalıyor, sadece kalın boynunu sallayıp duruyordu. Başımı öne eğip elimi omzundan çektim.

Zenci asker birden ayağa kalkıp önümde bir ağaç gibi dikildi, beni kollarımdan tutup kendine çekti ve mahzene indirdi. Mahzende bir süre şaşkın halde hızlıca hareket eden zenci askerin sıkı kalçası ve sert kaslarına bakarken sersemlemiştim. Zenci asker giriş kapağını indirdi, dışarıda kalan demir parçasını destekleyen kol ile içerde kalan çıkıntılı halka üzerine, duvarda asılı duran yabandomuzu kapanının zincirlerini geçirdi. Sonra iki elini birleştirerek sinirli bir halde merdivenden aşağıya inip gelen zenci askerin çapak dolmuş ve kızarmış olduğundan çamurla kaplanmış gibi görünen ifadesiz gözlerine bakınca, birden, onun yeniden ilk yakalandığı zamandaki gibi anlayışsız siyah bir canavara, tehlikeli ve zehirli bir şeye dönüştüğünü anladım. Başımı kaldırıp irikıyım zenci askere baktım, mahzen kapısını kilitleyen yabandomuzu kapanını gördükten sonra bakışlarımı, kendi küçük çıplak ayaklarıma indirdim. Korku ve şaşkınlık adeta bir sel gibi iç organlarımı önüne katıp götürüyordu. Zenci askerin yanından fırlayıp sırtımı duvara dayadım. Zenci asker başı önüne eğik, mahzenin ortasında dikiliyordu. Bense dudaklarımı ısırarak dizlerimin titremesinin önüne geçmeye çalışıyordum.

Tahta kapağın yukarısında büyükler toplanmış, başta sakince, sonra yakalanmaya çalışılan tavuklar gibi bağıra çağıra, kapağa geçirilmiş yabandomuzu kapanını sarsmaya başladılar. Ancak eskiden zenci askeri mahzende zararsız bir halde tutmaya yarayan kalın meşe ağacından kapak, şimdi zenci asker için köyün büyükleri, çocukları, ağaçları, vadi ve ne var ne yoksa her şeyi dışarda tutmaya yarıyordu.

Paniğe kapılan büyükler hızlıca, yer değiştirerek, başları birbirine tokuşarak havalandırma penceresinden içeri bakıyorlardı. Yukarıda yetişkinlerin tavırlarının hızla değiştiği hissediliyordu. Önceleri bağırıyorlarken, sonra susmuşlar, ardından da tehditkâr bir şekilde bir av tüfeğinin namlusunu havalandırma penceresinden içeri sokmuşlardı. Zenci asker çevik bir hayvan gibi yanıma sıçrayıp beni kendine siper ederek kendisini koruduğunda, onun kolları arasında acıdan kıvranırken acımasız gerçeği anlamıştım. Ben onun tutsağıydım, bir rehineydim. Zenci asker "düşman"a dönüşürken yandaşlarım tahta kapağın diğer yanında yaygara koparmaktaydılar. Öfke, aşağılanma ve aldatılmanın verdiği sinir bozucu üzüntü alev gibi her yanımı sarıp bedenimi yakıyordu. Ve her şeyin ötesinde içimde girdap gibi kabaran korku boğazıma düğümlenip hüngür hüngür ağlamama sebep oluyordu. Vahşi zenci askerin kolları arasında, içim öfkeden yanarak ağlıyordum. Zenci asker beni tutsak almıştı...

Tüfeğin namlusu inerken dışarıdaki gürültü artmış, havalandırma penceresinin ötesinde uzun tartışmalar başlamıştı. Zenci asker, kolumu acıdan uyuşacak denli sıkı tutmaya devam ederken, hızlıca tüfeğin mermisinin ulaşamayacağı bir köşeye geçerek sessizce oturdu. Beni kendi yanına çekti, aynı onunla arkadaşlık ettiğimiz zamanlardaki gibi, onun bunaltıcı vücut kokusunu duyarak yanı başına diz çöktüm. Büyükler bir süre daha ko-

nuşmayı sürdürdüler. Babam döne dolaşa havalandırma penceresinden içeriyi gözetliyor, rehin alınan oğluna başıyla her işaret edişinde, gözyaşlarımı tutamıyordum. Alacakaranlık önce mahzeni sonra da havalandırma penceresinin ötesindeki meydanı bir dalga gibi kapladı. Akşam olunca da büyükler, gruplar halinde bana teselli edici şeyler söyledikten sonra evlerine gittiler. Onlar gittikten sonra uzun bir süre havalandırma penceresinin ötesinde bir o yana bir bu yana yürüyen babamın ayak seslerini işitsem de yukarıda başkalarının varlığını hissettiren bir şey kalmamıştı. Gece, tümüyle mahzene inmişti.

Zenci asker kolumu bırakarak o sabaha değin aramızda süregelen alışılmış yakınlık duygusu yüreğini sızlatmış gibi bana baktı. Sinirden titreyerek gözlerimi ondan kaçırmış, o sırtını dönüp başını dizlerinin arasına alıncaya dek başımı öne eğip kambur halde durmuştum. Bir başımaydım, kapana yakalanmış gelincik kadar terk edilmiş, yapayalnız ve çaresizdim. Zenci asker karanlıkta kıpırdamadan duruyordu.

Ayağa kalktım, merdivenin yanına gidip yabandomuzu kapanına dokunup baktım, soğuk ve sertti; parmaklarımı ve içimde şekillenemeyen umudu itmişti. Ne yapacağımı bilmiyordum. İçine düştüğü duruma, yakalandığı kapana inanamayan, yaralı ayak bileğini kıstıran demir dişlere bakarken gücü tükenip ölen yabani tavşan yavrusu gibiydim. Zenci askeri bir arkadaş kabul etmenin ne kadar da budalaca olduğunu düşünerek kendime öfkeleniyordum. Ama gülümsemekten başka bir şey yapmayan o kara derili, kötü kokulu kocaman adamdan şüphelenmek mümkün müydü? Dahası az ötemde karanlık içinde sivri dişlerini ara sıra gıcırdatan adamın o büyük penisli, aptal zenci olduğuna inanamıyordum.

Soğuktan tir tir titrerken dişlerim birbirine vuruyordu. Karnım ağrımaya başlamıştı. Karnımı tutarak büzü-

lünce, aniden bir korkuya kapıldım; ishal oluyordum. Vücudumdaki sinirler aşırı gerilince bağırsaklarım bozulmuştu. Ancak zenci askerin önünde sıkıntımı gideremezdim. Dişlerimi sıkıp dayanmaya çalışırken alnım boncuk boncuk terle dolmuştu. Öylesine uzun bir süre dayanmıştım ki, korkunun yerini gayret almıştı.

Sonunda vazgeçmek durumunda kalıp zenci askeri üzerine otururken görünce güldüğümüz fıçıya doğru yürüyüp pantolonumu aşağı indirdim. Ortaya çıkan beyaz popomun son derece çelimsiz ve zayıf olduğunu hissettim, içimin aşağılanmışlık duygusuyla, boğazımdan yemek borusu üzerinden geçip midemin iç duvarına kadar, kapkara boyandığını hissettim. Sonra oradan kalkıp duvarın dibine döndüm. Moralim bozulmuştu, yenik ve tümüyle ümitsiz hissediyordum. Toprağın sıcaklığıyla ısınmış duvara kirli alnımı dayayıp uzun bir süre kısık sesle ağladım. Gece uzundu. Ormanda vahşi köpekler uluyordu. Hava gittikçe soğuyordu. Üzerime ağır bir yorgunluk çöktü, yere yığılıp uyuyakaldım.

Uyandığımda, kolum uyuşmuş haldeydi; zenci asker yine kuvvetli bir baskıyla kolumu tutuyordu. Havalandırma penceresinden içeri yoğun bir sis dalgası giriyor, dışarıdan büyüklerin sesleri duyuluyordu. Kâtibin yukarıda dolanırken takma bacağının çıkardığı gıcırtıyı da duyuyordum. Çok geçmeden bu seslere mahzenin kapağına kalın çekiçle vurulma sesi de eklendi. O tok ve güçlü darbe sesleri, boş midemde yankılanırken göğsüme ağrılar saplanıyordu.

Zenci asker aniden bağırmaya başlayıp beni kolumdan tutarak mahzenin ortasına, havalandırma penceresinden yetişkinlerin görebileceği bir yere sürükledi. Onun bu hareketine bir türlü anlam verememiştim. Havalandırma penceresinden bir sürü göz, benim tavşan gibi yakalanmış olmaktan duyduğum utancı izliyordu. O göz-

ler arasında kardeşimin nemli, kara gözleri olsaydı, yerin dibine geçerdim herhalde. Neyse ki, beni izleyen sadece yetişkinlerin gözleriydi.

Çekicin çıkardığı gürültü daha da şiddetlenince, zenci asker bağırıp kocaman elleriyle arkamdan boğazımı tuttu. Boynumun yumuşak derisine tırnakları batınca canım yanıyor, kolunu gırtlağıma bastırdığı için de soluk alamıyordum. Ellerimi ayaklarımı sallayıp çırpınırken, inleyerek başımı geri attım. Havalandırma penceresinin diğer yanındaki büyüklerin gözlerinin önünde acınası bir aşağılanma yaşarken, sırtıma yapışmış zenci askerden kurtulabilmek için vücudumu büküp bacaklarına tekmeler atıyordum ama onun kalın, kıllı kolları çok sert ve güçlüydü. Haykırışları benim inlemelerimi bastırıyordu. Yetişkinlerin havalandırma penceresindeki yüzleri kayboldu, büyük olasılıkla zenci askerin verdiği gözdağı karşısında kapağı kırmaktan vazgeçmişlerdi. O da haykırmayı kesmiş, boğazıma kaya gibi sert şekilde bastırışı hafiflemişti. O an yeniden yetişkinlere karşı yakınlık hissedip onları ne denli sevdiğimi anladım. Bu sefer kapağa vurma sesleri daha da şiddetlendi. Havalandırma penceresinin arkasında yeniden insanların içeriyi izleyen gözleri belirirken zenci asker de haykırarak boğazımı sıkmaya başladı. Geriye kaykılmış, eğrilmiş dudaklarımdan küçük bir havyanınki gibi cılız, tiz inlemeler dökülmesini önleyemiyordum. Anlaşılan büyükler benden vazgeçmişlerdi. Onlar kapağı kırmaya çalışırken, zenci asker beni göz göre göre boğup öldürecekti. Kapağı kırıp içeri girdiklerinde beni, bir gelincik gibi boğazlanmış halde bulacaklardı. Öfkeden köpürmüş, tüm umutları yıkılmış, bedenim geriye kaykılmış durumda inliyor, zenci askerin kollarında debelenerek ağlarken çekicin sesini duyuyordum.

Kulaklarımda sayısız çarkın dönme sesi çınlıyor, yankılanıyor, burnumdan akan kan iki yanağıma süzülüyor-

du. Nihayet kapak paramparça oldu. Ayak parmaklarının arkasına kadar kıllarla kaplı, çıplak ayakları çamur içinde, çıldırmış gibi görünen çirkin adamlar mahzene doldu. Zenci asker bağırarak beni sımsıkı tutup duvar dibine doğru çekerek oraya sindi. Sırtım ve kalçam, onun terden sırılsıklam olmuş bedenine yapışmıştı, aramızda gidip gelen öfke gibi sıcak bir akım hissettim. Ayrıca çiftleşme pozisyonunda yakalanan bir kedi gibi utanmaktan ziyade kinlenmiştim. Bu kin, merdiven başında toplanıp benim utanç verici halime bakmakta olan adamlara karşı bir kindi; boğazımı iri elleriyle sıkarken yumuşak tenime tırnaklarını geçirip kanatan zenci askere karşı bir kindi; bir araya gelerek içimi buran her türlü şeye karşı bir kindi. Zenci asker, uluyordu. Bu uluma kulaklarımı sağır etmişti; yaz ortasında mahzende, keyifli bir zaman geçiriyormuşçasına tam bir aldırmazlık içine düşüyordum. Adamın düzensiz, şiddetli soluğu ensemi kaplıyordu.

Babam, topluluğun içinden öne doğru çıktı, elinde küçük bir balta vardı. Gözlerindeki öfke, bir köpeğin gözlerindeki gibi yakıcıydı. Zenci askerin tırnakları boyun derimin derinliklerine kadar girince inledim. Babam bize doğru hamle yaptı, baltanın savrulduğunu görünce gözlerimi yumdum. Zenci asker sol bileğimi tutarak başını korumak için yukarı kaldırdı. Mahzendeki insanlar çığlık attılar. Sol elimle birlikte zencinin kafatasının parçalanma sesini duydum. Zenci askerin çenemin altından kavradığı kolunun parlak, yağlı derisinin kanadığını gördüm. Adamlar bize doğru koşuştular, zenci askerin kolunun gevşediğini hissederken, bedenim acıdan yanıyordu.

Yapış yapış bir torba içinde, sıcak gözkapaklarım, yanan boğazım, kavrulmuş elim bir araya geliyor, vücudum yeniden şekil alıyordu. Ancak o yapışkan çeperi yırtıp da torbanın içinden çıkamıyordum. Erken doğmuş kuzu gibi, parmaklarıma yapışan bir torbanın içinde sa-

nlı kalmıştım. Bedenimi kımıldatamıyordum. Geceydi. Etrafımda yetişkinler konuşuyorlardı. Sonra sabah oldu, gözkapaklarımın ardında ışığı hissettim. Ara sıra alnımın üzerine ağır bir elin konduğunu duyumsuyor, hafif bir iniltiyle o eli itmek istiyor ancak başımı birazcık bile oynatamıyordum.

Gözümü ilk kez tam açabildiğimde, yine sabahtı. Ambarda kendi yatağımdaydım. Tahta pencere kapaklarının önünde Tavşandudak ve kardeşim başımı bekliyorlardı. Gözlerimi iyice açıp dudaklarımı oynattım. Tavşandudak ve kardeşim fırlayıp merdivenlerden aşağı indiler; babamla bakkal dükkânındaki kadın yukarıya geldi. Çok acıkmıştım ama babam keçi sütünü koyduğu su testisini dudaklarıma yerleştirdiğinde mide bulantısıyla sarsıldım, haykırarak ağzımı kilitledim, keçi sütünün damlaları boğazıma ve göğsüme serpilmişti. Hiçbir yetişkine tahammülüm kalmamıştı, babam da bunlara dahildi. Dişlerini gösterip ellerindeki baltalarla üzerime saldıran bu yetişkinler tekinsizdi, anlayışımın ötesindeydiler ve bu halleri midemi bulandırıyordu. Babamlar odadan çıkıncaya değin bağırmayı sürdürdüm.

Bir süre sonra kardeşim, yumuşacık koluyla bedenime usulca dokundu. Sessizce uyuyakaldığımda kardeşimin kısık sesini duydum; zenci askerin cesedini yakmak için odun toplama işine o da katılmış, kâtip yakılmayı engelleyen bir emirle çıkagelmiş, yetişkinler cesedin çürümesinden endişe ettiklerinden onu vadideki terk edilmiş madene götürmüşler, vahşi köpekleri cesetten uzak tutmak için etrafına çit örüyorlarmış.

Kardeşim defalarca, çekine çekine, öldüğümü sandığını söyledi. İki gün boyunca tek lokma yemeden sadece uyuduğumdan, öldüğümü düşünmüştü. Kardeşimin eli üzerimde, ölüm kadar karşı konulmaz uykuya daldım.

Öğleden sonra gözümü açtığımda yaralı elimin bezle sarılı olduğunu fark ettim. Uzunca bir süreyi, hiç hareket

etmeden öylece yatıp benim olduğuna inanamadığım şiş koluma bakarak geçirdim. Odada yalnızdım. Pencereden içeri iğrenç bir koku giriyordu. O kötü kokunun nereden geldiğini anlamış ama üzüntü duymamıştım.

Oda kararıp hava soğuyunca yatağın üzerine oturdum. Uzun bir tereddüdün ardından sol elimin sarılı olduğu bezi iki taraftan bağlayarak boyun askısı yaptım, kolumu askıya alıp açık pencereye yaslanarak köye baktım. Taş döşeli yolun, evlerin üzerine, bunların yer aldığı vadiye zenci askerin ağır cesedinden yayılan şiddetli koku sinmiş; bir kâbustaki gibi onun vücudumuzu kuşatan sessiz çığlıkları her yanımızı sarmıştı. Akşamın karanlığı çökmüştü. İçinde kısmen turunculuk içeren kül grisi dokunaklı gökyüzü vadinin üzerini kaplarken, onu daha da küçük gösteriyordu.

Suskun bir halde göğüslerini gererek hızlı adımlarla, sıklıkla vadiye inen yetişkinler bende mide bulantısı ve korkuya neden oluyorlardı; başımı hemen pencereden içeri çekiyordum. Ben uyurken onlar tamamen başka yaratıklara dönüşmüşlerdi sanki. Vücudumun her yeri ıslak kumla doluymuş gibi ağır ve donuktu.

Soğuktan titriyordum, çıtır çıtır kurumuş dudaklarımı ısırarak, yola döşenmiş taşları seyrettim; önce taşların her birinin soluk altın sarısı gölgesi esneyerek genişledi, sonra çevreleri tamamıyla şişerek tüm yüzey nefes kesen üzüm rengine döndü, ardından cılız, saydam, mor ışığın arasında kayboldular. Çatlamış dudaklarım ara ara tuzlu gözyaşlarımla ıslanınca bir şey batmış gibi acıyordu.

Ambarın arkasından çocukların gürültüsü, zenci askerin cesedinin kokusuna nüfuz ederek bana ulaşıyordu. Uzun süren bir hastalıktan yeni kalkmış gibi titreyen bacaklarımla her basamağına çok dikkatle basarak karanlık merdivenden aşağıya indim, kimsenin olmadığı taş döşeli yolda yürüyerek çocuk seslerinin geldiği yere yöneldim.

Çocuklar vadinin dibindeki küçük nehrin otlarla sarılmış yamacında toplanmış bağırıyor, köpekleri de onların çevresinde atlayıp zıplayıp havlıyordu. Yetişkinler bayırın aşağısındaki nehir boyundaki çalılıkta terk edilmiş madenden vahşi köpekleri uzak tutmak için dayanıklı çit yapmayı sürdürüyorlardı. Oradan kazık çakılırken çıkan ağır ses yukarı kadar geliyordu. Yetişkinler hiç konuşmadan işlerini sürdürüyorlardı ama çocuklar çıldırmış gibi, neşeyle bağıra çağıra oradan oraya koşuyorlardı.

Yaşlı bir Çin kavağına sırtımı dayayarak oynayan çocukları seyrediyordum. Zenci askerin düşen uçağının kuyruğundan bir parçayı kızak yapmışlar, çimlerin üzerinde kayıyorlardı. Keskin köşeli, tüy kadar hafif kızağa binen çocuklar bayırdan aşağı kayan genç canavarlar gibiydiler. Çayırın arasında karşılarına yer yer çıkıveren siyah kaya parçalarından birine çarpacak olduklarında ise, çıplak ayakları ile çimene basıp kızağın yönünü değiştiriyorlardı. Çocuklardan biri kızağı sürüyerek yukarı çekerken, aşağı doğru kaydığında altında ezilen çimen yavaşça düzeliyor; gözüpek gençlerin izleri belirsizleşiyordu. Demek ki kızak o denli hafifti. Çocuklar bağıra çağıra kayarken köpekler havlayarak peşlerinden koşuyor, sonra çocuklar yine kızağı yukarı çekiyorlardı. Bitmez tükenmez bir canlılıkla, çocuklar sihirbazın başlangıç sahnesindeki patlayan barut tozu gibi etrafa dağılıp koşturuyorlardı.

Çocukların arasından ayrılan Tavşandudak dişlerine sıkıştırdığı otla koşarak bana doğru geldi, bir geyik bacağını andıran meşe ağacının gövdesine yaslanarak yüzüme baktı. Bakışlarını ondan çevirip baktığım kızak oyununu izlemeye kendimi kaptırmış gibi yaptım. Tavşandudak büyük bir ilgiyle askıya aldığım koluma bakarak burnunu çekti.

"Kötü kokuyor," dedi Tavşandudak. "Paramparça olmuş elin, fena kokuyor."

Tavşandudak'ın meydan okuyan gözlerine baktım; ona saldırıya geçmeme karşı önlem için ayaklarının arasını açıp dövüş pozisyonu almasını görmezden geldim, boğazına da sarılmadım.

"O koku benden gelmiyor," dedim güçsüz, boğuk bir sesle. "Zenci askerin cesedinin kokusu o."

Tavşandudak afallayarak bana bakmayı sürdürdü. Dudaklarımı ısırıp bakışlarımı başka yöne çevirdim, gözlerim Tavşandudak'ın ayak bileklerini örten, yerden fışkırmış kısa, ince otlara takıldı. Tavşandudak aşağılandığını gizlemeden omuz silkip yere şiddetlice tükürdü, sonra bağıra çağıra koşarak kızakla oynayan arkadaşlarının yanına döndü.

Artık çocuk olmadığım düşüncesini, bir vahiy gibi tüm benliğimde duyuyordum. Tavşandudak'la kanlı dövüşler, ay ışığında küçük kuş avına çıkmalar, kızaklı eğlenceler, vahşi köpek yavruları, tüm bunlar çocuklar içindi. Dünyayla bu tür ilişki kurma şekilleri artık bana göre değildi.

Halsizdim, soğuktan titreyerek henüz günün sıcaklığını koruyan çimenlerin üzerine oturdum. Oturunca, vadide sessizce işlerine devam eden yetişkinlerin görüntüsü, gür yaz çimenlerinin ardında kaybolurken, onların yerini birden kızakla eğlenen çocukların koyu gölgeleri aldı, kır tanrısı gibiydiler. Sel baskınından kaçan mağdurlar gibi koşuşan genç kır tanrıları ve köpeklerin arasında, gecenin rengi daha da koyulaşmakta, yoğunlaşıp berraklaşmaktaydı.

"Hey, iyileştin mi bakalım, kurbağa?"

Arkamdan kuru sıcak bir el başıma dokundu ancak ne başımı çevirdim ne de ayağa kalkmaya kalkıştım. Yüzüm bayırda oynayan çocuklara dönüktü, sadece çıplak bacağımın yanında dikelen kâtibin siyah takma bacağına şöyle bir göz attım. Onun varlığını yanımda hissetmek bile boğazımı kurutmuştu.

"Sen kızakla kaymıyor musun, kurbağa?" diye sordu kâtip. "Bu oyunu senin bulduğunu sanıyordum, yanılıyor muyum?"

Sessizliğimi inatla koruyordum. Kâtip otururken takma bacağından gırç gırç sesler çıkmıştı; ceket cebinden zenci askerin kendisine armağan ettiği pipoyu çıkarıp doldurdu.

Burun deliklerimin yumuşak mukozasını rahatsız eden ve hayvansı duyguları körükleyen sert koku, yanmış ot kokusu yükselerek kâtiple beni soluk mavi bir duman bulutu içinde bıraktı.

"Savaş, işte böyle merhametsiz bir şey. Çocukların parmaklarına kadar parçalıyor," dedi kâtip.

Derin bir nefes alıp sessiz kaldım. Savaş; o kanlı, büyük, uzun süren çatışma hâlâ devam ediyordu demek. Uzak bir ülkede, koyun sürülerini, biçilmiş taze çimenleri önüne katıp götüren bir sel gibiydi savaş, asla bizim köyümüze ulaşamayacağını sandığımız. Ama işte elimi ve parmaklarımı paramparça etmeye gelmişti savaş, babamı kanıyla sarhoş edip ona baltayı savurtmuştu.

Sonra köy birden kendini savaşın içinde bulmuş, oluşan kargaşa içinde soluğum tutulmuştu.

"Artık sona ereceği söyleniyor," dedi kâtip yetişkinlerle konuştuğu zamanki ciddiyetiyle. "Buradaki durumu merkezdeki komutanlığa bildirsek bile, öylesine bir karmaşa içindeler ki, bizimle ilgilenemeyeceklerdir. Kimse ne yapılması gerektiğini kestiremiyor."

Vadinin dibinden tokmak sesleri gelmeye devam ediyordu. Ölü yabancı askerin kokusu, vadiyi yoğun biçimde kaplayan görünmeyen dev bir ağacın alt dalları gibi, etrafa yayılmaktaydı.

"Sıkı çalışıyorlar hâlâ," dedi kâtip tokmak seslerine kulak kabartarak. "Babanlar cesetle ne yapacaklarını bilemediklerinden, durmadan kazık çakıyorlar."

Sustuk, çocukların bağırış ve kahkahalarının arasında, ağır tokmak sesleri kulağımıza geliyordu. Kâtip talimli parmaklarıyla takma bacağını çıkarmaya başladı. Ben de onu izledim.

"Heey!" diye çocuklara seslendi. "Kızağı buraya getirin!"

Çocuklar kızağı şamatayla sürükleyip getirdiler. Kâtip tek bacağıyla hoplayarak kızağın çevresindeki çocukların arasına karıştı, bense geride bıraktığı takma bacağını alarak bayırın aşağısına koşarak indim. Takma bacak çok ağırdı, tek kolumla taşımakta güçlük çekince sinirlenmiştim.

Gür çimlerin üzerinde toplanmaya başlayan çiyle ıslanan çıplak bacaklarıma kurumuş yapraklar yapışıyor, bacaklarımı kaşındırıyordu. Yamacın dibinde, takma bacağı tutmuş dikilerek bekliyordum. Gece olmuştu. Gittikçe kararan, neredeyse matlaşmış havayı titreten tek şey yamacın yukarısından gelen çocukların sesleriydi.

Çok yüksek sesteki bağırış ve kahkahaların ardından çimin hafif ezilme sesi duyulmuş ama kızak yapış yapış havayı yarıp benim önüme kadar kayıp gelmemişti. Büyük bir çarpma sesi duymuştum sanki, olduğum yerde karanlığın içine doğru baktım. Kısa süren bir sessizlikten sonra döne döne yuvarlanıp gelen, üzerinde kimsenin olmadığı uçağın kuyruk parçasını gördüm. Takma bacağı fırlattığım gibi nemli yamacın yukarısına doğru koştum.

Etrafı çimlerle kaplı çiy ile nemlenmiş siyah kaya parçasının yanında kollarını iki yana açarak sırtüstü yatan kâtip gülümsüyordu. Ona doğru eğildiğimde kâtibin gülümseyen yüzünü, burun delikleri ve kulağından boşalan kanı gördüm. Çocukların karanlık yamaçta oraya buraya koşarken attıkları çığlıklar, vadiden esen rüzgârla çarpışıp göğe yükseliyordu.

Çocukların etrafımı sarmasından kaçınarak kâtibin cesedinin başından ayrılıp yamaca doğru yürüdüm. Ani

ölümlere ölülerin bazen üzüntülü bazen gülümseyen yüz ifadelerine köydeki yetişkinlere olağan gelen bu durumlara çabucak alışmıştım. Zenci askerin cesedini yakmak için toplanmış odunlar şimdi kâtip için kullanılacak olmalıydı. Alacakaranlıkta ince bir beyaz çizginin kaldığı gökyüzüne gözüme dolan yaşlarla bakıp kardeşimi aramak üzere yamaçtan aşağıya doğru yürüdüm.

DELİLİKTEN KURTAR BİZİ

196- yılının kışında aşırı kilolu bir adam içinde kutup ayıların oynaştığı pis bir havuza fırlatılıp atılmak üzereyken az daha aklını kaçıracaktı. Ancak bu acı deneyim onu, o güne dek kendisini esir alan bir saplantıdan kurtaracaktı. Kurtulmanın tadını alır almaz, içinde oluşan acınası yalnızlık duygusu Şişman Adam'ın zaten zayıf olan ruhunu daha da yordu. Cesaretlenerek yüreğine ağır gelen bir başka yükten de kurtulmaya karar verdi. "Beni kısıtlayan her türlü bağdan kendimi kurtaracağım, sonrası umurumda değil," diye kendine söz verdi. Vücudu, kutup ayılarının havuzuna, kendisinin yerine atılmış kaya parçasının sıçrattığı sularla sırılsıklam olmuş; üzerine sardalye pullarının iğrenç kokusu sinmişti. Çaresizliğin verdiği gözü karalıkla, uzak memleketindeki annesine gecenin bir yarısı telefon açtı: "Benden çalıp sakladığın defter ve taslağımı lütfen bana geri ver, artık tahammül edemiyorum. Yaptığın her şeyden haberim var."

Şişman Adam, bin küsur kilometrelik telefon hattının diğer ucunda annesinin, elinde eski tarz ahizeyle dikildiğine emindi. Gece yarısı uzaktaki taşranın telefon devresinde hiç kimsenin olmayacağı detayını göz önüne alan adam, hattın diğer ucundaki soluk alıp verme sesini net duyuyordu. Bilimsel bir dayanağı olmasa da bu sesin

annesine ait olduğu fikri bir an yüreğini burktu. Ancak, gerçekte koca kafasına hiç de uymayan küçük kulağına tuttuğu ahizede duyduğu ses kendi nefesinden başka bir şey değildi.

Yanılgısını anlayınca daha da hiddetlenip, "Geri vermeyeceksen, tamam, verme," diye bağırdı. "Babamın biyografisini en açık haliyle yazacağım. Onun delirerek kendini uzun yıllar boyunca eve hapsedip geçirdiği yaşamını, ani bir haykırışla sona eren yaşamını anlatacağım. Beni daha fazla engellemeye çalışman nafile."

Sustu; bu kez ahizeyi tombul eliyle özenle kapatarak karşı tarafın tepkisini duymaya çalıştı. Ancak karşı tarafın ahizeyi usulca ama kararlı bir şekilde yerine koyma sesini duyunca, yüzü küçük bir kız çocuğununki gibi solgunlaştı, titreyerek yatağına döndü. Kutup ayılarının havuzundan üzerine sıçramış pis suyun kokusundan midesi bulanmıştı, yorganın altında tortop olup büyük bir öfkeyle hıçkıra hıçkıra ağladı. Dahası, o gün hayvanat bahçesinde elde ettiği özgürlük hissiyle gelen acınası yalnızlık duygusundan ürpererek, kimsenin kendisini gözetlemediğinden emin halde yorganın altında, kötü kokulu karanlıkta ağladı. Şişman Adam'ın zaten büyük olan kafası, ters yönde taranmış kıvırcık saçlarının da yarattığı şişkinlikle tam bir fes şeklini almıştı. Donmak üzere olan pis suyun içindeki sarımtırak ayı, soğuk dişlerini ona sımsıkı geçirmişçesine, öfke, korku ve tamamen terk edilmişlik duygusuyla ağlıyordu. Yatak çarşafı gözyaşlarından sırılsıklam olduğunda, Şişman Adam diğer yanına dönerek topak olup ağlamayı sürdürdü. Eşi ile paylaştığı iki kişilik yatakta son birkaç yıldır tek başına yatıyordu ve bu az da olsa kesinlikle azımsanamayacak özgürlükten çok memnundu.

Yatağında ağlayarak uyuyakaldığı o gece, memleketindeki annesinin şişman oğluyla savaşma düşüncesi katı bir şekilde perçinleniyordu. Şişman Adam'ın ağlamasının

tek nedeni, annesinin onu sürekli başından savması değildi. Çocukken babasının kendini eve hapsederek sürdürdüğü yaşamı ve ani ölümü hakkında annesine her soru yöneltişinde, annesi delirmiş gibi yaparak kendisiyle iletişim yolunu kapatırdı. İş öyle bir hal almıştı ki artık o, annesinden önce deli numarası yaparak eline ne geçerse kırıp parçalıyordu, hatta bir keresinde bahçe kenarındaki taş duvarı arkasındaki sık eğreltiotlarıyla kaplı yamaca doğru devirmişti. Ancak böylesi arsız anlarda bile, annesiyle iletişim kuracak herhangi bir yol bulamamış; yaşadığı, temelde anlamsız denebilecek, küçük bir zafer kazanmışlık duygusunun ötesine geçememişti. Son yirmi küsur yıldır annesiyle arasında, hangisinin daha önce deli numarasına başlayarak anlaşılması güç bir zaferi elde edeceğine yönelik, kovboy filmlerinde bellerine asılı tabancalarıyla birbirlerini kötü bakışlarla süzen haydutların yaşadığına benzer bir gerilim sürmekteydi. Ne var ki, o gece yarısı bu durum nihayet değişmeye başlamıştı. Yeni bir savaş stratejisi belirleyen anne, o gece oluşturduğu bir kartpostal taslağını, ertesi sabah yakındaki kasabada bulunan matbaaya gidip bastırdı. Bunları Şişman Adam'ın erkek ve kız kardeşlerine, eşlerine ve tüm aileye hızlı posta ile iadeli taahhütlü olarak gönderdi. Şişman Adam'ın karısına gönderdiği zarfın üzerine özellikle kırmızı renkle "gizli" yazısı eklemişti. Ancak eşinin, içeriğinden ötürü Şişman Adam'a göstermek zorunda kalacağı bu kartpostalda şu not yazılıydı:

Bizim çit kuşu[1] aklını kaçırdı, bu durumun kalıtımsal olmadığını bilmenizi isterim. Kendisi yabancı bir ülkede

1. Japoncada çit kuşu anlamına gelen *misosazai*, kuşların kralı olarak bilinir. Yine Japoncada otuz üç yaş ideogramlarının bir diğer okunuşu *misosazai*'dır. Burada orijinal metinde ses benzeşmesiüzerinden bir eğretileme kullanılmış, karaktere "küçük kral" yakıştırması yapılmak istenmiş. (Ç.N.)

frengi kapmıştır; size de bulaşmaması için kendisi ile görüşmeyi kesmenizi rica ederim.

İmza
196-, Kış

Yetimhanenin
Tuvaletinden görünen bahçede
Otuz üç yaşında...

HYAKKEN

Bu mektubun taşıdığı anlamı akrabaların içinde tam olarak kavrayabilecek tek kişi, aksi gibi, geçimini yazı işiyle kazanan Şişman Adam'dan başkası değildi. Otuz üç yaşında olmasından dolayı ondan "çit kuşu" diye bahsederek onu küçük düşürmüş olmasının da ötesinde, sanki öz oğlu değilmiş çağrışımına açık, yetimhane tuvaletinden söz eden bir şiiri (aslında bu ***haiku***'nun Uchida Hyakken tarafından yazıldığı şüpheliydi) notun sonuna eklemiş olması, annesinin zavallı, bayağı kinindendi. Ailede bu durumu Şişman Adam kadar derinden duyumsayabilecek başka biri de yoktu. Yadsınamayacak bir gerçek vardı; Şişman Adam ile annesi arasındaki kan bağı. Ayrıca annesi, oğlu ve torunundan çok daha şişmandı. Notu okuduktan sonra, karısının onun yabancı bir ülkede bir hastalık kapıp kapmadığından şüpheye düşmediğine emindi; ama bu kartpostalı basan matbaa sahibinin notu ister istemez gördüğünü ve kartpostalın Japonya'nın dört bir yanındaki akrabalarına ulaştığını düşününce üzerine bir kasvet çöktü. Bunun sonucu olarak, Şişman Adam oğlu ile arasında olan (ya da olduğunu sandığı) bağın, oğlu için olmasa da kendi huzuru için ne denli önemli olduğunu anladı. Ancak, bu bağın varlığından artık çok kuşku duyuyordu. Hatta o acı deneyimin ardından bu bağı ko-

rumak için kendini sıkça kandırdığını fark etmişti. Bu bağdan kurtulmuşluk duygusu, yapışma gücü son derece yüksek bir kâğıt bant gibi avucundan ve yüreğinden ayrılmıyordu. Artık eskiye dönemezdi.

İçinde kutup ayılarının oynaştığı pis havuza atılmak üzereyken az kalsın aklını kaçıracağı o güne değin tüm vaktini oğluyla geçiriyordu; onunla birlikte gezintiye çıkıyor, yere yayılarak birlikte yemek yiyordu. Böyle olunca da, oğlunu herkesten önce aşırı zahmetli bir kısıtlama olarak görüyor, günlük yaşamını tehdit altında hissetmesine rağmen her şeyin üstesinden geliyordu. Bu durumu kendisi oluşturduğu halde, oğlu tarafından kısıtlanmış çaresiz bir kurbanmış da ona katlanıyormuş gibi düşünmek hoşuna gidiyordu.

Her zaman çocukları seven biri olmuştu. Üniversiteden aldığı üç çeşit eğitim sertifikası vardı. Çocuğunun doğumu yaklaştığında heyecan ve endişeyle vücudunda oluşan kasılmalardan yerinde duramaz hale gelmişti. Daha sonra düşündüğünde, oğlunun doğumuyla, ölmüş babasının gölgesinden kurtularak yeni bir yaşama adım atma fırsatını yakalamayı arzu etmiş olduğu fikrine kapıldı. Nihayet o an geldiğinde, o günlerde henüz çok zayıf bir adamken, doğum odasından çıkıp gelen doktora heyecanla durumu sorduğunda doktor yanıtlamıştı: "Bebeğinizde ciddi bir anormallik var, ameliyat sonrası ya ölecek ya da zihinsel engelli olarak kalacak." İşte o anda içinde bir şey onulmaz biçimde parçalanmıştı. Sonrasında o parçalanmış yerin bıraktığı boşluğu, ya öleceği ya da engelli kalacağı söylenen bebeği doldurmuştu. Bu tıpkı kanserin sağlıklı hücreleri bozarak onların yerini alması ve orada giderek çoğalması gibi bir durumdu. Ameliyatın ayarlanması için o günlerde çok zayıf olan bedenini, sağlığı bozulacak kadar zorladı. Bu sırada sinir sistemi, aşırı duyarlı noktalar ile hissizleşmiş noktaların karışımı halini almıştı. Bu, ilti-

haplı bir yaranın altında beliren et parçasının tomurcuklara benzeyen başlar vermesine benziyordu. Bunlardan birine çekinerek dokunduğu anda acı hissetmeyip rahatlasa da aniden vücudu kavurucu bir acıyla sarsılıyordu. Bebeğinin nüfus kaydının yapılması için tanınan sürenin sonuna gelindiğinde nüfus müdürlüğüne gitti ancak görevli kız bebeğin adını soruncaya değin, oğluna ne ad vereceğini bir an bile düşünmemişti. O sırada ameliyat devam ediyordu, diğer bir deyişle, bebeğinin ölmesi ya da engelli kalması seçeneklerinden birinin oluşacağı bir durumda, bu canlıya bir ad verilebilir miydi?

Şişman Adam (yinelemek pahasına belirtelim; o zamanlar aşırı yorgunluktan dolayı yaşamında hiç olmadığı kadar zayıflamıştı) nüfus bildiri formunu alınca, aklına üniversitenin ilk yılında öğrendiği Latinceden hem ölümü hem de zihinsel engelli olmayı çağrıştırabilecek bir sözcük geldi. Forma, orman anlamına gelen *mori* sözcüğünün Çince ideogramını yazarak oğluna adını verdi. Daha sonra elindeki belgeyle girdiği tuvalette, sonu gelmez bir gülme krizine yakalanarak kıvrandı. Bu birdenbire gelen, son derece utanç verici krizler o dönem içinde bulunduğu sinir bozukluğundan kaynaklanıyordu. Aslında içinde çocukluğundan beri gerek kendi gerekse başkalarının yaşamı hakkında her zaman samimiyetsiz, alaycı bir yan olmuştu. Bunu, nihayet hastaneden taburcu edilen oğlu Mori'yle birlikte yaşamaya başlayınca ayrımsadı. Çünkü oğluna adıyla–Mori– her seslenişinde zihninin en dip, en karanlık yerinde, uygunsuz bir biçimde, edepsizce gülerek tüm yaşamını alaya alan sesini işitiyor gibiydi. Bu yüzden de eşine, nedenini anlatmak için çok güçlük çekse de, oğullarına bir takma ad vermeyi önerdi. Böylece, Şişman Adam oğluna, *Winnie the Pooh* karakterlerinden biri olan kötümser eşeğin adı "Eeyore" diye seslenmeye başladı.

Dahası, bugün içinde duyumsadığı kusurlu, içtenlikten yoksun dengesizliklerinin, toplumdan kaçıp uzun süre tek başına yaşadıktan sonra aniden ölen babasıyla ilişkisinden kaynaklandığını düşünmeye başlamış; zihninde sadece bulanık bir anı olarak kalan babasının görüntüsünü bir şekilde yeniden oluşturmayı denemeye kalkışmıştı. Bu da, babasının kendini eve hapsetmesi ve ölümü üzerine tek bir açıklama yapmayan, bu konuda her soru yöneltişinde hemen deli numarası yaparak yanıt vermeye karşı koyan annesiyle arasında yeniden çatışmalar yaşanmasına neden oluyordu. Annesi eskiden beri onunla işbirliği yapmak şöyle dursun, bir yurtdışı seyahati sırasında evini beklerken, babasının yaşamı üzerine kaleme aldığı biyografi taslağını ve notlarını kaydettiği defteri çalmış, bugüne kadar da geri vermeyerek ondan saklamıştı. Annesinin belki bunları çoktan yakıp kül etmiş olabileceğini aklına getirince içinde annesini öldürmek isteği uyandığından, bu olasılığı aklına getirmekten kaçınıyordu.

Durum böyle olunca Şişman Adam onun yaşındaki bir yetişkin için anneye bu denli bağımlı olmanın anormalliğini kabul etmekten kaçınamadı. Bir gece uyku hapı yerine içtiği viskiyi abartınca epey bir sarhoş oldu. Ta Meksika'dan alıp getirdiği, bedeninin bir kısmı farklı renkte, ucuz olduğu her halinden belli bir oyuncak köpekle oynarken, kıvırıp büktüğü kuyrukta fark ettiği deliğin içine bir flüte üfler gibi var gücüyle üfledi. Delikten hiç beklemediği bir şekilde çıkan ince, kapkara, yoğun bir toz bulutu gözlerine yapıştı. O an kör olduğunu düşünüp paniğe kapılarak annesine, "Anne, anne, ah, aah, kurtar beni! Kör olup babam gibi delirirsem oğlum bensiz ne yapar? Ah, delilikten nasıl kurtuluruz öğret bana, lütfen!" diye haykırdı. Şişman Adam, ortada görünür bir

neden olmadığı halde, yaşlı annesinin yakında öleceğinden endişe ediyordu. Annesi ölünce, sadece babasının kendini eve hapsetmesi ve ölümünün gerçek nedenini değil, aynı zamanda Şişman Adam'ın içindeki ruhsal dengesizliğin, asla kendi haline bırakamayacağı oğlunun varlığının, tüm bunların birleştiği anlaşılmaz şeylerin nedenlerini de açığa çıkaracak cümleleri, annesinin onca yıldır kendisine sakladığı cümleleri, kendisiyle birlikte götüreceğinden korkuyordu.

Kendisi gibi şişman olan oğlu Mori –takma adıyla söylersek Eeyore– ile yaşamının her anını birlikte nasıl geçirdiği, sadece ailesi değil, yaşadığı çevredeki herkes tarafından da biliniyordu. Kutup ayılarının havuzuna atılmaya ramak kaldığı o günün gece yarısında, kendini nasıl da yapayalnız duyumsadığından, kendisi gibi iri birine bile fazla geniş gelen yatağında nasıl huzursuz uyukladığından daha önce söz etmiştik ama aslında o gece Şişman Adam'ın yalnız hissetmesinin başka bir nedeni daha vardı.

Bu neden, o kesin karar gününe değin, tombul kolunu yatağının başucundaki oğlunun yatağına uzatarak uyuyor olmasıydı. Karısı, onunla anlaşamadığı için değil de şişman kocası ve şişman oğlunun bu yakın ilişkilerine engel olmamak için, yanından ayrılarak başka bir odaya kapanmıştı. Adamın her gece kolunu oğlunun yatağına uzatarak uyuyor olması, oğlu gecenin bir yarısı uyanıp gözünü açarsa başının üzerindeki o karanlıkta babasının tombul elinin sıcak avucuna hemen dokunabilsin diyeydi; bu, ebeveynlere ait korumacı bir tavırdı. Ne var ki Şişman Adam şimdi, yaşamındaki bu küçük ayrıntıda da, zorbalar tarafından başından ve ayak bileğinden tutularak içindeki kutup ayılarının yukarı baktığı boşluğa atılmak üzere olduğu o anla hemen sonrasında devam eden olayların onda yarattığı tahribatı değerlendirdiğinde, çorabının içine girmiş son derece rahatsız edici küçük kum

tanelerinin verdiği tuhaflık hissini duyumsamaktan kendini alamadı. Öte yandan Şişman Adam gece yarısı bir kâbustan uyandığında, karanlığın içindeki eli derin uykudaki oğlunun eline değdiğinde, aslında rahatlayanın kendisi olduğu söylenemez mi? Bu rahatlama için Şişman Adam'ın kolunu uzatarak uyuması yardım beklentisi için değil miydi? İçinden gelen karşı koyma duygusunun bir kez bilincine varınca da, o güne değin oğluyla sürdürdüğü ortak yaşamda oğlu tarafından kısıtlandığına inanması gibi detayların her biri rahatsız edici şüpheler uyandıran yeni birer çehreye bürünmüştü.

Şişman Adam, şişman oğlu ile birlikte sürdürdüğü hayatın basit ayrıntılarında fazla bir uyumsuzluk yaşamıyordu. Bu durum, annesiyle yaşadığı, kendini tamamıyla yalnız hissettiği çatışmalara karşı onu avutuyordu. Hayvanat bahçesinde yaşanan olaydan sonra da oğluyla alışkın oldukları yaşamlarını sürdürmekten geri kalmamışlardı.

Şişman Adam ile oğlu, yağmur da yağsa, şiddetli rüzgâr da esse –bu bir metafor değil, durum betimlemesi– bisiklete binip Çin restoranına giderek Pepsi-Cola ile et suyunda domuzlu noodle yemeği sipariş ederlerdi. Hava yağmurlu ise, Şişman Adam üstüne itfaiyecilerin kullandığı yağmurluktan giyerken, oğlunu kendisinin eski parkası ile sarıp sarmalardı. Oğlunun henüz aşırı şişmanlamadığı sırada, onu bisikletin gidonuna ekli hafif metal sepete oturtarak bisikleti sürüyordu; iki kişinin böyle bisiklete binmesiyse eskiden beri kanunlara aykırıydı. Bu yüzden kendisini uyaran polislerle defalarca hararetli ağız dalaşına girmişti. Şişman Adam yaptığının doğruluğuna inandığından, kendini hiddetle savunurdu. Ne var ki, şimdi geriye baktığında kendini öylesine azimle savunmasında bir nebze tutarsızlık olduğunu fark etmeden geçemiyordu; o zamanlarda bu yaptığının doğruluğuna gerçekten inanmış mıydı peki? Oğluyla birlikte bindikleri bisiklet üze-

rinde kendilerini yakalayan polislere, oğlunun *geri zekâlı* olduğunu (bu sözcüğe karşı büyük bir nefret duyuyordu, tam da bu nedenle, polislere karşı hep bu sözcüğü bir silah olarak kullanmıştı) neredeyse hiçbir şeyden keyif almadığını, tek eğlencesinin kanunlara aykırı olmasına karşın babasının sürdüğü bisikletin gidonuna ekli hafif metal sepete oturarak Pepsi-Cola ve et suyunda domuzlu noodle yemeye gitmek olduğunu anlatarak durumlarını savunurdu. Bu sırada kaldırımda emniyetsiz bir şekilde park edilmiş bisikletin sepetinde oturmaktan yorulup sıkılan oğlu, hoşnutsuzlukla homurdanmaya başlayınca, Şişman Adam da polise karşı sesini yükseltirdi; böylece tartışma çoğunlukla polislerin ödün vermesi ile biterdi. Bu sefer de Şişman Adam son derece ciddi bir sorun karşısında yetkililerin şiddetine uğramış bir mağdur gibi oğlunun kulağına, "Eeyore, gördün mü, polisleri alt ettik işte, biz kazandık! Üst üste on sekizinci zaferimiz!" diye fısıldar, oğlu ise bu heyecan dolu seslenişe hiç karşılık vermeden, elleriyle bisikletin gidonunu kavrayıp önüne bakmakla yetinirdi. Şişman Adam, büyük bir zafer kazanmış edasıyla Çin restoranına doğru pedal çevirmeye devam ederdi.

Ismarladıkları et suyunda domuzlu noodle yemeği hazırlanana dek, Şişman Adam hiçbir şeye dokunmadan sadece oğlunun Pepsi-Cola içişini dikkatle izlerdi. Neredeyse her gün geldikleri bu restorandaki et suyunda domuzlu noodle, incecik hamurla sarmalanmış domuz pirzolası kızartmasının yanına mantar ve ıspanak eklenmiş Çin usulü sebzeli, sulu noodle'dan oluşuyordu. Nihayet yemek masaya gelince, küçük bir kâseye çorbanın üçte ikisini boşaltıp az miktardaki mantar ve ıspanağı da bölüştürerek oğluna verir, yemek soğuyana dek onun yemeğini yemesini dikkatle izlerdi. Sonra kendisi domuz pirzolasından yemeye başlardı. Etle hamur parçası arasında kalan kıkırdak parçalarını diliyle arayarak bulur, bu ikiye bölün-

müş gibi görünen beyaz kürecikleri dikkatle inceledikten sonra, oğlunun erişemeyeceği bir kül tablasına bırakırdı. Yemek süresini, oğluyla eş zamanlı bitecek şekilde ayarlardı. Çin usulü sebzeli, sulu noodle yemeğinin sıcaklığından kızarmış yüzünü rüzgâra tutarak bisikletin pedallarını çevirirken oğluna, "Eeyore, et suyunda domuzlu noodle ve Pepsi-Cola lezzetli miydi?" diye defalarca sorup, oğlundan, "Eeyore, et suyunda domuzlu noodle ve Pepsi-Cola lezzetliydi," yanıtını alınca baba oğul arasında tam anlamıyla bir iletişim kurulduğunu düşünerek mutlu olurdu. Şişman Adam kendini her seferinde, o günkü et suyunda domuzlu noodle yemeğinin, şimdiye dek yediği yemekler arasında en lezzetlisi olduğuna gerçekten inandırırdı.

Şişman Adam ile oğlunun obezite derecesine varan şişmanlıklarının nedenlerinden biri de bu et suyunda domuzlu noodle yemeği olmalıydı. Onu ara ara uyaran karısını da, polislerle tartıştığı zamanda öne sürdüğü gerekçelerle susturmuştu. Artık oğlunun şişko poposu hafif metal sepete sığmayacak kadar büyüyünce de, hangi amaçla üretildiğini bilmediği, selesi anlaşılmaz biçimde uzun olan özel yapım bir bisiklet buldu. O seleye oğlu ile birlikte arka arkaya oturarak, et suyunda domuzlu noodle yemeği ve Pepsi-Cola için pedal çevirdi. Şişman Adam'ın neden her gün bisiklete binerek et suyunda domuzlu noodle ve Pepsi-Cola peşine düştükleri konusundaki görüşü şuydu: Zihinsel engelli oğlunun tam bir içtenlikle ve iştahla yemek yemekten zevk almasını sağlamak. Ancak kutup ayılarının bulunduğu havuzun tepesinde yaşadığı o deneyimin ardından Şişman Adam, diliyle arayıp bulduğu kıkırdak parçacıklarını dikkatle incelemekten duyumsadığı o eski mutluluğu hissedemez olmuş yanı başında her zamanki suskunluğuyla yemeğini yiyen oğlunun içinden gelen iştahlı yeme hazzını, kendi içinde daha az hissetmeye başlamıştı. Şişman Adam ba-

zen, oğlunun et suyunda domuzlu noodle ve Pepsi-Cola'yı özellikle sevdiğini düşünmesinin asılsız bir yanılsamadan başka bir şey olmadığını, oğlunun bugüne değin kendine sunulan yemeği otomatik olarak yemekten başka bir şey yapmadığını düşünüyordu. Acınası bir şekilde, böylesine kilo almasının da nedeninin bu olduğundan şüphelenmiyor değildi. Böyle düşündüğü günlerden birinde iştahı kaçmış halde domuz pirzolasının yarısını kâsede bırakarak restorandan çıkınca, o güne dek restoranda bir kez bile yüzünü görmediği Çinli aşçı, yağla kirlenmiş kötü bisikletiyle arkalarından onlara yetişmiş, korkunç bozuk bir aksanla o günkü et suyunda domuzlu noodlenin neyini beğenmediğini sormuştu. Bezgin bir ruh halindeki Şişman Adam, aşçının sorusunu kulak ardı edecek cesareti bulamayınca oğluna sormuştu: "Eeyore, et suyunda domuzlu noodle ve Pepsi-Cola lezzetli miydi?" Oğlu da her zamanki tekdüze ses tonuyla, "Eeyore, et suyunda domuzlu noodle ve Pepsi-Cola lezzetliydi!" yanıtını verince Çinli aşçının içi rahatlamıştı.

Şişman Adam ile oğlunun, benzeri durumları defalarca yaşamalarından dolayı aralarında kendilerine özgü bir yaşam biçimi kurulmuştu. Dahası, uzun zamandır bu yaşam biçiminin zihinsel engelli oğlunun zoruyla kendisini de önüne geçilemez halde kısıtladığına inanmıştı. Ne var ki, Şişman Adam kutup ayısı havuzunun başında yaşadığı deneyimin ardından oğluyla ilişkisini tekrar düşündüğünde, durum onun için daha da belirginleşmişti; bu özel yaşam biçimini sürdürmek isteyen aslında kendisiydi.

Şişman Adam, kutup ayısına az daha yem olacağı o deneyimi yaşamasının ardından, oğlu onun bilincinden adeta kurumuş bir kabuk gibi kopup gidene dek, oğlunun tüm fiziksel acılarını kendisinin de doğrudan hissettiğinden emindi. Balıklar üzerine okuduğu bir kitapta Danimarka'nın denizlerinde, *celatius* adı verilen bir balık

türünün yaşadığını öğrenmişti. Derin denizlerde küçük erkek *celatius* balığının, kendinden büyük dişi olanına siğil gibi yapışarak ortak yaşam sürdüğüne dair açıklamayla karşılaşınca, kendini dişi, oğlunu da erkek celatius olarak hayal etti; onun bedenine yapışık halde denizin derinliklerinde yüzerkenki halleri uyanmak istemediği tatlı bir düş gibiydi.

Başlangıçta hiç kimse oğlunun çektiği acıların aynısını Şişman Adam'ın doğrudan duyumsadığına inanmamışsa da, bir süre sonra son derece şüpheci biri olan eşi bile bu durumun gerçek olduğuna ikna olmuştu. Oğlunun acılarını kendi bedeninde doğrudan hissetmesi, oğlu doğduktan sonra hemen ortaya çıkmış bir durum değil, birkaç yıl sonra bir gün ansızın gerçekleşmiş bir şeydi. O zamana değin, örneğin oğlu henüz bebekken geçirdiği beyin ameliyatında bile –ameliyat sırasında bebeği için gerek duyulabilecek kanın kendisinden alınması için doktorlara fazla ısrarcı davranarak gereğinden fazla kan vermeye kalkışınca rahatsızlık yaratmış– oğlunun anestezi ile uyuşturulduğu sırada onun bilinci açık kalmış, oğlunun hissettiği acıları bir nebze bile duymamıştı. Şişman Adam ile oğlunun arasında fiziksel acı bağlantısının kurulması (daha doğrusu, belki de Şişman Adam'ın bu şekilde inanması demek daha doğru olur çünkü kendisi bile artık hissettiği acıların gerçek mi yoksa aldatmaca mı olduğuna karar vermekte güçlük çekiyor, genelde hatırlaması güç bir anı olarak kalan acıyı yeniden canlandırılabilecek bir şey olmadığını çok iyi biliyordu) üç yaşındayken oğlunun bir yaz günü kaynar su dökerek ayağını yaktığı kaza sırasındaydı. Onun hafif bir iniltinin ötesinde bir kavga ânındaki bağırışlara benzer haykırışını işittiğinde, Şişman Adam oturma odasında kanepesine uzanmış bir dergi okuyordu. Gözlerinden sel gibi akan yaşlarla, suyun kaynadığı tencerenin yan devrilişini filmlerdeki yavaş çekim sahnesini

izlermiş gibi seyretmişti; olay hem gerçekdışı gibiydi hem de açıkça gözünün önünde yaşanmıştı, buna rağmen mutfakta çığlıklar atan oğlunun yardımına hemen koşamamıştı. Hani yüksek ateşler içinde yanarken vücudunuzdaki tüm kas ve eklemlerinizin paramparça olduğunu hissedersiniz ya, işte öylesine bir çaresizlik duygusuyla hareketsiz kalmıştı; oğlunun çığlıklarına karışan, adeta onunkiyle bir koro oluşturan tok bir inilti çıkardı. O anda fiziksel bir acıyı tamamıyla hissetti mi diye sorarsanız, hiç de öyle olmamıştı. Bağırarak çıldırmış gibi davranan oğlunun ağır şişman vücudunu, depodan getirdiği her yeri pas tutmuş bebek arabasına koyarak bağlamış; yanmış ayağını olabildiğince hareketsiz bırakmaya özen gösterip uzaktaki hastaneye kadar arabayı usul usul iterek götürürken – çevredekilerin onların tuhaf hallerine bakışları altında– Şişman Adam kısa kısa ve kalın bir tonla, "Aa, aa!" diye sesler çıkarsa da, o anda bile kendi derisinde bir acı hissedip hissetmediğinden emin değildi.

Oysaki doktor, yanmış derisini soyup ayağını pansuman ederken oğlunun deli bir fişek gibi hareket eden bedenini tutan Şişman Adam şunları düşünüyordu: "Neden böylesine güçlü bir acıyı çektiğine akıl erdiremediği, dahası bu acısını kimsenin dindiremediği bir durumda; üstüne üstlük bu acısına daha fazlasını katan hiç bilmediği kişilere kendi babasının da yardım ettiği bir durumda, tüm bunlara bir anlam verememeyen zihinsel engelli bir çocuğun bulutlu zihni, korkunç acıyı olduğu gibi çekmesi için yalnız bırakılabilir miydi?" İşte o an, Şişman Adam'ın sımsıkı sıktığı dişlerinin arasından, oğlunun haykırışına katılan –bu doktor ve hemşire için şoke edici bir durum değildi– onun çığlıklarına yakın acı dolu haykırışlar çıktı. Bugünden düşününce bunun sebebi, Şişman Adam'ın o gün gerçekten bacağında yanık acısını hissetmiş olmasıydı. Pansuman bittiğinde acısı biraz dinmiş olsa da tama-

mıyla dinmemiş, acının verdiği yorgunluktan benzi atmış oğlunun yanında Şişman Adam sesini çıkaramayacak kadar bitap düşmüştü. Pansuman odasında oğlunu tutmak için onunla birlikte bulunan karısı, oğluyla birlikte bir taksiyle eve dönmüştü, Şişman Adam ise oğlunu bağladığı ipleri içine toplayıp koyduğu boş bebek arabasını tek başına demiryolu boyunca uzanan ince yoldan sürerek eve dönüyordu. O sırada içinde başka bir şüphe duydu: Karısının, oğlunu alıp taksiyle eve önceden dönmüş olmasının nedeni, Şişman Adamın Oğlu'nu bebek arabasına bindirip aynı yoldan dönmesi halinde eskimiş bezlerin arasından geçip tren raylarına ulaşarak oğluyla birlikte trenin altına atlamasından –çektikleri acıya son vermek için baba oğul intihar etmeye kalkışmasından– korkmasıydı. Doktor ve hemşire, şişman oğlunun iniltilerine karışan iniltilerini duymamış olsalar bile, pansuman odasında oğlunu tutmak için yarı beline kadar eğilen karısının başı neredeyse onun başına değecek kadar yakındayken, karısının adamın iniltilerini duymamış olması imkânsızdı. Şişman Adam, boş bebek arabasını sertçe iterken sanki pansumanı henüz yapılmış yanık ayağına özen gösteriyormuş gibi çok ağır adımlarla sallana sallana demiryoluna paralel yoldan evine dönüyordu; ufacık bir su birikintisinin üzerinden atlarken bile dikkatli davranıyor, "Ah aah!" diye acı dolu sesler çıkarıyordu. O günden sonra, en azından Şişman Adam'ın farkında olduğu sürece, oğlunun elini her tuttuğunda onun fiziksel acısını kendi vücudunda acıyla haykıracak denli hissetmesi sıradan bir durum olmuştu. Fiziksel acı duygudaşlığına olumlu bir anlam yüklenecekse, Şişman Adam'ın aslında sempatiden kaynaklanarak kendi içinde hissettiğini düşündüğü acının, üzerinde su toplanmış ölü yanık derinin cımbızla soyulup alınırken oluşturduğu acı gibi el ele tutuştuklarında oğlunun elinden bir ışık gibi kendisine aktarıldığını düşünüyor; bu

paylaşımla da oğlunun karanlık ve donuk zihninde acı ve korkudan oluşan karmaşaya bir parça düzen geldiğine inanıyordu. Şişman Adam böylelikle, oğlunun acıyla sarsılan zihni için bir pencere görevi görüyordu; korkularla dolu dış dünya ile tam olarak algılayamadığı, sadece acının barındığı karanlık, zavallı iç dünyasını birleştiren bir pencere. Oğlu bu durumu sesli olarak inkâr etmediği sürece, Şişman Adam'ın içinde herkesten gizli olarak hissettiği bu görevine inancının sarsılması için bir neden yoktu. Böyle bir yaşamın, oğlunun varlığıyla kısıtlanan acı verici bir yaşam olduğu düşüncesine boyun eğerek, içinde masum bir mağdurun avuntusunu duyumsuyordu.

Şişman Adam, dördüncü doğum gününün hemen ardından oğlunu bir üniversite hastanesinin göz polikliniğine götürüp gözlerini kontrol ettirdi. Kendini son derece sınırlı sözcük dağarcığı ve kısa cümleler ile ifade etmeye çalışan –ki bu sözcüklerin o anki durumla da bir ilgisi yoktu– dahası acı ve hoşlanma dışındaki durumlara tepki veremeyen zihinsel engelli bu çocuğun, hangi göz uzmanı için olursa olsun, muayenesinin usanç verici bir iş olduğuna şüphe yoktu. Üstelik hasta ve çok kilolu olan çocuğu tutmanın zorluğu bir yana, kolları ve bacakları da anormal derecede güçlüydü. Bir kez tedirginlik hissedip karşı koymaya başladığında, ürkmüş yabanıl hayvanlar gibi tamamıyla taşkın bir velede dönüşüyordu. Şişman Adam'ın karısı, çocuklarının görme bozukluğu olduğunu çok önceden fark etmiş, hatta bu bozukluk ile zekâ gelişimindeki geri kalmışlık arasında ilgi olabileceği yönünde amatör tahminlerde bulunmuş, bir göz uzmanının detaylı muayenesini uzun süredir istemişse de, Şişman Adam randevu almak için gittiği her göz doktorundan geri çevrilmişti.

Oğlunun ölmesi ile zihinsel engelli kalması arasındaki seçimde, onu en azından ölümden kurtaran ameliyatı yapan beyin cerrahına giderek, üniversitenin göz polikli-

niğinde bir muayene için tavsiye mektubu yazdırmayı başarmıştı. Hastaneye ailecek gitmişlerdi ama eşi onu bekleme salonunda bırakıp Eeyore'u göz doktorunun odasına tek başına sokmuştu. Odadan yarım saat sonra, hıçkıra hıçkıra ağlayan şişman oğlunu çekiştirerek çıktığında tüm gücü tükenmiş görünüyordu. Göz muayenesine geçilen aşamada, doktor da hemşire de eşi de bitkin düşmüşlerdi; bekleme salonundaki diğer hastaların şaşkın bakışları altındaki oğulları, kötü muamele görmüş küçük bir yaratık görüntüsü sergiliyordu. Oğlunun bu durumunu gören Şişman Adam büyük bir öfkeye kapılmış ve paniklemişti, hastaneye birlikte gelmiş olmalarına rağmen onu bekleme salonunda bırakıp oğlunu odaya tek başına sokan karısının bu davranışının tam da onun bu panik durumundan kaynaklandığını anladı. Bu çocuğun detaylı göz muayenesinden geçmesi, her aşamasıyla olağanüstü dehşet verici, aşırı yorucu bir şey demekti.

Şişman Adam, cılız bir iniltinin yankılanmasına benzer bir sesi boğazının derinliklerinden çıkarmaya devam eden oğlunun tostoparlak vücudunu, pis zemin üzerinde diz çökerek kucakladı. Boynuna dolanan oğlunun elleri, ürkütücü bir tehlike atlatmış bir kedinin patisinin altı gibi, terden sırılsıklamdı. Oğlunun elinden kendisine geçen hisle, Şişman Adam bu yarım saat boyunca oğlunun deneyimlediği ve halen hissetmekte olduğu şeylerin özünü, birden kendi içinde duyumsadı (en azından o zaman için duyumsadığına inandı). Şişman Adam'ın vücudunun her girinti ve çıkıntısı, aslında görmediği muayene odasındaki sağlık görevlilerinin sivri uçlu aletlerine yarım saat boyunca maruz kalmanın neden olduğu acı ve uyuşukluğun hâkimiyetine girmişti. Eğer Eeyore, onun kolları arasında giderek artan iç çekişlerle ağlamaya devam etmeseydi; şu an Şişman Adam'ın kendisi de korkutucu çığlıklar atarak yerde yuvarlanıyor olabilirdi.

Şişman Adam'ın ailesinde aşırı derecede zayıflığı ile dikkat çeken eşi, muhtemelen kocasının oğluyla birlikte muayene odasında delirmiş gibi davranacak olmasının önüne geçmek için, onu bekleme salonunda bırakmıştı.

Şişman Adam, oğlunun kötü muamele sonrasında yüzüne yansıyan dokunaklı yorgunluğunu kendi içinde duyumsamış ve bu duruma çok öfkelenmişti. Şimdi güçsüz bir mağdur olarak, Şişman Adam'ın ruh haline uygun biçimde dile getirirsek, üniversite hastanesinin ürkütücü bürokratik sistemi karşısında kendinde hiçbir güç bulamayan mağdurların durumunu anlayarak derin bir iç çekip sızlandı:

"Eeyore, sana kötü davranıldı değil mi? Bunlar seni ne sanıyor acaba?"

Adil davranmak karısının aklına her zaman gelmese de, bu kez Şişman Adam'ın mağduriyet aldanmasına hiçbir şekilde destek olmadı:

"Asıl kötü davranan Eeyore'un kendisiydi. Doktora, hemşirelere, önüne gelen herkese tekme atıp durdu. Birçok aleti de kırdı."

Karısının şiddet dolu hareketler sergileyen oğluna karşı üzüntü ve kırgınlıkla iç çekişini duyan Şişman Adam, sanki kendisine saldırılıyormuş gibi hissetti.

"Hayır, bu işte esaslı bir yanlışlık olmalı! Öyle olmasa, Eeyore o denli taşkınlık yapmazdı. Eeyore genelde uysal bir çocuk değil mi ki? Hem muayene henüz başlamamış mıydı? Eeyore kendini kötü bir şeyin beklediğini anlamasa, bu denli hiddetlenip karşı koyar mıydı sanıyorsun? Sorun, bu hastanenin göz polikliniğinde. İşte senin göremediğin şey de bu."

Şişman Adam hızlı konuşarak, karısının haklı çıkma olasılığının önünü kesti. Böylece, kendisi de söylediklerine, aslında hastanenin göz polikliniğinde ciddi bir problem olduğuna inanmaya başladı. Bu kararına temel oluşturan, terden ıslanmış elleriyle babasının ensesini okşa-

mayı bırakıp kısık sesle homurtular çıkaran oğlunun, ona telepatiyle bilgi aktardığına kendini şüphesiz inandırmış olmasıydı. Yuvarlak yüzü sinirden kızarmış, hızlı hızlı soluyarak ekledi:

"Eeyore'u oraya bir kez daha götüreceğim. Bir tanı koyamasalar da neyi yanlış yaptıklarını anlayıp geleceğim. Böyle yapmazsam, sen onu doktora tekrar götürüp getirsen de değişen bir şey olmayacak. Daha da kötüsü, Eeyore hastanedeki bu deneyimini, ona bir anlam ifade etmeyen, sadece tüyler ürpertici bir kâbus olarak hatırlamanın ötesine geçemeyecek çünkü o hep bu yorucu ânı hatırlayacak."

"Eeyore, hemen unutacaktır; hatta çoğunu şimdiden unutmuştur bile."

"Hayır, Eeyore bu yaşadıklarını unutmayacaktır. Son günlerde gece yarısı sıklıkla hıçkıra hıçkıra ağlıyor. Onun korktuğunu görmek bile bu denli korkutucuyken, hiç anlayamadığı rüyalar göreceğini düşünmeye nasıl dayanabiliyorsun?"

Şişman Adam'ın bu sert yorumu, gecelerini oğluyla birlikte olmak yerine yalnız geçiren karısını suspus etti. Paltosunun eteği kirlenmiş Şişman Adam var gücüyle şişman oğlunu omuzlayıp göz polikliniğindeki muayene odasına doğru merdivenleri çıkmaya başladı. Bu tostoparlak oğlu için, gerçekten gerekli olan kişinin annesi değil kendisi olduğunu bilmenin çalımıyla güçlü bir yiğitlik duygusu hissetmekteydi; sonrasında onları bekleyen korkunç tuzakları düşününce kanı çekilir gibi oluyor, çıktığı her bir basamakta yüzüne ateş basıyor, hemen ardından da titremeyle sarsılıyordu.

Sesine şefkat katarak konuşan adam, "Eeyore, onların ne yapmayı düşündüklerine dikkat etmeliyiz," dedi omzundaki sıcak şişman varlığa. Bazen onun koruyucu ebeveyni olmanın da ötesinde, koruyucu tanrısı olduğu-

nu düşünüyordu. "Eeyore ile bu işi halledersek, et suyunda domuzlu noodle yiyip Pepsi-Cola içelim mi, ne dersin Eeyore?"

"Eeyore, et suyunda domuzlu noodle ve Pepsi-Cola, leziz," yanıtını veren çocuk, babasının omzunda olmaktan mutlu, az önce yaşadığı kötü deneyimin etkisini atlatmış gibiydi.

Bu durum, karısının öngörüsünü doğru çıkarıyordu; Şişman Adam, oğlunun sesiyle rahatlamasaydı, göz polikliniğindeki muayene odasının kapısının önüne geldiğinde cesaretini yitirip olduğu gibi geri dönerdi. Öğle olmuştu; hemşire tam da o sırada bekleme salonundaki hastalar artık odaya giremesin diye kapıyı kapatıp sürgüyü çekmek üzereydi. Bu genç hemşire, Şişman Adam ile omzundaki oğlunu görünce, nihayet başından savmış olduğu bir hayaleti tekrar karşısında görmüşçesine panikleyip telaşla kapının arkasına gizlenmeye çalıştı. Şişman Adam, üniversite hastanesinin elitliğinden ümitliydi; hemşireye, oğlu için bir tavsiye mektubu yazan beyin cerrahı Profesör X'in referansıyla geldiğini ciddi bir ses tonuyla ısrarla bildirdi.

Hemşire, karşısında omzundan çocuğunu indirmeden heybetli bir halde dikilen ısrarcı Şişman Adam'dan kurtulamayacağını düşünmüş olmalıydı ki ona doğrudan yanıt vermeden, kapıyı aralık bırakarak içeride bir perdeyle ayrılmış karanlık bölüme doğru koşup gitti; orada durumu birilerine aktarıyorken Şişman Adam aralık kapıyı iterek içeri girmiş ve hemşirenin bulunduğu yere doğru ilerlemişti bile. Perdenin hemen ardından gelen, kulakları tırmalayan, önlenemez bir öfkeyle bağırıp çağıran bir sesti onu karşılayan:

"Sakın ha! Olmaz! Hastanedeki tüm personel toplansa o çocuk zapt edilemez ki! Ah o velet yok mu! Nasıl yani, yine mi geldiler? İçeri mi girdiler? Ne diyorsun sen?"

Şişman Adam bu şaşkınlık durumundan yararlanarak rahat bir şekilde oğlunu omzundan yere indirdi, kocaman başını hiç tereddüt etmeden perdeden içeriye doğru uzattı. Hemen önündeki loşluk içinde, üzerine sanki bir yetişkinin beyaz önlüğü giydirilmiş, bir çocuk gibi görünen kısa boylu doktor, peygamberdevesininkine benzeyen koyu kumral küçük yüzünü öne eğmiş, şaşkın haldeki hemşireyi paylamaktaydı. Onları inceden inceye izledikten sonra asılsız bir nezaketle onlara seslendi:

"Profesör X'in referansıyla gelmiştim, beni kabul etmeyecek misiniz? Çocuğu tutmanıza yardım edebilirim..."

Bunun üzerine muayene başladı. Öfkeden kudurduğu halde, "Hemşireyi paylarken hastanın irikıyım velisinin nazik seslenmesine nasıl karşı çıkılabilir ki?" diye içinden geçiren peygamberdevesi kafalı, Şişman Adam'ı tamamen görmezden gelerek döner tabureye oturttuğu çocuğun gözbebeğine tuttuğu oftalmoskop ile muayeneye devam etti. Muayene odası, oftalmoskop ışığının etkisini artırmak için yarı karanlıktı. Şişman Adam, taburenin arkasında kalan dar alana sıkışarak dizlerinin üzerine çökmüş belinden tuttuğu oğluna destek oluyordu. Arkaya doğru eğilmiş vücudu titremeye devam eden oğlunun bir şekilde döner taburenin üzerinde durmasını sağladığı anda karanlık geceleri oğluyla birlikte geçirmesinin yanı sıra muayene esnasında da ona destek veriyor olmaktan dolayı kendiyle gururlandı. Oğlunun aralarındaki bağ üzerinden kendisine yönelmediği takdirde, karanlık korkusunun üstesinden gelemeyeceğini anlamamış olan karısı, doktor ve hemşire, yarım saat önceki muayene sırasında Eeyore'u ölesiye ürkmüş küçük bir hayvan durumuna düşürmüşlerdi. Ama şimdi, öncelikle kendisi bu karanlık odanın o denli korkutucu olmadığını gözlemlemiş; bu düşüncenin özünü, ellerindeki basınçla oğlunun bedenine kesin bir

şekilde geçirerek oğlunun loş zihninde birbirine yakın dalgalanan tehlike ve endişe alarmı bayraklarını birer birer indirmişti. Şişman Adam durumundan çok hoşnuttu.

Eeyore, oftalmoskop ışığından korkmuştu; bakışlarını doktorun istediği yere, oftalmoskobun ince ışığına doğru yöneltmiyordu. Başını sağa sola sallıyor, göz ucuyla takip ettiği kısa boylu doktorun elindeki oftalmoskopla yapmaya çalıştığı muayeneden kaçıyordu. Bunun üzerine, kapıda konuştuğu hemşire, doktorun tekrar gözüne girebilmek için olmalı, "Vırak vırak," diye çirkin bir ses çıkararak yardımcı olmaya çalışıyordu. Bu sırada oğlunun vücudu heyecandan kasılarak küçücük kalmıştı. Şişman Adam, bir çare umuduyla başını kaldırıp baktığında o hemşirenin, fosforlu boyası karanlıkta parlayan iğrenç bir kurbağayı elinde sallayarak "vırak vırak" sesleriyle oğlunun ilgisini çekmeye çalıştığını gördü. Şişman Adamın Oğlu için bu durumu kontrol altına alacağı daha doğrusu içinden gelen şiddetli karşı çıkma isteğine kapılıp hemşireye bağıracağı sırada Eeyore panik içindeydi. Babasının kollarından kurtulmak için çırpınınca tekmeleriyle doktorun oftalmoskopunu, hemşirenin elindeki plastik kurbağadan masanın üzerinde duran çeşit çeşit aletlere kadar pek çok şeyi yere düşürdü. Bu sırada Şişman Adam, oğlunun bağırışlarına eşlik eden öfkeli sesler çıkarıyordu. Eeyore'un ayağıyla tekmeleyip devirdiği kitapların yanı sıra doktorun öğle yemeği olduğu anlaşılan pirinç lapası üzerine kızarmış yılan balığı yemeğinin de dökülmüş olduğunu gördü. Muayenenin olağanüstü bir hızla tamamlanmasında, kısa boylu doktorun bu çocuk hastası tarafından tekmelenmiş olmasının yanı sıra doktorun karnının iyice acıkmış olmasının hıncıyla aksi hastasına karşı meydan okuduğu havası seziliyordu. Baba oğul birlikteliğine misilleme yapabilmiş olmanın memnuniyetini hissederken, ürkütücü bir durumun oluşmasına neden olmuştu.

Sabah çok sayıda hastayı muayene etmekten bitap düşmüş, karnı zil çalan doktorun yemeği yere dökülmüştü ama elinde Profesör X'in tavsiye mektubuyla gelen şişman baba ve yanındaki zihinsel engelli oğlunun yüzüne karşı alaycı bir gülümsemeyle dikilme cesaretini gösteremişti. Bu durumda doktorun bir hinlikle oğlunun gözüne zarar verme niyeti olmadığına nasıl güvenebilirdi? Bu yeni korkusu, pişmanlığı da beraberinde getirince Şişman Adam umutsuzluğa kapıldı. Tüm sağlık görevlilerini yüksek sesle çağırıp yanına topladı; çocuğu siyah deri kaplı boş yatağa yatırdıktan sonra buyurganca, iri olsa da bir çocuğa ait olan bu vücudu tutmalarını söyledi. (Şişman Adam ancak Eeyore'un göğsüne kendi ağırlığını verince iki eliyle Eeyore'un başını sabit tutma görevini yerine getirebilmişti.) Muayenenin ilk kısmının başarısızlığı apaçık ortadayken, ondan çok daha karmaşık olduğu şüphe götürmeyen ikinci kısma geçildi.

Eeyore'un tüm vücudu, artık başını biraz da olsa kımıldatamayacağı şekilde bastırılmıştı; artık tek yapabildiği kırmızı ağız boşluğu ile sararmış dişlerini göstere göstere bağırmaktı. (Eeyore'a dişlerini fırçalatmak imkânsızdı, her kim buna yeltense, Eeyore kendini baskı altında hissederek dudaklarını sımsıkı kapatıyordu. Kapalı dudakları arasından diş fırçasını ağzının içine sokabilseniz bile, ya çok canı yanıyor ya da tam aksine gıdıklanıp diş fırçasını ısırıveriyordu.) Hemşire, Eeyore'un yatağının başucuna alüminyum borudan bükülerek oluşturulmuş dört köşeli bir kıskaç koydu. Şişman Adam'ın; bu kıskacın ucundaki ince, uzun dikdörtgen kısmın gözkapağının arkasına sokulup açılmasıyla gözün tüm çıplaklığı ile görüneceği tahmini doğru çıkmıştı ki bu da kendi gözünün içinden beynine kadar şiddetli bir acı duymasına neden oldu. Doktor, kafası bütünüyle karışmış Şişman Adam'ı yok sayarak, Eeyore'un tepkisinin bir göstergesi olarak sel gibi akıttığı

gözyaşlarıyla sımsıkı kapattığı gözlerine iki çeşit sıvı damlattı. Eeyore'un çığlığıyla sarsılan Şişman Adam'a doktor ilk kez bilgi verdi: "Bu sıvıyla gözü uyuşacak ve acı hissetmeyecek."

Doktorun bu sözlerini duyan Şişman Adam'ın gözleriyle beynini bağlayan bir tel gibi hissettiği derin acının gümüşi parıltısı, ardında şüpheli bir titreşim bırakarak kaybolup gitti. Ancak Eeyore, boğazlanıyormuş gibi, "Ih, ıh, ııh!" diye inildemeye devam ediyordu. Eeyore'un giderek artan haykırışları, gözyaşlarını elinin tersiyle silmekte olan Şişman Adam'ın hemen yanı başındaki doktorun elindeki kıskacı gözkapağının arkasına geçirip tamamıyla görünür halde ortaya çıkardığı Eeyore'un gözbebeğini gördü. Bu yumurta akı renginde kocaman bir küreydi, bu haliyle de yerkürenin kendisini, yani insanların yaşadığı dünyanın tam da kendisini andırıyordu. Kürenin merkezinde yumuşak, kahverengi, bulanık bir daire vardı, bu dairede soluk ışığı alan gözbebeği, donuk ve gücü çekilmiş bir şekilde bakıyordu; adeta sersemce, korku ve acı veren şeyleri dile getirmek için bir şeyleri dikkatle gözler gibiydi. Belirsizlik dışında bir şey göremiyor olsa da, son derece zalim bir şekilde acı vermek üzere gelecek bir şeyi gözlüyor gibiydi. Şişman Adam, o gözbebeği ile kendisini tümüyle özdeşleştirmişti. İlaçla uyuşturulduğu için acı hissetmese de, belli belirsiz bir keyifsizlik ile yüreğindeki korkuya karşı savaşmaya devam ederken, bilmediği insanların yüzlerinin ardı ardına üzerine gelmesini çaresizlikle izliyordu. O anda, neredeyse oğluyla birlikte, "Ih, ıh, ııh!" diye inildemeye başlayacaktı. Ne var ki sadece sersemlik, korku ve acıyla dolup taşan kahverengi gözün, onun yüzünü, hiç tanımadığı işkencecilerin yüzlerinden ayırt etmediğini fark etti. Böylece baba ile oğul arasında derin bir çatlak oluştu. Şişman Adam, "Oo, oo oo!" sesleriyle, sağ elinin işaretparmağını, dişlerini gıcırdatarak kuru bir ses

çıkaran oğlunun sarımtırak dişlerinin arasına soktu. (Şişman Adam, kutup ayılarının havuzunun başında yaşadığı deneyimden sonra ilk kez, şimdi burada oğlunun dişleri arasına parmağını sokmuş olmasının aslında o çatlaktan korkuyor olmasından kaynaklandığını, o çatlağın dibine bakılırsa, orada "Eeyore=Şişman Adam/ben" bilincinin aslında bir kendini kandırış olduğu gerçeğiyle yüz yüze gelmekten korktuğunu kendisine itiraf etti.) Kendi kanı, oğlunun durmadan akan gözyaşları kadar çok akıyordu, kendi dişlerini sıkınca kemik ısırmış gibi bir ses çıktı, artık odadakilerin ne düşüneceğini umursamadan gözlerini kapattı ve oğlu gibi, "Ih, ıh, ıhh!" diye inleyerek onun ağlamasına katıldı.

Şişman Adam acil serviste parmağına pansuman yapıldıktan sonra bekleme salonuna indi. Karısı, hâlâ bitkin durumdaki Eeyore'u yanına oturtmuş, onu bekliyordu; göz doktorunun tanısını kocasına aktardı. Eeyore'un gözlerinin, farelerde olduğu gibi, her birinin görüş alanı farklıydı ve yine fareler gibi Eeyore da renk körüydü; üstelik bir metrenin ötesindeki şeyleri ayırt edemiyordu. Üstüne üstlük bu aşamada düzeltme yapılamazdı çünkü bu küçük çocuk uzağı net görmek gibi bir istek duymuyordu.

"Eeyore'un televizyonda reklamları izlerken ekrana neredeyse yüzünü yapıştırmasının nedeni buymuş demek ki." Karısı, iradesini her zaman sağlam tutma alışkanlığına önem verirdi; doktorun böylesine ümitsiz yargısından bile, var gücüyle kendine göre olumlu bir yorum çıkarıyor, Şişman Adam'ın moral bozukluğunu biraz da olsa gidermeye çalışmayı deniyordu.

"Görme sorunu yaşamayan çocuklar da ekrana burunlarını dayıyorlar," diyerek kendinden pek de emin olmadan savunmaya geçti Şişman Adam. "O kısa boylu göz doktoru, Eeyore'un canını yakmak, onu korkutup

ağlatacak denli acımasız olmak dışında, dikkate değer bir şey yaptı mı ki? Bu kadar çok sorunu acaba muayenesinin hangi aşamasında ortaya çıkardı?"

Bunun üzerine karısı da moralinin bozulduğunu açıkça hissettiren bir ses tonuyla yanıtladı: "Uzağı net göremediği ve görme isteğinin de olmadığı bence de doğru. Kitaplardaki hayvan resimlerine çok ilgi göstermesine karşın onu hayvanat bahçesine götürdüğümde, gerçek hayvanlar karşısında hiçbir heyecan belirtisi göstermeyip sadece parmaklıklara, önündeki toprağa bakmıştı, iyi mi? Hayvanat bahçesindeki kafeslerin çoğu, insanların bulunduğu yerden en az bir metre mesafede bulunmuyor mu?"

Bu konuşmanın ardından Şişman Adam, oğlunu hayvanat bahçesine götürmeye karar verdi. Oğlu için bir istasyon kuracaktı: Anten olarak kendi göz ve kulaklarını, bobin olarak ise birbirlerini tutan ellerini kullanacak, oğlu ile kendi başı arasında bu istasyon aracılığıyla hayvanat bahçesini ona gösterecekti.

İşte bu gelişmeler sonrasında 196- yılının kışında bir sabah, Şişman Adam ile şişman oğlu hayvanat bahçesine gitmek için yola koyuldular. Soğuk havaya dayanıksız oğlunun astım krizine yakalanmasından endişe eden karısı, onu bir kat daha fazlasını giyemeyecek kadar kalın giydirmişti. Şişman Adam ise mümkün olduğunca oğluyla benzer giysileri giymekten keyif alıyordu; başına taktığı yün, siyah kayakçı beresinin aynısının küçük boyunu, tren istasyonunun yakınındaki mağazadan oğluna da almıştı; şimdi Eeyore, babasının gözünde kutuplarda yaşayan bir Eskimo çocuğuna dönüşmüştü. Yabancı gözüyle bakıldığındaysa, Şişman Adam ile oğlu gürbüzlüğün ötesinde aşırı kilolu Eskimo baba oğul olarak görünüyordu kuşkusuz. Her ikisi de kat kat giyinmiş, el ele sımsıkı tutuşarak trene binmişlerdi. Kalın montlarının yüksek boy-

nu ile kayakçı berelerinin arasında kalan ufacık bir alandan görünen dolunay gibi yuvarlak yüzleri kızarmış, burun deliklerinin çevresi ile giysilerinin altındaki derilerinin pek çok yeri terden ıslanmış halde trenin sallantısından keyif alarak gidiyorlardı. Eeyore, başta bisiklette olmak üzere sallantılı hareket duygusuna kendini bırakma heyecanını seviyordu. Ancak dengesi bozulduğunda birisi, özellikle de babası tarafından korunduğunu hissetmenin verdiği rahatlık duygusuna dayanan bir heyecandı bu. Oğlu seviyor diye taksiye bindiklerinde, Şişman Adam ücreti ödemek için arabadayken anne oğulun dışarıda onu bekledikleri sırada; Eeyore'un görüntüsü insanın içini parça parça eden bir acıma duygusu uyandırıyordu. Eeyore trende kaybolsa, mutlaka aklını yitirirdi. Şişman Adam'a göre kendisine bu denli derinden bağlı oğlu ile birlikte trene binmek, hiç tanımadığı insanlar arasında bile son derece hoşnutluk verici bir eylemdi. Bu hoşnutluk hissi, Şişman Adam'ın günlük yaşantısı içindeki diğer duygularıyla kıyaslandığında son derece saf ve olumlu bir şeydi. Bu hoşnutluk duygusu, Şişman Adam'ın kendisinden kaynaklanıyor değildi. Oğlunun donuk ve bulutlu zihninde gelişip sis gibi yükselen mutluluk duygusu, tutuştukları elleri aracılığıyla Şişman Adam'a geçiyor ve açıkça bilincine varıyordu. Dahası, hissettiği hoşnutluk duygusunun farkındalığı, oğlunun içinde yeniden yön bulan bir sevinç oluşturuyordu. En azından Şişman Adam böyle düşünüyordu. Et suyunda domuzlu noodle yiyip Pepsi-Cola içtikten sonra birlikte bisiklete binerek eve dönerkenki şişman baba ile oğulun duygusal paylaşımları ile aynıydı bu.

Göz doktorunun, Eeyore'un uzağı iyi göremediği tanısı yerindeydi; oğlu diğer çocuklar gibi tren penceresinden dışarı bakarak geçip giden manzaradan etkilenmiyordu. O sadece safça, trenin sarsıntısı, hızını artırması ve

hareket etme duygusundan keyif alıyordu. Tren istasyona varınca otomatik kapının açılıp kapanması da Eeyore'un sevinç duyduğu şeylerden biriydi. Demek ki o ancak bir metre mesafe içindeki yerleri görebiliyordu. Bu yüzden, Şişman Adam ile oğlu pencere kenarında oturacak boş yer olsa bile, her zaman kapının yanındaki dayanağa tutunarak ayakta duruyorlardı. Eeyore, o gün, yeni kayakçı beresinin durumunu sıklıkla kontrol ediyordu. Onun için berenin görünüşü değil, onu başının bir parçası gibi hissediyor olmak önemliydi. Beresini eliyle düzelttikten sonra nihayet kulağı ve kaşlarının üzerini bütünüyle kapatacak halde aşağıya çekip indiren Eeyore, artık tam bir denge duygusuna kavuşmuştu. Şişman Adam da oğluyla birlikte kocaman, başına taktığı bir berenin verebileceği rahatlık duygusunu derinden duyumsadı. Şişman Adam, tren değiştirmek için indikleri istasyonda yeraltı geçitlerinden geçip merdivenlerden çıkarken sıklıkla baba oğulun tuhaf görüntülerini fark eden kimilerinin alaycı bakışlarını hissetse de bu durumu utanç verici olarak düşünmek bir yana, yol boyunca vitrin camlarında yansıyan ikisinin hantal görüntüleriyle böbürlenerek, "Eeyore, bak, şişman baba oğul Eskimolara. Ne kadar da yakışıklılar!" diye coşkulu bir şekilde oğluna seslendi. Oğlunun eli, etraftakilere karşı bir kalkan işlevi görüyor, sakinleştirici ilaç almadan tek başına dışarı çıkamayan Şişman Adam ancak bu şekilde dış dünyayla ilişki kurabiliyordu. Şişman Adam için oğluyla el ele tutuşmak, onda, kalabalık içindeyken ikisi de savunma kalkanı altında bulunuyormuş gibi bir kurtulmuşluk duygusu uyandırıyordu.

Oğlu, uzaklık algısından ziyade adım attığı yeri ayırt edemediği düşündüren zayıf bir bakışla koridordaki damalı yolun mu devam ettiği yoksa buranın merdiven başlangıcı mı olduğunu ayırımsamak için çabalayarak ayaku-

cuna baka baka dikkatli adımlarla yürürken, babasının rahatlatıcı sözlerine yanıt verdi: "Eeyore, yakışıklı."

Hayvanat bahçesine vardıkları sabah saat on buçukta –soğuk kışın henüz öğleyi bulmamış bu vaktinde– hafif terli elleri aracılığıyla, en azından Şişman Adam'ın hoşnutlukla bilincine varabildiği ölçüde harika bir iletişim kurmuşlardı; Şişman Adam bundan sonra keyfini sürecekleri hayvanat bahçesi tecrübesi için heyecanlanıyordu. Önce, karısının onlara önerdiği "Çocuklar için hayvanat bahçesi" adı verilen özel bölüme yönlendiler. Hayvanat bahçesinin beslemekten hiç vazgeçmediği kuzu, oğlak ve domuz yavrularına, hizmet süreleri uzun yıllara varmış kaz ve hindilere doğrudan dokunma imkânı sunan bu bölüm, grup halinde gelmiş ilköğretim öğrencileriyle tıklım tıklım doluydu. Şişman Adam, Eeyore gibi yavaş hareket eden birisi için bu kalabalık bölüme girmenin uygun olmadığını anlasa da bir hayal kırıklığı yaşamadı. Karısı, Eeyore'un hayvanlara bir metreden fazla yaklaşarak, onları incelemesini, hatta onlara dokunmasını istemişti ama Şişman Adam'ın aklında bundan başka bir şey vardı: Göz doktorunun yıkıcı tanısına karşı çıkarak, kendisi Eeyore'un gözü işlevini yerine getirecekti. Uzakta bulunan hayvanları net olarak ayırmsaması için, hayvanların görüntüsünü, sımsıkı tuttuğu eli üzerinden oğluna aktaracaktı. Böylece oğlu ondan gelen sinyallere yanıt verecek, görüntüler gözünde yavaş yavaş şekillenecekti. Hayvanat bahçesine gelirken, aklında bu gerçekdışı yöntemi uygulama planı kurmuştu. Bu yüzden, çocuklar için özel hayvanat bahçesini doldurmuş ilköğretim öğrencilerinin ellerindeki patlamış mısır paketlerini, kâğıt bardaklardaki çoprabalıklarını zavallı küçük hayvanlara uzattıklarında parıldayan bakışlarına şöyle bir göz atan Şişman Adam, oradan hızlı bir şekilde geçerek daha

büyük ve yırtıcı yabanıl hayvanların kafesine yöneldi. Şişman Adam, yüzü oğluna dönük olmasına rağmen kendi kendine konuşuyordu: "Eeyore, söyle bana, acaba kim hayvanat bahçesine yarı evcilleştirilmiş, insanların arkadaşı gibi görünen vahşi hayvanları görmeye geldi? Aslında ayı, fil ve aslan gibi hayvanları görmeye geldik, değil mi Eeyore? Kafese konmasalar insanların en tehlikeli düşmanı olacakları görmeye geldik, değil mi?"

Şişman Adamın Oğlu, babasının coşkusuna en başından beri doğrudan karşılık veren bir belirti göstermedi ama aslanların kafesinin önünden geçerlerken Eeyore, doğduktan sonra vahşi ormanın ortasında kendi başına bırakılmış çelimsiz bir hayvan yavrusunun çevresinde sezinlediği yırtıcı hayvanlara dikkat kesilip gerilmesine benzer bir tutum takınınca, Şişman Adam söylediklerini oğlunun anladığını düşünerek büyük bir coşkuya kapıldı.

"Bak Eeyore, bu bir kaplan. O koyu sarı ile siyah çizgileri olan, beyaz benekli büyük şey, kımıldıyor, değil mi? İşte o bir kaplan. Eeyore şimdi bir kaplana bakıyor," dedi Şişman Adam.

Çok güçlü bir koku alma duygusuyla uzaktaki bir şeyin kokusunu alıp babasının tuttuğu elini daha da sıkarak, dolunay gibi yuvarlak, kıpkırmızı yüzünü yana eğip aynı noktaya odaklanamayan gözlerinden biriyle kafesin demir parmaklıklarının betona gömülü kısmına donuk donuk bakmakta olan oğlu, "Eeyore bir kaplana bakıyor," diye yanıtladı.

"Eeyore, göğe bak haydi. Orada kahverengi yuvarlak bir şey var, değil mi? Onun üzerine oturmuş tüyleri diken diken siyah bir canavar var. İşte o bir orangutan, Eeyore, bir orangutan. Eeyore, şimdi bir orangutana bakıyor, Eeyore, şimdi büyük bir maymuna bakıyor."

Şişman Adam, tek eliyle oğlunun elini tutmuş, arka-

sına geçip tek koluyla onun başını yukarı bakacak şekilde bacağına yasladı. Şişman Adam'ın isteğine uyan Eeyore, güneşli kış göğüne yan yan bakınca gözleri kamaştı; gözlerini kısınca da yüzünde oluşan kırışıklıklarla Eskimo çocuklarına benzedi. Emin olamadı ama oğlu mavi göğü arkasına alıp eski bir araba lastiğinin üzerine rahatsız bir şekilde çömelmiş orangutanı fark ederek gülümsüyor da olabilirdi.

"Eeyore, şimdi büyük bir maymuna bakıyor," diye yineledi şişman çocuk tekdüze sesiyle; ses tellerinin hafif titreşimi doğruca onun çenesini tutan elinden Şişman Adam'a ulaşmıştı.

Şişman Adam, orangutanın kımıldamaya başlaması beklentisiyle Eeyore'un başını yukarı bakar halde bacağına dayamış tutuyordu. Sabaha değin yağan yağmur, yükseklerde esen sert rüzgâr Tokyo'nun mavi göğüne, onda ender görülen sert bir parlaklık vermişti. Orangutan o denli iri ve o denli karaydı ki, görüntüsü mavi gökyüzüne belirgin bir şekilde oyulmuş gibiydi. Şişman Adam bir hayvanbilim dergisinde bu orangutanın yakalandığı depresyonun çok ağır olduğundan kendisine her gün sakinleştirici ilaç verildiğini, bu yüzden de hareketlerinin son derece yavaş olduğunu okumuştu. Eeyore'un gözlerinin bir şeyi görebilme koşullarını bu orangutan tamamıyla sağlıyordu. Şanssızlık bu ya, orangutan çok ağır bir depresyonda olduğundan, kafesin önünde sabırla beklemekte olan baba oğula sıklıkla şüphe dolu bakışlarını çeviriyor ama ufacık bir kımıldama belirtisi bile göstermiyordu. Artık Şişman Adam'ın parlak mavi gökten yorgun düşmüş gözlerine orangutan siyah bir hale gibi görünmeye başlamıştı. Sonunda Şişman Adam, şişman çocuğunu alarak, melankolik orangutanın kafesinin önünden hayal kırıklığıyla ayrıldı. Hissetmeye başladığı yorgunluğun kendi elinden oğluna geçmesinden çekindi. Orangutana verilen sakin-

leştirici dozunu hayal ederken, o sabah evden çıkmadan önce kendi ilacını içmeyi unuttuğunu fark edince sarsıldı.

Ancak Şişman Adam vazgeçmiyordu; oğlu için vahşi hayvanların görüntüsünü oğlunun zihnine aktararak görme ileticisi görevini yerine getirmeye uğraşıyordu. Belki de kendine büyük gelen o kirli önlüğü içinde, derisinin rengi tütsülenmiş balığa benzeyen, peygamberdevesini andıran suratı seğirip duran, her türlü zalimce davranışın ardından bir de cesaretlerini kıran tanıyı koyan göz doktoruna boyun eğme duygusu; belirsiz ve odaksız bakışları hayvanlara değil de kafes, çit veya parmaklık aralarında yeşermiş bitkilere yerdeki çöplere onları kör gagalarıyla didikleyen tombul güvercinlere yönelik babasının sözlerini otomatik olarak tekrarlayan oğluna geçmesin diye çabalıyordu. Ve içine işlemiş tiksindirici nefret duygusunun, oğlunun karanlık yüreğiyle birlikte kendi aklını da karartmasına karşı koyuyordu koymasına ama aslında hayvanat bahçesine girdikleri andan itibaren bilmediği sayısız hayvanın vücut ve dışkı kokusu Şişman Adam'ın midesini bulandırmıştı ve migrenini azdırmak üzereydi. Aşırı hassas koku alma duygusu, oğlu ile onun arasındaki kan bağını kanıtlayan şeylerden biriydi.

"Eeyore, görmek denilen şey, hayal gücünü kullanarak objeleri algılamaktan başka bir şey değildir ki. Eeyore, senin göz sinirlerin düzgün çalışsaydı bile, hayvanları hayal etme isteğin olmadıktan sonra onları yine göremezdin. Burada karşımıza çıkan şeyler, günlük yaşantımızda görmeye alışık olduğumuz, onları algılamak için hayal gücümüzü azıcık bile çalıştırmamıza gerek olmayan şeyler değil Eeyore. Şu koyu sarı renkli çamurlu su içinde çatlamış koyu kahverengi sert kütük kümesi gibi görünen şeyi, hayal gücü olmayan insanlar timsah olarak algılayabilir mi? Ya da şuradaki beton yalakta saman ve dışkı yığınları arasında yavaş yavaş sallanan iki sarı çelik

plakanın, bir gergedanın başı ve sırtı olduğunu anlayabilir miydi sence? Eeyore, senin az önce net olarak gördüğün, gri renkli büyük kütük gibi şey aslında bir filin ayak bileğiydi; ama onu gördüğünde özellikle bir fil görmekten etkilenmemiş olman çok olağan bir şey. Eeyore, Doğu'daki bir ada ülkesinde yaşayan bir çocuk, Afrika fili hakkında doğuştan zihninde hayal edebilme yetisine niye doğuştan sahip olmak zorunda olsun ki? Sen, eve döndüğünde, 'Eeyore, bugün fil gördün mü?' diye sorulursa, dilersen o tuhaf görünümlü hayvan hakkında, aşırı büyük gri renkli kütüğü unutup resimli kitapta yer alan bildik çizgi romanlardaki gibi bir fili düşünebilir ve, 'Eeyore, fil gördü!' diye yanıtlayabilirsin. Ama Eeyore, gerçek fil, o gri renkli kütük parçasıdır. Sonunda bu hayvanat bahçesini doldurmuş sağlıklı çocukların hiçbiri, gri kütük parçasından yola çıkıp hayal güçlerini kullanarak gerçek bir file ulaşmıyor çünkü onlar çizgi romanlarda yer alan haliyle zihinlerine girmiş fil ile yetiniyorlar. Fille karşılaşıp da etkilenmemiş olman hiç sorun değil, bundan hayal kırıklığı duymayız."

Şişman Adam bu şekilde kâh kendi kendine konuşur kâh şişman oğluna seslenirken, bir yokuşu tırmanıp kayalık bir vadiye benzetilerek yapılmış dar bir geçide girdi. Konuşmayı sürdürdü ancak kalabalıktan kaçabilmiş olmanın sevinci ile yüreğini daraltan nedensiz bir endişe arasında riskli bir denge bilincinin doğrudan içine işleyip orada mühürlendiğinin de farkındaydı. Ansızın Şişman Adam, bir çember halinde oturmuş gündelikçi işçilere benzeyen bir grubun akıl almaz bağırışlarla yerlerinden kalkıp oğluyla kendisinin etrafını sardıklarını fark etti. Panik duygusunun elini hâlâ sımsıkı tuttuğu oğluna geçmemesi için dikkatini oğlunun dışına yönlendirdi. Tam kalabalıktan uzaklaşmışken, şimdi bir çıkmazda, daracık bir vadiyi andıran yerde bulunduklarını anladı. Burası kutup

ayılarını çevreleyen çitin arkasıydı, sert bir dağ izlenimi vermek için doğal taşlardan örülmüş duvardan aşağı bakınca kutup ayılarının gezindiği, bankizi andıran beton yüzey ile havuz görülüyordu. Aşağıdan, karşı taraftan başını yukarı kaldırarak bakacak birisine Şişman Adam ve oğlunun durdukları yer, deniz ile bankizin ötesinde, bilinmeyen yüksek bir tepenin zirvesi gibi görünebilirdi. Başka bir deyişle, Şişman Adam ve oğlu buz dağı dekorunun ardında kaybolmuşlardı. Burası büyük olasılıkla bakıcılarının kutup ayılarına yemeklerini vermek, eğik düzey ile havuzun temizliğini yapmak için –bu konuda pek azimli olmadıkları belliydi– kullandıkları, yapay Antarktika'ya girdikleri gizli geçitti. Bunu anlar anlamaz hayvanat bahçesinin arka tarafından gelen –hayvanların bulunduğu yerden– insana ait olmayan kokunun tüm vücuduna adeta sinek sürüsü gibi saldırdığını hissetti. Çıkmazın dibine çöreklenip oturmuş bu adamlar da neyin nesiydi? Oraya yanlışlıkla gelmiş bulunan kendisi ve oğlunun çevresini neden tehditkâr bir halde sarıvermişlerdi? Şişman Adam bu genç adamların, o gün işten kaytararak bir araya gelen gündelik işçiler olduğunu ve burada birlikte kumar oynadıklarını düşündü. Eeyore ile aslında monolog olan konuşmasını sürdürmek için bir odaya kapanmış gibi duran Şişman Adam, şimdi dışarıda olanların farkına varınca, bu saldırgan genç adamların kumar oynadıklarını açığa çıkardığını anlamıştı. Şişman Adam ile oğlu, el ele tutuşarak oluşturdukları bağla sadece ikisinin anlayabileceği özel konuşmalarını sürdürürlerken, kumarbazlarla karşı karşıya gelmiş olmalarının ardından o halde kalamayacak gibiydiler. Çünkü onların alanlarına girmişler, hayvanlar için kullanılan tabirle söylenirse, onların yaşam alanlarını ihlal etmişlerdi. Şişman Adam oğlunun elini tutuyordu, o an adamlara söyleyecek bir şeyler bulamadı, geri adım

atmak istedi ama bir adam arkasında dimdik duruyordu. Bir başkası ise Şişman Adam'a bu kısacık hareket etme ânının ardı sıra bile yumruklar savurmuştu.

Böylece adamlar tarafından itilip kakılırken sorgulanmaya başladı. "Sen polis misin? Ya da muhbir? Az önceki fısır fısır konuşmalarını üzerindeki gizli mikrofonla polislere bildiriyordun, değil mi?" Şişman Adam'ın tekme ve yumruklar arasında açıklama yapmaya çalışması, adamların daha fazla kızmalarına neden olmaktan başka bir işe yaramıyordu. "Hiç durmadan, heyecanla konuşmuyor muydun? Bu çocukla hep böyle mi konuşursun sen?" Bu sözler üzerine Şişman Adam, oğlunun aslında *geri zekâlı* olduğunu, dahası gözlerinin de iyi görmediğini, etraftaki her şeyi ona detaylıca anlatmadığı takdirde tek başına hiçbir şey anlayamayacağını söyleyerek kendini savundu. Adamlar ise, "Hiç geri zekâlı bir çocuk o kadar uzun cümleleri anlayabilir mi?" diye karşı çıktıktan sonra ona bakıp, "Gerçekten de bu çocuk geri zekâlı! Baksanıza, denilenlerin tek bir kelimesini bile anlıyormuş gibi durmuyor," dediler. Şişman Adam, aralarındaki iletişimi el ele tutarak kurduklarını söylemeye kalkışacaktı ama bunun nafile olacağı duygusuyla yumruktan şişmiş dudaklarını kapattı. Acaba ne yapap da bu serserilerin, oğlu ile arasındaki özel ilişkiyi anlamalarını sağlayabilirdi? Şişman Adam, Eeyore'u korumak için kendine çekince, bir an eli oğlunun terli elinden ayrıldı. O anda adamlar tarafından el ve ayak bileklerinden tutularak havaya kaldırıldı. Adamlar, onu kutup ayılarının arasına atmak üzere sağa sola sallarken tehdit savurmaya devam ediyorlardı. Şişman Adam yükseklere doğru sallandırılırken onlara karşı koyamıyordu; fırıl fırıl dönen gökyüzü ile yer, uzaktaki şehrin caddeleri, ağaçlar ve şimdi hemen ayakucunda yer alan uçurumun dibindeki kutup ayılarının içinde bulunduğu havuzu çevreleyen duvar ile havuz net olarak görüş açısına

girmişti. O zamana değin duyduğu panik ve korkunun yerine çok daha acayip, esasen dehşet verici ümitsizlik duygusu vücudunu ele geçirmiş, kulağına hiç ama hiç alışık olmadığı çığlıklar gelmeye başlamıştı. Dahası, Şişman Adam'ın attığı çığlıklar, hayvanat bahçesindeki çeşitli hayvanların kükreyerek karşılık vereceği türdendi.

Serseriler, Şişman Adam'ı kutup ayılarının bulunduğu yerin üzerinde bir ileriye bir geriye sallıyorlardı. (Şişman Adam rengi kirden sarıya dönmüş kutup ayısının içinde dikilerek beklediği havuza en iyi şekilde fırlatmak için gereken gücü tartıyor olmalılardı.) Artık direnmeyi bırakan Şişman Adam, kendisini ele geçiren o çaresizlik duygusunun üç duygunun, karışımı olduğunun ayrımına açıkça vardı; zamanın ve uzamın çeşitli hallerde iç içe geçişini vahiy havasıyla tasvir eden bir mandala[1] tablosundaki gibi. Avazı çıktığı kadar bağırırken, tam olarak şunların bilincine varmıştı:

a) Bu serseriler, benim muhbir olmadığımı anlasalar bile sadece birazcık eğlence için, duydukları heyecanın süresini bir anlığına uzatmak için beni kutup ayılarının arasına atmaktan geri durmayacaklardır. Onlar bunu gerçekten yapacaklardır.

b) Yaşam alanlarını ihlal etmeme kızacak olan kutup ayıları tarafından parçalanıp yenilecek miyim, yoksa yaralanıp pis su içinde yüzecek gücü bulamadan boğulup ölecek miyim? Bunlardan kurtuldum diyelim, büyük olasılıkla 20-30 saniye içinde delirebilirim. Babamın kendini inzivaya çekerek aniden ölmesinin nedeni deliliğiyse, neden damarlarında onun kanını taşıyan ben delirmekten kurtulabileyim?

1. Budizmde insanın aydınlanma evresini gösteren kutsal şema. (Ç.N.)

c) Eeyore'un dış dünyaya açılan tek penceresi benim. Bu pencere, delilikle tahrip olup yerini bir labirente bıraktığı zaman o, zihni çok daha karanlık ve bulanık bir engelli durumuna düşmeyecek mi? O zaman da kötü muamele gören bir hayvan yavrusuna dönüşecek ve artık iyileşmesi söz konusu olamayacaktı. Bunun anlamı, şimdi bu iki insanın yok olmak üzere olması demekti.

Birbirine girmiş bu karışık duygular, Şişman Adam'ı gerçekten dipsiz, derin bir uçurum kadar yoğun bir keder ve anlamsız bir hiddetin karanlığıyla yüz yüze getirdi; o karanlığın içine çığlıklar atarak düşerken göz küresinin çukurlarından tamamen fırladığını gördü, kahverengi yuvarlağın ortasındaki gözbebeklerinde yer alan korku ve acı dolu gözleri bir hayvanın gözlerini andırıyordu. Havuzun içinden ağır ve büyük bir gürültü çıkarken, Şişman Adam'ın üstüne pis su sıçramıştı. Şişman Adam'ın çevresinde taşkın kutup ayılarının pençe ve ağır ayaklarından çıkan sesler birbirine karışıyordu. Atılan, bir kaya parçasıydı; serseriler onu kollarında sallamaya devam ediyorlardı. Şişman Adam şimdi kollarda taşınan kocaman bir göz halini almıştı; yumurta akı rengindeki göz küresi onun yaşadığı dünyanın tümü, Şişman Adam'ın bütünüyle kendisiydi. Göz küresinin ortasındaki yumuşak kahverengi narin yuvarlağın içinde; deliliğin uyuşukluğu, korku ve acı birbirinin içine geçmiş, renkli bir cam bilyenin deseni gibi dönüp duruyordu. Gözün ta kendisi haline dönüşmüş Şişman Adam'ın artık oğlu için endişelenmesine gerek yoktu. O artık Şişman Adam değil, seksen kilo ağırlığında yumurta akı gibi beyaz büyük bir gözdü.

Şişman Adam, hayvanat bahçesinde büyük bir gözden eski haline dönüşmeyi tamamladığında gece olmuştu. Ağır bir koku hisseden kirli parmaklar yüreğinin içini oyuyormuşçasına rahatsızlık veren bir duyguyla Şişman

Adam (ilkin, giysisine ve vücuduna bulaşan pis su sebebiyle kutup ayılarının bulunduğu yere düştüğünü sanmış ama sonrasında sadece bir kaya parçasının düştüğünü ve üzerini bunun ıslattığını anlamıştı) hayvan yavrusuna dönüşerek delirip ölmüş olabilecek oğlunu sormaya başladı. Tedavisini yapan veteriner(!), oğlu hakkında bir şey duymadığını belirterek, Şişman Adam'dan başından neler geçtiğini anlatmasını istedi. Veterinerin anlattığına göre, Şişman Adam hayvanat bahçesinin kapanış saati sonrası temizliğinde kutup ayılarının bulunduğu bölümün neredeyse tam karşısındaki umumi tuvaletin içinde, tek başına ağlarken bulunmuştu. Saatler sonra bilinci hâlâ bulanık durumdayken, oğlu hakkında sayıklar gibi bir şeyler söylemişti. Şişman Adam, dokuz saat süren bu deliliği sırasında neler yaptığı hakkında hiçbir şey hatırlamadığını söyledi. Sonra veterinere hararetli bir şekilde hiddetlenerek, "Delirip ölmüş ya da ölmek üzere olan şu çocuğu bulsanıza!" diye çıkıştı. Şişman Adam, ofiste basit bir yatağa (etrafında içi doldurulmuş çeşitli hayvanlar vardı) uzanmış yatıyordu; nihayet içeri giren bir görevli, kayıp bir çocuğu polise teslim ettiğini bildirdi. Şişman Adam korkuyla karakola yöneldi, orada Eeyore'u buldu. Gecenin geç vaktinde genç polislerle yemek yiyen Eeyore, polislerin her birine teşekkür için, "Eeyore, et suyunda domuzlu noodle ve Pepsi-Cola, leziz!" diyordu.

Şişman Adam'dan çocuğun velisi olduğunu kanıtlaması için resmî belge istenince eve telefon etti, karısı gelene değin karakolda beklemek zorunda kaldı. Böylece Şişman Adam'a acımasız bir özgürlük sağlanmış oluyordu. Oğlu Mori anormal bir halde doğduktan tam dört yıl iki ay geçtikten sonra Şişman Adam bu özgürlüğü edinme şansını yakalamış oluyordu.

Şişman Adam bir diğer özgürlüğün peşine düşerek, annesiyle bu kez bilinçli bir savaşa girdi. Annesinin ilk tepkisi, bastırdığı kartpostalları ortaya çıkarmak oldu. Ancak, savaş bu kadarıyla kaldı; çünkü annesi başka hiçbir karşıharekette bulunmadı. Şişman Adam'ın ardı arkası kesilmeyen mektup ve telefonlarını görmezden gelmeye devam etti; mektupları kabul etmediği gibi telefonlara da çıkmıyordu.

Şişman Adam, haftalar sonra bir gece yarısı kararlı bir şekilde yine memleketteki annesini aradı. Vadideki köyün santral memuresi, sadece uzak mesafeden gelen telefonlara yanıt verirken tekdüze bir tonda standart dil kullanıyor, hemen sonrasında ise anlaşılması güç ama sempati dolu, aşırı hızlı bölge şivesine dönüyordu. Şişman Adam'ın adını arkadaşça bir hava ile doğrudan söyledi (söz konusu köye Tokyo'dan telefon eden sadece Şişman Adam'dı, santral görevlisi çevireceği numarayı duyar duymaz, kimin kimi aradığını hemen anlıyordu. Kulak misafirliği yaptığı zamanlar oluyordur, diye düşünüyordu Şişman Adam. Ama Şişman Adam'ın içinde bulunduğu ruh hali, bunu soruşturmaya kalkmak yerine, sadece yapacağı işlerin peşinden gitmeye uygundu) ve üzüntüyle ekledi:

"Bu gece de defalarca çaldırdım ama yine açmadı telefonu. Oysa bu kadın ('bu kadın' ile vadideki evinde tek başına yaşayan annesini kastediyordu) pek evinden çıkmaz, hele ki gecenin bu geç saatinde. Bugünlerde sizden sürekli telefon geldiği için bilerek yanıtlamıyor! Ne fena! Şimdi bisiklete atlayıp onu uyandırmaya gitmemi ister misiniz?"

Santral memuresinin iltimasını kabul edince, annesi nihayet telefona baktı. Annesine haber verdikten sonra bisikletiyle santrale dönen (çünkü bu onun işiydi!) muhtemelen onların konuşmasını dinleyen memureyi aklın-

dan çıkarır çıkarmaz, suskun annesine karşı ısrarcı ve tehditkâr bir havayla söylenmeye başladı:

"Gönderdiğin yalandan habere kim inanır sanıyorsun? Karımın akrabalarına kadar hem de! Tut ki yurtdışında yakalandığım hastalıkla delirmişim ve çocuğumun zihinsel engelli doğmuş olma nedeni de bu hastalık, peki nasıl oldu da bu hastalık karıma hiç bulaşmadı? Bu yalanını kartpostala yazarak karıma kadar ilettin. Aslında sadece bu kadarı bile, benim hasta ve deli olduğum iftirasına kendinin dahi inanmadığını gösterir. Yine deli oyunu mu oynamaya başladın? Artık bu eskimiş hileyle kimseyi kandıramazsın. Eğer birilerini gerçekten delirdiğine inandırmayı başarabilirsen anne, bu bir delilik numarası olmayacak, gerçekten delireceksin. Anne, anne! Neden bir şey demiyorsun? Taslak ve defterimi saklamanın nedeni, onları kullanarak babam hakkında bir şeyler yayımlatmamdan korkman mı? Yayımlatırsam herkes onun deli olduğunu bilecek ve onun deli kanının oğullarının damarlarında aktığını, bunun en somut ve açık kanıtının benim oğlumun durumu olduğunu, böylece bizleri tanıyanların ailemizde herkesin deli olduğunu düşüneceklerinden mi korkuyorsun? Bu yüzden erkek ve kız kardeşlerimin de utanç verici duruma düşeceğinden mi çekiniyorsun? Ama deli rolü yaparak, benim ince hastalıktan dolayı delirdiğimi duyurduğunda, sonuç daha kötü olmayacak mı? Ben babamın delirerek öldüğü konusunda kesin bir yargıda değilim, sadece gerçeği bulmak istiyorum. O zamanlar ağabeylerim askerdeydi, erkek ve kız kardeşlerim ise çok küçüklerdi; kendini ambara hapseden babamızın birdenbire haykırarak öldüğünü hatırlayan tek çocuğun benim. Bu neyin nesiydi, işte onu öğrenmek istiyorum. Neden bu konuyu her açışımda susup kalıyorsun, dahası, deli numarası yapıyorsun? Sadece benim, neden çocukların içinde sadece benim, baba-

mın son yıllarındaki yaşamı ve ölümüne bu kadar takıldığını soruyorsun? Bunu öğrenmemin benim için gerçekten önemli olduğunu anla artık. 'Diğer kardeşlerin kafalarını daha önemli şeylere yorarken sen neden böyle sorular soruyorsun?' diyerek beni hep payladın. Ama bunları bilmek benim için gerçekten önemli anne. Eğer sorularımın yanıtlarını bulamazsam, bir gün kendimi kapattığım bir ambarda yaşamaya başlarım, aniden bağırırım ve ertesi gün karın, senin o sabah bana söylediğin gibi Eeyore'a, 'Baban vefat etti; ağlamak, salya dökmek, çiş kaka yapmak yok, özellikle de batıya dönükken bunları yapmak yok!' gibi şeyler söyleyecektir. Anne, babamı çok iyi hatırlıyor olmalısın. Karıma, 'Babasının son yıllarını güzelleştirip anlatmaya başlasa da, sen sen ol, sakın ona inanma' bile demişsin. Babamın son yıllarını gözlerini ve kulaklarını kapatıp parmağını bile kımıldatmaz halde küçük bir ambarda geçirmesi, aklını kaçırmasından mış gibi görünse de, aslında Çin'i hep sayıp sevegelmiş babamın Japon-Çin Savaşı realitesini yadsıdığını, o döneme bir tepki olarak inzivaya çekildiğini söylemişsin. Buna kanıt olarak, yiyecek kıtlığı çekilen bir dönemde, ağzını rahatça açıp eline geçirdiğini yiyebilmesi sebebiyle aşırı şişman olduğundan utandığı için kendini küçük ambara kapattığını da söylemişsin. Ona bu iftirayı nasıl atabildin? Karıma bu kadar çok şey anlatırken, bana onun hakkında tek bir kelime bile etmiyorsun. Kendi çabalarımla hatırlayıp yazdıklarıma varana kadar her şeyi benden saklıyorsun! Karımın kendimi asmak üzere olduğumu sandığı o sabah; ona babamın da ciddiyeti olmayan şeyler yapıp durduğunu, bir şeye başlarken kendi kendine de, 'Bu ciddi bir şey değil!' dediğini, yaptığı her şeyin sahtelik içerdiğini bildiğini, yaptıklarının kendisini azar azar da olsa etkilediğini fark etmediğini, yaptıklarının bilincine vardığında ise artık çok geç kaldığını söyle-

mişsin. Babamın yaptığı ciddiyetsiz şeyler neydi ki? Neydi çok geç kaldığı şeyler? Anne, eğer bana sonsuza kadar bir şey anlatmamakta kararlıysan, benim de kendime göre düşüncelerim var: Ben de babamın yaptığı gibi, karanlık bir ambara gözüme güneş gözlüğü takıp, kulağımı tamponla tıkayarak gireceğim ve orada şişmanladıkça şişmanlayacağım; aslında şimdi bile çok şişmanım. Sonra avazım çıktığı kadar bağırıp ölecek olursam karıma bir kez daha aynı şeyin olduğunu, babası gibi oğlunun da bir şeylerin farkına vardığında artık çok geç kaldığını söyleyerek onu teselli etmeyi mi düşünüyorsun? 'Yaptığı ahmakçaydı!' diye bir kez daha hükmedici bir tavır mı sergilemeyi planlıyorsun? Son günlerde anladığım bir şey var; oğlumun zekâ geriliği daha kötü duruma gelse de o ben olmadan da yaşamaya devam edecek; ben bundan sonra özgür olacağım, artık oğlumdan tamamıyla kurtuldum. Ben, bu yüzden, düşüncelerimi şimdi tamamıyla babamın üzerine odaklayabilirim; babamın yaptığı gibi karanlık bir ambarda bir berber koltuğunda ölene dek oturma özgürlüğüne sahibim. Anne, neden sürekli susarak beni itmeye devam ediyorsun? Aslında babamın biyografisini yazmasam da olur, yazdım diyelim, istemiyorsan sana onu yayımlatmayacağıma dair söz verebilirim. Bu durumda da mı anne, bana tek bir kelime etmeyeceksin? Gerçekleri öğrenmenin bana yeteceğini söylememin samimiyetsiz olduğunu düşünüyorsan şunu belirtmeliyim, eğer istersem babamın deliliği ve intiharından söz eden biyografisini yazmayı hızla tamamlayıp yayımlatabilirim. Bunu yaptığımda tüm servetini kâğıt ve baskı masrafları için harcayıp tanıdıklarına açıklayıcı bilgi notu yazılı kartpostallar göndersen de, ulaşamayacağın pek çok insan bana inanacaktır. Bu yüzden taslak ve notlarımı kaydettiğim defteri bana geri vermen ikinci derecede önemli; ben asıl senden babamla ilgili gerçekleri

duymak istiyorum. Bu benim için çok önemli. Gerçekten taslağımı geri vermesen de olur, oraya yazdıklarımı hemen şimdi ezberden okuyabilirim, duyuyor musun: 'Babamın kendi isteğiyle invizaya çekilmesinin nedeni...'"

Şişman Adam, ahizenin yerine sakin ama kararlı bir şekilde konan telefonun kapanma sesini duydu. Soğuktan ve hayal kırıklığından yüzü solmuştu, yatağına döndü, üstüne çektiği yorganın altında tir tir titriyordu. Kutup ayılarının bölümünde yaşadığı acı deneyimin gecesindeki gibi sessiz hıçkırıklarla ağladı. Annesinin çıplak sesini uzun süredir duymadığını düşünüyordu. Annesinin ölmüş babası hakkında anlattıklarını da en son karısından dinlemişti. Özellikle, babası hakkında annesinin konuşmalarını onun sesiyle ne zaman dinlediğini hatırlayamıyordu. Annesi, onun karısıyla konuşurken ölmüş babasından "o adam" diye söz etmişti. "O adam" *–the man–* Şişman Adam "m"yi büyük harfle "*Man*" olarak yazan bir İngiliz şairin II. Dünya Savaşı sırasında yazdığı şiirin bir kısmını hatırladı. Hatırlamadı aslında bu şiir hep onunla birlikteydi. Nasıl çeşitli Budist duaları her zaman ölmüş büyükannesinin bir parçası gibi idiyse, Şişman Adam için de bu şiir bir dua gibiydi, bedeninin ve ruhunun bir parçasıydı sanki. Dahası bu şiir, babasının Çinli dostlarını ardı ardına kaybettiği o savaşın küçük parçası olan *Man* – adamların dualarının sesi idi. *The Voice of Man*: "O, *teach us how to outgrow our madness.*"[1] "O adam"ın sesi, "Bize delilikten nasıl kurtulacağımızı öğret," diyorsa, "o adam"ın biz derken kastettiği, "o adam" ile benim, diye konuştu Şişman Adam yine kendi kendine. O zamana değin bu şiiri bir dua gibi okurken her zaman bizden anladığı Şişman Adam ile oğlu Eeyore'du.

1. (İng.) Adamın sesi: Bize delilikten nasıl kurtulacağımızı öğret. (Ç.N.)

Şimdi ise bizden anladığı kesinlikle sadece "o adam" ile kendisiydi. "O adam"; "o adam" ile benim için, "Bize delilikten kurtulmayı öğretin lütfen," diye karanlık kerpiç ambara yerleştirdiği berber koltuğunda, gözleri ve kulakları kapalı dua ediyordu. "O adam"ın deliliği, benim deliliğimdi, diye düşünen Şişman Adam, oğlunu tamamıyla bilincinin dışına atarak sadece bu düşünceye takılı kaldı. Annesi "o adam"ın deliliği ile Şişman Adam'ın deliliği arasındaki bağlantıyı kesme hakkını nereden bulmuştu? Şişman Adam'ın hıçkırarak ağlaması durmuştu, şimdi soğuktan değil, salt öfkeden yorganından pat pat sesleri çıkacak kadar titriyordu.

Bu yeni düşünceler içinde, kutup ayılarının bölümünün üzerinde serserilerin saldırısına uğradığı deneyimde bile, Şişman Adam oğlu Eeyore'la arasındaki ilişkiyi bir sorun olarak görmemişti. Aksine bu deneyim Şişman Adam için oğlunun varlığının onu kısıtlayan bağlarından özgür kalmış olması açısından bakıldığında olumlu bir etki yaratmıştı. Şişman Adam'ın içinde yanmakta olan öfkeyi körüklemeye devam eden sorun, kutup ayılarının dişlerini gıcırdatarak bekledikleri havuza atılmak üzereyken delirecekmiş hissinin aynısını şimdi de hissetmesinin nedeni, belki de "o adam"ın nihayet aradığı cevabı bulduracağı âna kadar yaklaşmış olmasına rağmen, "Bize delilikten nasıl kurtulacağımızı öğret!" diye haykırırkenki beklentinin gerçek anlamına ulaşmasını sadece ama sadece annesinin engelliyor olmasıydı. Bir kez uykuya dalmıştı ama rüyasında öfkesi daha çok kabarmış durumdaki Şişman Adam'ın ateş gibi sıcak elini, karanlık bir ambardaki berber koltuğunda oturan, hipopotam kadar şişman, arkası dönük büyük bir adam sımsıkı tutuyor, öfke duygusu tutuştukları ellerindeki *hat* aracılığıyla elektrik akımı gibi hızlı bir şekilde birinden diğerine geçiyordu. Son derece

öfkeli olan Şişman Adam karanlığa dönük vaziyetteydi ve şişman çocuğa doğru başını çevirmiyordu.

Uyandığında annesine karşı savaş kararı perçinlenmişti, "o adam"ın yaşlılığındaki deliliği üzerine biyografisini yeniden yazmaya başlayıp "bizim" deliliğimizden, diğer bir deyişle "o adam" ile kendisinin deliliğinden nasıl kurtulacaklarını aramaya başlamak için kendine söz verdi. Ne var ki bu arada Şişman Adam'ın hıçkıra hıçkıra ağlayarak çok öfkeli rüyalar görerek geçirdiği o tembel gecede diğer tarafta son derece ciddi bir şekilde durum değerlendirmesi yapıp harekete geçme kararı alan, yıllardır sürdürdüğü sessizliğini sonunda bozup ölmüş kocası hakkında bilgi vermek üzere yeni bir kartpostal taslağını hazırlamak için o gece sabaha dek uğraşan annesi, Şişman Adam'dan önce saldırıya geçmişti bile.

Şişman Adam'ın, ölmüş babasının görüntüsünü zihninde yeniden canlandırabilmek üzere yazmakta olduğu biyografinin taslağı ile notlarını kaydettiği defterini annesi o yokken çalmıştı; bunlar, annesiyle yaptığı telefon görüşmesinden hemen iki gün sonra Şişman Adam'ın evine, acele posta servisiyle iadeli taahhütlü olarak ulaştı. Bilgi notunun yer aldığı kartpostallar da şüphesiz Şişman Adam'ın annesiyle telefon görüşmesi yaptığı o gece hazırlanmış ancak matbaaya siparişi birkaç gün gecikmişti; bunlar da yine acele posta servisi ve iadeli taahhütlü olarak evlerine, karısının adına birkaç gün sonra ulaştı.

Geçtiğimiz günlerde sizlere üçüncü oğlumun delirdiği haberini vermiştim. Yanılmışım, lütfen bu haberi unutunuz. Yeri gelmişken sizlerle bugünlerde anımsadığım bir konuyu paylaşmak istiyorum. İsyancı askerlerle birlikte olan kaybettiğim eşim ... son çarenin imparator hazretlerinin öldürülmesi olduğu yönünde korkunç bir düşünceye sahipti. İsyan başarısızlıkla

sona erdikten sonra, bu düşüncesinin korkunçluğundan dolayı kendisini ölene dek evin ambarına kapattı.

Son olarak, eşimin ölüm nedeni kalp krizidir ve ölüm belgesi belediye kayıtlarında yer almaktadır. Bilgilerinize sunarım.

İmza 196- Kış

Birileri muhakkak
Halkı düşünecektir.
Gözlerimi kapayıp
Suikastçıların olmadığı bir dünya
Düşlüyorum.

Cho-ku-

İlk kartpostaldan hiç etkilenmenmiş görünen karısı, bu seferkini okuyunca beklenmedik şekilde sarsıldı. Karısı, kartpostalı Şişman Adam'dan gizleyip gece boyunca tek başına defalarca okuduktan sonra bir karara varamayınca, kartpostalın geldiğini kocasına söylemişti. Karısının kartpostalı sessizce okuduktan sonra daha da sessizliğe gömülen Şişman Adam'a yönelttiği sorular, onun ne kadar sarsıldığını gösteriyordu:

"Ah o annen! 'Babasının son yıllarını güzelleştirip anlatmaya başlarsa sen sakın onun anlattıklarına inanmayasın,' demişti. Bugüne dek sessiz kalmasına rağmen olayları şimdi böyle açıkça ortaya koyması, annenin üzerine çok gitmiş olmandan dolayı, annenin sana karşı iyice kin besliyor hale gelmiş olmasından dolayı değil mi? Son yıllarındaki babanı ne kadar taklit edersen et, annenin seni umursamadığını, seni gözden çıkarmaya karar verdiğini görmüyor musun?"

Şişman Adam, gelen kartpostal konusunda karısından tamamıyla farklı bir açıdan sarsıldığı için tam bir suskunluğa bürünmüştü, kendisi için bu darbeyi göğüsle-

mekten başka bir çare yoktu. Bu darbede de, Eeyore deneyimi ile aynı hisleri duyuyordu; bu darbenin geri döndürülemeyen temel bir noktaya yapılan bir saldırı olduğunu, kartpostalı okur okumaz sezmişti. Sonraki birkaç gün boyunca Şişman Adam, çocukluk hatıraları ve gözlemlerini kartpostaldaki baba imgesiyle eşleştirerek orada yazılanları değerlendirmeye çalıştı. Ancak Şişman Adam, babasının biyografisi için toparladığı tüm detaylı bilgilerle kartpostalda aktarılan babasının imgesi arasında kesin olarak çelişen bir şey bulamadı.

Büyükannesinin anlattığına göre birisi babasına Japon kılıcıyla saldırarak onu öldürmeye çalışmıştı. Bu suikastçının –babasının ilişkide olduğu ... adlı isyancı– genç subaylar ile irtibatta olması olasıydı. O da babası gibi silahlı isyana katılacak cesareti gösteremediği gibi isyan sonrasında da kendi başına hareket edememiş biri olmalıydı. Bu korkağın kendini kapattığı yere kadar gelmiş, ona kılıcını sallayarak boş bir tehdit savurmuştu; belki ki baştan beri de bunun ötesine gitme amacı gütmemişti.

... İsyanı'nı anımsatan bir dram, gençlik yıllarından beri Şişman Adam'ın rüyalarına giriyordu. ... İsyanı'na katılmış genç subayların dul eşleri, otuz beş yıl sonra yaşlı kadınlar olarak bakımevindeydiler. Bu kadınların yeniden otuz beş yıl önceki genç eşlere dönüşüp berber koltuğunda oturmakta olan adamı –isyana kalkışan genç subayları gözden çıkaran amiri ya da siyasi programlarına katılıp onlara maddi destek sağlayarak isyan gününe kadar onlarla birlikte hareket ettiği halde, son aşamada isyana katılmayarak onları yüzüstü bırakıp memleketine dönen ve sonraki yaşamını kendini kapattığı yerde geçiren bir vatandaşı– defalarca hançerledikleri sahne ile perde kapanıyordu. Bu görüntülerin kaynağı, o henüz çocukken vadidekilerden duyduklarının, annesinin kartpostala yazdıklarının hafızasının derinliklerine işlenmiş ha-

liydi. Şişman Adam, babasının ... İsyanı ile ilişkisi olduğunu belli belirsiz bilmekteydi, hatta bundan karısına söz bile etmişti. Bir süre önce fırtınalı bir gecede, babasının benzer bir fırtınalı gecede söylediklerini net olarak hatırlamıştı: "Yaşam, insanların karanlıktan çıkarak bir mumun çevresinde kısa bir süre toplandıktan sonra her birinin teker teker yine kendi karanlığı içinde kaybolup yitmesi gibi bir şeydir."

Şişman Adam, annesinin yazdıklarını defalarca okuduktan sonra, babasının biyografi taslağı ile defterindeki notları yeniden incelemekle geçirdiği bir haftanın ardından, sabah erkenden arka bahçeye çıkıp (aslında sabah erken kalkmış değil, bütün gece uyanık kalmıştı. O hafta boyunca günde dört-beş saatten fazla uyuyamamış, basit yemekler hazırlayıp yemek dışındaki tüm vaktini çalışma odasına kapanarak geçirmişti) babasıyla ilgili yazdığı cümlelerin bulunduğu tüm kâğıtları yakmıştı. Yine New York'tan alıp getirdiği, çalışma masasının üzerine raptiye ile tutturduğu, hayalinde babasına benzettiği alçıdan bir adamın alçıdan bir bisiklete binmek üzere olduğu resimli kartpostalı da yaktı. Sonra, sabah kahvaltısını hazırlamak üzere yatağından kalkıp gelmiş karısına, o güne değin karşı çıktığı bir plan hakkında tavrını değiştireceğini söyledi. Bu, Eeyore'a gözlük taktırmak ve onu zihinsel gelişimi geciken çocuklar için özel bir tesise göndermekle ilgili plandı. Şişman Adam, karısının kendisinden gizli olarak tekrar o göz doktorunun muayenehanesine gittiğini, gururunu hiçe sayıp ricada bulunarak oğluna özel gözlük yaptırdığını ve Eeyore'a gizlice bu gözlüğü kullandırma denemesi yaptırdığını biliyordu. Şişman Adam, oğlundan koparılmıştı bile; Şişman Adam da oğlu da artık birbirlerinden bağımsızdılar. Aynı şekilde Şişman Adam, ölmüş babasından kendisini koparak artık özgür kaldığından emin olmuştu. Babası delirmemişti, delirmiş olsa bile or-

tada geçerli bir neden vardı ve babasının deliliği ile Şişman Adam'ın deliliği birbirinden tamamıyla farklıydı. Şişman Adam, oğlu ile birlikte bisiklete binip et suyunda domuzlu noodle yeme alışkanlığını gitgide azaltarak buna bir son vermişti. Babasının kendisini eve hapsettiği yaşa yaklaştıkça daha yağlı yiyecekleri, örneğin Kore yemeklerinden domuz paçası gibi şeyleri sevmesine rağmen, artık yemek konusunda önüne geçilemez iştahı da kalmamıştı.

Şişman Adam, haftada bir saunaya giderek zayıflamaya girişti. Bir bahar öğleden sonrası, saunadan çıkıp duş aldığı sırada, önünde esmer tenli, daha önce hiç görmediği halde kendisine son derece ilgi gösteren heybetli bir adamın dikildiğini gördü. Ayna buğuluydu ama gördüğü kişi kendisinden başka biri değildi. Adam, aynada tek başına dikilen kişiyi detaylı inceleyince, onda birkaç delilik belirtisi buldu. Şimdi, adam onu ele geçirmeye çalışmak için yakınına kadar gelmişti ama bu delilikten payını alması gereken oğlu da babası da onunla değildi. Ona, deliliğe kendi başına karşı koyma özgürlüğü verilmişti.

Adam, ölmüş babasının biyografisini yazmaktan vazgeçmiş, biyografi yerine, gerçekte var olmadığı kesinleşen "o adam"a defalarca, "Bize delilikten nasıl kurtulacağımızı öğret lütfen!" diyen mektuplar yazmıştı. Bu mektuplara, "Kendi isteğimle inzivaya çekilme nedenim..." diye başlıyordu. Sonra, bu mektupları yazdığı defteri sanki vasiyetnamesiymiş gibi çekmecesine kilitledi ve hiç kimseye göstermedi.

GÖZYAŞLARIMI SİLECEĞİ GÜN

1

Bir gece yarısı, artık canlı iki bacağının üstünde tozlu sokaklara çıkaramayacağı burnunu, aynı bir maymunun burun deliğindeki gibi tek bir kıl bile kalmayacak şekilde Rotex marka burun kılı kesme makinesiyle tıraş ederken, muhtemelen aynı hastanenin psikiyatri bölümünden kaçmış, bir erkek için fazla küçük ve çelimsiz olmasına rağmen yuvarlak suratı Dharma'nınki[1] gibi gür sakalla kaplı bir akıl hastası, onun yatağının ucuna oturup ağzından köpükler saça saça bağırdı ona:

"Sen de neyin nesisin? Nesin sen? NESİN?"

Öylesine şaşırmıştı ki, döner bıçaklı burun kılı kesme makinesini burnundan aniden çekiverdi; bıçak ile dönen kısım arasında kalan burun kılları yolununca canı yandı, çalışır haldeki makineyi öfkeyle gür sakallı adama doğru fırlattı, battaniyenin üzerine oturmuş adamın ağırlığı bacaklarını hareket ettirmesine engel olunca omzu ve göğsüyle debelenirken haykırarak yanıtladı:

"Ben, kanserim, KANSER! KARACİĞER KANSERİNİN TA KENDİSİYİM!"

1. Japonya'da Dharma'nın başı biçiminde yapılan tahtadan süs eşyalarının uğur getirdiğine inanılır. Gunma eyaletinde gerçek saç ve kıl kullanılarak yapılan *Hige Daruma* (sakallı-bıyıklı Dharma) da mevcuttur. (Ç.N.)

Kıyafetinin yakasını hırsla açıp ona göğsünü gösterdi; derisinin üzerindeki damarlar örümcek ağı gibi şekillenmişti. Morarmış avuç içlerini de ona doğru uzatınca, adam neredeyse anormal derecede bir soğuk nezaketle: "Affedersiniz, sizin akıl hastası olduğunuzu fark etmemiştim," dedi; sonra kumlar arasına karışan bir su damlası gibi, bir anda sessizce ortadan tamamen kayboluverdi.

Yüzünden eksik etmediği dalgıç gözlüğüyle pek net göremiyordu; görebildiği kadarıyla kırmızı suratlı Dharma'nın sakalının uç kısmında makinenin kırptığı yerde hurma yaprağı süsü gibi bir iz oluşmuştu. Gecenin bir yarısı çıkagelen bu ziyaretçi önceden sakal tıraşı olmuş olsaydı, elinde ondan geriye izi sürülecek hiçbir ipucu kalmamış olacaktı. Zihninde, sakallı adamın görüntüsü O ADAM'ı çağrıştıran kuvvetli izlenimler oluşturmuştu, tarafsız düşündüğünde de durum aynıydı.

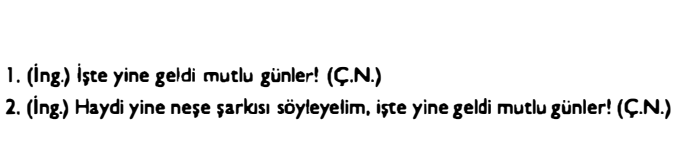
(("Neden bu saçmalıkları yazmam gerekiyor?" diye sordu onun söylediklerini kâğıda geçiren "vasiyatname yazıcısı". "O", artık "o"nunla yatağı başında zaman geçiren insanların dışındakileri, "o"nunla birlikte bu dünyada yaşayan insanlar olarak algılamayı hepten bıraktığından, yazıcı "o"nun karısı, hemşire, ya da sadece onun yazdıklarını kayda geçirmek için hükümet veya Birleşmiş Milletler tarafından görevlendirilmiş resmî *Güncel Tarih*'in yazmanı da olabilirdi. Açıkçası onun kim olduğunu dikkate almıyordu. Bu durum gerçekse, otuz beş yıllık yaşamının kesin olarak sonlanacağı bu günlerde kalan enerjisini artırıp cinsel güce dönüştürmek için yediği bol miktarda sarmısağın kokusunu ağzından sala sala bu kadını 'o'nun yatağına sürükleyebilse bile, bu onu sıkıntılı bir duruma düşürebilirdi. Çünkü bugünlerde beden ve ruhundaki enerjinin tümünü konuşmaya, konuşmayı sürdürmeye harcıyordu. Doktorların düzenli vizitelerine, hemşirelerin ilaç vermelerine karşı uyumlu bir davranış

sergiliyorsa da onlara hiç ilgi göstermiyordu; buna rağmen nasıl olmuştu da bir gece yarısı, diğer bir deyişle, 1 Temmuz 1970 sabahı saat ikide gelen ziyaretçiyi fark edebilmişti? O Sakallı Dharma'ya benzeyen adam gerçekten görünmüş müydü, yoksa onun kendine seçtiği biricik gerçeklik dünyasıyla yakından ilişkili bilinç ile bilinçsizliği arasındaki geçmişinden mi çıkıp gelmişti; bundan hiç emin değildi. "Vasiyetname yazıcısı"na şunları söyledi: "Bu konu üzerine gereksiz konuşmayı bırakıp yazma işini layıkıyla yerine getir; benim bu dünyada kalan sürem sınırlı. Her an ölümden önceki son komaya girebilirim; böylesi bir durumda 'vasiyet'im doğrultusunda, hemen ormanın derinliklerindeki vadinin postahane görevlisini arayıp onlara 'komaya girme durumumda dinletilmek üzere kaydedilmiş ses bandı'nı dinlet; sonra uçak biletini ayarlamanı istiyorum. Ormandaki vadide bulunan annemi tamamen geride bırakmak ve ona hak ettiği sarsıntıyı yaşatmam için, bu çok önemli. Haydi, kalemi eline al ve zavallı karaciğer kanserimin zamanını boşa harcama!"))

O gece yarısı beklenmedik bir ziyaretçinin ortaya çıkması, eğer yatağının başında çaresizce bekleyenlerin söyledikleri doğru ise, sadece bir rüyaydı. Henüz çok gençken karaciğeri mahvolup Afrika'daki Bantu kabilesinden biriymiş gibi "nihai kulübe"sine çekildiğinden beri tüm berraklığıyla anımsayacağı ilk rüyaydı ve son olacağı konusunda da kendisinden son derece emindi.

Uyurken sayıkladığını söylemişti kimileri. "Rüyasında ilk kez kendi durumunun ciddiyetini anlayıp ağladı," diyenler de çıkmıştı. Bunlarla birlikte, bir kısım da onun kendini korkunç karaciğer kanserine yakalandığına inandırdığını, hastalığının aslında siroz olduğunu, tedavisinin güç olmakla birlikte bunun amansız bir hastalık olmadığını iddia etmeyi sürdürdüler. O ise ısrarla, rüyasında

neye sayıkladığını hatırlamadığını söylüyordu. Aslında gözleri açıkken çok mutlu düşüncelerle sarmalandığını, mutluluğu adeta hava gibi soluduğunu söylemişti. Sıklıkla, özellikle de yatağının başında bekleyenlere (yatağında programlanmış ölüm saatini bekler gibi yatan oydu ve bu kişilerin ömrü kesinlikle onunkinden daha uzun olacaktı ama yine de o, onlara ölülermiş gibi davranıyordu) ne kadar mutlu olduğunu göstermek için değil, titremeye hevesli ses tellerinden yayılıp çene kemiğinden kulağına ulaşan seslerin keyfini sürmek veya kanserli dokuyla kaplanmış iç organlarından çıkan sinsi ve karmaşık sesleri duymanın zevkini çıkarmak için *Happy days are here again!*[1] adlı şarkıyı İngilizce söylüyordu. Gerçekte bu şarkının nakarat kısmı tiz sesle bir sesle söyleniyordu ama o şarkının başında yanlış sesi seçip aşırıya kaçınca cırlak sesiyle sadece çevresindekileri ürkütmüyor, aynı zamanda sesinin titreşimini iç organlarında hissedip kendisini de huzursuz ediyordu. Sonunda bir taş kütlesine dönüşecek karaciğeri hava ile yeterince şişince tiz seslerin çıktığı vücut içi hoparlör görevini görüyor, ayrıca iç organlarından gelen müzikten organik nedenlerle kaynaklanan ses bozuşmalarını ayırıyordu. O, *Let us sing a song of cheer again, happy days are here again*[2] şarkısını söylüyordu, nakarat kısmının melodisi ise şöyleydi:

1. (İng.) İşte yine geldi mutlu günler! (Ç.N.)
2. (İng.) Haydi yine neşe şarkısı söyleyelim, işte yine geldi mutlu günler! (Ç.N.)

O şunları düşünüyordu: "'Mutlu günler'imin nihayet yeniden canlanacağı bekleyişiyle yaşarken, bu heyecanımı paylaşabildiğim tek bir kişi bile yok. Gerçek 'mutlu günler'ime şahitlik etmiş annem kendini ormanın derinliklerindeki vadiye hapsedip oradan nefret sinyallerini iç organlarımın antenlerine gönderiyor; bazen belki de kansere yakalanma nedenim budur diye düşünüyorum. Öyleyse, tek başıma sürdürdüğüm bu yatalak yaşam sırasında 'mutlu günler'imin kaydını eksiksiz tutmalıyım ki ben öldükten sonra da o günler objektif olarak hatırlanabilsin. Önceki 'mutlu günler'imin bitmesinin ardından, zihnimde o 'mutlu günler'i yeniden canlandırma isteği, bir model uçağın zavallı burgulu hareketleri gibi dönüp dolaşıyordu; bunu da kaydetmek gerekir."

Düşündüklerini uygulamaya kararlıydı. Ne var ki yakalandığına inandığı karaciğer kanseri, objektif bir teyitle ileri aşamada siroz, tarafından bedeni ele geçirilmiş ölümcül bir hasta olarak, kendi eliyle kayıt tutması imkânsızdı. Hastalığının en başından beri bunu belirtmiş, söylediklerini kaydedecek bir stenograf istemişti. Yatağının çevresindeki sesler ona "normal bilinci"ne yeniden kavuşursa aslında onkoloji servisinde değil nöroloji servisinde yattığını, eline kalem dahi alamayacak kadar ağır hasta olmadığını, yabancı bir ülkeden hediye gelen şatafatlı, büyük Pelikan marka dolmakalem gibi ağır bir aletle bile, uzun zaman alsa da yazmaya devam edebileceğini söylüyordu. Sözü edilen dolmakalem ve artık yataktayken bile çıkarmadığı çerçeveleri yeşil pasla kaplı, oval camlı deniz gözlüğü (sentetik bantlar henüz kullanılmaya başlamadan önce, camlarına yapıştırdığı koyu yeşil selofan kâğıtla kullanıyordu; o gece burun kıllarını tıraş ettiği sırada gelen beklenmedik ziyaretçiye, gözleri ve burnuyla üç metal konik tüp görüntüsü oluşturan gözlüğüyle uzaylı bir yaratık gibi görünmüş olmalıydı) her

ikisinin de O ADAM olarak adlandırmak dışında, hakkında hiçbir uzlaşıya varamadıkları bir ölüden kalmıştı. O ADAM'dan kalan artık kendisine ait olan şeylerin haksız bir küçümsemeyle anlatılması ve yakında komaya girip ölecek olursa, o "mutlu günler"inin kişisel kaydını tutmanın boşa gidecek olma düşüncesi öfkesini artırdı:

"Şimdi benim dikte ettirdiklerim *Güncel Tarih*'tir; bu keyif için kişisel anıları yazmaktan daha fazlası! Tarihin içinde yer alan O ADAM, savaşın bittiğinin ilan edilmesinden çok kısa bir süre önce bir taşra kentindeki sokak çatışmasında öldürülmemiş olsaydı, Uzakdoğu Askerî Mahkemesi'nin ormanın derinliklerindeki vadide kurmak zorunda kalacağı geçici bir mahkemede ifade vermek zorunda kalacaktı. Şimdi söyleyeceklerimin, eskiden beri Birleşmiş Milletler için de, savaş suçlarından yargılanmaktan kendilerini kurtarmış olanlar tarafından yönetilen günümüzdeki hükümet için de ilgi çekici olduğunu vurgulamak isterim." Artık yatağının başında onun söylediklerini dikte eden bir "vasiyetname yazıcısı" vardı; halihazırda ise yazılmış ancak kronolojik sırası henüz düzenlenmemiş *Güncel Tarih* notları. Camları yeşil selofan kâğıdıyla kaplı, opera dürbünü gibi tüp şeklinde çıkıntılı dalgıç gözlüğüyle *Güncel Tarih* notlarını okuyup değerlendirmesi imkânsız değilse de göz korkutan zorlukta bir işti.

(("İyi de neden tedavisi olanaksız kansere yakalandığınızı, her an ölümle sonlanacak bir komaya girebileceğinizi söylüyorsunuz? Gerçek hastalık durumunuzla çelişkili şeyler bunlar. Bunları birer birer kaydederken, gerçekler karşısında yazdıklarım kâğıt üzerinde ayaklanıyor, ben yazmaya çalıştıkça onlar parmaklarımı itiyormuş gibi bir hisse kapılıyorum," diyor "vasiyatname yazıcısı." "O" ise şöyle karşılık veriyor: "Doktor sana kanserimle ilgili olarak yalan söylemeni emretmiş olabilir, se-

nin ağzından çıkan her yalan kendine bir vücut bularak başının çevresinde dolanacak ve sonunda sen kendini sivrisinek sürüsü kadar kalabalık yalanların ortasında dikiliyor bulacaksın."))

Kanserin vücudunda maltoz gibi mayalanıp güçlü bir şekilde yayıldığını hissetmeye başladığında, onu sınırlandıran her şeyden yalnızca doğanın gücüyle özgürleştiğini anlamıştı. Bunun için herhangi bir şey yapmasına da gerek yoktu; kıpırdamadan uyuduğu sırada bile, içinde büyüyen kanser onu özgürleştirmeyi sürdürüyordu. Sıklıkla ateşlenen başı, sadece gerçeğin kendisini değil, hayal gücüne dayalı görüşlerini de sisle kaplı belirsiz bir karaltıya dönüştürüyordu; bu karartının içindeki kanser, erguvani ışıklarla parlayarak coşan sümbül ya da krizantem bahçesi gibi görünüyordu. Böylesi durumlarda yorgunluk beyninin merkezine varana dek güçlü soluk alıp veriyor, bu sırada burun deliklerindeki hisse odaklanarak kanserinin sümbül ya da krizantem kokusunu almaya çalışıyordu. İçinde doğal olarak kendi gücüyle çoğalan şey, bilinciyle öngöremeyeceği yeni bir sınırı aşıp ona yol göstermeye çalışıyordu; ilk cinsel tecrübesinden beri bedeninde böylesine gerçek bir deneyim yaşamamıştı. Bu benzerlik onu, neredeyse küllerin altında köz olarak kalmış cinsel arzusunun yeniden alevlenmesini hayal etmeye sürükleyecekti. Dahası önünde yaklaşan ölüm, otuz beş yıllık yaşamı boyunca tabu olarak dayatılan baskılardan kendini kurtarması için bir farkındalık sunmuş, tüm kısıtlamalardan bir kez daha özgür kalmayı dilemişti; bu durumda cinsel yaşamının, bir çiçek gibi coşup açan kanserinin erguvani ışıklarından püsküreceğini düşündü.

Ne var ki utanç duygusu bilmeyen bir yüzsüz olabilmek için hazırlık safhasını perçinlemesi, usulca, adım adım özdisiplinini artırması gerekliydi. Doğuştan müstehcen düşünce yapısına sahip olmadığından, başkaları-

nın öfkeli bakışlarını umursamadan tüm bedenini azmış bir vajinaya dönüştürmesi ve sanki denizde serbestçe dolaşan bir denizşakayığıymışçasına dokunaçlarını hareket ettirerek ortasındaki nemli kabarıklıktan durmaksızın keyif alması gibi bir durum ondan beklenemezdi. Dahası, günleri sınırlıydı; yeni bir cinsellik yaşama olasılığı bir beklentinin ötesine geçemiyor, bu haliyle yatağında perhizkâr bir köstebekten farksız bir durumda uzanmış yatıyordu.

((Bu anlattıkları "vasiyetname yazıcısı"nı açıkça şaşırtıyordu. "Birdenbire bana mastürbasyon yaptırmanı isteyeceğimden mi korkuyorsun? Vücudumun her yeri azmış bir vajina haline gelmiş, adeta denizşakayığına dönmüş bedenimin içini bir sopayla karıştırmanı istemek gibi tuhaf bir mastürbasyon biçimini talep edeceğimden mi çekiniyorsun yoksa?" diye biraz alaycı, biraz ilgi bekleyen, dokunaklı bir halde sordu.))

Gerek iç organlarında, gerekse derisinin üzerinde acı ve kaşıntı uyarısı hisseder hissetmez, yatağının başındaki kişilere seslenip doktordan morfin iğnesi yapmasını rica ettiriyordu. Kendisine vurulan iğnelerin tümünün morfin iğnesi olduğuna şüphesi yoktu. "Morfin", acı hissini henüz başlangıç aşamasında durdurunca, o "mutlu günler"inin şarkısını döne dolaşa söyleyen adam oluyor, o zaman mutlu bir adama dönüşüyordu. İğneden sonra komaya girmiş gibi derin bir uykuya dalıyordu; bu uyku bebekliğinden sonra tatmadığı, her anıyla çok tatlı duygularla dolu, kendini güvende hissettiği bir uyku idi. Böylesine dingin bir uykunun ardından gözünü açtığında Bataille'ın kitabından koparılmış bir sayfadaki fotoğrafta, bedeni parçalara ayrılmış olmasına karşın uyuşturucu ile mest olmuş Çinli adam gibi hissediyordu. Aynada yansıyan yüzünün, fotoğraftaki kurbanın yüzüne –bir urganın iplerden örülmesi gibi, acı ve şehvetten oluş-

muş, dahası erotik estamplardaki gibi bir ifadeden farklı olarak saf bir trajedinin yansıdığı o yüze– benzemeye başlayıp başlamadığını inceliyordu. Dudağının çevresinde denizkestanesinin dikenlerini andıran kalın, kapkara uzun sakalının yer aldığı yüzü, donuk beyazdı; uyurken de sırtüstü yattığından derisi daha da gerilmişti; daha kötüsü gergin derisinin altındaki et ve yağ çok azalmıştı; bu haliyle eskiden sahip olduğu, bir anda kaybettiği gerçek yüzüne tekrar kavuşmuş gibiydi. Oval camlı dalgıç gözlüğünü takıp o yeşil selofan kâğıdın ardından görebildiği sınırlı alan içinde, eskiden ormanın derinliklerindeki vadide bulunan nehrin derinliklerine dalıp balık peşinde yüzdüğü, o çocukluğundaki zayıf, kemikli ve çirkin yüzüne dönmüş yüzünü incelemekten hoşnuttu.

Otuz beş yaşında içine düştüğü, bir çıkış kapısının bulunmadığı ölümcül durumunu tüm bedeniyle sonuna kadar deneyimlemek istiyordu. Kendini, ölüm korkusunun kapladığı kâbusların ortasında buluyordu. Bir sabah yatağının çevresinde kimsenin bulunmadığından emin olunca kendi kendine şunları söyledi: "Korkudan çıldırmış bir köpek gibi bana saldıran karaciğer kanserinin, bu canavarın titreyen pis çenesinden beş dakika bile kaçabilirsem, bedenimdeki kanserden de kurtulabilirim." Kendini bu boş hayale kaptırıp yatağına zıplayan canavar köpek-kanserin çenesinden sakınmak için telaşla hareket edince, altına çişini kaçırıverdi; yataktan indi ama yön bulma algısını yitirmişti. Dalgıç gözlüğünden nehir dibi loşluğu gibi görünen yerden her zaman açık olan kapıya doğru yürüdü; beklediği yer yerine, az daha dalgıç gözlüğünün camlarının değeceği kadar yakınlaştığı, üzerine yeşil gölgenin düştüğü beyaz duvarla karşılaştı. Hareket edemeden kalakaldı, yaşamında ilk kez tutukluk duygusuyla karşılaşıyordu, somut haliyle ölümdü bu. Yön değiştiremeyen ilkel bir robot-insanmış gibi beceriksiz bir halde

duvarın önünde öylece duruyordu; bir makinenin şiddetli itici gücüne karşı ona dokunmaya çalışıyormuş gibi iki elini gözünün önünde havaya kaldırmış, yüzeyine dokunamadığı duvarın önünde donup kalmıştı. Duvardan yansıyan ışığın içinde onun ince siyah parmak uçlarının her biri kurbağanın parmakları gibi şişkin, yuvarlak kaşık şeklinde görünüyordu. Kendi başlattığı bu oyundan korkuya kapılınca kendini can havliyle geri atarak yatağa bıraktı, çarşaflar tutamadığı çişiyle sırılsıklam ıslandı.

Böylesine zor zamanlarda bile, henüz canlı olan ve kendini yenilemeye devam eden bedeninin çürümeye başlayacak olmasının ne denli patırtılı ve telaşlı olacağını hayal etmekten haz alıyordu. Komaya girdikten sonra "vasiyetname yazıcısı" tarafından dinletilecek ses kaydının sonuna, vadideki evinden tek başına çıkıp gelecek annesine dinletmek üzere şu cümleleri eklemek isterdi: *N'olur, bedenimin çürüyüp gitmesini dikkatle izle, n'olur! Mümkünse çürürken büyüyen iç organlarımın karnımın derisini yırttığında ortaya püskürecek gazı ve çamurumsu sıvıyı da gör.* Ama bu cümleleri, mazoşist bir tavır olmadan dile getirmek kolay değildi, dahası kayda başlar başlamaz midesi onu geğirmek durumunda bırakır, sesi kısılır ya da titrerse, ölümden sonraki yaşamında da öfkesinin geçmeyeceğinden korkuyordu, bu yüzden bu cümleler kendine yalnızca kafasının içindeki sessizlikte yer bulabildi.

Bedeninin yakılacak olması konusuna gelince; hücrelerinin tümü, tam olarak çürümeden bedeninin aceleyle yakılacağını düşününce büyük bir öfkeye kapıldı ve tüm vücudu kaskatı kasıldı. Bedeninin verdiği bu tepkide, hücre sisteminin gösterdiği bağımsız hiddeti içeren, bilinçle hiç ilgisi olmayan bir başkaldırıyı ayrımsadı. Yine, ölü bedenini çürümeye karşı korumaya alma işlemi sırasında kesip biçecek olmalarına karşı tiksinti duyuyor ve içi öfkeyle doluyordu. Bedeni huzur içinde çürüyüp git-

sin, insanlar çürüyecek bedeninin saygınlığına gölge düşürmesin istiyordu. Karnının üzerinde taş yastık gibi duran karaciğerine iki eliyle şefkatle dokundu; kanser görevini başarmış, karaciğerindeki canlı fonksiyonlar durmuş, çürüme başlamıştı, bu Kopernikçi dönüşüme olası bir engeli ve cesedinin aceleyle yakılmasını önlemeyi; staj dönemindeki deneycilik ruhunu hâlâ koruyan doktorların hijyen kaygısıyla aşırı büyümüş, zarar görmüş karaciğerini tahrip etmelerinden koruma görevini, bu bol sabır gerektiren işi "vasiyetname yazıcısı"na yüklemişti. Ölümünden sonra bedeninden artakalacaklara ne olacağını düşünürken, cesedin açık havada kuşlara veya rüzgâra bırakıldığı defin âdetlerine olumlu bakmaya başlamıştı. Yine Ganj Nehri kıyılarında, Hinduların kutsal şehri Benares'te gördüğü, güçlü akıntıya kapılarak yarısı batmış halde yüzen, içten içe çürümeye devam eden aybalığı gibi şişmiş, yumuşak cesetler gözünün önüne geldi; gerçekten de bilge Hintlilerin yaptıkları çok yerinde bir davranıştı, tüm insan toplulukları içinde yalnızca Hintliler tarih boyunca meditasyon yapmayı sürdürmüş, meditasyona uygun bir iklimde meditasyona bu kadar yatkın olmuşlardı; onları bir kez daha takdir etti.

(("Hindistan'a seyahat ettiğinizde gerçekten de kutsal Benares'te akıntıda sürüklenen cesetleri gördünüz mü?" diye soruyor "vasiyetname yazıcısı". "Hayır, ben karaciğer rahatsızlığımın tedavisinin mümkün olmadığını hissettiğim anda, beni artık sadece parmaklarının ucuyla tutan gerçek dünyayla tüm bağlarımı kopardım, anlıyor musun? Demek istediğim, anlattıklarımı gerçekten deneyimleyip deneyimlemediğimi bilecek durumda değilim, aslında bunların gerçekle uyuşmasının da bir anlamı yok," diyor. "Gerçek şu ki, geçmişteki 'mutlu günler'imi karşılamak üzere tüm gücümle geriye doğru koşuyorum, geçmişe ait detaylardan birini açığa çıkarmak gerekirse ken-

dimi, gerçek kendimi elbet keyfime göre değiştirebilirim. Örneğin çocukken yaptığım dövüşlere dönmek için hafızamın derinliklerine inmeye çalışırken, bu otuz beş yaşındaki karaciğeri hasta yatalağın, sadece karaciğeri değil bütün iç organları feci durumda zarar görmüş bu adamın çok önceleri profesyonel bir horozsıklet boksör olduğuna inandırabilirim kendimi. Köyümüze çam terebentini toplamaya gelen genç kamikaze pilotu öğrencilerinden öğrendiğim boks tekniklerini kullanarak vadideki büyük çocuklarla dövüştüğüm yirmi beş yıl öncesine dönmek üzere içsel zaman makinesini ayarlarsam, aynı anda hem asker hem de profesyonel boksör olma arzum, genç ve çok çalışan başımın kıpırtılı beyin hücrelerinin hareketiyle tekrar canlanır ve bugüne değin boksörlükten başka bir meslekle uğraştığımı düşünmem mümkün olmaz. Kendimi çok zorlarsam, yırtık ve kahverengi benekli büyük koşu atletiyle, belinden bir iple sıkıştırıp iki paçasını kıvırdığı bol pantolonu giymiş, O ADAM'ın dışkısına gizlice göz atmaya gelen irikıyım çocuklarla yaptığı dövüşte ağzından kanlı salyalar dökülen o çocuk, dolunay gibi şişkin yüzü olan bu velet, belki de benliğimin derinliklerinden sıçrayıp yatakta cansız bir halde yatmakta olan beni dövmeye başlayabilir," diyor "o".))

Şimdiki durumunda, onu ölüm döşeğine düşüren karaciğer kanseri dışında hiçbir sınırlandırma tanımıyordu, istediği yaşamı hayal etmesine karşı bir engel de kalmamıştı. Özgür kalmak isteyen bir bilinç için, ölüm döşeğinde karaciğerini iki eliyle bir taş kütlesi gibi tutarak yatan bir hastanın durumundan daha uygun olanı akla gelmiyordu.

Bu, geçmişinin odak noktasını oluşturan "mutlu günler"iyle ilgili birçok olasılık arasından kısıtlanmadan seçim yapacağı anlamına gelmiyordu; aksine kesinlikle bunu yapmayacaktı. Sınırının belirsiz, ne anlama geldiği-

nin önemsiz olduğu bir geçmişten o "mutlu günler" çağrışımlarını çıkaracak olsaydı, kendisini gizlice, sürekli hırpalayan karaciğer ağrısına dayanmasını gerektiren bir yaşamı uzatmasını gerektiren nedenlerin yarısını kaybederdi. Aksine, "mutlu günler"ini en gerçek haliyle yeniden yaşamayı istediğinden, bu doğruluğa ulaşabilmek için şu ânı çarpıtmak, dert olmazdı. Uyumadığı zamanlarda bir prensip haline getirdiği bu düşünme tarzının berraklığına karşın, uyurken yüksek sesle iniltiler çıkarıyordu. "Vasiyetname yazıcısı", nihayet bu iniltiler arasında mi notası ile başlayan ses birimi yapısını duyduğunu ona rapor ediyordu: "Cırcır, cır! Ağustosböceği ötüşü gibi ses çıkararak inliyorsunuz." Ancak, iniltilerin açığa çıkmasıyla kâbus kütleleri erimiyor, kâbuslarında geçmişindeki belirli özel anlara gidince, aynı sözcüklerle inlemeyi tekrarlıyor, sonunda sözcükler daha net anlaşılır hale geliyordu. Kâbuslarında gördüklerini hatırlamadığından, sözcüklerin anlamını belirleyen, "vasiyetname yazıcısı" oluyordu: *Ah! Ah! Herkes, gözden çıkarılan kişiyi, terk etti! Ah! Ah! Herkes, gözden çıkarılan kişiyi, terk etti!*

2

Uykusunda hıçkırarak sayıkladığı sözcükler böylece anlaşılmıştı ama bu keşif başkası tarafından yapıldığından olsa gerek uykusu sırasında attığı çığlıklar sonlanmadı. O günden sonra da şiddetli şekilde ağlarken bir gece onu bekleyen kişilerden biri–

(("Bundan sonra ona 'hemşire' diyelim." Bu şekilde adlandırmak, "o"nun "vasiyetname yazıcısı"na yüklediği işin biraz hafiflemesi için kaçınılmaz bir uzlaşmaydı. "Kayıt tutan benim ve ben onu hemşire olarak bilirken, siz hemşire sözcüğü yerine son derece belirsiz, dolaylı bir sözcük kullanıyorsunuz; ben ondan söz ederken illa

ki hemşire sözcüğünü kullanmak istiyorum," diyen "vasiyetname yazıcısı" onun konuşmasını keserek bir tartışma başlatmış oldu: "Sen, benim ağzımdan çıkan şeyleri olduğu gibi yazar mısın? İnandığın şekilde yazma serbestliğini kendine tanımaktan vazgeç! Baksana, rahat kaydedebilesin diye de üçüncü kişi ağzından konuşuyorum!" diye hoşnutsuzluğunu dile getirirken yine de ılımlı bir havayla çıkıştı ama "vasiyetname yazıcısı" bu duruma hiç yanıt vermedi. O zaman da durum, şimdiye değin anlattığı kısımlarının notlarını, yeşil selofanlı dalgıç gözlüğü ile okuma zahmetine girmekle sonuçlandı. Acaba onun katı bir şekilde savunduğu şeyler, anlam belirsizliği olduğu gerekçesiyle kaydedilmemiş olabir miydi? "Birinin özel geçmişini anlattığı cümlelerinde değişiklik yaparak neyi öne çıkarmak istiyorsun sen?" "Ben anlattıklarınızın tek bir sözcüğünü bile değiştirmiyorum ki, sadece kaydetmesi kolay olsun diye genel adları; örneğin hemşireden söz ettiğinizde, hemşire sözcüğünü kullanmanızı istiyorum, hepsi o kadar. Böyle bir gayreti göstermeyince anlattıklarınız içinden tüm genel adları silip çıkarmak mı gerekir diye endişe ediyorum, dahası siz hiç özel ad da kullanmıyorsunuz," dedi "vasiyetname yazıcısı". Bu konuşma üzerine gerekli yerlerde, kısıtlı anlamıyla hemşire sözcüğünün kullanımında uzlaşılıyor.))

–hemşirelerden biri bunları anlatmıştı. Ancak inlemelerle geçen uzun bir gecenin ardından bile hiçbir şekilde o acı verici, yalnızlık içinde gördüğü düşünülen rüyasını hatırlayamadı. Uyurken nabız atış sayısı azalıyor, tansiyonu düşüyor, iç organlarının çalışması ve beyin işlevleri büyük ölçüde duruyor olmalıydı. Ancak kanser, onun bilinçli ya da bilinçsiz durumda olup olmadığına aldırmaksızın, hücrelerdeki çoğalmasını sabah akşam sürdürüyordu. Uyurken şiddetli inleme sesi çıkaracak kadar yaşam enerjisi fazlası varsa, bu bedeninin gücünden zi-

yade içinde büyüyüp genişleyen kanserin gücünden değil miydi? Peki kanserli dokular neden inlesin ki? Bir sabah gün doğarken şiddetli iniltileri yan odaya kadar varınca, hemşire onu sarsarak uyandırdı. Gözlerini açınca, onun inlemesinden sadece yan odadaki hastanın korkmadığını, hastanenin orta bahçesinde deneyler için beslenen iki yüz köpeğin de havlamaya başladıklarını anladı. Havlamaları duyunca şöyle düşündü: "Bu bir rüya, evet bir rüya olmalı. Köpek havlamalarını fark ederek onları yazıyorum ancak şimdi köpek havlaması düşünecek zaman değil." O anda, profesyonel horozsıklet boksörlük zamanlarından şimdiki yazarlık günlerine değin otuz beş yıldır yaşayan bir insan olduğunu hatırlıyordu. Aynı zamanda rüyalar dünyasından birdenbire çekilip koparılma hissi ve inlemelerinden kalan fiziksel duyarlılık siliniyor, içinde gün boyunca titreşen neşe kıpırtıları ortaya çıkıyordu.

Bundan sonra, defalarca düşündüğü, oğlunun ölüm haberini alan annesinin memleketinden ayrılma sahnesi zihninde en ince ayrıntılarına kadar canlanıyor, her aşamasından büyük keyif aldığı bir oyuna başlıyordu. Bu, son komaya girmek üzereyken, henüz bilincinin yerinde olduğu ancak ölümünün birkaç gün içinde gerçekleşeceği doktorlar tarafından teyit edildiğinde, diğer bir deyişle her şeyin baştan sona tutarlı giderek ölümünün görevini başaracağı durumda uygulanacak bir plandı.

O özel sabahta, doktorun gönderdiği telgraf, oğlunun söylediklerinin tek bir kelimesine bile inanmayan annesinin, ormanın derinliklerindeki memleketinden acilen çıkmasını sağlayacaktı. Annesinin koşulsuz bir şekilde ikna olacağı o sabah, "vasiyetname yazıcısı" önce şehirdeki havalimanına telefon açıp o günkü uçak sefer saatlerinde sorun olup olmadığını kontrol edecekti. Itami Havalimanı'nın hava koşulları bilgisi eskiden beri Haneda Havali-

manı'ndan edinilebiliyordu. Uçuşa engel olacak bir durum yaşanmayacaktı. Ormandan ovaya çıkarken kullanılan, vadidekilerin "doksan dokuz virajlı yol" olarak adlandırdıkları yol artık taş döşeli olduğundan ormanın içindeki vadiden kente yönelen yolda aşılması zor bir yer olmayacaktı. Annesi, üç tekerlekli kamyonetle vadiden ayrılıp ormandan geçtikten sonra patikanın ardındaki ovayı aşıp kente vararak uçağa zamanında binecek, dakik bir şekilde Itami'den ayrılıp programa sadık kalacak, uçağa binerek Haneda'ya varacaktı. Başını dimdik tutacak, gözlerini kapatıp ağzını hiç açmayacaktı; eğer fazla kibar bir adam onunla konuşmaya çalışmakta ısrarcı olursa, uçak biletiyle birlikte gönderilen kartı, sıkıca bağladığı kuşağının arasından çıkarıp adama göstererek bir sorun oluşmasını önleyecekti. Kartta şunlar yazacaktı: "Bu ihtiyar kadın tanımadığı kişilerle kesinlikle konuşmaz. Acil bir durum oluştuysa, lütfen aşağıdaki adrese haber vererek ona yardımcı olunuz."

Nihayet planlanan o zaman geldiğinde, ormanın derinliklerindeki vadiye telefon edip annesinin bineceği üç tekerlekli kamyonetin hareket edip etmediğinden emin olacaktı. Annesi ayrılmış ise, vadide "ambarlı köşk" olarak anılan evde kimse bulunmayacaktı. Böylece teyit için açtığı telefona yanıt verecek kişi, henüz manuel olarak kullanılan telefon santralinin başına oturmuş postane müdürünün karısından başka biri olmayacaktı.

"Üç tekerlekli kamyonetin şu anda tahta köprü üzerinden geçip geldiğini görüyorum," diyecekti telefon operatörlüğü görevini üstlenen postane müdürünün karısı. Kadın, ta Tokyo'dan gelen telefonla, "Peki, şimdi vadiden dışarı açılan yoldaki beton köprüye yönelmiş olup olmadığına bakar mısınız?" diye tuhaf bir istekte bulunulmasına keyiflenecekti, dedikodusunu yapacağına şüphe yoktu. "Kamyonete binen 'ambarlı köşk'ün ninesi, savaş sıra-

sında ölmüş askerlerin küllerinin konduğu tahta kutulardan birini göğsüne bastırmış. Köyden ayrılmadan önce Ko-shin Tapınağı'nı[1] ziyaret etmiş olmalı... Kamyonet şimdi köprüden geçiyor... Şimdi köyün çıkışına yöneldi... 'Ambarlı köşk'ün ninesi başı dimdik, gözleri kapalı, kutuyu göğsünde sımsıkı tutarak sürücünün yanında oturuyor."

"Kendini kötü hissettiğinden mi gözlerini kapatmış acaba?" diye içinde ufak da olsa bir beklenti barındıran bir sesle soracaktı, bu onun zayıf noktasını açığa çıkarıyordu; o annesine karşı hep zayıftı.

"Hayır, hayır. O nine kendinden başkasını insan olarak görmez ki; vadide ne zaman biriyle karşılacak olsa hemen gözlerini kapatır," diyecekti postane müdürünün karısı; nazik ama uzun zamandan beri duyduğu hıncın hissedildiği bu ses, onun kayıtsız, çocuk gibi şımarmış haline darbe olacaktı. Ancak bu yanıtın mutluluğunu pek etkilemeyeceğine de şüphe yoktu. "O ninenin akrabası var mı diye sorarsanız, sadece bir kişi kalmış geriye; oğlu. O da kanserden ölecekmiş. Yirmi beş yıl önce savaşta kaybettiği o onurlu kişinin küllerini yanına almış Tokyo'ya gidiyor. Bu durumda bile tek bir damla gözyaşı dökmüyor, başı dimdik, gözleri kapalı; o, çok sert birisi! Başkalarına kolayca kanmayan biri olduğundan bu teşhiste doktorun bir hatası olduğunu, oğlunun hastalığının gerçekten kanser olmadığını düşünüyor da olabilir, iyi mi? Aslına bakarsanız, bizim de düşüncemiz bu."

"Hayır, hiç kuşkusuz kanser onun hastalığı! Karaciğer kanseri hem de, artık sadece birkaç günü kaldı geriye! Böyle bir haber gelmiş olmasa, vadiden ayrılır mıydı hiç?"

1. Köshin: Taoizm, Şintō ve Budizmden etkilenmiş bir Japon halk inanışıdır. (Ç.N.)

"Siz bu bilgiyi doğrudan doktorundan mı aldınız? Gerçekten kansere mi yakalanmış onun oğlu? Epeydir kulağımıza gelen de buydu zaten..."

"Evet, evet, kanser! Doktordan ya da başka birinden duyarak değil, bizzat o 'ambarlı köşk'ün oğlu olarak söylüyorum; ben kanserden ölmek üzereyim," dedikten sonra elinde ağırlaşan ahizeyi yerine koyması için hemşireye işaret edecekti.

"Ah, öyle mi? Affedersiniz," diyecekti sivrisinek vızıltısı gibi bir sesle, bu ses sersemlemiş bir sivrisineğin uçarkenki hali gibiydi, güvenilmezdi ve uzaklaştıkça kaybolup gidecekti.

Küllerin bulunduğu kutuyu göğsünün üstünde taşıyabilmesi, onu sardığı beyaz pamuklu bezin uçlarını ensesinde birbirine bağlamış olması demekti; savaşın son döneminde vadide birdenbire ortaya çıkıp sonrasında yaygınlaşan bir âdetti bu. Ancak annesinin taşıdığı kutudaki küller, yirmi beş yıldan da öncesine aitti. Japon ordusunun, Midway Deniz Savaşı'yla birlikte yenilgisinin başladığı zamanda, henüz akçaağaçtan yapılmış kutu ile beyaz pamuklu bezin ender kullanıldığı dönemdi. Vadidekilerden Kıta Çin'de ölen ilk asker, onun ağabeyiydi. Bedeninden artakalan, organik olmayan bir miktar madde bu kutu içinde vadiye dönmüş, O ADAM ile annesi arasında o günden sonra ömür boyu tamir edilemeyecek derin bir çatlak oluşmuştu. O ADAM o günlerde Mançurya'da bulunan ordu ile doğrudan temas halindeki "karanlık güçler"in çeşitli tuzaklarından kendini kurtarıp memleketine dönmüş, vadide inzivaya çekilmişti. Eskiden "karanlık güçler"in etkinlik alanı içindeki Kıta Çin'e gönderilen orduda görevlendirilen büyük oğulları cepheden kaçmış, sonra düşman, belki de kendi arkadaşlarının kurşunlarıyla öldürülmüştü; bu olaydan sonra annesi O ADAM'a açıkça kin duymaya başlamıştı. O günden

sonra ormanın içindeki vadideki evlerinde bir daha "baba" sözcüğü duyulmadı. Annesi, büyük oğlunun küllerinin bulunduğu bu özel anlamlı kutuyu neredeyse otuz yıl aradan sonra göğsüne asacak, üç tekerlekli kamyonete binerek ona gelecekti; ormandan çıkmanın verdiği endişe, sanki omurgasının hemen arkasında bir hava boşluğu varmış da onu içine çekiyormuş gibi bir duygu yaratmıştı, "doksan dokuz virajlı yol"da gitmek başını dönüyor olmalıydı. Buraya kadar bu muhteşem oyunu zihninde canlandırmaktan keyif almıştı, şimdi bilinçaltında keyif almak için de gayret edebilirdi. Gördüğü rüyaları uyanır uyanmaz unutuyor olsa da, ki bu gerçekten rüya gördüğü anlamına gelirdi ve durumu rüya görmeyi elverdiği sürece en azından bu rüya deneyimlerini gerçekleştirmeliydi.

Hemşireden aldığı hapı içip yeniden uykuya dalmak üzereydi, bilinçaltını özellikle "doksan dokuz virajlı yol" rüyasını görmek için yönlendirmeye çalıştı. "Doksan dokuz virajlı yol" diye adlandırılan yerde gerçekten doksan dokuz virajın olup olmadığını çocukluğundan beri defalarca doğrulamak istemişse de, o yoldan her geçişinde rakamlar aklının bir yanında, virajlar diğer yanında kalmış, amacına ulaşamamıştı. Ölmek üzere olduğundan bunu hiç bilemeyecekti. Yirmi beş yıl önce yaz ortasında bir gün, aşırı kilolu olmasının yanı sıra aşırı kanamalı, mesane kanserinden dolayı kendi başına hareket edemeyen O ADAM ile birlikte, askerî bir kamyonetle "doksan dokuz virajlı yol"u aşmıştı; yanlarında vadiye kadar aralarına katılması için onu ayartmaya gelen ordudan kaçmış on kişiyle birlikte Almanca şarkılar söylemişlerdi. Doktorlar hastalığın son aşamasında çektiği fiziksel acıyı hafifletmek için bilincini uyuşturan tedavi yöntemini uygulamaya başladıklarından beri, savaşın son yazında ışıklara bürünmüş vadideki çocukluğuna dönmüştü, o küçük seyahati gözü açık rüya gören kişiler gibi tüm açıklı-

ğıyla tekrar tekrar görmeye devam ediyordu. Neden uyurken görülen düşler, gerçek olmasındı? Eğer gözünü açıp da rüyasında ne gördüğünü tahmin edemezse bir insan olarak onu aşan rüyalar mı görmüş oluyor, beden ve bilincinin kontrolü rüyalarında bile tamamıyla kanserin eline mi geçmiş demek oluyordu? Böylesi bir durumda bile gerçekleştirmek istediği şey, o vadiden çıkıp ormanın yanından dış dünyaya ulaşmak için tek çıkış noktası olan patikaya doğru tırmanmaktı, kontrolünü kendi eline alacağı rüyalarda bunu mutlaka gerçekleştirmek istiyordu. O artık bir kanser-insandı.

Ne var ki, uyandığında yine bedeni ve bilincinde gördüğü rüyadan tek bir iz bile kalmamıştı. Saat sabahın sekiziydi, inleyip inlemediğini öğrenme isteğiyle hemşireye durumunu sordu fakat hemşire, "Eğer siz hatırlamıyorsanız benim bir şey söylememem daha iyi olur," diyerek isteğini soğuk bir tavırla geri çevirdi.

(("Siz bir şey hatırlamıyorsanız benim söyleyeceklerimin bir faydası olmayacağını siz belirtmemiş miydiniz? Yoksa bir düzeltme mi yapacağız?" diye söze karışıyor "vasiyetname yazıcısı" onu çok kızdırarak. "Bir düzeltme mi? Kimin için, ne için bu düzeltme? Düzeltme yapacak olursak, oradan fışkıracak zehir yazdığımız *Güncel Tarih*'i baştan aşağıya mahveder. Eğer düzeltme şeytanının eline geçtiysen, Filipinler'deki psişik ruh cerrahları gibi, bıçak gibi sivri dilinin ucu ve parmak uçlarındaki psişik gücü kullanarak, neden iç organlarıma işlemiş kanserli dokuyu düzeltmiyorsun? Öte yandan bu kanseri içime koyan benim; onu içimden çekip atmak gibi bir isteğim de yok."

"Doktorların çektiğiniz acıyı hafifletmek için tedavinin son aşamasına geçtiklerini söylemiştiniz, bunun doğruluğu konusunda sorumluluğu üzerime almadan dediklerinizi aynen kaydettim; çünkü siz aslında kanser

değilsiniz!" "Doktor, hemşire ve sen birlik olup beni kandırmaya çalışıyor, yalan söylemeye devam ediyorsunuz, neden? Kanseri isteyen başkası değil ki onu isteyen benim!" diyor.))

Sabah vizitesine gelen doktora, "Neden kanser olduğumu benden gizliyorsunuz?" diye sorduğunda doktor, "Hayır, ben hiçbir şey gizlemiyorum," diye her seferki gibi suçlamayı reddederek yanıt verdi. "Şimdi bunu bırakın da söyleyin bana, vücudunuzda anormal sayılacak kadar çok yara izi var, bunların tümü, ya da tümüne yakını, kendi kendinize açtığınız yaraların izleri, öyle değil mi?" Doktorun bu sorusuna net bir yanıt vermese de, doktorun dedikleri üzerine "vasiyetname yazıcısı"na kendisini çırılçıplak soydurdu, bir el aynasıyla sırtını, kalçasını, oyluklarını birer birer inceleyerek vücudundaki eski yara izlerini kontrol etti. Camları yeşil selofan kâğıtla kaplı dalgıç gözlüğü ile yaptığı bu incelemede, elbette, küçük yara izlerini fark edemiyordu. Fiziksel yaraları bir yana, belleğinde çok sayıda yara izi vardı; ayrıca bebekliğinden, kısa süren "mutlu günler"inin zirve ânına kadar oluşmuş yaraların izleri de. Ancak çoğunluğu, "mutlu günler"i sona erdikten sonra, özellikle gençlik döneminde vadinin yakınındaki köyde bulunan yeni eğitim sisteminin başladığı liseye bisikletle gidip geldiği ilk yıl boyunca oluşan derin yaraların izleriydi. Bir başına bisikletle okula gidip gelmekle, ilk kez doğup büyüdüğü vadiden başka bir "yaşam alanı"na girmişti. Dahası vadinin dışında onu bekleyen diğer kişilerde, O ADAM ile ilintili ne bir psikolojik yara izi ne de sonradan ortaya çıkan etki vardı. Diğer bir deyişle, O ADAM'ı tanıyan kişilerle karşılaştığında bakışlarını yere indirmek, başını başka yöne çevirmek gibi durumları, bu yabancılarla yaşamıyordu. Ne var ki, bu yabancıların içinde en tehlikeli olan grup bir gün lise kampüsünde onun çevresini sardı. Savaş sonrasındaki kargaşa ortamının genç

toplum üzerine etkisi taşrada kendini daha yoğun olarak hissettirip çeşitli şiddet olayları yaşanırken, böylesi bir ortamda bedeninde yara açılmasından birazcık bile korkmuyordu. Kendi isteğiyle bedenine yara açıp kendine özgü bir özgürlüğün garantisini elde etmişti. Bu özgürlüğü liseye başladıktan hemen sonra kazanmıştı; okulu ele geçirmiş genç çetenin lideri, yanında diğer çocuklar olduğu halde onu jimnastik salonuna tek başına gelmesi için çağırmıştı. Okula yeni başlayan biri olarak sınıf arkadaşlarıyla kıyaslanmadan başka bir şeydi çağrılma nedeni; o, fakir ve pisti. Annesi ona sadece okul kayıt ücretini ve bir aylık harçlığını vermişti; okul üniforması ve kulüp etkinlikleri için parası yoktu. Bunun kendisine yapılmış bir haksızlık olduğunu düşünmüştü. Çareyi ortaokul yaşamı boyunca üzerinden hiç çıkarmadığı, cepheden kaçıp öldürülen ağabeyinin öğrenciliğinde giydiği cekete lise armasını dikerek kullanmakta bulmuştu. Annesinin, ölmüş ağabeyi ile ilgili üzücü anılara kapılmasından çekindiğinden, ortaokuldan beri uyguladığı bir yöntem bulmuştu; ceketi yaşadıkları evden ayrı olan küçük odunlukta gazeteye sarılmış olarak saklıyordu. Ceket giymesi gereken mevsimde evden gömlekle çıkıp odunluğa dolanıyor, çabucak ceketi üzerine geçirerek okula gidiyordu. Bu yüzden de ceketi yıkatma imkânı bulamamış, söküklerini de diktirememişti, bu yüzden ceket çok kirliydi ve çok pis kokuyordu. Öğrenciler içinde okul şapkası olmayan tek kişi de oydu.

Çete lideri, okulun ilk günlerinde onun gibi okul kurallarına uymayan öğrencileri hizaya getirmeyi kendine görev edinmişti, böylece çetesinin okul ve çevresinde nefret edilen zararlı kişilerden oluşmadığını, gayriresmi polis gibi hareket ederek aslında okul düzenini sağlayan kişiler oldukları izlenimi yaratmak istiyor olabilirdi. Dava sırasında jimnastik salonuna girmeleri yasaklanan tüm yeni

öğrenciler, pencere önlerinde toplanmaya zorlanmışlardı. Bu öğrenciler, içlerinden birinin tek başına yargılanacak olmasına rağmen en ufak bir dayanışma hissi göstermiyor, yüzlerindeki ürkek merak ve donuk korku birleşiminden oluşan ifade onları akıl hastası gibi gösteriyordu. Az sonra jimnastik salonunda başlayacak tek taraflı şiddet oyununu izlemek üzere toplaşmışlardı.

Başlangıçta olaylar yeni öğrencilerin beklediği gibi, tek taraflı gelişti. Birbirine paralel barların üzerine çıkmış sözde savcı, öncelikle onun delik kauçuk ayakkabısını çorapsız giymesinin okul kurallarına aykırı olduğunu belirtti. Henüz okul üniforması edinmemesi bir yana, öğrenciler için kesinlikle yasak olan siyah fanila giyiyor olmasına dikkat çekti. Bu fanilayı, ağabeyinden kalan eşyaların bulunduğu sandıkta ne işe yaradığını bilemediği büyük, siyah bir bayraktan kesip kendi elleriyle dikmişti. Çete lideri, büyük olasılıkla yeni öğrencilerin ihbarlarına dayanarak somut örneklerle suçlamalarını sıraladı, sonra paralel barlardan yavaşça inerek, pardösüsünün boyunun kendisinden daha uzun olmasına aldırış etmeden zıplayıp onun şakaklarına ardı ardına yumruk attı. Onun savunmasız olmasına bakmaksızın daha da sertleşerek var gücüyle vuruyordu. "Üst sınıf biri sana ders veriyor ama gözlerinde dersini aldığına dair en ufak bir tepki görünmüyor," diye söylenirken, "Bu alt sınıftan öğrenciyle uğraşmak gerçekten çok can sıkıcı... Nihayetinde suçlanan yine biz oluyoruz!" gibi şeyler geveleyip uydurma bir şekilde öfleyip pöflerken ona yumruk atmayı sürdürüyordu. Artık "suçlu"nun daha fazla dayanamayacağına kanaat getirdi. Günlerden cumartesiydi, yeni öğrencilere öğleden sonra spor alanındaki yabani otları ayıklama görevi verilmişti, bu yüzden de kitap, defter yığını arasına ot biçmek için küçük bir orak da koymuştu. Eğilip bu orağı çıkarınca, sanık hakkında hükmünü verme aşamasındaki çete lideri

bocalayarak ona baktı. O da gözlerini liderin gözlerine dikerek sol elinin başparmağı ile işaretparmağının arasına, hâlâ üzerinde ıslanmış toprak bulunan orağın sivri ucunu derinlemesine sapladı. Yaraktan oluk oluk kan fışkırırken, onun kirpikleri bile kıpırdamıyordu. Ona şaşkınlıkla bakan çete liderine, onun bakışları sanki sümüksü bir tabakanın ardındanmış gibi anlaşılmaz derecede sakin görünüyor olmalıydı; ancak içinde yaşadığı şey çok şiddetli bir dönüş hareketi yapan bir cismin durgun görüntüsüne eş değerdi; çıldırmamak için bilincine odaklanmaya çalışıyordu. Heyecanı son haddindeydi, sessiz derin düşünceler içinde, bir köpeğin kulağından başkasına duyulmayacak denli tiz bir sesle O ADAM'a yönelip, "Kanımı iç, lütfen, bu kan senin için!" diye haykırırken, ordudan kaçan askerlerle birlikte elinde süngüsüyle vücudu kasılmış, o yaz ortasında ilçedeki hendek boyunca uzanan caddede bankaya doğru oturup beklerken hissettiklerini yeniden duyumsamıştı; yaz sıcağıyla terlemişti, alnından yağlı kirle dolmuş ter şıpır şıpır akıyordu.

Dışarıdan bakıldığında, orak tutan eli inmiş, kan akan yaralı eli bir yandan yumruk atmak, diğer yandan tokalaşmak istermiş gibi görünüyordu; aslında elini kararsız bir halde, belirsizce öne uzatmıştı. Çete liderinin karşısına dikilmişti; ama içinde bilincinin katmanlarının en üstündeki kısım berrakken, en derinlerdeki kısma bir belirsizlik yerleşmişti; üstelik bu iki kısım bilinçdışı katmanlardan da açıkça ayrıydı. Diğer bir deyişle, kendisinin bile anlamlandıramadığı bir şekilde, karanlık ve sıcak özünden gelen bir itkiyle sarsılarak hareket etmiş ve hızlıca kendi etinde yara açmaktan yoğun bir sevinç duymuştu. Bu sevinç, onu çevreleyen çetenin anlayabileceği bir şey olmadığı gibi kendisi de şimdi hissettiği şeyin sevinç olduğunun bilincinde değildi. Ancak aynı zamanda Ortaçağ Avrupa'sındaki hekimlerin uyguladıkları hacamat gibi,

küçük orak ile kanını dökmesi zihin açıklığı için olumlu etki yapmıştı. Gerçekten de açık bir sağduyu ile düşündüğünde şimdi karşısındakinin cesaretinin kırılmasıyla üstünlük kazanmış, karşısaldırı için hamle yapabilecek avantajı sağlamıştı, bu aşamada içinde bulunduğu durumla hatasız şekilde baş etmek adına, hiç zaman kaybetmeden saldırmazsa başına gereksiz bir iş açıp açmayacağının hesabını yapıyordu. Neden derseniz, bu pis yeni öğrenci veledin kendi bedenine kendi eliyle yara açması, çetedekilerle liderlerinin tümünde karınlarını tuhaf hissettirecek tepkisel bir şok etkisi yaratmıştı; ancak onlar bunun anlamını sonsuza değin düşünseler de anlayamazlardı. Bu yüzden, bedenlerindeki tuhaflık hissi geçince bu kalın kafalı ve unutkan serseriler grubu kendilerine gelecek ve belirli bir neden olmadan ona yeniden saldıracaklardı. Bu yüzden saldırının baş aktörü olan çete liderinin o kıt ve donuk aklının alabileceği basitlikte bir mantık bulmalı, bu mantıkla onun açık bir şekilde geri çekilmesini sağlayacak bir yöntem oluşturmalıydı. Bulduğu çözümle, içinde bir süre önce kabarmış o karanlık ve sıcak şeyi yeniden canlandırabilecek bağ da kopacaktı; sonrasında ona düşen şey sadece rol yapmak olacaktı.

Küçük orağın sivri ucuna dikkat edince, üzerine kan bulaşmış olduğunu gördü; onu karşısındakinin burnuna doğru uzatıp son derece vahşi bir şekilde ulur gibi bağırdı:

"Senin elini de keseyim mi? Sende orak olmasa da ben bunu elimden bırakmayacağım, seninle orakla dövüşeceğim. Yenilen ben olursam, kendi boğazımı keseceğim!"

Sonra kana bulanmış küçük orağı kendi boğazına götürdü. Karşısındaki her ne kadar serseri de olsa, lider olarak seçilmiş birinin kıvrak zekâsına sahipti, onun bu haykırışının sırrını açıkça çözmüştü. Diğerlerine dönerek onlara yargılamanın bittiğini vücut diliyle işaret etti.

"Bu herif sadece kendinde orak olduğu halde dövüşelim diyor, benim elim bomboşken! Ayrıca onu yere serersem, orakla kendi boğazını kesmekte tehdit ediyor beni. Vazgeçelim; bunun gibi pis ve vahşi birine ne söylesen boş! Bu herif çılgın bir köpek; baksanıza hiç kural tanımıyor. Buna bir vursanız, üstünüze başınıza mikrop bulaşır!"

Ona hak tanınan şiddet pasaportuna imzasını atmak için, salonda üst üste yığılmış atlama minderlerini küçük orakla deşip etrafta koşmaya başladı birden. Vahşilik derseniz, doğuştan vahşi olan asıl kişi jimnastik öğretmeniydi. Atlama minderlerini kullanılmaz hale sokan suçlunun kim olduğu, hemen ona ispiyonlanmıştı. Öğretmenler toplantısında bunun sözünü etmemişti.

Bir gün çeşme başında yasak olmasına rağmen yıkanıyordu. Küçük başı Avrupa armuduna benzeyen, küçük bedeninde tek bir gram yağ bulunmamasıyla övünen jimnastik öğretmeni uzun mesafe koşucularının tekniğiyle uçar gibi koşup gelerek ona yanaştı, yüzü kıpkırmızıydı. Uzaktan bakanlara onu azarlıyormuş gibi görünen el kol hareketleri yapıyordu:

"Bari benimle aranı bozma! Haylazlık yapacaksan, kesici şeyler kullanmak yerine yasaklanmış birkaç judo tekniği kullanabilirsin, sana göstereyim ister misin?" Gururunu okşarcasına nazik bir sesle söylemişti bunları.

Ondan okulda ve okul dışında vahşi bir hayvanmış gibi, tehlikeli bir insan olarak söz edilir oldu. Sadece çete lideri onun yüzeyde görünen vahşiliğinin ardında, o anlaşılması zor içsel tutkunun şiddet ve durgunluğunu sezebilmişti. O şiddet ve durgunluk arasındaki farkın ürettiği garip enerji, esaslı bir uyarı niteliğindeydi. Elemanlarını açıkça uyardı: "Ona dikkat edin, o bir kamikaze pilotu gibi her an her şeyden vazgeçebilecek biri." Böylece o ve serseriler grubu arasında dengeli bir barış ortamı ku-

ruldu ve bu durum katı bir şekilde korundu. Eğer sadece şiddeti ile dikkat çeken bir genç olmuş olsaydı, sayıları çok olan düşmanları kaba kuvvet konusunda daha üstün olduklarını kısa bir süre sonra yine hissedeceklerdi, işte o zaman da onun gücü diğerlerininkiyle kıyaslandığında gerçek değerini bulacak ve boynuna asılı ağır bir yük haline gelecekti; onun soluğunu kesecek ve sonunda onu yere devirecek bir yük. Ancak, çete lideri, onun içinde gördüğü o anlaşılmaz şeyle ne kadar mücadele etseler de baş edemeyeceklerini anlamıştı. Bu yüzden çete onu veba gibi iğrenç bir şey olarak kabul ederek, kendilerinden küçük sayarak ve görmezlikten gelerek onunla uzlaşma yoluna gitti.

Çim biçmek için getirdiği küçük orakla derinden kestiği elinin ağrısı dayanılmayacak kadar şiddetlenmişti. Kanını her silişinde yara ağzından çamurumsu pis bir sıvı çıkıyor, küçük beyaz yağ parçaları dökülüyordu; ne kadar silse de kanın fışkırması durmak bilmiyordu. Okula gelip giderken bindiği eski bisikleti, lise birinci sınıf öğrencisi olmasına karşın çelimsiz kalmış vücuduna hâlâ büyük geliyordu; vadi ahalisinin hangi standarda göre *sekiz* olarak adlandırdığını bilmediği bu "8 numaralı bisiklet"e çocukluğundan beri biniyordu, kısacası deli gibi sürerken ölüm tehlikesi atlattığı bu bisiklete kendini bildiğinden beri binmekteydi. Onu bıraktığı beden eğitimi malzeme deposunun arkasına vardığında, aşırı kan kaybından bisikletin yüksek selesine çıkmak bir yana ayakta bile durmakta güçlük çekiyordu. Bir anlığına tuttuğu gidonu hemen bırakmak zorunda kaldı, bisiklet az daha devrilecekti. Gözbebekleri fal taşı gibi açılan gözlerine aşırı parlak gelen yemyeşil çimlere, nemli toprağın üzerine yığıldı; otuz beş yaşına gelip karaciğeri mahvolduğunda, muhtemelen göğsünde de üzerine serildiği çimler gibi ince, gerilmiş tümörlü kan damarları yayılmış olacaktı. Yerden kalkma-

ya çalışırken yaralı eliyle *saururus* bitkisinin kalın köklerine tutundu, acıklı ve uzun bir inlemenin ardından kendini olduğu yere bıraktı. Yerden üç santimetre yukarıda kalan sol gözüyle elinden hâlâ kan aktığını görüyordu; kan *saururus* bitkisinin kökünün çevresine dökülüyordu. O anda dingin, hatta yapıcı olduğu bile söylenebilecek bir ruh haliyle, biraz önce bilincine vardığı şiddet duygusuyla doğuştan içinde olan vahşi dürtüler için utanç duydu. Sadece çektiği acı değil, aynı zamanda utanç duygusuyla da bir kez daha O ADAM'a seslendi: "Kanımı iç lütfen, bu kan senin için!" Okula bisikletle gelip giden yeni öğrenciler nihayet onun çevresinde toplandılar, önlerindeki açlıktan ölmekte olan bir köpekmiş gibi sorumsuz bir merak ve iğrenmeyle onu seyrediyorlardı. İçlerinden biri bile revire yardım istemeye koşmadı.

"O bitki var ya, ilaç yerine geçiyor. O bitkinin kökünü, orakla kestiği eline bastırmış. Yaralanan vahşi hayvanlar hep böyle yapar. Kırık kemiğini iyileştirmek için kaplıcaya giren geyikler bile var." Köy doktorunun oğluydu çevredekilere bu açıklama ve yorumları yapan, o da yeni öğrencilerdendi ve iftihar listesine girecekti. Nihayet ayağa kalktığında en başta doktorun oğlu olmak üzere tüm grup çil yavrusu gibi dağılıverdi. Bu şekilde yeni eğitim sistemine geçmiş lisede kendine özgü bir yaşam tarzı kurmuştu. Üzerindeki O ADAM ile ilgili psikolojik yara izlerinin diğerleriyle ilişkisini aksatmadığı bir yerde, başka bir deyişle yaşadığı vadi dışında herhangi bir yerde, gerçek bir yaşam sürme yolunu keşfetmişti. Küçük orakla elini kestiği o gün keşfettiği bu yaşam tarzını, otuz beş yaşında karaciğer kanseri canavarına yakalanasıya dek değiştirmedi. Düşündüğünde, şimdi göğsündeki damarlarda beliren tümör ile küçük bedeninden oluk oluk kan akarken devrilip üzerinde bayıldığı nemli zemindeki yosunların oluşturduğu motiflerin benzerliği-

nin bir anlamı olmalıydı. "O gün ben, ölümün pençesine düşmüş halde, tümörlü damarlarla kaplı göğsümün üzerine kan akarak yere devrilmemiş miydim?"

(("Doktorun söylediği şey bu değildi, daha doğrudan bir şeydi sanki," diyerek araya giriyor onun bitmek tükenmek bilmeyen anımsamalarından yorgun düşen *sekreter*. "Doğrudan da ne demek oluyor?" diye soruyor. "Doktora teyit ettirmeden net bir şey söyleyemem," diye yan çiziyor *sekreter*. O zaman sinirlenip meydan okuyor: "Bu durumda benim söylediklerimin yüzde birini bile doğru kaydettiğini düşünemiyorum." "Hayır, tek bir sözcüğü, heceyi bile atlamadan, titizlikle kaydediyorum. Ama siz konuşurken tutkunuz arttıkça artıyor ve ben böylesi bir tutkunun nereden geldiğini anlamakta güçlük çekiyorum. Aksini söylersem de size yalan söylemiş olurum; bu noktayı size açıkça belirtmek isterim," diyor "vasiyetname yazıcısı."

3

(("Şimdi doktora danışıp geldim," diyor "vasiyetname yazıcısı." "O" gerçekler dünyasında konuşan tek kişi olduğundan, kendisinin zihni dinlenirken sekreterinin zihninin canlı bir şekilde çalışmasına canı sıkılıp kendini kötü hissediyor. "Acaba neyi danışmaya gitmiştin? Konu, bana morfin verilmesinin kesilip kesilmemesi değildi umarım." "Doktor vücudunuzdaki yara izleriyle ilgili olarak özellikle çağırıp sordu; sizin intihara meyilli olup olmadığınızdan emin olmak istiyordu. Çünkü böyle bir meyiliniz varsa, gece nöbet uygulamasında değişiklik yapılması gerekecekti," diyor "vasiyetname yazıcısı." "O" bir anlık sessiz gerilimden sonra gülmeye başlıyor; kulaklarında "Ha! Ha! Ha!" olarak çınlayan bu sesi otuz beş yıl boyunca hiç duymadığının ayrımına varıyor. Ama bu gü-

lüş ona, bir zamanlar "o"nun ailesinin yakın dostu olmuş Harvardlı genç bir Yahudi Amerikalının başa çıkamadığı güç durumlar karşısındaki tuhaf, içinde kendini aşağılayıcı bir tavır barındıran gülüşünü çağrıştırıyor. "İntihar, öyle mi? Ha! Ha! Ha! Tam da her türlü intihar isteğinden olabildiğince uzakta, kanserime sarılıp yattığım bu halimle mi?" diyor "o", başının içini sızlatan gülüşüne önce kendi alışmaya çalışarak ancak "vasiyetname yazıcısı" "o"nun bu yeni tarz gülüşüne karşı duyduğu kuşkuyu açıkça gösteriyor. Gerçekte "o"nun, yatağının çevresini kuşatan kişilerin tepkilerine ilgisi uzun sürmüyor. Anlatısına devam etmek için nefesini düzenlemesi gerektiğinden gülmesini bastırmaya çalışıyor. Buna rağmen sanki karınca kadar küçük alfabe harfleri dudağından taşıyor ve kulaklarında yankılanıyor: "Ha! Ha! Ha!"))

O, tam da bu anda annesine dönüp ciddiyetle kesinlikle intihar etmeyeceğini, çünkü bir intiharın amaçlarının tümüne ulaşmasına az kaldığını söylemeyi düşündüğünde, bedenini hızla tahrip etmeyi sürdüren KANSERİN YAŞAM GÜCÜ ile tam zıt yönde, aynı oranda hareket enerjisine sahip yaşama gücünün, özellikle de ateş gibi yanan, durmadan kaşınan karaciğerinin çevresinden fışkırdığını duyumsuyordu. "Anne, benim artık intihar etmeme gerek yok. Hiçbir özel çaba göstermeden, senden önce, yasal ve etik bir şekilde ölüvereceğim!" Bu cümleleri bir müzik performansını prova eder gibi defalarca tekrar etmişse de, dinlediği her seferde sanki bir müzik parçasının yeni ve güçlü bir heyecan hissettiren nakaratını dinler gibi hissediyordu. Gerçekte kendi sözlerinden oluşan bu özel müziği dinlemekten hep keyif alıyordu.

"Anne, liseyi bitirmek üzereyken benim yıkımıma neden olmuştun. Ben altüst olmuş durumdayken, 'Bunu da mı yaptın? Bunu da mı?' diye beni aşağılayıp durmuştun. Üzerimde sert bakışlarını hissetmemek için hemen

bir yerlere sıvışsam da kesinlikle tam anlamıyla özgür kalamayacağımı anlamıştım. İntihara kalkışacağım yeri bulmuş olman, yeni bir yerde yeni bir insan olmayı isteyen irade gücümü kırmıştı. Bu aynı mastürbasyon yaparken yakalanmak gibi bir şeydi. 'Bak şuna, aynı bir maymun gibi mastürbasyon yapıyor,' demiştin, gerçekten mastürbasyon yapan tüyleri dökülmüş, yaşlı vücudunun şekli bozulmuş, otorite sağlamak için girdiği kavgalarda aldığı yaralar hem bedeninde hem de ruhunda iz bırakmış; kirli, ufak bir Japon maymununu ite kaka yakalama başarısını gösterip küçük düşürür gibi. Kendi başıma haddimi aşarak intihara kalkışmamın seni ne kadar aşağılayıp utandıracağını anlatmak ve bana bir ders vermek için elinden geleni ardında koymamıştın; yeterince ders almadığımdan kuşku duyunca da, ısrarla dersimi vermeye devam etmemiş miydin? Komşu köyün polis karakolunda sana gösterdikleri vasiyetnamemi de sen sahiplenmedin mi? Bana, 'Hayır, ben senin gibi hırsızlık yapmam!' diyeceksin, daha önce de söylediğin gibi. Yine de ben söylemekten vazgeçmeyeceğim; eğer polis sana, sırf yasal velim olduğun için defterimi teslim etmiş olsa da, o defterin asıl sahibi benim! İşte bu yüzden de sen onu gerçek sahibinden çalmış oluyorsun! Üstelik vadideki yeni eğitim sistemine geçmiş ortaokulun teksir odasına girip notlarımın kopyalarını kendi elinle hazırlayıp öğretmenlerime, sınıf arkadaşlarıma kadar gönderen sen değil miydin? Utancımı ikiye, üçe katlamak için, intihara teşebbüs etmiş bir lise öğrencisinin ne denli keyfine düşkün ve zevksiz olduğunu göstermek, dahası birkaç sayfalık vasiyetnamesinde basit yazım yanlışlarını insafsızca vurgulamak için üstlerine 'aslı böyle' diye elyazınla ekleyerek kopyalarını almıştın. Bunu öğrendiğimde utanç ve sinirden tamamen delirmiş bir halde sana çıkışmıştım. Sense benim çıkışmalarıma tek bir yanıt bile vermeksizin sadece bana

dik dik bakmakla yetinmiştin. Ertesi gün, küt uçlu bir kurşun kalemle gazetenin kenar boşluğuna yazdıklarını, gazeteyi ışığa doğru tutup eğmeden okuyamayacaktım: *'Senin intihar etmeye ne hakkın var ne de yeteneğin; inancın da noksan!'* diye yazmıştın. O denli sinirlenmiştim ki neredeyse bir saralı gibi nöbet geçirmiştim. Şüphe yok ki kendimi asmayı beceremeyince sürekli alay edip beni durmadan kınayacağını hiç mi hiç öngörememiştim. İntiharı başaramayınca evdeki en berbat pusuya düşüp esaslı azarlarına maruz kaldım. Sonrasında herhangi bir yöntemle intihar etme düşüncesi bile zihnimi kırılgan, toy yanlarıma odaklıyor, kendimi tarafsız olarak değerlendirmemi sağlıyordu. Öyle ki artık intihar denilen şey benim için geçilmesi çok güç bir geçite dönüşmüştü. İntihar konusunda elimi kolumu bağladığından emin olduktan sonra, vadide tek başına sakin bir yaşam sürdürmedin mi? Ama durumlar birden değişti, benim kendimi öldürmeme de gerek kalmadı; yatağıma rahatça uzanarak özgürlüğüme kavuşabileceğim artık. Çünkü sevgili kanser köpeğim, gece gündüz demeden gayretle çalışıp karaciğerimi büyükçe bir taş parçasına çevirmekte! Onun bu gücüne karşılık senin atalarının tümü, seni koruduğuna inandığın Kōshin tanrın, vadiden ayrılmış bir ada gibi görünen tepedeki Budizm ve Taoizm karışımından oluşan inancın, hiç bir şekilde kanserle baş edemez!"

(("Bu söylediklerinizden artık canınıza kıymanızın çok uzak bir olasılık olduğu anlaşılıyor, aynı zamanda bugüne değin gerçekten intihara kalkışmadığınız anlamına mı geliyor?" "O" yine "Ha! Ha! Ha!" diye güldükten sonra, "vasiyetname yazıcısı"na kesin doğruları kaydettirme sorumluluğuyla, "Hayır, bu kadar basitleştirme lütfen," yanıtını verdi. "O zaman o noktada tam olarak anlamlandıramadığım intihar denemesi başarıya ulaşsaydı, neredeyse bilinçdışı bir hareketle annemi tam bir bozguna uğratmış olacaktım!"))

Çocukluğundan beri iyi bisiklet sürerdi. Ama hayatında ilk ve tek kazasını, ortaokul öğrencisiyken yaşamıştı. Kendine büyük gelen bisikletin selesine nihayet erişip oturabildiği o zaman, vadinin çıkışındaki köprünün ayağında, esintiyle gelen kaba taş tozlarının önünde biriktiği beton korkuluğa şiddetli bir şekilde çarpmıştı. Bisikletinin ön tekeri korkuluğun boşluğuna takılmış, neyse ki çarpışma ânında bacakları bisikleti sıkıca kavradığından korkuluğa sadece göğsünü ve çenesini vurarak kazayı hafif atlatmıştı. Bir araya gelme olasılığı çok düşük bu tesadüfler gerçekleşmemiş olsaydı, çocuk bisikletiyle birlikte betonun üstünden tepetakla uçacak, kaya girintilerine yayılmış yabani incirlerin buruşmuş yaprak ve nektarsız meyvelerine sürtününce hışır hışır ses çıkacak, nehir yatağındaki taş ocağından çıkan iri kaya parça çıkıntısına çarparak ölecekti.

Kazanın en ince ayrıntıları, birer saniyelik bölümlerle yavaş çekim sinema filmi gibi belleğine kaydedilmişti. Belleğinin ılık ve nemli merkezinde kendisi için anlaşılmaz bir karanlık oluşmuşsa da hızlıca tatlı bir rahatlık duygusunu kolayca yaratabiliyor, bu da onu tekrar tekrar belleğine döndürüyordu. Liseye başladıktan sonra bir gece sabaha karşı aniden, üç yıl önce aşırı hızla kullandığı bisikletiyle aslında intihara kalkıştığını anladı; bilinci hareketini engellemek istememiş ama o, yarı yarıya bilinçsiz, dalgın bir durumda pedallara var gücüyle asılmıştı. Bisikletini köprünün ayağındaki dik yamaçtaki dönemece hızlıca sürerken bilincinin, "Frene bas! Gidonu kır!" uyarılarına rağmen rahat bir aldırmazlık içinde şiddetle betona çarpmıştı. Bedeni ile bilincinin bölünmesindeki gerçek anlamı keşfetmesi kendisi için bile şaşkınlık vericiydi. Bu basit işleyişin ayrımına varınca, kendini asarak intihara kalkışmasının bir aldatmacadan öte bir şey olmadığını anlıyordu. Bunun ayrımına varması da,

başarısız bu girişiminden bir ay sonraya denk geliyordu. Bu keşfiyle annesinin onun iç yüzünü gördüğünü anlayıp onun karşısında yenilgiyi kabul etmiş oluyordu. Yenilgisinin bilincine açıkça varsa da intihar girişiminin bir ay sonrasında annesinin tüm azar ve alaylarına karşı yüreğinde duyduğu öfke, kendini haksız bulmasıyla birlikte daha da şiddetleniyor ve sönmesi güç bir aleve dönüşüyordu. O ADAM'ın gidişinden sonra kalmaya başladığı, tek başına uyuduğu o ambarda, lisede fen dersi materyalleri odasından metil alkol sanarak çaldığı etil alkolden bir teneke ölçü kabı dolusu içince; elinde bir bıçakla ana binanın loş mutfağından içeri geçerek yorganı başına kadar çekmiş, karanlık bir kütle halinde uyumakta olan annesinin başına dikildi. Hızla sarhoş olduğundan dudakları ağırlaşıp sarkmıştı sanki. Bilincinin yerinde olduğu yanılgısıyla "Üst damağım hâlâ canlı, dilim de dönüyor be!" dediğini düşünürken, aslında şunları söyledi:

"Anne, 'ambarlı köşk'te sadece ikimiz kaldık. Gizlice evlenip çok çocuk yapalım, akraba evliliğimizden dolayı engelli doğacakları henüz bebekken boğup öldürelim; sağlıklı olanlardan doğan torunlarımızla çoğalalım. O ADAM'ı öldürmüş olmamızı ancak böyle telafi edebiliriz."

Otuz beş yıllık ömründe yaşadığı hiç bir şeyle kıyaslanamayacak denli tuhaf bir dehşet ve korku girdabına kapılmıştı. Başında açılan delikten çıkan kan, boynundan aşağıya akıyordu. Bilincinde olduğu dünyanın karanlığa bürünmesine rağmen bedeni aşırı miktarda akan kanla, dalga oluşturan bir sarmal kadar canlılık kazanmıştı; kol ve bacaklarının her biri kendi kendine hareket ediyor, göğsünden bir kol, karnından bir bacak daha çıkmış gibi bir güçle kontrolsüz hareketlerde bulunuyordu.

Annesi, onun henüz üç yaşındayken delirdiğini ve sonrasında bir düzelme göstermediğini, hatta O ADAM'ın

ölümünden sonra deliliğinin daha da azdığını, dolayısıyla deliliğinin çocukluğundan beri sürdüğünü bilmenin önemli olduğunu söylemişti. Annesinin onu hor görerek, kinle belirttiği deliliğine kanıt olarak dile getirdiği olayı defalarca dinleyince, onu en başından beri, ta çocukluğunda belleğine kendisinin kaydettiğine inanmıştı. Şimdi bile o olayı açık ve net bir biçimde, en küçük ayrıntılarına kadar kendi kişisel deneyimi olarak hatırlayabiliyordu.

Çocuk hali, minik ellerine gözlerini dikmiş, kımıldayamıyor; narin kaslarının tümü taş gibi kaskatı kesilmiş. Şimdi ise sirozdan morarmış büyük ellerine o bebekle aynı şekilde bakan otuz beş yaşındaki adam, belleğinin derinlerinde ormandaki vadide öğle saatlerindeki o çocuğa dönüşüyor. Hiçbir tutarlılığı olmayan bir hayal görüyor: İçindeki zaman makinesine binerek vadideki o korkmuş çocuğun yanına dönüp kaskatı kasılmış küçük omuzlarından ona sarılırsa, bugünkü kendisinin ellerindeki morluk geçecek. Söylemeye gerek var mı, o şimdi kanserin neden olduğu ileri safhadaki sirozdan acı çeke çeke ölüyordu, annesine sonsuza değin sürecek ağır bir darbe vurmak istediğinden zaman makinesini de kullanamazdı.

Çocuk, şimdi kendi ellerinin tuhaf, yabancı ve korkutucu şeyler olduğunu fark ediyor. O alışılmadık şeylerden kurtulması da olanaksız olduğundan bedenini kımıldatamaz oluyor. Yumuşacık bir çocukken aniden benzi soluyor, hızlıca çöken göz çukurlarının çevresindeki deriden incecik süt gibi ter boşalırken gözlerinin beyazı ortaya çıkıyor. Otuzlu yaşlarının başında uzun süre Çin'de yaşamış olduğundan vadideki diğerlerinden farklı davranışlar sergileyen güzel annesi, kendi ellerini göstererek onu rahatlatmaya çalışıyor:

"Bak, benimkiler de aynı işte, aynı insan eli."

O anda tuhaf, yabancı ve korkutucu şeyler kaçınılamayacak şekilde baskı yapıyor, üstelik sayıları ikiye kat-

lanıyor. Çocuk, "Ah!" diye çığlık atıyor ve boğuluyor. Aynı anda otuz beş yaşındaki hali "Ah!" diye küçük bir çığlık atıyor, özel bir nedeni olmadan duyduğu mutlulukla bedeni gevşeyip yumuşuyor.

(("Küçük bir çığlık atmakla ne kastediyorsunuz?" "Anlambilime dayanan mantığın ne kadar gelişmiş senin," diyor "o" ve devam ediyor: "Küçük çığlıklar atar gibi yapıyor demek istemiştim, Ah! Ah! Ah! Ah! Ama senin asıl duymak istediğin benim henüz üç yaşındayken gerçekten delirip delirmediğim, öyle değil mi? İnan bana, vadidekiler beni annemle karşılaştırsalar, delirmiş olanın benim olduğumu söylemezlerdi."))

Annesinin eski bir defterine gizlice baktığında şu şiirle karşılaşmıştı:

Hani olur da
soracak biri çıkarsa beni
o şimdi nerede diye,
deyin ki;
    o, gözyaşlarıyla birlikte
okyanusa karışıp gitti...

O zamanki eğitim düzeyi şiirin kaynağını saptamaya ya da onu annesinin yazıp yazmadığını anlamasına yetmemişti. Annesi defterinin okunduğunu anlamış olsaydı, onu çok korkunç ve utandırıcı bir duruma düşüreceğini söylemeye gerek yok. Bu korkusundan dolayı sadece defterin tesadüfen açık olan sayfasına göz atmış; bu şiirin esin kaynağında şehvet olarak adlandırılabilecek kokuşmuş, edepsiz ve açık saçık bir şeylerin varlığını hissetmişti. Bu şiirin etkisiyle annesinden kendisine geçmiş kanın bedeninde ürtiker oluşturacağını düşündü. O zamanlar annesinin boyunduruğundan kurtulup mümkün olduğunda uzaklara kaçmayı istiyordu. Bunun için de kayıt ücreti

sadece bir kaç yüz yen olan, öğrenim harcından muafiyet ve burs imkânları sağlayan Tokyo Üniversitesi'ne bir an önce girmek istiyordu. İngiliz dili ve edebiyatı bölümüne girmek istediğinden İngilizce polisiye romanlar okudu. Bu ciltsiz cepkitapları, 1945 yılında jipleriyle ormanı geçip vadiye giren ve orada kısa bir süre kalan işgal ordusu askerlerinin bırakıp gittiği kuşkonmaz konserveleri ve teneke tereyağı kutuları arasında yer almış ve vadi ahalisince değeri olmayan atıklar olarak kabul görmüştü. Belediye deposunu düzenleme işinde çalıştığı sırada bulmuştu bu İngilizece kitapları, lisede öğrendiği kadarıyla bile okumanın üstesinden gelmişti. Bu cepkitaplarının birinde, Afrika'daki Fildişi Sahilleri'nin iç kesimlerinde sınırlı küçük bir bölgede yaşayabilen arıların, emekli olup Londra'ya yerleşmiş bir fildişi tüccarını öldürmekte kullanılmış olduğunu anlatıyordu. Bu türden bir arı tarafından ilk sokulmada vücutta şiddetli bir ağrı meydan gelirken, aynı tür arı tarafından ikinci kez sokulan kişi çaresiz bir duruma düşüyor ve ölümden kaçamıyordu.

Annesinden kendisine geçmiş olan kanı vücudundan akıtıp ondan kurtulmak için kavgalara girmiş, bunları yeterli bulmayınca da, bedeninde yaralar açmış ama yine de kanın tümünü vücudundan atamamıştı; damarlarında hâlâ annesinin kanı dolaşıyordu. Şimdi bu kanın şiirden etkilenerek, kitapta söz edilen arının zehri gibi, uzun bir kuluçka döneminin ardından yeniden etkinleşiyordu. Ancak kendisi bile bu durumun yeterince bilincinde olmadığından, o tuhaf şiirin neden olduğu ürtikerden de tamamıyla kurtulamamıştı. Uzun yıllar sonra, II. Dünya Savaşı yenilgisinin ardından Pekin'den dönmüş olan genç bir sinema aktrisiyle cinsel ilişki kurduğunda, şiirin ürtiker etkisi en üst seviyeye erişmişti.

(("Bir aktrisle cinsel ilişki yaşadım dediğimde, bunun acınası bir palavra olduğunu düşündün değil mi? Ama

onun bir aktris olması gerekli, geçmişime yön veren gerçek bu. Başka bir deyişle, gerçekte olaylar bu şekilde olmalı, başka türlü olması mümkün değil," "o"nun bu açıklamasına "vasiyetname yazıcısı" hiçbir tepki vermiyor.))

İlişkilerinin bitmesine yakın bir zamandı, sevişirlerken, "gözyaşlarıyla birlikte, okyanusa karışıp gitti" dizelerinde şehvet uyandırıcı bir şeyler mi var? "Bunları kulağıma fısıldamadan artık uyarılmıyorsun bile, öyle değil mi?" diye çıkışmıştı aktris ona. Kadın bunu sorana değin, şiiri mırıldandığının hiç farkında değildi; şimdi bu şiirin anlamını sorgulayarak "şehvet uyandırıcı"lığının hazzını yaşamak istiyordu.

Ancak o anda gevşemiş beyninin tepesine sanki yıldırım çarpmış, çıplaklar arasında alev demetinden bir girdap oluşmuştu. Kadının orgazm olmasına kadar uzun bir süre meşakkatli bir çaba sarfetmesi gerektiğini görmüş, dikkatini çıplak bayan arkadaşının cinsel organının içindeki penisine vermişti; sadece o boşalmıştı yüzünde belli belirsiz bir gülümsemeyle. Bu deneyimden sonra artık o kadınla sevişmesi bir tabuyu çiğner gibi güç ve acı verici bir hal almıştı; sevişmelerinden sonra kendini yorgun hissetmekle kalmıyor, aynı zamanda bir nedeni olmaksızın testisleri sıkılıyormuş gibi ağrıyordu. Bir erkeğin kendisiyle sevişirken katıksız haz almak yerine başka bir şeyler hissediyor olması olasılığıyla bile dehşete düşen aktris, bunu starlığının bitişine yönelik kötü bir işaret sayınca ayrılmaları kaçınılmaz olmuştu. Yıllar sonra onu televizyon ekranında, gece kuşağında yer alan bir filmde ev sahibesi rolünde izleyince karşısında annesinin hayaletini gördüğünü sanmıştı; bütün tüyleri diken diken olmuş, dikkatle etrafına bakınmıştı.

Savaşın bitimine doğru artık çocukluktan gençliğe geçtiği o günlerde dedesinin 1912 yılında açığa çıkan,

savaş sırasında söz edilmesinden çekinilen bir olayla ilgisi olduğunu, O ADAM ile annesi arasındaki nefret dolu kısa konuşmalardan duyup öğrenmişti. Ancak daha sonra bu konu ile ilgili olarak onunla hiç konuşmayan annesi, O ADAM öldükten sonra da tam bir sessizliğe bürününce, aile içinde bu olayı açığa çıkarmanın bir yolu kalmamıştı. Kıta Çin'de yetişmiş annesinin Japonya topraklarında akrabalık bağı olan kimsesi yoktu. Çok küçükken yaşadığı bir olayı hatırladı; Wakayama'daki bir Budizm tapınağında keşiş olduğunu söyleyen genç bir adam annesini ziyarete gelmişti ama annesi O ADAM'ın evde olmadığını, Mançurya'ya gittiğini söyleyerek ziyaretçiyi geri çevirmişti. Bu durumun olasılıkla ondan saklanan olayla bir ilişkisi vardı. Savaş bitiminde "insanoğlu imparator"[1] şehirleri ziyaretiyle onurlandırdığı zaman, yeni eğitim sistemine geçmiş ortaokuldan çok sayıda öğrenci ve öğretmen ilçe merkezine onu karşılamaya gitmişlerdi. Kendisi ise bu yolculuğun masraflarını karşılayamayacağı gibi, gitmek için hiç istek göstermemişti. Hafızasının en karanlık yerine kadar batmış "insanoğlu imparator" sözcüğünün negatif manyetiği, sanki onu itmişti. Öğretmeni onu yanına çağırmış, gözünü ondan hiç ayırmadan nazikçe ama doğal olmayan boğuk bir sesle konuşarak onlarla birlikte gidemeyeceğini söylemişti. Kendisine bu olaydan hiç söz etmemiş olduğu halde annesi birkaç gün sonra öğretmenler odasına gelip durumu protesto etmişti. Daha sonrasında öğretmeni onu bütünüyle görmezden gelir oldu. Buna karşın, annesinin öğretmenine ne diyerek protestoda bulunduğunu annesine hiç sormadı. Annesinin onun sorularına alaycı

1. Japon imparatorunun tanrı soyundan geldiği inancı 1946 yılındaki İmparatorluk Bildirisi ile değişmiş ve onun insan olduğu kabul edilmiştir. (Ç.N.)

bir tavırla sessiz kalacak olmasından korktuğu için değil, bu olayda annesinin daha baştan haklı çıkacağını sezdiği içindi. Savaştan beri evlerinde, dergi eki olarak verilen İmparator Meiji'nin portresi de dahil, imparatorluk ailesiyle ilgili tek bir şey bile bulunmuyordu. Çocuk aklıyla bile vadide bu durumda başka bir evin olmadığını biliyor, özellikle de orduyla ilişkisi olan O ADAM'ın sürekli olarak "ülkenin idare şekli"ni korumanın gereğini vurgulamasını tuhaf buluyordu.

Savaşın ilk yıllarında Mançurya'da bulunan O ADAM'ın yokluğuna karşın, ailesi vadi sosyetesi içinde önemli bir konuma sahipti, bu sırada O ADAM'ın ardından muhtarlık görevine gelen kişinin karısı, yeni gelinlerini onlarla tanıştırmaya getirmiş, bu gelinin ailesinde bir *asilzadenin* verdiği *çay kutusundan* gururla söz etmişti. O, konuşulanları duymamıştı. Vadide dillere destan olan bu olay kendisine o, bu efsaneyi yaratanın öz oğlu olduğu için değil, vadideki herhangi bir gençmişçesine eğitim amacıyla anlatılmıştı. Aklında kaldığı haliyle annesi, köy muhtarının Kansai şivesini taklit ederek onlara şu karşılığı vermişti:

"Bu dediğiniz *hurma ağacı* değil de, *Japon hurması tohumu* olabilir mi? Çünkü dediğiniz gibi hediyeyi bir *maymundan* aldıysanız bu ancak *Japon hurması tohumu* olabilir."[1]

Bu konuşmayı duyduktan sonra evde akşam yemeği sırasında annesine neden o sözleri söylediğini sormuştu. Loş mutfakta tahta döşeme üzerinde bağdaş kurup oturmuş annesi, onun sorusunu tamamıyla duymazdan gelmiş, ona, uygunsuz bir soru yöneltmiş haddini bilmez bir yabancıymış gibi sert şekilde bakmakla yetinmişti.

1. Burada bir Japon masalına gönderme yaparak sözcük oyunu yapılmış ancak bunu Türkçeye aktarmak olanaklı değil. (Ç.N.)

Artık sonlanmakta olan otuz beş yıllık yaşamını düşündüğünde, annesinin tüm bakışları içinde bu sert bakışı kadar itici ve şüpheci olanı yoktu. Bu bakış altında bir insan olarak varlığının narin kökleri güneşin hızla kavurup kuruttuğu ince bitki kökleri gibi buruşuyordu. Bu bakış altında kendini artık masum ve suçsuz biri olarak, insan türünün bir üyesi olarak göremiyordu. Üniversitede aldığı Fransız felsefesi dersinde, insanın aslının mutsuz bir varlık olduğu görüşüyle karşılaştığında, bu durumun annesinin gözlerinin üzerine dikildiği süre boyunca bilincinde olduğu durumdan başka bir şey olmadığını anlamıştı. "Mutlu günler"ini yaşarken nasıldı peki? O günler annesinin o sert bakışlarının henüz var olmadığının ancak ortaya çıkması hazırlıkları tamamlanmıştı. 1945 yılında bir yaz günü, gökyüzünde alçak irtifada uçarak birbirlerine ateş eden Amerikan ile Japon savaş uçaklarının açık seçik olarak görüldüğü zaman, şeytanlık annesinin gözlerine pike yapıp göz çukurlarına dalarak orada kendine daimi bir yer edinmişti. Yine üniversitede, İngilizce şiirler okurken, bazı dizelere rastlamış ve orada geçen bakışların yıllarca nefret ettiği annesinin o bakışları olduğunu hemen anlamıştı. Böylece kendisini sürekli rahatsız eden bir kâbusun makul bir yorumu için eline ipucu geçmişti. Dizeler şunlardı:

Eyes I dared not meet in dreams
In death's dream kingdom[1]

Yinelemek pahasına açıklıyor; bu gözler, çocuk öykülerinde, resimlerinde görülen "dehşet verici gözler" ile, hiç kıpırdamadan açık seçik görülen o donuk gözlerden,

1. (İng.) *Ölümün o rüya ülkesinde / Düşlerde bakmaya kıyamadığım o gözler.* (Ç.N.)

ya da derin bir karanlığa bürünmüş gözlerden farklıydı. Bunlar, tıpkı bir maymunun gözbebeklerindeki gibi soluk sarı ışık barındıran, sert bakışlı gerçek "dehşet verici" gözlerdi.

Son zamanlarını geçirdiği bu günlerde, annesinin bu sert bakışları zihninde tüm berraklığıyla sıkça canlanıyordu. Geçmişinin pek çok kez bu "dehşet verici gözler"le boğuşmuş, her çatışmada boyun eğmişti; tüm bunları şimdi yeniden yaşarken, o zamanki kendi rahatsız edici tiz sesini işitiyordu:

O ADAM, köydekilerden saygı görüyordu. Ona güveniyorlardı. Bu yüzden ayaklanmaya katılmak için bir yük arabasıyla vadiden ayrılırken, köyden tek bir kişi bile karakola ya da çam terebentini toplamak için vadide bulunan kamikaze pilotu öğrencilerine haber vermedi. Eğer tek bir söz bile sızmış olsaydı O ADAM ordudan kaçmış askerler tarafından korunsa bile sonunda yük arabasına bindirilmiş şişman bir domuz gibi yakalanmverecekti çünkü kaçmaya hiç gücü yoktu.

"Yük arabası mı? İki kütüğü kesip üzerine koydukları o gülünç tahta kutuya, araba mı diyorsun sen?" diyerek acımasızca dalga geçiyordu annesi. "İki kütük üzerine koydukları kutuyu oflaya puflaya, takır tukur çeken işe yaramaz asker kaçakları arasında kulaklarına kadar inen uydurma asker kepi takan birisi vardı; üzerinde lotus sapının kabuğundan örülmüş bir gömlek, altında dizaltlarına iple bağladığı eskimiş bir pantolon, ayağında da hasır çarık olan bu domuzcuk da hemencecik yakalanıverecekti; gurur duyduğu süngüsünü ne kadar savurursa savursun."

Daha sonra annesi ona şunları hatırlatıyordu: Orduya karşı hareket konusunda görüş ayrılığından parçalanan gruptan koparak kendini "ambarlı köşk"e kapatan O

ADAM'a, yerel ağızla meczup[1] dediklerini, yani kendini tuhaf saplantılara kaptırıp her şeyini yitirip herkesten uzaklaşan kişi olarak adlandırdıklarını; vadidekileri rahatsız etmediği sürece kendini ambara kapatmasını sorun etmediklerini ancak en küçük bir orman yangınında bile bir gönüllü ihbarcının derhal "ambarlı köşk"e koşup ona bir göz atmaya geldiğini; vadide hiçbir köylünün kendiliğinden O ADAM'ın pirinç ve buğdayını paylaşmadığı halde O ADAM'ın vadide kimsenin yemediği sığır ve domuz eti parçalarını gizliden gizliye yüksek fiyatla satın aldığını.

"Bu vadide uzun yıllar boyunca içine bir tahıl tanesi bile konmadan yulaf çorbası içilen tek yer 'ambarlı köşk' oldu efendim!" diye ekliyordu. Sonra ona, yabani ot, azıcık tohumluk patates ile hoyratça büyüdüğü için kemik yapısının zayıf, dişlerinin çarpık sıralı olup çirkin göründüğünü ve diğer kusurlarını birer birer belirtip çocukluğundaki bu yetersiz beslenmenin izlerinin yaşamı boyunca hiç silinmeyeceğini alaycı bir şekilde anlatıyordu.

Ne var ki, özellikle savaşın sonlarına doğru köydekilerin tümü O ADAM'a ilgi gösteriyordu. Herkes kurumuş tatlı patates falan getirip O ADAM'ın düşüncelerini öğrenmeye çalışıyordu.

"Kurumuş tatlı patates karşılığında ailesini utandıracak şeyleri anlatacak türden birisi olarak küçümsüyorlardı onu! Savaş sonuna doğru her şey daha kötüye giderken köylüler ne yapacaklarını bilemez durumdaydılar. Bu vadinin insanları böylesi zor zamanlarda, delilere, *sakatlara*, fazla yaşamayacağı öngörülen çocuklara (bunları söylerken annesinin yüzündeki ifade onun da fazla yaşamayacak bir çocuk olduğunu anlatıyordu, bu onun

1. Japoncası *hokkejin*, Budizmin Nichiren mezhebine kendini fanatik derecede kaptıran kişi anlamına gelir. (Ç.N.)

karnına atılmış bir yumruk etkisi yapıyor, 'mutlu günler'i bittiğinden beri geceleri ona musallat olup rahatsızlık veren, yük arabasının üzerinde mesanesinden kan akan aşırı kilolu O ADAM'ın hayaletiyle birleşen utanç verici ölümün hayali altında eziliyordu) ilgi gösteriyorlar, onlardaki değişim belirtisini gözden kaçırmamak için dikkat kesiliyorlardı. Böyle kişilere insan yeteneklerini aşan, büyük tanrısal güçlerin sunulduğuna inandıkları için değil; deli olsun, *sakat* olsun, ölmek üzere olan çocuklar olsun, vadinin kötü alametlerinin ilk önce onlar gibi ormandaki en zayıf varlıklarda görüleceğini bildikleri için bu zalimliği yapıyorlar, efendim."

Henüz bir çocuktu, o çocuksu onur duygusunu ne olursa olsun korumayı arzuluyordu, bu yüzden de uçuruma atlama gözü karalığıyla durumun hiç de öyle olmadığını, ambardaki O ADAM üzerinde annesinin söz ettiği gibi bir ilginin toplanmadığını tartışmaya kalkışmadı. Hatırında kalan gözlemlerine göre, annesinin cüretkâr iddiaları tek taraflıydı ve çeşitli imalara açıktı. Savaşın son yazında yaşanan olaya farklı yönlere çekilemeyecek anlamlar yüklediğini hissediyordu, bu yüzden de annesinin doğrularını olduğu gibi kabul edemezdi. Bu doğruluk onu sadece içten değil dışarıdan da incitmekteydi; bu doğruluk dayatması da aynı onun sert bakışları gibi, ürkütücü bir gerçekliği taşıyordu.

İyi de O ADAM ne deli ne sakat ne de ölmek üzere olan bir çocuktu, değil mi?

"Gece gündüz kendini ambara kapatması delilik değil de neydi? Hastalıklı mesanesinden kan akan, kendi başına en ufak bir işini göremeyen, kımıldayamacak kadar şişman mı şişman bir adam *sakat* değil midir efendim? Canlı dönme şansı olmamasına rağmen kaçak askerlerin ittiği yük arabasına binerek uzaklara giden bir kişi, ölmek üzere olan çocuklardan çok daha fazla kötü

alametler göstermiyor mudur sence de? O sinsi köylülerin sırf zavallı biri olduğu için ona ilgi duymalarının utanç verici olduğunu düşünmüyor musun? Çocukluğundan beri başkalarının pis artıklarını toplayarak yiyen bir insan, utanç duymak nedir biliyorsa tabii, ah!" diye konuşan annesi onu aşağıladıkça aşağılıyordu.

Annesinin ses tonunu anımsayınca, yolda devrik duran sapı çıkık çapayı kapıp annesine saldırmak istediği anki sahne gözünde canlandı, karaciğer kanserinden yattığı yatakta içi kabardı. Bu duygusal dalgalanma onda histerik bir değişime neden oluyor, oval camlı dalgıç gözlüğünün içinden bakan gözlerine her şey karınca kadar küçük görünmeye başlıyordu. Yüzünün derisinde oluşturduğu kırmızı izlere aldırmadan taktığı gözlüğün içinde gözlerini kapatıp o zamanlarda yaşananları birer birer hatırlıyor ve sessiz bir şekilde şunları kurumuş dilinde yuvarlıyordu: "Bazı tarlalara atılmış ekimlik patatesleri toplayıp getiriyordum, patateslerin çürümüş kısımları kesilip ayıklanıyor, geri kalanı yulaf çorbasına katılıyordu; çok küçüktüm ama senin de bu çorbadan içtiğini çok net hatırlıyorum anne!" Annesi, "Utanç duymanın anlamını biliyorsan iyi," diye imada bulununca, o kederle inlemişti ancak daha çocukken kendine özgü bir onur duygusu geliştirdiğinden bu tartışmanın yaşandığı gün bir şey dememiş, ondan sonraki yirmi yıldan fazla bir zaman boyunca aklına geldiği her seferde sinirden titreyerek o zaman ağzından çıkmayan sözlerin tat ve tınısını ağzının içinde duymuştu.

(("Neden ona hep O ADAM diyorsunuz? Yazarken 'baba' sözcüğünü kullanamaz mıyım? O ADAM, sanki tarihteki destansı biri ya da hayalî bir kahraman gibi geliyor kulağa," diyor "vasiyetname yazıcısı." "Annemin o günden sonra O ADAM tabirini kullanmaya başlamasının nedeni O ADAM'ı hayalî bir kişiye indirgemek istemesiydi belki de. Ben de vadiden kesin olarak ayrılıp onun

gölgesinin olmadığı yerlere gittiğimde, annemin onu şiddetle yadsımasının etkisiyle olsa gerek O ADAM'ın aslında benim hayalimde yarattığım birisi olup olmadığından şüphelenmeye başlamıştım. İster hayal gücümün yarattığı bir kişi olsun ister olmasın, o benim için son derece can sıkıcı biriydi. Böyle olunca da annemin iddia ettiği gibi üç yaşımdan beri deli olduğumu, bir gün normale dönersem beni rahatsız eden O ADAM'ın hayaletinin de kaybolacağını düşündüğüm zamanlar oldu. Ancak artık ömür boyu deli kalarak onun hayaletiyle birlikte yaşamaya devam etmeye niyetliyim. Ha! Ha! Ha! Savaşın bitiminden sonra, çeşitli resmî ve gayriresmi askerî kayıtlara dayanan, özellikle tutucu kesimin karışık bilgiler ışığında hazırlanmış tarih kaynaklarında geçen Kantō Bölgesi[1] ordusu ve Tōjō[2] yapılanması karşıtlığından söz edilen konularda O ADAM'ın adının sıkça geçtiğini görmüştüm. Belgelerin arasında kendisinin fırça ve mürekkeple yazdığı bir şiir de yer alıyordu ve hiç orduyla ilgisi varmış gibi görünmüyordu. Önemli bir aileden gelmesek de akrabalarımız arasından çıkmış birkaç kaligrafistten biri olarak güzel yazısıyla övünüyor olmalıydı. Eğer ben şimdi burada gerçekten var isem, O ADAM da mutlaka var olmuştu. Ayrıca birisinden hayalî bir insan gibi söz etmek onu küçük düşürebilir; öte yandan onu bir idol seviyesine de yükseltmez mi? Bu yüzden, ondan söz ederken karşı çıkıp O ADAM'ı 'baba' sözcüğüyle değiştirme, O ADAM olarak yazmaya devam et. Hatta baskı sırasında gotik harf kullanılır gibi, harflerin üzerini karartıp kalın halde O ADAM yazmanı istiyorum.")]

1. Japonya'nın en büyük adası olan Honshō'yu kaplayan bölge. Başkent Tokyo bu bölgede yer alır. (Ç.N.)

2. General Tōjō Hideki, II. Dünya Savaşı sırasında (17 Ekim 1941- 22 Temmuz 1944 tarihleri arasında) Japonya başbakanı olarak görev yapmıştır. (Ç.N.)

4

Sözde askerî dergilerde gördüğü O ADAM'ın elyazısı basım sırasında çok küçülmüşse de Hekigodō stiliyle hiragana alfabesiyle yazıldığından açık bir şekilde okunabiliyordu. Vadiyi çevreleyen ormana Fusetsu ve Hekigodō ekolünden gelen amatör hattatların akın ettiği zamanlar olmuştu. Yazı ustaları ile dolu bir sülaleden geldiğini iddia etmesi budalaca bir böbürlenme olurdu; bölgede sık görülen amatör stile sahip olduğunu söylemek daha doğruydu. O ADAM'ın yazılarının tarihleri açık bir şekilde belirtilmişti, Midway Deniz Savaşı'nda Japon donanmasının yenilip Guadal Canal Adası'nda tam bir bozguna uğradığı yıldı; vadiden görülen gökyüzünün altındaki toplum birlik algısıyla yaşarken, yüreğinin derinlerinde hissettiği korku ve tuhaf duygulara rağmen, bu savaş onda da toplumla birlikte ölme arzusunu canlandırmıştı. Bu tarih zihninde, O ADAM ile paylaştığı geçmişe ait zamanların görüntülerini canlandırdı. Çünkü ertesi yıl, yani 1 Ocak 1943'te O ADAM beklenmedik bir şekilde vadiye dönmüş, kendini kapattığı ambarda hareketsizlikten ve yarı saplantılı bir iştahla yediği yemeklerden şişmanlarken, bir yandan da mesane kanserinin kötüleşmesiyle kendi başına ayağa kalkamaz duruma düşmüştü. Savaşın bitiminden birkaç gün önce onu ve küçük oğlunu alıp götüren on kaçak askerle birlikte bir yük arabası içinde vadiyi terk edinceye değin kimse onu görmemişti.

Ne çocuk hali ne de annesi, O ADAM'ı yılbaşında aniden Mançurya'dan vadiye döndüren şartların ne olduğunu bilmedikleri gibi, memleketine geri dönüş yolundaki son adımını loş ambara atıp kendini oraya hapsetmesinin içsel nedenlerini de anlamıyorlardı. Bugünden baktığında, O ADAM ambarda kaldığı süre boyun-

ca, çocuk aklını onun büyük bedeninin varlık duygusu kaplamıştı. Ufacık beyniyle O ADAM hakkında bir şeyi etraflıca düşünmeye başladığında, O ADAM'ın varlığı kayboluyor, dünyada şişman bir adamın kapladığı bir boşluk açılıyor, açılan bu boşluğa ağustos ayının ışığı ve sıcağı doluyordu; onun narin, zayıf, küçük bedeni ile algıladığı şey buydu. Ve birden bu Şişman Adam boyutundaki boşluğun anlamını aramaya kalkışınca, bunun otuz beş yılı bulan yaşamında "mutlu günler"inin dışında kalan her şeyi tamamıyla yutacak kadar büyük bir çekim gücüne sahip bir boşluk olduğu açığa çıktı.

Annesi, savaşın sona ermesinden önce O ADAM'ın vadide sürdürdüğü sıra dışı yaşamın anlamını bilmiyor ya da bir şey bilmiyormuş gibi davranarak suskun kalma oyununu başarıyla oynuyordu; ormanın derinliklerinde yeni bir gerçeği ortaya çıkarmak mümkün değildi. Büyük bir kente gitmesiyle *Mançurya'nın Gayriresmi Tarihi* gibi güvenilmez de olsa bir kitapta O ADAM'ın elyazısıyla karşılaşıp onunla ilgili yeni bilgiler edinince sevinmişti.

O ADAM, 1942 yılının sonlarına doğru Mançurya'yı istila eden "Ordu-Memurlar-Halk" cephesinin beklentisi üzerine, Başbakan Tōjō ile aniden ordudan ayrılıp memleketinde inzivaya çekilen General İshiwara arasında bir görüşme sağlamak için oluşturulmuş grubun bir üyesi olarak özel bir uçakla gizlice Japonya'ya dönmüştü. Grubun çekirdeğini Büyük Kantō Depremi sırasında proletarya aktivistlerini katleden eski askerî polisler oluşturuyordu. Görüşme sağlanmasına sağlandı ama sonunda, gerçekle ilgili hiçbir ipucunun elde edilemediği Zen diyaloglarındaki gibi somut bir karar alınamadı; eski askerî polisler ile yandaşları derhal Mançurya'ya dönüp Başbakan Tōjō ile General İshiwara'nın arasında dayanışma sağlandığı yönünde asılsız bir söylenti yaydılar.

Ne var ki bu grup içinde yalnızca O ADAM, "yoldaş"larından ayrılıp Japonya'da kaldı ve bir daha Mançurya'ya gitmedi. Peki onlardan nasıl ayrılabilmişti? Görüşme bittikten sonra "Mançurya Devleti Üstat Bashō'yu Onurlandırma Komitesi" temsilcisi olarak Iga Ueno'ya bir yolculuk yapmakla görevlendirilmiş, söz konusu komitenin dikmeyi planladığı taş anıtın yazısını Çin mürekkebi ve fırçayla bir kâğıda yazmıştı. Taşa kazınması planlanmışken bir fotogravürde kalan, kimsenin görmediği bu yazı esprili bir şiirdi. Bu şiiri O ADAM ile ilişkilendirmek güçtü ama şiirde yerel ağız ile dolaylama yapılmış olması, onun tarafından yazıldığını düşündüren nedendi.

Kurbağa mı dedin?
Kurbağa;
Yumurtanın içindekidir, kurbağa ol!
Paraya dönüştürmektir, kurbağa ol!
Arkaya yaslanmaktır, kurbağa ol!
Devrilip dönmektir, kurbağa ol!
Memleketine dönmektir, kurbağa ol!
Çamura dönmektir, kurbağa ol!
Sakinleşmektir, kurbağa ol!
Bunların çoğunluğu insan dünyasının gerçeğidir.[1]

Eski bir göle
    Zıplayıp daldı kurbağa
Sudan çıkan ses[2]

1. Japoncada *koeru* sözcüğü, kurbağa, dönmek, dönüşmek anlamlarına da gelir. Burada bu sesteşlik üzerinden sözcük oyunu yapılmış. (Ç.N.)

2. Bashō Matsuo'nu ünlü *haiku*'su. Farklı dillerde çok sayıda çevirisi bulunmakta olup yeni yorumlara açıktır. (Ç.N.)

Bu şiiri okuyunca bir olayı hatırladı. O ADAM'ın kendini ambara kapattığı ilk günlerdi. Annesinin deyişiyle "herkesten daha zayıf olan kişi"ye gösterilen ilgiden dolayı değil, aksine hâlâ genel bir saygıdan kalanları teneffüs ettiği o günlerde, bir akrabası ziyarete geldi. Bu kişi kiraladığı arazide çiftçilik yaparken, savaş malzemeleri üreten fabrikayı işletmeye başlamış ve zengin olmuştu. O ADAM'a çerçeveletmek üzere bir kaligrafi yazısı siparişi gelmişti. "Mutlu günler"inin başlamasından hemen önceydi ve henüz O ADAM ile annesi arasındaki ilişki de kopmamıştı. Annesi, kaligrafi siparişi vermeye gelen kişiye ambar girişindeki yüksek eşiğe kadar eşlik etti.

Adam, "'Zengin olmuş ama kibirsiz,' diye yazar mısınız ustam?" diye ciddi ve yüksek bir sesle ricada bulundu.

Annesi gülmemek için kendini tutmaya çabalarken, ince, yumurta gibi yuvarlak yüzünün derisi elmacıkkemiğinin üzerinde iyice geriliyordu. Elindeki Çin resim kâğıdındaki Hekigodō tarzındaki yazıda, büyük ideogramlarla, "Kış uykusuna yatmış, kibirsiz,"[1] yazıyordu. Kuşkusuz belleğinde kalan bu anı da diğerleri gibi, O ADAM'ın kendini ambara yeni kapattığı zamanlardaki yaşantısı içinde, onun çocukluğunda birebir tanık oldukları ile vadide destan haline gelmiş olayların karışımından oluşuyordu. Şimdi düşündüğünde o elyazısıyla yalnızca savaş malzemeleri fabrikası taşeronluğu yaparak zengin olan bir adamı alaya almamıştı; ambarda bir kurbağa gibi yaşam süren mahpusun ruhsal durumunu da kendince ifade etmişti.

(("Sizin ailede de herkes sözcük oyunu yapmaktan hoşlanıyor," diyor "vasiyetname yazıcısı". "Senin bu do-

1. Yazıdaki ideogramlardan *tomite* (zengin olmuş) yerine *tomin shite* (kış uykusuna yatmış) yazılarak sözcük oyunu yapılmış. (Ç.N.)

laylı saldırının hedefini biliyorum," diye yanıtlıyor "o", "Manik depresif ruh hastalarının sözcük oyunu ve anagramlarla büyülendikleri söylenir. Benim de bu tür bir deli olduğum, anlattıklarımın da deli saçmasından öte bir şey olmadığı, aslında sana yazdırdığım gibi bir geçmişimin bulunmadığı, dahası şu anda karaciğerimde kanser olmasının bile delilikten kaynaklı sanrıdan başka bir şey olmadığı; bunlar senin büyük çıkarımların, değil mi?" "Hayır, ben bu kadarını kastetmemiştim, bu dediklerin aslında küçük çıkarımlar," diyor "vasiyetname yazıcısı". Buna karşılık olarak "o" gülüyor, "Ha! Ha! Ha!" ve onunla arasına mesafe koyuyor. "Benim anlattıklarımda sözcük oyunlarının yer alması, çocukluk anılarımın vadideki söylentilerden etkilenmiş olmasındandır. Etrafı ormanla çevrili bir vadide haberler, ondan ona atılan bir top gibi yayılır ve sonunda en ufak bir şey bile efsaneye dönüşür. Üstelik bunları efsaneye dönüştüren yegâne söz sanatı tekniği, işte bu sözcük oyunudur! Örneğin annemin iyi bir sözcük oyunu ile söylediği bir şeyin bir süre vadide dillere destan olması için gereken şey, sadece onu söylemiş olmasıdır. Bu alışkanlığı sürdürünce, üniversitede yabancı dil öğrenimi gördüğüm sırada büyük kentte yetişmiş arkadaşlarımda kesinlikle olmayan saçma saplantılar defalarca kafamın içini bembeyaz yaparak beni hayallere dalıp giden tembel bir öğrenci durumuna sokmuştu. Örneğin, Latince dersinde *mori* sözcüğü ile karşılaştığımda, üniversitedeki dersten hemen bir 'orman'a[1] uçuveriyordum. Demem o ki, yazı tekniğimin temelini oluşturan belki de o basit sözcük oyunlarıdır. Bu arada, söylediklerimi kendine özgün bir yaratıcılıkla farklı bir şekilde yazmanı istemiyorum, söylediğimi aynen yazmanı rica edi-

1. *Mori* sözcüğü Japoncada "orman" anlamına gelir. (Ç.N.)

yorum. İster karaciğer kanseri olayım, ister anagramı takıntı haline getirmiş bir deli, her iki halde de sempatiyi hak eden zavallı biri değil miyim sence? Ha! Ha! Ha!"
"Benim demek istediğim böyle bir şey değildi. Savaş sırasında ailenizin en azından bir kez uyum içinde bir araya geldiği, bu uyumlu birlikteliği sağlayanın ise anne ve babanızın beceri gösterdiği sözcük oyunları olduğunu düşündüğümü belirtmek istemiştim. Başlangıçta babanız bu oyundan hoşlanmış olmalı, babanızın bu merakı üzerine yaptığı heyecanlı konuşmaların sonrasında anneniz de ona uyum sağlamak için bu tür beyin jimnastiğini uygulayarak kendini geliştirmiştir. Böylece ormanın içindeki vadinin kısıtlı ortamında yaşayan sayılı entelektüellerden olan ebeveynleriniz, etraflarında olan bitenleri keskin bir şekilde eleştirirken, kendilerini diğerlerinden soyutlayıp özgün bir yaşam tarzını korumaya çalışmamışlar mıydı? İşte benim demek istediğim buydu. Sizin ebeveynleriniz en başından beri, öykünüzün temelini oluşturduğunuz durumdaki gibi, birbirlerine karşı nefret dolu can düşmanları değillerdi herhalde? Çocukluğunuzda anne ve babanızın sizi dışladığını kabul etmemek için onların ilişkilerindeki iyi yanlarını anlatmıyor olabilir misiniz acaba?" "O" hırçınlaşmaya başlarken, katılaşmış karaciğerinin üzerine iki elini bastırıyor ve yanıtlıyor: "Bu iddian doğru olsa bile, bu durum benim 'mutlu günler'imin değerini azaltmaz." İçine düştüğü bu durum karşısında kendini cesaretlendiren o bildik şarkı sözlerini alçak sesle mırıldanıyor: "*Let us sing a song of cheer again, happy days are here again!*"))

Annesi ile babasının sıradan karıkocaların yaşadığı türden bir ilişki kurdukları zamanın olduğunu yadsıma niyeti yok. Sadece, söz konusu zamandaki aile yaşantısı ile ilgili olarak hatırladığı tek şey, üç yaşındayken onu az daha delirtecek o an, hepsi o kadar. Bunun sebebi de onun

küçük olması gibi basit bir şey değil. Üç yüksek tepenin bulunduğu vadide, iki yükseltili kısmıyla sanki ayrık bir ada gibi yükselen tepenin arasında "ambarlı köşk" diye adlandırılan evleri, gündüzleri bile loş olan odalarında o, gerçekten var olmamıştı sanki. Belleğinde gerçek olarak canlanan izlenimler loş hiçliği birden aydınlatıyor, belleği bol ve canlı renklerle kaplanınca bir "doğum" ânı başlıyordu. Böylelikle o "doğum" ânından öncesindeki belleğinde, vadide dillere destan olmuş tüm konuşmaları, kanının filtresinden süzerek kendi bedeni ve ruhunda tekrardan canlandırmıştı. Birkaç gün süren "doğum" şenliğinden önce, kendi varlığını doğrudan kanıtlayacak, bedenine kök salmış belleğinin derinliklerinde uzun bir süre kalmış olan anılarını karıştırıp ortaya çıkarmayı denemişti. Belleğini güçlendirme çabalarının sonunda nihayet bir flaş parlamasıyla aydınlanan zihninin derinlerinden meydana çıkan "doğum"dan önceki o, vadideki bütün canlı ve cansız, bilinci olmayan her şey, Fransız felsefecilerin deyişiyle *être-en-soi*[1], onun bir parçası gibi olmuştu. Çocuk hali vadinin dibinden akan nehre dalıyor, kayalık ile toprak zemin arasındaki aralıkta yaşayan tatlı su balığı –o yörenin ağzıyla ida balığı– sürüsüne, gözleri karanlık suyla karışıp birleşmiş gibi, bir karaltı içinde bakıyordu. Balık sürüsü kayalığın arkasından akan hafif su akıntısında solungaçlarıyla nefes alıp verirken hepsinin vücudu aynı tarafa yönelmişti. Balıkların gözlerinde safran sarısı bir ışık parlıyor, o ise soluğunu tutabildiği sürece dalmaya devam ediyordu; bir an dalgıç gözlüğünü kullanmadan, gözbebeklerini suya temas ederek bakmaktan tedirginlik duyuyor, sonra bu durumu umursamıyormuş gibi görünüyordu. Küçük, cüce kadar küçük çocuk uzun süre suda kalınca

1. (Fr.) Kendinde varoluş. (Ç.N.)

şişip ağarmış parmaklarıyla bir zıpkını tutuyordu ama zıpkının ucunda bulunması gereken demir mızrak yoktu, atış mekanizmasındaki lastikler de çürüyüp kopmuştu. Bu durumda, sadece hiç kırpmadan açık tuttuğu gözleriyle balıkları izliyordu; gözlerinden sarı ışık saçılmaya başlamıştı. Islak burnunu vadinin sayısız canlılarının kokusunu getiren akıntıya yöneltmek için, sanki soluk alıp verme zorunluluğu kalmamış gibi, vücudunun konumunu biraz düzeltti. Belleğinde kendisiyle ilgili yer alan ilk hatıralarında kendini çocuk olarak değil, "doğum"undan önceki cenin olarak belirlemişti. Bu teşhisiyle de "doğum" undan önceki hatıralarını ortaya çıkarmaya olan ilgisini yitirmiş oldu.

"Doğum"u ile ilgili hatırladığı, en azından doğumunun başlangıcı olarak ansıdığı şeyleri o, dramatik bir şekilde kendisi oluşturarak belleğine kazımıştı. O gün postacının telgrafı getirmesinin anlamını çocuk haliyle idrak etmesi gerçekten mümkün değildi; ama şimdi o "doğum" anısına taze kan aşıladığında zihninde beliren ilk sahne, vadinin gemi tabanı şeklindeki düz yüzeyinin üzerinde kalan "ambarlı köşk"e güçlü, sık adımlarla tırmanan postacının sanki bir teleobjektiften bakılıyormuş gibi görünen kuş bakışı görüntüsüydü. Bu görüş açısı gerçekten mümkünse, başka bir yükseltiden, diğer bir deyişle O ADAM'ın bölgenin en genç köy muhtarı olarak görev yaptığı muhtarlık binasından aşağıya bakması ya da ayrık bir ada gibi duran tepede annesinin Kōshin Tapınağı'ndan aşağıya bakması gibi bir şey olmalıydı. O yükseklikten, O ADAM'ın arkası kapıya dönük olarak oturduğu mekanik berber koltuğunun bulunduğu loş ambarın içini net olarak gördüğünü düşündüğüne göre, belleğindeki kuş bakışı görüntünün hayali olduğunu söylemeye gerek yok. Postacı telgrafı okuduğundan acı çekenmiş gibi tepeyi sendeleyerek ama durmaksızın, soluk soluğa çıkmayı sür-

dürüyordu. Onun bu tavrına bakılırsa "ambarlı köşk" tekiler sanki pusuya yatıp öldürmek için onu bekliyorlardı; bir fırsatını bulsa hiç durmadan taş döşeli yoldan tarlalara uçar gibi koşarak inecek, bir zamanlar vadiye gelmiş sirkteki kangurunun müthiş hızıyla ormanın içlerine kaçacaktı. "EYVAH, NE YAPACAĞIZ ŞİMDİ?" diye yakınarak tepeyi tırmanıyordu. Yüksek kalitedeki bir yönlü mikrofon ile postacıyı takip edermiş gibi, yukarıdan aşağıları süzen, bebeklik ile çocukluk arasındayken şimdi gerçek "doğum"unu karşılamak üzereydi; vadidekilerin korkunç durumlara düştüklerinde ilk söyledikleri o matem cümlesini net olarak duyuyor: "'Ambarlı köşk'ün Çin'de askerliğini yapan büyük oğlu firar etmesin mi! EYVAH, NE YAPACAĞIZ ŞİMDİ?"

(("İşte bu! Şimdi anladım. Uykunuzda bağırarak sayıkladığınız diğer şey işte bu," diyor "vasiyetname yazıcısı". "Ne zaman haykırışınızı duysam inanın benim de içimden bağırmak geliyor, bağıra çağıra hastanenin ay ışığı vurmuş bahçesine koşup kaçma isteği uyandıran, yıkıcı bir haykırış sizinkisi." "Ama telgrafın 'köşklü ambar'a varmasının ardından yalnızca ben, ağa yakalanmış bir nehir karidesi gibi kıpır kıpır ve canlıydım çünkü postacının kederine sürüklenmem için bir neden yoktu," diyor "o". "O ADAM ve annem zaman kaybetmeden Mançurya'ya telgraf çekmek için postahaneye beni gönderdiler. Evde ilk kez gerçekten işe yarar biri olarak kabul görüyordum; bu benim 'doğum'um anlamına geliyordu. Çocuk kalbimle tuhaf bulduğum ise, O ADAM ile annemin ayrı ayrı telgraf göndererek, farklı kanallardan asker kaçağı ağabeyimi kurtarmak için harekete geçmeleriydi. O ADAM neyse ama annemin Mançurya'da hem de Kantō ordusu içinde tanıdıklarının olması şaşırtıcıydı. Annemin bir zamanlar Pekin'de yaşadığını, imparatora karşı bir ayaklanma hareketine karışmış olmasına aldırış etmeyen

birinin onu evlat edinerek ailesine aldığını biliyordum; O ADAM ilk yurtdışına çıkma fırsatında Çin'e gitmiş, orada karşılaştığı anneme ilk görüşte âşık olmuş, köy muhtarlığının ilk dönemindeki eşinden boşanarak onunla resmî nikâhla evlenip onu vadiye getirmişti. O ADAM, annemi ömür boyu ormanın içindeki vadiye bağlamış, kendisi ise yeniden Çin'e dönmüş, uzun yıllar boyunca Mançurya'da kalarak ne olduğunu bilmediğim işiyle aktif olarak uğraşmıştı. Annemin telgrafı doğal olarak üvey babasıyla ilişkili kişilere gitmişti. Çok geçmeden ambardaki O ADAM ile annemin arasında ilk kez birbirlerine yüksek sesle bağırdıkları bir tartışma yaşandı. Bununla ilgili anılarımı sonradan, vadideki söylentilerin ışığında açıkça anlamlandırıp zihnimde oluşturdum. Annem, *"Hemen diğer tarafa geçmezse, onu öldürürler,"* diyordu ağlarken. O ADAM ise öfkeyle, *"Ne diyorsun sen? Damarlarında vatan hainiinin kanı aktığı, senin gibiler tarafından yetiştirildiği için böyle oldu! Onu en kısa sürede vurup öldürsünler ve en azından savaşta ölmüş biri gibi küllerini geri göndersinler diye uğraşıyorum,* diye anneme bağırıyordu. *Adam, adam! Sen, çocuk karşı tarafa geçmeden önce onu öldürsünler diye mi uğraşıyorsun? Kendi öz oğlunu ... ve ... gibi haydutların emriyle arkasından vurdurmak üzere mi telgraf çektin? O çocuk karşı tarafa geçebilmek için var güciyle koşarken onu sırtından vurdurmak da neyin nesi?"* diye bağırırken annemin gözlerinden yaşlar sel gibi akıyordu. Durum buydu. Az önce de söylediğim gibi bu olaydan epey sonra savaş dönemi belgelerini okuduğumda, o zaman ilk kez olarak annemin ağzından çıkan bazı adların Kantō ordusundaki son derece önemli kişiler olduğunu anladım. Aslında o zaman 'karşı taraf' denilen şeyin anlamını kavrayabilmek için çok küçüktüm. Savaş sırasında büyümüş bir *çocuk,* düşmanın ne olduğunu iyi kötü hayal edebilirdi ancak yine de cephenin diğer tarafındaki insanlar ve toplum im-

gesini zihninde oluşturması için onun bilgisi yetersizdi. Benim zihnimde düz ve geniş bir ovanın ufuk çizgisinde yükselen dik bir sarp canlanmıştı. Genç bir asker, bir başına o sarpa doğru tüm gücüyle koşuyordu. Oraya bir şekilde ulaşabilirse tüm değerler alt üst olacak, o derhal affedilmekle kalmayacaktı, aynı zamanda övgüler alacak bu askerin hayatı da kurtulacaktı; bu benim zihnimde canlanan senaryoydu. Ne var ki, O ADAM'ın büyük oğlu ile benden başka çocuğu yoktu ve ağabeyim aslında O ADAM'ın boşandığı eşindendi. Başka bir deyişle annem, üvey oğlu için çırpınıyordu. Ailedeki şiddetli çatışma bir hafta sürdü, 'ambarlı köşk'e gelen bir haberle sessizlik çöktü. Derken bir sabah erkenden annem matem kıyafetlerine bürünerek vadiden ayrıldı. Gece karanlığı çökmek üzereyken geri geldi, vadide ilk kez savaşta ölen birinin küllerinin konduğu akçaağaçtan kutu boynuna beyaz pamuklu bezle asılı olduğu halde," diyor "o".))

Bebeklikle çocukluk arasındaki dönemi, o bir hafta boyunca yaşadıklarıyla aşmıştı, herkesle birlikte vadinin çıkışındaki köprüye giden yola annesini karşılamaya çıkmıştı. Annesi yola düzensiz bir şekilde sıralanmış herkesi görmezden geldi, susuyordu; hatta kendi oğluna bile tek bir bakış yöneltmeden başı dik bir halde, hasmını inceleyen bir şahinin bakışlarıyla vadiye sert bakarak, bir zamanlar onun neredeyse öleceği köprünün başında durdu. Kent merkezinden vadiye Koreli oduncuların kamyonuyla yaptığı uzun ve sıkıntılı yolculuğun ardından ayaklarını yere sabit bir şekilde basabilme duygusunu yeniden hissetmek istiyor olmalıydı. Gözlerini kısınca korkutucu beyazlıkta ve kuru kâğıt parçası gibi görünen ince, yuvarlak yüzünde küçük dalgacıklar gibi kırışıklıklar belirdi; hiç kimsenin yüzüne bakmadan insan çemberini yarıp aralarından geçti, hasır sandaletleri her adımında hışır hışır ses çıkarırken sanki uçarmışçasına "am-

barlı köşk"e yöneldi. "Köşk"ün giriş kapısından geçerken ardında onu izleyenlerden sadece oğlu kalmıştı, biri ambara diğeri eve devam eden yol ayrımındaki iri çam ağacının dibinde durdu. Ardından yürürken ayak sesi çıkarmamaya hiç dikkat etmemiş çocuğa döndü; akşam karanlığında onun varlığını yeni fark etmiş ve şaşırmış gibiydi, o meşhur çakmak çakmak parlayan gözlerindeki sert bakışlarını ona çevirdi. O zamana değin vadide hiç duyulmamış bir tonlamayla bağırdı:

"Hey, ambarda saklanan, O ADAM! (annesi onu bu adla ilk kez çağırmıştı) Bu küller sana dönmedi!"

Sadece bu kadarını söyleyip hızlı adımlarla eve dönen annesinin birden ufalmış gibi görünen küçük sırtından yayılan güçlü çekim gücüne karşı ancak çam ağacının yapraklarının binlercesini koparabilecek bir güç harcayarak yerinde durabildi; o güne değin annesinin kendisini yok saymasının verdiği öfkeyle de, kendinden hiç beklemediği şeyleri haykırdı:

"Benim damarlarımda vatan haini kanı akmıyor! O korkağın küllerini ineklerin yemliğine at! Şimdi gidip kendimi ambara kapatacağım ve külleri unutacağım! Benim damarlarımda vatan haini kanı akmıyor, tamam mı!"

Bu haykırışına karşı annesi tek bir söz söylemeye bile tenezzül etmiyordu. Bir an için başını ona çevirip çıkıntılı çenesini gösterdi sadece; annesinin beyaz, kuru kâğıt gibi suratına, gözyaşları ve akşam karanlığının oluşturduğu ince jelatinsi katmanın arasından fırfır dans eder gibi görünen sırtını döndü. El yapımı *uydurma* asker kepini kulaklarına kadar geçirdi, annesi bununla hep alay ederdi; üzerinde lotus sapının kabuğundan örülmüş bir gömlek, iple bacaklarına bağlayınca golf pantolonu gibi duran eskimiş bir pantolonuyla vadideki herhangi bir çocuktan farksızdı, tek başına ambara doğru yürüdü. O sabah erkenden, diğer bir deyişle annesinin matem kıyafetlerini

giyip evden ayrılmasının hemen ardından, depodan bulup çıkardığı, Rus-Japon Savaşı sırasında dedesine ait süngüyü pasını temizledikten sonra beline kendir ipiyle sımsıkı bağlamıştı; bu süngüyle büyük bir güven duyuyordu.

(("Çocuk aklımla o günden sonra ambarda sadece O ADAM ile benim aramda yaşanacak 'mutlu günler'i bozmak isteyenler çıkabileceğini düşünmüştüm. Böyle kötü niyetli birileri çıkar gelirse, bugüne değin kuru ot kesmeye kullanılan, artık kapkara bir demir çubuk gibi görünen, Rus-Japon Savaşı'ndan kalma süngümü kullanarak tüm cesaretimle dövüşme kararındaydım," diyor "o". "O ambarda yaşamaktan çok keyif almış gibisiniz. Babanız sizi en başından beri iyi karşılamış mıydı peki?" "Kesinlikle hayır, başta onunla konuşmaya bile kalkışmamıştım. Loş ambara girerken, girişte üst pervazdan sarkan, hava saldırılarına karşı önlem için siyah bir bezle örtülü çıplak ampulü yaktığımda, şimdi benim kullandığım, camları yeşil selofan kâğıtla kaplı dalgıç gözlüklerini takmış (bu gözlükleri Mançurya'da güneş tutulmasını izlemek için kendisi yapmıştı) kıpırmadan dururken ambarın içine doğru baktığını gördüm; bir başkasının onun yüz ifadesini anlamasını önlemek için bu gözlüğü takmaya karar vermiş olmalıydı. Oturduğu mekanik berber koltuğunun çevresinde yabancı dilde yazılmış kalın kitaplar yığılıydı. Daha sonra askerî belgelerde onun 'yoldaş'larını vadide tarıma başlatmayı, orman eteklerini tarıma açmayı planladığını okumuştum; bunlar tarım üzerine teknik kitaplar olmalıydı. Ambarda onunla yaşamaya başladığım sıralardaysa kitap okuma isteğini yitirdiğini düşünüyorum. Geceleri dalgıç gözlüklerini takması da bunu kanıtlıyordu. Dalgıç gözlükleriyle ambarın içini net görebiliyor muydu, emin değilim. Girişteki üst pervazdan sarkan ampulü yaktığımda rahatsız olmuş, 'Şiişşş!' gibi bir ses çıkararak beni azarlayınca telaşla ışığı

kapatmıştım. Anneme bağırmış olmamın heyecanı da henüz geçmeyince, hasır sandaletlerimle ambarın bozuk yüksek eşiğine takılıp içeri yuvarlandım. Birkaç basamağın üzerinden atladım ancak onun oturduğu koltuğun bulunduğu tahta zemine kalçamı vurunca durabildim. Belimdeki süngü karnıma batınca canım dayanılmaz biçimde yanmıştı. O ADAM, ışığı kapattığımda herhalde hemen uykuya dalmıştı, bana bir daha "Şiişş!" dememiş, hatta kocaman bir karaltı gibi görünen başı dimdik kalmıştı. En ufak bir inilti çıkarıp onu rahatsız etmemek için ağzımı mümkün olduğu kadar büyük açıp tüm nefesimi dışarı verdim. Gözlerimden dökülen yaşlar sadece toprak zemine sürtünmüş yanaklarımı değil toprağı da ıslatıyordu. Bir süre öyle kaldım, kolay kolay da doğrulamadım. Ama en azından o akşamdan sonra ambarda yatacak yer edinmiştim. İlk başta toprak zemine yuvarlanışımın, yanlışlıkla değil de, özellikle kendime yatacak uygun bir yer arama yöntemi olduğuna O ADAM'ı inandırmak için zemin üzerine saman, tahta parçası ve eskimiş battaniyelerden bir yatak yaparak orada yatmaya başladım. O geceden sonra eve sadece onun yemekleri için döndüm. Annem bir başına kalmıştı ama bir başınalığı sadece ev ile sınırlı kalmamıştı. Annemin kendini bir yabancı gibi gördüğü vadide, diğerleriyle kendisi arasında kurabildiği tek bağ Kıta Çin'e gönderdiği üvey oğluydu sanki; oğlunun külleri geldikten sonra artık önüne çıkan insanları bile görmezden gelmeye başlayınca toplumsal yaşantısı gerçek anlamda sona ermişti. O zamanlar küçük bir çocuk olduğum halde belime dedemin süngüsünü asıp vadide bir yandan öbür yana dolaşıyor, tayınımızı almaya gitmenin dışında etraftaki en ufak bir şey için gözlerimi dört açıyor, ailem, özellikle de yemek konusunda giderek daha takıntılı duruma düşen O ADAM için yiyecek temin ediyordum. O günlerdeki du-

rumumu düşününce, aileme karşı bu denli etkin biçimde sorumluluk aldığım bir dönem, ne o günden önce ne de sonrasında oldu. 'Yakını savaşta ölmüş aile' yazılı plaketi almaya muhtarlığa gitmeyi düşünen de yine ben oldum. Onu evde bir yere değil de ambarın yangın çıkış kapısına eski çivilerle çaktım. Kalçama çarptıkça ses çıkaran süngüyle parmak uçlarımda yükselerek elimdeki büyük ve ağır çekici muhtarlıktan beri merakla peşimden gelen çocuklara doğru büyük bir yetkeyle savurup onları dağıttım," diyor "o".))

5

(("O" apansızın gelen yorgunluk nedeniyle tüm öğlen ya uyuyor ya da hayvan fotoğrafı kitaplarına bakıyor. Ancak bir yandan yazdırdığı *Güncel Tarih* adlı kitabına ilgisinin kaybolmadığını "vasiyetname yazıcısı"na göstermeye çalışıyor: "Çalılarla çevrili vadide, peşine yarım düzine yavrusunu takıp koşan Seylan yabandomuzuna bakar mısın! Başı çeken mutlaka dişidir. Onun peşi sıra, başları derin düşüncelere dalmış gibi öne eğik, yine de var güçleriyle koşan yavrular, ona O ADAM'ın yanındaki kendisini çağrıştırıyor. Seylan yabandomuzlarının gözlerinin çevresinde uzun kıllar var mıdır sence? Sürü, müthiş bir hızla koşmakta olduğundan fotoğrafta bulanık görünmüş olabilir, belki de bu yüzden uzun bir kıl gibi görünüyordur. Neyse, bu vahşi hayvanların gözleri onlara uymayan biçimde karanlık, kederli; hızla koştukları sırada toynaklarının önüne güçlükle bakarken ne kadar da müşkülpesen ve ciddi görünüyorlar, öyle değil mi? Hiçbir insan koşarken bu kadar akıllı görünmez. Ben 'mutlu günler'imi, koşan bir adam gibi değil de koca kafalı, cılız bacaklı, kederli yüzündeki kocaman ağzını ürkütücü bir şekilde kenetlemiş yabandomuzu yavrusu gibi geçirdiğimi düşü-

nüyorum, hatta o günlerimi hayal edince sırtımda bir kavunun belirgin çizgileri gözümde canlanıyor. Bu yabandomuzu yavrusunun beline bir kemer takarak Rus-Japon Savaşı'ndan kalma süngüyü bu kemere asmak isterdim. Eminim gürültü çıkaran bu ağır aletle baş eder, hızı biraz kesilse de etkin şekilde koşmayı sürdürürdü! Ha! Ha! Ha!" "O" hayvan fotoğraflarının olduğu kitabı öne sürerek aslında soyut bir şekilde, hatta biraz da dolaylı olarak kendi "mutlu günler"i üzerine konuşuyordu. Devamında konuşmasına devam etmesi beklenebilirdi ama ambardaki gerçek yaşantısı üzerine hiç konuşmuyor. Karaciğerinin büyümesiyle birlikte kendisinin de sürekli şiştiğini hissediyor. Zayıflamış, incelmiş "o"nun karın bölgesinde ne et ne de yağ bulunuyor, başka bir deyişle, giderek büyüyen bir bomba, derisinin altındaki yumuşak katmanları yiyerek ilerliyor sanki, bu durumda bir şeye odaklanıp onu düşünmek mümkün değil, diye şikâyet ediyordu "o". "Bombaya dönüşen sert karaciğerim, herhangi bir fiziksel yanlışlıkla bulunduğu yerden kopup gitse, ne kadar rahatlatıcı olurdu! Uyku sırasındaki bilinçsiz durumumu bile etkiliyor sürekli büyüyüp gelişen bu taş gibi şey; uykularım bile artık benim değil sanki." "Vasiyetname yazıcısı" onun anlattıklarına derin bir ilgi göstermeye başlıyor. "İçinde bulunduğunuz bu güç durumdan ötürü mü anlatmakta sorun yaşamaya başladınız acaba? 'Mutlu günler'inizden söz ediyorsunuz ama aslında ambardaki yaşantınızla ilgili söz etmekten kaçındığınız şeyler yok mu sizce? Bilinçsiz olduğunuz durumda bile size rahatsızlık veren o şişme duygusu, kötü anılardan kaynaklanıyor olamaz mı?" diye sorduğu sorularla onu zorluyor. "Ha! Ha! Ha! O zamanki yaşamımı, otuz beş yıllık ömrümün ilk 'mutlu günler'i olarak değerlendiriyorum, bir de şimdi kanserden yavaş yavaş ama aynı zamanda hızla ölmek üzere olduğum bu günlerdeki bu son 'mutlu günler'im var," diyor "o". "Dok-

tora söyler misin, kalan yaşama gücümü kısa bir zamanda yoğunlaştırıp bir anda kullanacağım bir iğne yapsa bana? Az yoğunlukta geçen uzun bir yaşam ile çok yoğun geçen kısa bir yaşam arasında hastanın seçim yapma özgürlüğünün olması gerekmez mi? Neyse, yarına yorgunluğum geçmiş ve ateşim de düşmüş olur belki, o zaman devam edelim," diyor "o" uykudan gözleri kapanırken.))

O ADAM'a bir at büyüklüğünde radyo alıcısı yapmasına yardım etti. O ADAM, 1930'lu yıllarda Şanghay'da elde ettiği Avrupa yapımı yüksek kaliteli iki radyoyu "ambarlı köşk"e göndermişti. Mekanik berber koltuğunun önüne yerleştirdiği, bir zamanlar ipekböcekçiliği için kullanılmış çok sayıdaki larvanın kokusunun sindiği geniş dikdörtgen masanın üzerine sökerek ayırdığı iki radyonun parçalarından sonunda bir radyo alıcısı meydana getirdi. O ADAM işini bitirince, büyük başına geçirdiği telgraf operatörlerinkine benzer kulaklıklarla gün boyu radyo dinlemeye başladı. Ambarda birlikte yaşamaya başlamalarının hemen ardından giriştiği radyo alıcısı yapımının tamamlanması üç ay sürmüştü. Sonrasında O ADAM güneş tutulmasını izlemek için yaptığı dalgıç gözlüğünü ve büyük başını tuhaf biçimde daha da iri gösteren kulaklığı neredeyse hiç çıkarmamıştı. Birisi ambara içine şöyle bir bakacak olsa, O ADAM'ı gizli mesajlar gönderen bir casus sanabilirdi, bu yüzden beline astığı süngü ile dikkatli bir şekilde ambar çevresinde devriye geziyordu.

(("Bu durumda siz radyo dinlemiyor muydunuz?" diye soruyor "vasiyetname yazıcısı", "o" kısa bir bölümü anlatırken sarfettiği gücü toplamak için omuzlarını kaldırıp indirerek nefes alırken sustuğu sırada. "Radyo dinlemek istemiyordum ki! Radyo dinlerken düşüncelere dalan O ADAM'ın büyük başını arkadan izlemek, bir casus yakalayarak üne kavuşma hevesindeki ihbarcılara karşı O ADAM'ı korumak, işte benim 'mutlu günler'imin merke-

zinde olan temel uğraşılarım bunlardı; hem ben radyo alıcısına ilgi gösteren bir çocuk da değildim en başından beri." "Öyleyse radyo alıcısının kurulumuna neden yardım ettiniz?" "Masadan düşen vidaları, O ADAM'ın mekanik berber koltuğundan her defasında kalkıp toplamasına gerek bırakmadan alıp ona vermek dışında bir şey yapmadım ki. Ambarın o loşluğunda küçük vidaları toplamak öyle sanıldığı gibi kolay bir iş değildi, hem bu işi bir köpeğin yapması da beklenemezdi," diyor "o."

O ADAM, annesi ve kendisine yiyecek bulma çabasındaydı. Kısa bacaklarının yetişmesi için seleyi en aşağıya indirse de pedala tam olarak basamıyor, selesi yüksek gelen "8 numaralı bisiklet"in pedalına asılıyor, iki tekeri destekleyen üçgen çerçevenin arasına ayağını sokup bisikleti diğer yana eğerek sürdüğü "üçgen biniş" stiliyle tehlikeli uzun saatler geçirerek nehrin aşağısındaki kasabanın çarşısına gidiyordu. Bölgenin tek kasabından O ADAM için sığırkuyruğu ve domuz paçası satın alıyordu, aslında bunlar Koreli odunculardan başka kimsenin yemediği şeylerdi. Bazen sığırkuyruğu bulunmuyordu, domuz paçalarının üzerindeki kılların alınması da söz konusu olmadığından, bu sert kütleyi paketle bisikletin sepetine bağlayarak taşıyordu. Yiyecek alışverişi, O ADAM'ın kendisine verdiği ilk görevdi. Ambarın toprak zeminine yatağını yaptıktan sonraki birkaç gün boyunca kendisini görmezden gelmişse de, bir sabah belli belirsiz bir huzursuzlukla gözünü açtığında, mekanik berber koltuğundan kalkıp yatağın bulunduğu tahta zemine kadar gelmiş olan O ADAM'ı gördü, iri vücuduyla ayakta dikilmiş ona bakıyordu. Daha gözlerini yeni açmış, bilinci bulanıkken karşısında duran O ADAM'a başını kaldırıp bakmış ve gülümseyivermişti ama hemen bunun uygun olmayan bir davranış olduğu düşüncesiyle telaşlandı, dahası gülümsemesine karşılık alamayınca da çocuk-

su bir içerlemeyle utandı. O sessizce dururken, O ADAM, "Bisiklet sürebiliyor musun?" diye sormuştu; ambarda onunla ilk kez konuşmuştu.

Kırma taşların tozundan bembeyaz olmuş, yaz sıcağıyla kavrulan yolda, rüyasında defalarca gördüğü o uzun yolda, "üçgen biniş"le yakındaki kasabanın kasabına gitmekle kalmıyor, dönüş yolunda Kore'den zorla getirilmiş, ayrımcılık yapılarak toplumdan izole edilmiş sefil durumdaki oduncuların kulübesine uğrayıp birkaç baş sarımsak istemek zorunda kalıyordu. Sığırkuyruğunun da domuz paçasının da aslında Korelilerin hakkı olduğunu düşünüyor, ona göre O ADAM bu etleri araya girip elde etmiş oluyordu, bu yüzden de Korelilerin kulübesinin önünde bisikletine yüklediği sığırkuyruğu ve domuz paçasını görmelerinden korkuyor, vadideki köprüyü geçtikten sonra gömleğinin içine bir iple karnına bağladığı sarmısakları ise büyük bir dikkatle çocukların gözlerinden kaçırıyordu. "Ambarlı köşk"ün lağım çukurundan tuhaf kokular geldiği söylentisi üzerine bir grup çocuk keşfe geldiğinde, O ADAM'ın kullandığı ambara bitişik tuvaletin mazgal kapağının önünde mevzilenip beklemiş, ısrarcı düşmanların yaklaşmasına Rus-Japon Savaşı'nda kalma süngüyü sıkıca kavrayarak engel olmuş, onları tehdit ederek geri püskürtmüştü.

Bisikletiyle sığırkuyruğunu ilk kez getirdiği gün, O ADAM yemeği kendisi hazırlamak üzere alışılmadık şekilde ambardan çıkmıştı. "Ambarlı köşk"te "fırın" adı verilen içinde bir ocağın bulunduğu küçük kulübe, ev ile ambar arasında, büyük çınar ağacının önündeki açık kuyunun yanında yer alıyordu. Sığırkuyruğu gibi meymenetsiz şeylerin soyulmasını görmeyi istemeyen annesi için de, geçici bir süre için aşçılığa soyunan O ADAM'ın birileri tarafından görülüp itibarının sarsılmaması için de, böylesi en iyisiydi. Uzamış gür sakalıyla O ADAM, başın-

da Afrika kâşiflerininki gibi bir şapka, üzerinde boğazına son düğmeye kadar iliklediği kışlık "ulusal üniforma,"[1] hem yaz güneşinin kızgın ışınlarından korunmak için hem de kötü domuzyağının kızgın tavadan sıçramasına karşı önlem için etkili olan, güneş tutulması için hazırladığı dalgıç gözlüklerini yeniden takmış olarak ambarın kapısında belirdi. O günlerde popüler olan, bacakları peşi sıra hareket ederek ilerleyen tahtadan kukla askerler eğik bir yüzeye konunca kolayca devrilen bir oyuncaktı. O kişi de bu kuklaları aratmayan bir şekilde yürürken, sağ elinde sımsıkı tuttuğu büyük bir sığırkuyruğu aşağı doğru sallanıyordu; kesim yeri eklemlerinin uzağına düşmüş, siyah derisinin üzerine kan ve tezek yapışmıştı; kesik eklem yerinde kıpkırmızı et, sarımtırak yağ ve beyaz kemik görünüyordu. Sol elinde ise tahta kını içinde bir bıçakla, yavaşça "fırın"a doğru ilerledi. Çocuk ise bahçede bekliyordu; uzun süre bisiklet kullanınca terden sırılsıklam olmuş gömleği, kısa pantolonu ve uydurma asker kepini vadi dibindeki nehirde yıkamış, kuruması için bir salkım söğüt kökünün üzerine bırakmıştı. Üzerinde vadideki çocukların nehirde yüzerken giydikleri gibi üçgen bir peştemal, elinde süngü, bekliyordu. Güneş ışıkları altında bakınca solgun ve şişmiş, aya benzeyen kocaman yüzünün her tarafı kıllarla kaplı O ADAM ona, "*Biraz kokulu yabani ot topla, ağır kokusundan dolayı keçilere dahi vermediğiniz otların hepsini topla getir,*" diye pes ve boğuk bir sesle isteklerini buyurdu.

Çıplak haliyle bir hayvan gibi hızla fırlayarak hemen söylenene uymuştu. Ancak ormanın kenar kısımlarındaki sıcak, nemli, sık çalılığa girip "kokulu ot" toplamaya başladığında, bunun daha önce vadideki hiçbir saygın kimsenin yapmadığı kanunsuz bir hareket olduğunu

1. 1940'lı yılların ilk yarısında Japon erkeklerinin giydiği kıyafet. (Ç.N.)

düşündü; ormanda yetişen tüm bitkilere karşı açıkça bir ihanet ve saygısızlık yapıp yapmadığından kuşku duydu. O ADAM'ın ihtiyaç duyduğu sığırkuyruğu etini bulup getirmiş olmanın gururlu büyüsü artık bozulmaya başlayıp içinde kolay kolay giderilemeyecek bir utanca dönüştüğünü hissediyordu. O güne değin kokulu otlara bir kez bile eli değmemiş olmasına rağmen bir tür "obur" olarak içgüdüleriyle hareket edip vadide toplanabilecek en zengin kokulu ot demetini toplamış, hatta sarı meyveleri pinpon topu büyüklüğündeki pörsümüş domatesleri de kökleriyle birlikte söküp koşa koşa O ADAM'a getirmişti.

(("Artık ben de kendi başıma *sığırkuyruğu yahnisi* yapacak kadar deneyim sahibiydim. O gün topladığım 'kokulu otlar'ı anımsayınca kereviz, maydonoz ve kuru defne yaprağına kadar, ki bunlar sığırkuyruğu yahnisinin olmazsa olmaz malzemeleridir, aslında vadide nadir bulunan bitkileri toplayıp bir araya getirmiştim. O ADAM domuzyağı ile kızarttığı sığırkuyruğunu pişirmek için bir şişe şarap bile saklamıştı; hazırladığı et suyunu, yahninin pişiminde ikinci aşamaya yumuşak bir geçiş yapmak için kullandığı izlenimine kapıldım. Ancak şimdi gerçeğe aykırı düşen şeyleri yazdırırsam, anneme alay konusu edecek malzeme vermiş olurum, bu yüzden bunları kayıt ettirmeyeceğim, bana ne kadar doğru gelse de," diyor "o".))

Işığı aşırı almış bir fotoğrafa bakar gibiydi, gücü azalmaya başlayan öğle güneşi altında, harlı yanan ocağın üzerinde gölge içinde kalmış büyük bir tencere ile onun üzerinden tüten buhar dalgıç gözlüğünün camlarının buğulanmasına yol açıyor, o buna rağmen gözlüğünü çıkarmadan büyük başını eğip tencerenin içine bakıyordu, zihninde canlanan şey bu sıradaki O ADAM'ın karanlık gölgeli yüzü ile parlak başlığıydı. O ADAM'ın bir kaç adım gerisinde, başıyla bedeni çıplak halde güneşin

altında duruyor, büyük tencerenin dibinden yüzeye doğru çıkan pişmiş sığırkuyruğunun bol etli eklem yerlerinin yeniden dibe inmesiyle tencereden çıkan sesleri dinliyor; berbat, tiksindirici hayvan kokusu burnuna geliyordu. Çıplak sırtından ter damlaları süzülüyor, sırtında bir dinozorun sivri çıkıntılı sırtı gibi yontulmuş kıvrımlar duyumsuyordu. Uzun bir süre yaz güneşinin altında durdu, güneş ışınları orman üzerindeki belirli bir açıyı geçtiğinde, her zamanki gibi, güneşin batıp bir anda ortalığın karanlığa bürünmesiyle ocaktaki ateşin parıltıları daha da kırmızılaşmıştı. Ormanın kenarında sürü halinde dolaşan sıska, vahşi köpeklerin ulumaları duyulmuştu.

Bu sırada O ADAM parlak gözlük çerçevesi dışında kapkara gölgelenmiş yüzünü ona çevirmişti, o âna değin adeta bir tür şeytani gücün etkisi altına girmiş gibi kendini yemeğe vermiş, şimdi ise büyü kalkmış gibi son derece sakin bir biçimde sormuştu: *"Kalkmama yardım eder misin?"* O anda vadinin dibinden esen sert rüzgârla titredi, terinin üzerinde kurumasıyla çıplak teninde dinozor sırtındaki çıkıntılar gibi yaralar çıktığını hissediyordu; gergin bir şekilde öne çıktı. O ADAM sanki bir bastonun ucunu tutar gibi elini onun başının üstüne dayadı, ambarın girişine doğru adım adım yürümeye başladılar. Şimdi bile son derece belirgin bir şekilde hissederek hatırladığı şey, o ağırlığını vererek yürümeye devam ederse boynunun kırılacağını düşünmüş olmasıydı. Ona komik gelen şey ise, o anda, "İmparator çok yaşa!" diye bağırmayı istemesiydi, böylece O ADAM'ın kanının asıl vârisinin kendisi olduğunu onaylatacağını düşünmüştü.

(("Vasiyetname yazıcısı" huzursuzlanıp kıpırdanmaya başlayınca, "Bunları uydurduğumu mu düşünüyorsun?" diye soruyor "o" büyük bir şüphe ve sitemle. "Ben, kanserin karaciğerini mahvettiği, ölmek üzere olan bir adamım! Böyle biri kendini niye uydurma şeyler anlatmak zorunda

hissettin? Hem ben bundan sonra O ADAM'a vadideki doktor tarafından mesane kanseri teşhisi konması sırasında yaşananların detaylarını anlatacağım. Kanserle ilgili bir konudan söz ettiğimde, bana olmasa da en azından kanserime karşı biraz saygı gösterebilirsin!")]

O ADAM'la birlikte ambarın giriş kapısına doğru yavaşça ilerlediler, bir fiçının üzerine çıkan sirk fili gibi bacağını ağır ağır kaldırdı ancak gücü tükenip bacağını aşağı bırakınca, yangın kapısının çok katlı, geniş, yüksek eşiğini geçemediler. Dizini dayadığı yerde öğle vakti sıcaklığı hâlâ hissediliyordu, O ADAM'ın kalın bir sopa gibi olan baldırını iki eliyle kucaklayıp binbir zahmetle kaldırarak ona destek verdi. Ancak O ADAM hızlıca, sanki bir bebek gibi ama büyük bir patırtıyla sırtüstü devrildi. O anda uzun süredir düğmesi kopuk olan ulusal üniformasının pantolonunun önünden büyük ve siyah penisi fırlayıp dışarı çıktı ve içinden pis kokulu idrar boşaldı. Dizi hâlâ yere dayalı çocuk, başarısızlık hissi içinde donup kalmış; bu da yetmezmiş gibi fışkıran idrar çıplak sağ böğründen akıp kalçasının yarısını ıslatmıştı. Şaşkınlığı geçince yapış yapış olmuş parmaklarını göğsüne ovaladı. İdrardan geriye koyu sümüksü bir his kaldığını endişeyle fark etti. "*Git ve şu sahte doktoru getir bana... Ona mesanemin feci durumda olduğunu da söyle*!" diye buyurdu O ADAM her zamankinden daha ağırbaşlı bir tavırla; hâlâ yerde sırtüstü yatıyordu, idrarını yaptıktan sonra ıslak pantolonunun üzerinde fark edilmeyecek kadar büzülmüş penisini iki eliyle pantolonunun içine sokmaya çalışıyordu. Çocuk yerinden fırlayıp doğruca taş döşeli yoldan doktorun evinin kapısına kadar hiç durmadan koştu, cam kapının ardından süzülen ışıkla çıplak bedeninin kana bulanmış olduğunu görünce zavallı bir durumda hıçkıra hıçkıra ağladı.

(("Böylece O ADAM, 1944 yazından sonra, kışlalarından kaçan askerlerin onu almaya geldikleri sonraki yılın o özel yaz gününe değin ambardan dışarı bir adım bile atmadı. O ADAM'ın mesane muayenesiyle savaş öncesinden beri ilgilenen vadinin yaşlı doktoru, o akşam kendisini kontrole geldiğinde kederli ve çaresiz bir ses tonuyla ona, 'Efendim, sonunda mesane kanserine yakalanmışsınız!' dediğini söylüyor 'o'. Bense o akşam günbatımından geceyarısına değin, içimde süregidecek kargaşanın başlangıcında, yani ellerimin O ADAM'ın kanlı idrarıyla kirlendiği zaman, bunun önemli bir işaret olduğunu hemen sezmiştim; o günün üzerinden yirmi beş yıl geçti ve şimdi ben de onun gibi kansere yakalandım; morarmış avuç içlerime bakınca, o gün elime bulaşan kanın verdiği işaretin anlamını kavrıyorum. Otuz beş yıllık yaşamım, özellikle detaylı kısımları bakımından müthiş bir süreklilik göstermiyor mu sence de? Böylesi gerçekten sıradan bir durum değil!" "Peki yemeğe ne oldu?" "Ne yemeği?" Beklemediği soru karşısında telaşlanıyor "o" ve devamında utancını gizlemek amacıyla; tedirginliği sürdüğü, kafasının içi bembeyaz olduğu ve anlaşılır bir cümle kuramadığı için "Ha! Ha! Ha!" diye gülmeye başlıyor. "Ben gerçekten de sıradışı bir 'vasiyetname yazıcısı' seçmişim! Bu görevi her şeyden önce gerçekçi bir kişilikle yürütmek gerekir. Ne var ki, ne kadar kanlı konuları anlatsam da, sen benim anlattıklarımın tümünün uydurma olduğunu düşünüp söylediklerimin hepsini; göreceli algılar, mesane kanseri ile yahniyi aynı kefede değerlendirirsen, büyük bir sorunumuz var demektir!" "Sığırkuyruğu yahnisini benim de sevdiğimi biliyorsunuz değil mi? Size de pişirmeniz için defalarca yardım etmiştim. Bu yüzden sığırkuyruğu yahnisini pişirdiğiniz tencerenin hâlâ ocakta, ateşte olup olmadığını merak ediyorum." "Ha! Ha! Ha!" diye gülüyor "o". "Önlerinde uzun bir ya-

şam olanların neşesine, keyfine diyecek bir şey yok tabii. Ayakları toprağa sağlam basıyor," diyor "o". Annesi de onlar gibi, uzun bir ömür sürecek biri olarak o gece doktorun O ADAM'ın mesane kanseri olduğunu bildirmesine rağmen ambarda yatmakta olan hastanın ziyaretine bile gelmedi. "Fırın"da büyük tencere içinde pişmekte olan sığırkuyruğu yahnisiyle bizler için ilgilendi gerçi. Hem de iğrenç bulduğu sığırkuyruğunu görmek bile istememesine rağmen. Bunun sebebi o günlerde genel olarak yemeğe duyulan saygı olmalıydı. Ertesi sabah O ADAM beni "fırın"a kontrole gönderdiğinde, yahniyi pişmiş olarak buldum. Küçük bir tencereye aktarılmış yahniyi nasıl bir tabakla servis edeceğimi bilmediğimden, tencereyi olduğu gibi, ambarda tahta döşeme üzerinde yatarken götürüp yanına bıraktım. Sonra aç karnımı doyurmak için evdeki mutfağa gitmek durumunda kaldım. Ambarda kalan biz münzevilerin yemeğini annem hazırlıyordu. Hem o sabahki, hem de hiçbir şey yemediğim bir önceki geceden yemek payım kalmış olmalıydı. Mutfak kapısından içeri girince, tahta döşemede annemin sonbaharda yapılan Kōshin Tapınağı Festivali'nde kullanılan malzemeleri tamir edip parlattığını gördüm. Ağabeyimin küllerinin teslim edildiği günden sonra, vadideki yaşam, gelişen olaylar, hatta değişen manzaraya bile ilgisiz kalan, gözlerini kaldırıp da etrafına şöyle bir bakmayan annesi Kōshin tanrısına büyük bir adanmışlık duygusuyla hizmet etmeye başlamıştı, bugün de bu hizmetini sürdürüyordu. Kahvaltımı istediğimi söylediğimde annem sanki bunu bekliyormuş gibi soğuk bir tavırla, "*Ailemizde herkese yetecek kadar sebzeli yulaf lapası yapmak için ayırdığım sebzeleri O ADAM, o pis sığırkuyruğu tenceresine kattığından, bize hiçbir şey kalmadı!*" derken başı öne eğikti ve bana dik dik bakıyordu. O zaman ben de mısır ununa bir tutam buğday unu eklenerek buharda pişirilmiş ek-

meğe benzeyen şeyden iki avucuma birer tane alarak bahçeye çıktım; bunları büyük tencerede arta kalmış yahni suyunun dibindeki sebzelerle birlikte yemeyi düşünüyordum. Ama tencereye elimi daldırıp baktığımda çamurumsu yahni suyunun içindeki her şeyin çözülüp bozulduğunu gördüm, geriye sadece demet demet lif kalmıştı. Bir an için bana annemin öfkesini hissettiren şey, tencerenin dibini karıştıran parmaklarımın ucundan beynime ulaşan iğrenme duygusuydu. Nihayetinde boğazımdan geçen, kuyudan çektiğim su ve kurumuş tahta kadar sertleşmiş mısır ekmeğiydi, bu olaydan sonra bir süre ambara dönmedim. O ADAM, kendisine mesane kanseri teşhisi konmasının ertesi sabahı olmasına karşın, ormanın kenarında topladığım kokulu ot demetinin bastıramadığı; iğrenç kokulu sığırkuyruğunu yuvarlak, kalın parmaklarıyla iki ucundan tutmuş, eklem yerinin üzerindeki etleri ısırıp koparark ardı ardına yerken benimle küçücük bir parça bile paylaşmamıştı. Bu, ambara dönmeyişimin nedenlerinden biriydi. Bir başka neden de, ormanla çevrili vadide, sabahın erken saatlerinde böyle bir şeyin yeniyor olmasıydı; uzun yıllardır ormanın derinliklerinde yaşayan canavar gibi hayvanların yahni kokusunu alarak vadiye inmesinden korkuyordum. Daha sonraları, onun fiziksel durumu yemek yapmak için ambardan çıkmasına imkân vermedi; ender olarak sığırkuyruğu elimize geçtiğinde ya da sadece domuz paçası bulduğumuzda, onun direktiflerine uyarak yemek yapacak kişi benden başkası değildi. Büyük tencerede kaynattığım suyun içine et parçalarını olduğu gibi attıktan bir süre sonra arpa ve diğer tahıllardan ekliyordum. Annem artık çok tedbirli davranıyor, yulaf lapası için ayırdığı soğan ve havuçları ortada bırakmıyordu; onun gözünden kaçırabildiğim sebzeleri de ilave ediyor, mutfağına kesinlikle girmeyen sarmısağı, sonra da tuzu atıyordum; hepsi

buydu. Belki de bu basit yemek yönlendirmelerini yaparak, O ADAM Kıta Çin'de edindiği tecrübelerin bir kısmını vadide yeniden canlandırıyordu. O zamanlarda vadideki köylerde hatta o çevrede Koreli oduncularınkine en yakın O ADAM'ın beslenme tarzıydı. Koreli işçiler, acımasız çalışma koşullarına iyi dayanıyorlardı. O ADAM da ilerleyen mesane kanserine rağmen, o özel sarmısaklı haşlamayla bir çığ gibi büyüyor, hiçbir kıyafete sığamayacak kadar yağ bağlayıp şişmanlıyordu," diyor "o".

6

((Ağustos ayı başından beri "o", sürekli uyarılma halinde. Uyku sırasında bile bu uyarılma durumu geçmiyor, "o" eskisi gibi şiddetle hıçkıra hıçkıra ağlamıyor, onun yerini devamlı olarak "Aa! Aa!" diye öfkeli sesler çıkarıyor. Buna karşın, kendisine kuşkuyla yaklaşan "vasiyetname yazıcısı"na artık rüyalarını hiç hatırlamadığında ısrar ediyor. "Son birkaç gündür taşradaki annenizin bu yaz sıcağına dayanamayacağından endişe ettiğinizi dile getirdiniz defalarca, rüyalarınız bununla ilgili olmasın?" diyor "vasiyetname yazıcısı". "Olabilir ama otuz beş yıldır ilk kez tam da ona eziyet edebilecekken, onun benden önce ölmesi çok sinir bozucu olur," diye yanıtlıyor "o" sakince ancak hemen ardından yine uyarılmış durumda. "Annem aramızdaki anlaşmayı tek taraflı olarak bozup yaşlılıktan kaynaklanan bir ölüm gibi göstereceği intiharını gerçekleştirirse, bu durumu inceletme imkânım da kalmaz. Annem, kendini tamamıyla aç bırakıp iç organlarını zayıflatabilecek, adeta geri dönüşü olmayan bir tepe tırmanışından kendini aşağıya yuvarlayıp düşürecek kadar soğukkanlı ve kötü niyetli biridir!" diyor "o" hiddetle. "Birbirinize intihar etmeyeceğinize dair söz mü vermiştiniz?" "Annem, bir daha intihara kalkışamayayım diye, lise hayatım

boyunca etrafımdaki küçük topluma karşı temel davranışlarımı bozacak denli beni incitip aşağıladı. Bu sırada bana sarfettiği güç ona geri tepmeyecek miydi? Bu, aramızda anlaşma yapmış olmaya eş bir durum. Ancak onu aramızdaki anlaşmayı bozmakla suçlayabilmek için, benim de onu intihara kalkıştığı sırada yakalamam gerekir!" Yirmi beş yıl önce ordudan kaçan on subay ve askerin O ADAM ve "o"nu yük arabasıyla vadiden çıkardıkları o Ağustos gününün yıldönümü yaklaştıkça, şafak vaktinden gece yarısına dek uyarılmış durumda; "vasiyetname yazıcısı" sık sık sağlık görevlilerinden 'o'nu yatıştıracak bir şeyler isteme ye gidiyor. Yirmi beş yıl önceki o yaz günündekine mümkün olduğunca yakın hava koşullarında yeniden o atmosferi yaşamak konusunda ısrar ederek özel odasındaki klimayı kapattırıyor. "Biliyorsunuz ki o yaz günü yaşadıklarımın aynısını bir kez daha yaşamam mümkün değil! Peki, neden benden geçireceğim bu son yazı çalmaya kalkışıyorsunuz?" diye soruyor "o". Ne var ki klima çalışmayınca serinliği geçen odada bitkinliği artmakla kalmıyor, o gün anlatısına tek bir kelime eklememiş olduğu halde, iç çeke çeke uykuya dalıyor, uykusunda "Aa! Aa!" diye sinirli sesler çıkarıyor. Ertesi sabah ağzını açar açmaz daha önce hiç yapmadığı türde yakınıyor. "Durmadan kan kaybeden mesane kanserli O ADAM'ı yük arabasına bindirip vadiden çıkaran subay ve erleri net olarak hatırlamaya çalıştığımda zihnimde canlanan tek şey, üzerlerinde işgal kuvvetleri askerlerinin üniformaları olan Japon subayları oluyor, iyi mi? Zihnimdeki asker imgesi aslında, savaşı kaybetmek üzere olan Japon askeri ile savaş bitince Japonya'yı işgale gelen ABD askeri olmak üzere iki parçalı. Dahası, bu ikisi başta farklı olmasına karşın, şimdi belli belirsiz örtüşen yanlarıyla birbirine karışıyor. Vadiye gelen genç subay ve erlerin kıyafetlerini hiçbir şekilde betimleyemiyorum. Oysa bu

detay çok önemli! Bu detayı belirleyemezsem, şüphe yok ki anlattıklarımın basit, hayalî şeyler olduğunu sanacaksın! 'Mutlu günler'imi son kez parlatan gücün kaynağı, ışığın kaynağı, orasıydı; sonraki yaşamımda yaptığım her şeyi oradan aldığım güçle harekete geçirdim, hatta yakın zamandaki ölümüm bile ışığını oradan alıyor," diye hayıflanıyor "o"; kederine kök salmış uyarılmasını bastıramıyor, tüm bedeni titriyor. Ancak "vasiyetname yazıcısı", "o"nun belleğini nesnel bir şekilde çalıştırabilmesine yardımcı olmak için savaş zamanındaki günlük yaşam fotoğraflarının yer aldığı bir albüm bulup getirmişse de, "o" beklenenin aksine bu yardımı alınganlıkla reddetmişti. "Ben bir zamanlar kesin bir biçimde deneyimlediğim şeyleri şimdi içimde yaşatmaya devam ediyorum ve bunları sadece *Güncel Tarih*'imde aktarmak istiyorum; anılarımda kuşkuya düştükçe, hiç tanımadığım insanların fotoğraf makineleriyle kaydettiği şeyleri kullanarak yazdıracağım *Güncel Tarih*, ne benim ne de annemin üzerinde gerçek bir etki bırakabilecektir!" diyor "o" öfkeyle, gözleri kan çanağına dönmüş biçimde. "Aslına bakarsan bugünden baktığımda o yaz sonu geç öğle vakti yaşadıklarımı zihnimde yeniden canlandırıp anlatmam hiç kolay bir iş değil. O subay ve erler, vadi yolundaki köprüyü düzenli bir sırayla geçerek O ADAM'ı almaya gelmişler, bizden kendilerini onun bulunduğu yere götürmemizi istemişlerdi. Orada, işe yaramaz sığınmacılar ile çocuklar arasında ben de vardım, söylenenleri işittiğimde beklenmedik bir hızla gelişen olaylardan şaşkına döndüm, sevinçten sanki bedenime ve kanıma elektrik yüklenmişti. O subaylarla erlerin hareket biçimleri, sadece iki, üç adımlık mesafede bile düzgün bir açıyla koşma tarzları, mesleklerine özgü ses tonları ile konuşmaları gibi şeylerden başka, içimde o zamanlar vadide bir çocuk olan 1945 yılı Ağustos ayındaki bana dönerek, o çocuğa taze kan vererek ağır ağır sağ-

lığına kavuşturmak da hiç kolay bir iş değil. Çünkü içimdeki o çocuk annemin saldırılarında diretmesiyle mahvolmanın eşiğine gelmişti. Sanki o çocuğu yok etmek, annemin kalan yaşamının yegâne amacıydı. Onun bu tavrı, gerçekte karaciğerimi kemiren kanserden daha beterdi!" "Ona karşı koymuş olmalısınız, değil mi? Çocukluğunuzda annenizden gizleyip içinizde korumaya çalıştığınız şeyleri birer birer hatırlayarak anlatmanız iyi bir başlangıç olacaktır," diyor "vasiyetname yazıcısı". "Söylediklerimi yazma görevinin dışında *Güncel Tarih*'e de yardımcı olmaya başladın bir anda..." diye yanıtlıyor "o", hastaneye yattığından beri gerçek anlamda ilk kez ona şükran duyduğunu gösteriyor, uyarılmış ve öfkeli olmasına rağmen, beklenmedik bir açıkyüreklilikle anlatıyor. "Çünkü korkuyorum; bu işe ilginizi yitirirseniz, kendi içinize gömülerek oradan bir daha çıkamayacak, uydurduğunuz karaciğer kanserine gerçekten yakalanmış olduğunuz düşüncesine kendinizi iyice kaptıracaksınız!" diyor "vasiyetname yazıcısı". "Ha! Ha! Ha!" "O" derhal kurnazca savunmaya geçiyor, az önceki açık yürekli tavrının üzerine arka ayakları ile toprak atıp onu örtmeye çalışıyor. "Hiç aşırı duygusal olduğun bir dönem olmadı mı senin?" Artık "o" kendi hakkında anlatmak için gerek duyduğu soğuk, nesnel tavrını yeniden elde ediyor, belki de "vasiyetname yazıcısı"na karşı duyduğu tepkiden dolayı biraz canlılık bile hissediyor. Ne var ki "o" bu canlılıktan şimdilik uyumak için faydalanıyor. Kısa bir uykunun ardından gözünü açtığında, yeniden uyumaya gayret etmek için fiziksel ve ruhsal gücü tükenmiş, gece yarısı olmuş. "Vasiyetname yazıcısı" yanındaki refakatçi yatağında uyanık ise, "o" anlatısına olasılıkla devam edebilir.))

Subay ve erlerin ortaya çıkışlarıyla O ADAM'a vadide duyulan ilgi tekrar arttı. Peşlerinde vadinin çocuklarıyla, onları "ambarlı köşk"e götürmek üzere taş döşeli

yola çıkardı. Annesi sanki evlerine bir askerî birlik saldırıyormuş gibi, sadece yılda birkaç kez şiddetli tayfun yaklaşırken indirdiği çift katlı pencere kepenklerini, hatta artık kimsenin oturmadığı birinci ve ikinci kattakilerini de, aceleyle indiriyordu. Bunu görünce başını döndüren şiddetli bir uyarılmışlık hissetti, içinde duyduğu çocuksu bir rahatsızlıkla başını öne eğip keyfinin kaçmasına fırsat vermeden yürümeye devam etti. "Ambarlı köşk"ün kapısının önüne geldiklerinde subaylardan biri çocuklara yüksek sesle bağırıp onları kovdu. Bizim vadide de sık sık sesler yükseltilir; aile içi tartışmalar dışında kişi kendini tutamayıp bir kez bağırdı mı, ormanda gizlenmiş yaratıkların kulağında yankılanan bu yüksek sesli bağırış karşısında utancından yerin dibine geçer, tartışmada tamamen haklı olsa bile sonunda mutlaka karşısındaki ile uzlaşır. Bununla birlikte, karşı taraf uzlaşmadan ne denli kârlı çıkmış olursa olsun, kendisine bağırılmış olmasını asla unutmaz ve diğerine kin besler. Vadideki toplumsal yaşamda "sesini yükselten kişi" olarak yaftalanmak, artık kurtuluşu olmayan toplum karşıtı bir insan olarak tanınmak için son basamaktır. Bir yabancının vadideki kalabalık çocuk grubuna hiç utanıp sıkılmadan yüksek sesle bağırması, itici ve antipatik olmanın yanı sıra insafsızcaydı. O ADAM'la birlikte yaşadığı ambarın girişinde içeri girme sırası ona geldiğinde, yüksek sesle "*Sen giremezsin!*" denilerek durduruldu. Bu akıldışı kabalığa karşı öfke ve utanç duysa da sessiz kaldı. Eve geçip mutfak kapısının mandalını arkadan eski bir çivi ile açıp tahta döşemenin loşluğuna gizlenmiş annesine "kafa tutma"ya gitti.

"Anne, anne! Bak gördün mü? *Bekliyodum*, askerler O ADAM ile görüşmeye geldiler işte! *Biliyodum* ben!" diye heyecanla loşluğa doğru seslendi. Annesi ise onun heyecanına aldırmadan, "*Beklediğim, bildiğim* gibi der

misin lütfen? Özensiz konuşup durmaktan utanmıyor musun?" diye yanıtladı.

Annesinin kışkırtıcı tepkisine karşı koymaktan kaçınarak bunu da içine attı: "Anne, anne! O ADAM'ın casus olduğunu iddia edenlerin, O ADAM'ın gazetelere savaşta yenileceğimiz yönünde mektuplar gönderdiğini söyleyenlerin adlarını bir bir yazdığım kâğıdı gizli bir yerde tutuyorum! Ben askerlerin onunla görüşmeye gelecekleri*ni bekliyodum, biliyodum* işte, askerler geldiğinden beri bu liste var aklımda," diyerek coşkusunu paylaşacakları bir konuşmayı başlatmaya çalışıyordu. "Onda casus olma yeteneği ne gezer? Gazetelere savaşı kaybedeceğimizi yazacak cesaret desen, onda zerresi yok! Amerika saldırıya geçmeden önce Saipan, Tinian, Guam adalarını daimi kalelere dönüştürüp imparatorluk sarayını da taşıyarak Japonya'yı savunmasız bırakmak; onun gazetelere hangi amaca hizmet ettiği, kimi muhatap alarak kaleme aldığı belli olmayan yazı konusu işte buydu! Askerî polisin onu tutuklamaya geleceğinden korkarak kendini ambara kapatmıştı ama gelen taşra polisiydi ve onu uyarmakla kalmışlardı."

"Anne, anne! İşte askerler onunla görüşmeye geldiler, *bekliyodum, biliyodum* ben!" Bunları, sıcak ve loş mutfağa sinmiş, hiç hareket etmemesine karşın terler içinde kaldığını tahmin ettiği annesine doğru, sanki bir şarkı mırıldanır gibi söyledi. Gün batıp karanlık basmak üzereyken dışarı çıktı; kıpkızıl ışığın göz kamaştırıcılığı karşısında yüreği sıkışınca kendini kör bir fare gibi duyumsadı. Askerleri atlatma becerisi gösterip ambarın arka kapısına dolandı, tuvaletin damına tırmanıp çömelerek askerlerle O ADAM arasında geçen konuşmalara kulak kesildi. O sırada ambarın çevresinde devriye mi gezdiği yoksa sıkıntıdan mı yürüdüğü bilinmeyen bir asker tarafından görüldü, asker onu ayaklarından tuttuğu gibi çekip aşağıya

indirdi. Artık ne kadar gayret gösterse de gizlenebileceği bir yer kalmayınca kararlı bir şekilde koşa koşa loş mutfağın eşiğine döndü ve ağlıyormuş gibi tiz bir sesle annesine durumu bildirdi: "Anne, anne! Durum o kadar ciddi bir hal almış ki, O ADAM'ı liderleri yapıp ayaklanacaklarmış! *Bekliyodum, biliyodum* ben, durum zorlaşınca onu lider olarak seçeceklerini! O ADAM'ın casus olduğunu söyleyenler, savaşta yenilmemizi istediğini iddia edenlerin listesini gözden geçirip toparlamak gerek, çok meşgul olacağız. Anne, anne! *Bekliyodum* ben, aynı benim düşündüğüm gibi gelişiyor her şey!"

Coşkuyla konuşuyordu ama onun yokluğunda uykuya daldığından şüphelenilecek denli sessizlik içindeki annesi, loş tahta döşeme üzerinde bağdaş kurup oturmuş, söylediklerine hiçbir tepki göstermiyordu. Bunun üzerine kendini dışarı attı ve ardından mutfak kapısını kapattı, toprak zeminde çıplak ayaklarıyla ilerledi ve tahta döşemenin bir basamak yukarısındaki eşiğe oturdu; çocukluk fotoğraflarına benzer biçimde hafifçe yana çevirdiği tokmak gibi başını omzunun arasına çekmiş, akları öne çıkmış gözleriyle yana doğru boş boş bakarken aslında bu kritik durum sırasında süngüsü olan bir genç askerin üzerine düşen sorumluluğun ne olduğunu somut detaylarıyla hayal ederek bekliyordu. Akşam oldu, vadinin derinliklerinde çocuk sesleri ve vahşi hayvan ulumaları kesildikten sonra nihayet subaylardan biri ahşap mutfak kapısını sert bir şekilde açıp eşikte belirdi, karanlıkla birbirine karışan altın sarısı ışığın altındaki geniş omuzları ve başı gece kadar karanlıktı, yarı beline kadar içeri sarkarak seslendi:

"Bayan ... Beyefendi sizi çağırıyor."

Annesinin "..." soyadıyla anıldığını hiç duymamıştı. Yakaladığı bu fırsatı değerlendirerek askerler için faydalı bir iş yapma arzusuyla o soyadın yanlış olduğunu söyle-

cekti ki, hiç beklemediği bir şey oldu. Annesi loş mutfakta son derece doğal bir şekilde yanıt vererek ayağa kalktı ve üstünü başını düzeltiyor gibi göründü.

(("Şu anda bile annemin loş tahta döşemeden nasıl kalktığını, kimonosunun kuşağını sıktığında sert kumaştan çıkan sesi, adımlarını atarken çıkan yumuşak sesi açıkça hatırlıyorum. Ancak söz konusu askerlerin ilk göründüklerinde üzerlerindeki üniformanın nasıl olduğuna gelince, belirsiz bir görüntü dışında hiç bir detayı anımsamıyorum. Bir yandan kara kuvvetleri askerlerinin giydiği kalın görünen, haki kumaştan yapılmış üniforma diye düşünürken, diğer yandan aşırı terden kirlenmiş koyu kahverengi, yaka uçlarına rütbe işaretleri takılmış açık yakalı gömlek olduğunu düşünürken buluyorum kendimi," diyor "o", kıyafet konusunda kararsız, başında dalgıç gözlüklerinin ardında kaşlarını çatıyor. "Vasiyetname yazıcısı"ndan hiç beklemediği tepkisi onu birden sarsıyor: "Aslına bakarsanız, o askerlerin üniformalarını hatırlamıyor olmanız çok normal! Vadiye geldikleri o gün hiçbiri üniforma giymemişti çünkü." Tehlike çanları çalıyor! Uzun zamandır hissetmediği, "o"nun kişiliğinin dayandığı temeli yıkmaya uğraşan kötü niyetin neden olduğu, çocukluğu boyunca defalarca yaşadığı, belleğine bir koku gibi sinmiş olan gerilim şimdi "o"nun bedeninin içine işleyerek yeniden canlanıyor, boş bir çaresizlikle adeta bir sel gibi taşıyor. "Ancak," diye karşı çıkıyor "o", acınacak derecede gergin bir sesle, "savaş sırasında üniformasız da olsa halk içinde dolaşan bir grup asker, vadiye varıncaya dek mutlaka ilçe polisinin dikkatini çekerdi. İlçede bir garnizon konuşlandığından, her yerde inzibatlar devriye geziyordu. Hepsinden önemlisi, asker olduklarını gizlemeye de kalkışmamışlardı, tamam mı? Çünkü, savaş o gün sona ermişti! Tam da savaşın bittiği gündü o gün!" "Siz katiyen doğrulardan başka bir şeyin

yer almayacağı *Güncel Tarih*'inizi ardınızda bırakmak istediğinizi söylüyor, hem de bunu gerçekleştirmek için fiziki ve ruhsal gücünüzü tüketme pahasına acı verici bir çaba gösteriyorsunuz, dahası anlattıklarınızı okumasını en çok istediğiniz kişi tarafından hemen fark edilecek bir yalanı, *Güncel Tarih*'inizin en önemli yerine sokuşturuyorsunuz; bunu neden yaptığınıza inanın ben *bile* anlam veremiyorum!" diyor "vasiyetname yazıcısı". "Ben *bile* anlam veremiyorum! Askerler ilçeden askerî araçla vadinin girişindeki köprünün diğer yakasına geldiklerinde tarih 15 Ağustos'tu, akşama doğruydu. Kamyonetleri ile vadiye giremeyişlerinin nedeni, köprünün ayaklarının sele kapılıp gitmiş olmasıydı ve köprü savaşın ortasından beri kullanılmaz durumdaydı. Sizinle babanızı alan askerler ilçeye ertesi gün, yani 16 Ağustos'ta dönmüşlerdi. Savaş ise 15 Ağustos akşamı artık sona ermişti. Gerçek gün gibi açıkken, belleğinize kusur bulmayınız! Babanızı taşıdıkları yük arabasının şekli, vadiden ayrılırken üzerinize ne giydiğiniz, tüm bu detaylar doğru olmasına doğru ama siz bunları yazdırırken tarihlerde bilinçli bir çarpıtma yaptınız. Neden, bu yalanı ısrarla sürdürüyorsunuz, ben *bile* anlam veremiyorum." "O", yatağında tek başına, çaresiz biçimde sırtüstü yatarken yumuşak toprağın derinlerine gizlenen adi bir böcek gibi, ense ve sırtını sürte sürte çarşaf ve yatakta açacağı bir deliğin içinde kaybolmayı istedi. "Annem hastaneye varalı epey oldu mu? Buraya kadar kaydedilenleri okuyamaya yetecek kadar uzun bir süre önce mi geldi?" diye alçak sesle inler gibi soruyor "o".

7

(("Askerler 15 Ağustos'ta geldiler, bu kesinlikle doğru! O ADAM ile bu çocuğu yanlarına alarak 16 Ağustos

sabahı ayrıldılar," diyor "o"nun yattığı uzun, dar hastane odasında o güne kadar yapılmış ziyaretlerden kalan meyve sepetleri ile eski zooloji dergilerinin yığıldığı yerde yüzü yatağın sol köşesine dönmüş halde kıpırdamadan oturan kişi; epey alçağa eğilerek son derece dingin ve sakince "o"nun yaşadığı vadinin ağzıyla, sözcüğün sonuna *efendim*, *tabii*, *elbette* ekleyerek vurgu yapınca söylediklerinde soğuk bir nesnellik izlenimi veren kendine özgü bir aksanla konuşuyor. "O" tam olarak on yıldır ilk kez doğrudan duyduğu bu seste, yıllar boyu çektiği eziyetin izleri olan gizli düşmanlık ve belli belirsiz bir küçümseme tınısının hiçbirini bulamıyor; bu seste şaşırtıcı şekilde basit bir köylü kadının konuşması izlenimi var sadece. Sanki otuz beş yıllık yaşamının yarısını hoşnutsuzlukla geçirmesine neden olan saldırgan annesi, sanki "o"nun kafasında canlandırdığı bir anne figüründen başka bir şey değilmiş gibi; bu sesle sakin ve sıradan bir günlük yaşam süren, kendi halinde bir yaşlı izlenimi uyandırıyor annesi. Yine de "o", annesinin dile getirdiği düşüncelere doğrudan tepki vermiyor. Annesinin önünde, camları yeşil selofan kâğıtla kaplı dalgıç gözlüğünü takmaktan ilk kez utanıyor. Ancak oval camlardan tavanı izlerken annesi görüş alanına giremiyor, böylece annesinin birden ortaya çıkışını kabullenmeyi kendince reddetmeyi sürdürebiliyor. Annesi de zaten "o"na doğrudan seslenmiyor, "o"nun *Güncel Tarih*'ini kaydeden sekreterle yazılanları doğrulamak üzere konuşuyor; aslında yazılanların çoğunun doğruluğunu çürüterek şeyler söylüyor. Bunun üzerine "o"nun söze karışmasının nedeniyse, *Güncel Tarih*'in detaylarını ayıklayarak incelemek ve yazılanların doğruluğu pekiştirmek. "Sabah erkenden, bir gece önce öğrendikleri şarkıyı koro halinde söyleyerek –bu bir marş değildi, artık asker olmadıklarını göstermek istiyorlardı demek ki– o mesane kanserli yağ tulumunu yük

arabasına bindirdiler, rehine maksadıyla mı yoksa başka bir nedenle mi olduğunu anlamamıştım ama bu çocuğu da kendileriyle birlikte götürecek kadar adileştiler! Uydurma asker kepini kulaklarına kadar indirmiş, paslı süngüsünü beline asmış bu çocuğu yanlarında götürürlerken kim bilir ne düşünüyorlardı? Vadiden öylece çıkıp gittiklerinde 16 Ağustos sabahıydı, söyledikleri şarkıysa plaktan dinleyip ezberledikleri Bach'ın kantatından bir bölümdü. Radyo ve gramofon söküp birleştirmek O ADAM'ın yapabildiği tek işti, o da ortalama bir beceriyle. Ambarda radyo ve gramofonu vardı. 15 Ağustos gecesi artık hava saldırısı yapılmayacağı biliniyordu; vadidekiler karartmadan dolayı kapalı tutulan ışıkları açıp radyolarının başına toplanmışlardı. Çalışır durumda olan gramofon ve birkaç plak bulunan tek ev ise bizimkiydi! O ADAM'ı kendileriyle birlikte gitmesi için ayartmaya gelen askerler, 15 Ağustos gecesini araçlarına yükleyip getirmiş oldukları sakeyi içip plakları dinleyerek geçirdiler, efendim! O ADAM, savaş öncesinden beri Bach plakları topluyordu ama onları savaş sırasında yiyecekle takas etmiş ya da satmış, geriye sadece iki, üç tane kalmıştı. Askerlerin sabaha dek defalarca dinledikleri de bir Bach plağı olmalıydı; kolay nakarat kısmını yola çıkasıya değin ezberlemişlerdi. Asker diyorum ama bu genç subaylar savaş başlamadan önce üniversitede öğrenciydiler, Victor marka kırmızı etiketli plaklar üzerine titreyen gencecik insanlardı, elbette.")))

Annesi, ağabeyinin külleri vadiye getirildikten sonra "ambarlı köşk"ten hemen hemen hiç çıkmamış, vadinin dibindeki taş döşeli yola da neredeyse hiç inmemişti. Dahası, savaşın sonuna dek ormanın derinliğindeki vadide sağlam kalabilmiş radyoların çoğundan sivrisinek vızıltısını andıran ses çıkıyordu. Nasıl olmuştu da annesi tepedeki "ambarlı köşk"ten hiç çıkmadığı halde, vadide

insanların başına toplandığı radyoların cızırtılarını işitebilmişti?

((“15 Ağustos gecesi geç bir vakitte, vadide römorku bulunan dört, beş evi dolaşıp onlara şöyle dedim: ‘Yarın sabah o asker kaçakları römorkunuza el koymaya gelecekler! Onları ormana saklayın! Çin’de bu tür şeyleri sıkça yapmışlardı.’ 15 Ağustos’ta çok önemli bir radyo yayını dinlememiz gerektiği duyurulmuştu, çoğu evlerde radyolar taraçalara çıkarılmış, çevresine toplanan aileler geç vakte kadar beklemişlerdi, tabii! İlginç bir program yayınlanmadığı gibi, insanlara bundan sonra nasıl davranmaları gerektiğini anlatan bir program da yoktu. Cızırtıların arasında cılız da olsa bir insan sesi duyulursa diye, radyoyun etrafından bir milim bile ayrılmadılar, elbette. Dolaştığım evdekiler römorklarını gizlediklerinden, O ADAM’ı kendi yaptıkları yük arabasına bindirmek zorunda kaldılar. Sabah erkenden uyanıp kütükten keserek yaptıkları tekerlekleri tahta gübre sandığına takarak oluşturdukları bu arabanın içine bir de döşek koymuşlardı. Bunlar 15 Ağustos tarihinden önce yaşanmış olsaydı, ben evleri römork konusunda uyarmak için dolaşırken vadide karartma uygulanır, radyolar da evlerin içinde kısık sesle dinlenirdi; yani vadideki genel durum tamamıyla farklı bir halde olurdu, değil mi efendim?”))

Bir an için, yenilgiyi kabul etmeyen askerlerin O ADAM’ın liderliğinde ayaklanmalarının 16 Ağustos’ta yaşandığını varsayalım. O zamanlar henüz küçük bir çocuk olduğu için onun belleğindeki tarihe güvenilemezdi. Ne var ki, bu durum bile olayın özünü değiştirmez. Savaş sonundaki yenilgiyi hazmedemeyen genç subayların kendilerine sadık erlerle yenilgiyi hiçbir şekilde kabul etmeyen bir birlik kurup başına da O ADAM’ı getirmeleri tuhaf görünmüyor mu? İşgal sırasında çok sayıda belge ve kanıtın yok edildiğine kesin gözüyle bakılırsa,

16 Ağustos günü, zafer kazanmış ABD'nin bir savaş uçağının, yenilgiye uğramış tarafın bir kentinin üzerinde alçaktan uçarken, tuhaf bir yük arabasına binip kılıcını çeken "ulusal üniformalı" bir adama makineli tüfek ateşi açmış olması inanılmayacak bir şey değil. Bu olayın 15 Ağustos öncesi değil de 16 Ağustos'ta yaşanmış olması, sorunun temelini de değiştirmez. Tam tersine, savaş devam ederken aktif görevdeki subay ve erlerin ordudan kaçarak bir sivili ayaklanma grubunun lideri olarak seçmelerinden ziyade, savaş bitiminde teslim olmayı hazmedemeyip sivillerle birleşip başkaldırmaları akla daha yatkın değil mi?

Her ne ise, bir ağustos sabahı erkenden, hava henüz zifirî karanlıkken askerler ile çocuk, aceleyle yapılmış yük arabasında O ADAM'la birlikte kaplumbağa gibi ağır ağır yürüyerek yola çıktılar. Köyün çıkışında O ADAM'ı yük arabasına oturmuş halde kamyonete bindirdiler. Artık bir ayaklanma grubu oluşturmuşlardı, "doksan dokuz virajlı yol"dan ilçeye yöneldiler. Kamyonet son hızla giderken, askerler yabancı bir şarkıdan akıllarında kalan kimi sözleri tekrarlayarak söylüyorlardı. Başta şarkıya eşlik edemeyen sadece oydu çünkü idrar ve kanamayla yapış yapış olmuş O ADAM'ın karnını, apış arasını eski kundak bezleriyle kuruluyordu; yola çıkarken bu bezlerden alabildiği kadarını yanlarına almış, hatta yük arabasında bulduğu boşluklara bile tıkmıştı. Onun aşırı şişman vücudunun ağırlığı altında kalan poposunun çevresini askerlerden yardım alamadığı için silemiyordu; gübre kasasının dibine yerleştirilen döşeğin üzeri, O ADAM'ın poposu ve üst üste attığı bacaklarının arasında kötü kokulu küçük bir kan gölü oluşmuştu. O ADAM'ın vücudundaki kanın tümünün boşalacağından korkuyordu ama takır tukur seslerle ilerleyen yük arabasının dört kenarından sımsıkı tutup destekleyen, dikkatlerini bir an

için gübre sandığı içindeki O ADAM'dan ayırıp yüksek sesle şarkı söyleyen bu cesur askerlere, bu korkusunu iletmek yersiz olurdu. Izdırabı çok olmalıydı, şişman bedeninin bir küp içindeki lastik top gibi gübre kasasının kenarlarına durmadan çarpmasına katlanıp çıt çıkarmadan gözlerini kapamıştı. O ADAM'ın ölmüş olabileceğinden kuşkulandı.

Bu kuşkusu üzerine başını onun kalın boynuna dayadı, mide bulandırıcı ter ve kan kokusuna tuhaf bir hoş vücut kokusu karışıyordu, ona sordu: "Bu şarkının anlamı nedir acaba?" Ambardaki yaşantıları boyunca onun bir sorusuna yanıt vermek bir yana, soru sormasına bile izin vermeyen O ADAM, üzerinde tek bir çizik bile bulunmayan bir porselen gibi solgun yüzündeki ter damlalarıyla, gözleri hâlâ kapalı, şişman vücudu kasanın kenarlarına çarparak, beklenmedik bir yakınlıkla açıkladı. Bugün o açıklamadan aklında kalanlardan küçük bir bölümü şöyleydi:

"Tränen, *'gözyaşları' demek Almancada, tamam mı?* Tod *ise 'ölmek' demek. 'İmparator hazretleri ulu elleriyle gözyaşlarımı silecekler. Ey ÖLÜM, gel hemen! Uykunun kardeşi ÖLÜM, hemen gel, imparator hazretleri ulu elleriyle gözyaşlarımı silecekler! İşte şarkı sözleri böyle. İmparator hazretlerinin ulu parmaklarıyla gözyaşlarımı silecek olmalarını umutla bekliyorum,' diyor. Şarkı sözlerinin anlamı bu işte."*

(("Vasiyetname yazıcısı" müzik meraklısı doktora danışarak sonunda Bach'ın kantatının adını öğrenip, plağı da ödünç alıp getirdi. "Üniversitede Almanca dersi seçmemiş olmamın temelinde bu kantatın bulunduğunu sanıyorum," diyor "o", plağı dinlerken plak kabının üzerine basılmış şarkı sözlerinde, kulaklarında yirmi beş yıldır yankılanmaya devam eden dizeleri bulmaya çalışıyor. "Eğer Almanca sözleri anlamaya çalışacak olursam, kafa-

mın içindeki o asker şarkısından, O ADAM'ın açıklamasıyla tamamen zıt bir anlam çıkacağı korkusu bilinçaltımda yer etmiş olabilir."))

Çocukluk ile gençlik arasındaki karmaşık geçitten içeri henüz ilk adımlarını atmış olmasına rağmen, askerî kamyonette O ADAM'ın kendisine anlattığı her şeyi anladı. Uydurma asker kepinin içinde sadece sıcaktan değil aynı zamanda içinde birikenlerden dolayı adeta bir ateş topuna dönmüş küçük başıyla, anladı. O ADAM'ın sözleri, içindeki tutkuyu tutuşturmuştu, şimdi son hızla giden kamyonette kendini gerçekten duyumsuyor, on yaşındaki bedeni ve ruhu üzerine yıldırım düşmüş de ışık ve elektrikle dolmuş gibi tir tir titriyordu. Kamyonet ormanın derinliklerindeki vadiden çıkıp "doksan dokuz virajlı yol"a devam edince, o âna dek görüşlerini kapatan ağaçların koyu karanlığından çıktılar, yaz güneşinden neredeyse kurumuşlarsa da hâlâ soluk yeşil bir parlaklık barındıran genç ağaçların yayıldığı alanı gördüler. Bir kuş, keskin bakışlı bir şahin ya da bir doğanın gözüyle, manzaraya baktı. Görüş alanını dolduran ağaçların yaprakları durmaksızın hafifçe titreşiyordu. Yaprakların rüzgâr esmediği sırada bile titreştiklerini, ormanla çevrili vadide yaşarken fark edemediği bu durumu, ormanın derinliklerinden ayrılırken, on yıllık ömrünü tamamlamaya yakın olduğu bir anda açıkça algıladı. *"Ağaç yaprakları meğer her zaman titriyormuş! Bunu ölünceye dek unutmayacağım, O ADAM'ın liderliğinde ayaklanan orduyla birlikte savaşıp ölünceye dek!"* Kafasından bu düşünceler geçerken ilçe merkezi tarafındaki tepenin ardından çıkıp alçak irtifada uçan bir savaş uçağı belirdi. Askerler bağırmaya başladı. *"Bu kadar dikkatsiz mi uçulurmuş, artık iyice umursamaz olmuşlar!... Onlar uçakları parçalamadan, bir an evvel amacımız için gerekli olanları ele geçirmeliyiz!... En azından on tane gerekli! Sonra hepi-*

miz uçaklara binerek doğru sarayın üzerine, insan çiçekler olarak açmaya!... Bizim tek hedefimiz efendimiz için canımızı vermek!"[1] Onun çocuk kalbine bir diken gibi saplanan ve orada kendine yer edinerek yanmaya devam eden bir cümleydi bu: "*Hepimiz efendimiz için canımızı vereceğiz!*" İçinde yanan ateşle gözleri güçlenmişti; bir yana eğilip yarım daire çizerek geri dönen uçağı takip ediyordu, uçağın etkisiyle oluşan şiddetli esinti tepenin geniş yamaçlarında bir yerden diğerine yüz milyonlarca yaprağı sürüklerken, dönen yapraklarda sim grilik parlıyordu, onun için tüm bunları geniş bir açıdan belirgin biçimde algılaması alışılmadık bir şeydi. "*İşte bu o işaret! Bizler O ADAM'ın yönetiminde ayaklanan askerleriz, hepimiz öleceğiz. Şimdi bu askerler şarkılarında ellerinden geldiğince çabuk ölmek istediklerini, imparator hazretlerinin o ulu parmaklarıyla gözyaşlarını silmelerini umutla beklediklerini söylüyorlar.*" Kalbi coşkuyla atıyor, bütün damarlarındaki basınç kulaklarını çınlatacak kadar yükseliyor, tiz seslerden oluşan perdenin ardında duyduğu tek şey, her şeydeki sessizliğin sesiydi. Kafası bir gelincik gibi fırıl fırıl hareket ediyor, yaşlarla dolmuş bulanık gözleriyle askerlere sevgi ve şefkatle bakıyordu. Savaş sırasında vadiye çam terebentini toplamaya gelen kamikaze birliğindekiler de dahil bildiği tüm askerlerin vadideki "çocuk askerler"e[2] karşı aşırı denebilecek kadar nazik davranmalarına karşın, kamyonetteki askerler baştan beri ona karşı kaba ve acımasız bir şekilde, o sanki kirli bir şeymiş gibi davranmışlardı. Önceki gece sabaha dek ambarda sake içip sarhoş olmuş, cırtlak sesleriyle şarkılar söyle-

1. Burada *junshi* kastediliyor; kamikaze pilotlarının imparator adına yaşamlarını feda etmeleri. (Ç.N.)

2. Rus-Japon Savaşı'ndan (1904-1905) II. Dünya Savaşı bitimine değin Japonya'da silahlı eğitim alan ilkokul ve dengi yaştaki çocuklara verilen ad. (Ç.N.)

mişlerdi; bu kesinlikle onun yüreğinde sevgiyle barındırdığı asker imgesi değildi; ancak bu tür kusurların tümünü görmezden geldiğinde, onlarda tam olarak "gerçek asker"leri buluyordu. Bu askerler ölümden korkmak bir yana, tam aksine ölümü istekle bekleyen kişilerdi; o da bu askerlerle birlikte ölecekti, bir anda yaptığı bu seçimden son derece emindi. İlkokulda her gün sorulan "*Peki sen imparator hazretleri için seve seve ölür müsün?*" sorusuna her defa aynı yanıtı veriyordu; "*Evet, seve seve ölürüm!*" Bu yanıtı verirken içinde duyduğu, kimseye açamadığı gizli tereddütten yıllardır yüreğinin derinliklerinde utanıyor, gece yarıları savaşta öleceğini somut olarak düşününce, korkuyordu. Bu askerlere katılarak, tereddüt ve korkusunun üstesinden geldi. Nihayet o da subay ve askerlerle birlikte heyecanla o şarkıyı söylemeye başladı.

Komm, o Tod, du Schlafe Bruder,
Komm und führe mich nur fort;[1]

(("Bu çocuk ciddi mi bu şarkıyı söylerken? '*Heiland*' sözcüğünün anlamı imparator değildir ki, efendim! Gözyaşlarının silinmesine gelince, o askerlerin gözyaşlarını silecek olan o şahsın sarayını bombalama heveslerine ne demeli? Eve haber getiren subayın neden beni idama mahkûm olmuş öz babamın soyadı ile çağırmıştı? Bunun tuhaf olduğunu düşünerek ambara gidince nedenini anladım; O ADAM beni yanına küçük bir hile ile getirtmekle kalmayacak, üstüne bir de bencilce bir istekte bulunacaktı. Yüzüme bakamıyordu. Askerler onun *değerli* berber koltuğunu tutup bana doğru çevirince hemen gözlerini indirdi, gür sakallı, içtiği alkolden yüzü kıpkır-

1. (Alm.) Gel ey ölüm, uykunun kardeşi. / Gel ve götür beni buradan. (Y.N.)

mızı olmuş O ADAM sarhoştu, şunları söyledi: *"Senin babanın yapmaya kalkışıp da başaramadığı şeyi, bizler başaracağız. Askerî havaalanından on savaş uçağı çalıp onları Amerikan uçağı gibi göstererek imparatorluk sarayını bombalayacağız. Japon halkını yeniden ayağa kaldırıp gerçek ulusal özümüzü korumak için şimdilik bundan daha iyi bir çözüm yok!"* Bu anlamsız hayalini anlatarak nereye varmak istiyor diye düşünürken anladım ki savaş fonu olarak benim hisse senetlerimi onlara vermemi istediği bir pazarlıkmış bu, inanabiliyor musun? Tavrı o denli alçakçaydı ki O ADAM'ın söyleyeceklerini daha fazla dinlemeye katlanamazdım, onun istediği gibi formlara mührümü bastım! O zamanlar ne telgraf ne benzeri şeyler Japonya'ya henüz gelmediğinden bilmiyordum; Sovyetler Birliği'nin savaşa girdiği gün üvey babam Harbin'de tabancayla intihar etmişti. Bu hisse senetleri bana ondan miras kalmıştı! Savaşı kaybetsek bile hükümetin borsayla anlaşarak hisse senetlerini güvence altına alacağını düşündüğü için bunları satın almıştı. O zamanlar bölgedeki bankada üvey babamın sözü geçtiğinden, işlerimi kolaylaştıracak her şeyi ayarlamıştı! O ADAM, bana senetlerden feragat ettiğimi gösterir belgelere mühür bastırıp bir de sözleşme yazdırmıştı. Sonra bu belgeleri alarak, askerler tarafından bir kutuya takılmış kütükten tekerleklerle yapılan o gülünç arabaya bindirilip götürülmüştü. O ADAM'ın hastalığı çok acı vericiydi, kutunun içinde durmadan sallana sallana giderken acıya dayanmak için Çin'den satın aldığı uyuşturucuyu burun delikleri dolacak kadar çekmiş olmalıydı! Onun bu durumda gitmesine karşı çıkmayışım zalimlikti. Kendi kendime, 'Dikkat etsene! Görmüyor musun? Düşüncesiz adam! Seni nasıl da zalimce kullanıyorlar!' diyordum. Olanlar hakkında en ufak bir fikri olmayan çocuk, O ADAM'ın mesanesinden akan kanları sildi-

ği eski kundak bezlerini elinde sımsıkı tutmuş, bacağına çarptıkça pat pat ses çıkaran belinde sallanan süngüsü, büyük bir coşkuyla onlarla birlikte giderken, kim bilir aklından neler geçiriyordu! Şimdi, o askerlerin O ADAM'ı bindirdikleri kamyonetle gerçekten askerî havalimanına gitmediklerini, savaş uçağı çalıp çalmadıklarını, Tokyo'ya uçup uçmadıklarını sorarsanız, hayır bunların hiçbiri olmadı! Bankanın girişinde bir çatışma yaşandı ve O ADAM ile erlerin tümü öldürüldü! Subaylardan biri bile ölmedi, hepsi ortadan kayboldu. Hisse senetlerinin akıbeti ne oldu bilmiyorum; savaş bitimindeki bozgunda elden çıkarılamadı mı, yoksa satıldı da subaylar paraları alarak kaçtılar mı, hiç bilmiyorum. Tek bildiğim ondan sonra ne hisse senetlerinin ne de paranın bulunduğu, bu da subayların parayı alarak ortadan kaybolduğunu düşündürüyor! Aslında subayların en baştan beri bunu planladıklarına eminim! Dahası, O ADAM'ın de bu planı az çok sezdiğini sanıyorum, bu ayaklanma aldatmacasına son verip tahtadan arabasına binecek ve geri dönüp mesane kanserinin tedavisine devam edecekti; onun planı da bu olmalıydı, sonraki açıklaması da şu olacaktı: 'Subaylar bana ihanet ettiler, işte oğlum, yaşananların tümüne baştan sona şahit oldu!' Sonrasında yine ambara kapatacaktı kendini. Ancak, birileri O ADAM'ın bir grup askerle bankaya girdiğini görünce hırsızlık yapacaklarını sanmış ya da bankayı soymak isteyen bir grup onları kendilerinden önce davranacak zannetmiş olabilir; o sırada artık her ne olduysa, savaştaki bozgundan sonraki kargaşa ortamında polise haber vermek yerine, askerî kamyonete binmek üzere bankadan çıktıkları sırada O ADAM ve erlere ateş açmışlar. O ADAM, sağ eline aldığı kılıcı kaldırıp sol eliyle 'Durun, durun!' demek ister gibi hareketler yapıyormuş, ne var ki tek bir sözcük bile söyleyemeden vurulmuş!"))

Bu tam bir sokak çatışmasıydı, dahası başlarının üzerinde Japon ya da Amerikan, belki de her iki tarafın savaş uçakları alçak irtifada uçarken çıkan uğultu kentte yankılanıyordu. Bu sokak çatışmasını yaşayan ve önemini bilen tek kişi oydu. Ve şimdi, çatışmanın önemini göz önüne alarak bir kez daha değerlendirdiğinde ayaklanma gününün gerçekten 16 Ağustos olduğunu yeniden anlıyor; her şeyin ötesinde asıl bu tarihin, ömrü boyunca bilinçli ya da bilinçsiz halde yaşadığı "mutlu günler"inin doruğundaki şenliğin kabuğunun içindeki yapı olduğunu çok net olarak anlıyor. 15 Ağustos 1945 tarihinde imparator, bir insanın sesiyle üzerine düşen şeyleri söylemek üzere gökten yeryüzüne inmişti. Aynı İmparator 16 Ağustos'ta yine hızla göğe çıkmıştı. Bir bombayla ölmesi kaçınılmaz olsa bile, o şimdi ulusun özü olarak geri dönmüş ve eskisinden daha gerçek ve ilahî bir halde, tüm Japon topraklarını ve Japon halkını aynı anda her yerde bulunan bir krizantem olarak kucaklıyordu. Muazzam erguvani ışık altında, bir hale gibi parlaklık yayan altın rengi krizantem olarak vücut buldu. Ülke tarihimizdeki sayısız tanrının, yeryüzüne inip insan sesiyle konuşan imparatordan, Japonya'yı yeniden özüne ve itibarına kavuşturmak üzere, ona ölesiye sadık hizmetkârlarının uçaktan atacakları bombalarla ölerek anılmasını istemediklerini kim söylebilir?

Gerçekte imparatorluk sarayı bombalanmadı. Sadece seçilmiş küçük bir asker grubuyla birlikte O ADAM, at yerine büyük makaraya benzeyen tekerlek takılmış bir tahta kutuya binmiş durumda, kılıcını havaya kaldırıp düşmanla yüz yüze geldiği anda vurulup öldürüldü. Söz konusu çatışmanın havaalanında, Amerikan uçağı gibi gösterecekleri uçakları çalmak için değil de barışçıl bir yolla para çekmeye gittikleri bankanın önündeki kaldırımda yaşanması, bu olayın değerini azaltır mı? 16

Ağustos 1945 günü tüm Japonya'nın başka bir yerinde, örneğin bu banka önünde O ADAM'ın öldürülmesiyle sonuçlanan çatışmanın bir benzeri yaşanmış mıydı? O ADAM ve o askerler, ayaklanmayı gerçekleştirmek için gereken parayı bulmak için farklı yollara başvurmayı kendilerinde hak görebilecek olmalarına rağmen, parayı yasal yoldan sağlamak üzere bankaya gittiler. Parayı aldılar mı alamadılar mı, bilinmiyor. O ADAM'ı bindirdikleri yük arabası önlerinde, bankadan tek sıra halinde çıkarlarken, başka bir askerî kamyonette bulunan bir takım asker tarafından ateş açılmakla kalmamış, alçaktan uçan bir uçaktan da ateş edilince, O ADAM ve askerlerin tümü ortadan kaldırıldı. Peki, neden diğer askerler onlara ateş açmıştı? Bir olasılık, diğer grubun, savaşın sona erdirilmesinin nihai aşamasında işlerin tersine dönmesinden çekinen Müttefik Kuvvetleri'nin ajanlarından emir aldığını düşünmek. O ADAM, Japon savaş uçağını Amerikan uçağı gibi göstermeyi planlamıştı; bunun tam tersinin denenmemiş olduğu söylenebilir mi? O ADAM olasılıkla Amerikalı pilotların kullandığı, Japon savaş uçağı olarak gösterilen bir uçağın alçaktan uçarken açtığı makineli tüfek ateşiyle öldürüldü. "Doksan dokuz virajlı yol"u geçerken görünen uçak olmalıydı bu, demek ki onları takip etmiş ve sonunda saldırmıştı.

O ADAM, ölüm ânında kişisel sınırlarını aştığında, erguvani haleyle süslenmiş, tüm Japonya'yı kaplayan 675.000 kilometre kare genişliğinde altın sarısı krizantem belirdi. Diğer kamyonetteki askerler, çocuğun bulunduğu kamyonettekileri hedef alarak ateş açar açmaz hepsi ölmüş sadece o sağ kurtulmuştu. Çünkü, içlerinden seçilmiş birinin, O ADAM'ın ölüm ânında gökyüzünü parlak ışığıyla dolduran altın rengi krizanteme tanıklık etmesi gerekiyordu, bu O ADAM'ın gökteki tanrılardan dileğiydi. Gerçekten o, gökyüzünün yükseklerinde

beliren, bulut gibi ışığı kapatmanın aksine yaz ortasındaki berrak, mavi bir gökteki parlak ışıkların daha da canlı ışıldamasını sağlayan büyük erguvani haleyle sarılı ışıl ışıl parlayan altın rengi bir krizantem gördü. O çiçekten saçılan ışık onun "mutlu günler"ini aydınlatınca, bu günler derhal kesintisiz, sürekli bir ışık yapısına dönüştü. O, o andan itibaren sonraki yirmi beş yılını, "mutlu günler"inin güçlü ışıklı yapısısıyla birlikte geçirecekti. O ADAM sağ elinde kılıcını, sol elinin beyaz ve tombul parmaklarının her birini görülebilecek kadar geniş açıp yük arabasının önüne uzatarak ona ateş eden kişilere aldırış etmeden seçilmiş oğluna dönerek şunları söylemişti: "Görülmesi gerekenleri gördün mü? Bundan sonra yaşayacağın çeyrek yüzyıl boyunca, bugün gördüklerini hep hatırla! Her şey yerine getirildi. Sen görülmesi gerekeni gördün, yaşamaya devam edip bu olanları hatırla, senin görevin işte bu, başka hiçbir şey yapma, yapılması gereken her şey zaten yapıldı!" O ADAM konuşmasını bitirince hızlıca pike yapan savaş uçağının makineli tüfeğinden büyük bir gürültü koptu. Yük arabasından dışarı çıkan başı, paramparça olmuş kıpkırmızı yuvarlak bir nara dönüşürken, içeri doğru koyu kırmızı bir boşlukla dolan ağız ise büyük bir feryat koparmak üzereyken açık halde kalakaldı.

((Aniden "o"nun yatağına eğilen kişi dalgıç gözlüklerini saç hizasına kadar kaldırınca ışık gözlerini acıtacak denli kamaştırıyor, gözlerini hemen yumsa da birkaç damla gözyaşının süzülmesine engel olamıyor. "Yüksek ateşten dolayı anlamsız şeyler söylediğini sanıyordum ama bakışlarından bilincinin yerinde olduğu anlaşılıyor!" O zamana değin yatağın ayakucundan gelen ses, şimdi başının üzerindeki karanlıkta duyuluyor, "o" dalgıç gözlüğünü eski yerine takmadan önce iki zayıf, pütürlü başparmak beceriyle kapalı gözlerinin çevresindeki yaşları

kuruluyor. "Çok zayıf! Yüzü, çocukluğundaki zayıf yüzü gibi, kıtlık çektiğimiz savaşın son zamanlarındaki o küçük çocuğun yüzüne dönmüş!" "O", başının üzerindeki karanlıktan inen seste sanki flaş ışığıyla aydınlanıp basılmış bir fotoğraf negatifi gibi gördüğü bir ardıl görüntüyü ayrımsıyor: Simsiyah saçlar; gözkapaklarından dışarı taşan gri üzüm tanesi gibi gözler; eti çekilmiş minik, oval yüz; ifadesiz, kuru bir ten. Bu görüntü "o"nun imgeleminde hemen ...'nin idamından biraz önce çekilen son fotoğrafının negatifi ile örtüşüyor.

Acımasız bir yargılama sonrasında verilen idam hükmünün, henüz yirmi altı yaşında olan Budist keşiş ...'nin saçlarını bütünüyle ağarttığı söylenir. "Tüm bunları anlatırken aklı başında mıydı? Anlatılanları doğrulamam gerek!" diyor yatağın ayakucunda büzülerek yere oturan kişi. *Görülmesi gerekeni görmek*; bu sözler öz babamın hapishanede okuduğu *Heike Öyküleri*'nden, geride kalan akrabalarına alıntıladığı sözlerdir! O ADAM zavallı küçük çocuğa dönerek klasik Japoncayla konuşacak, öyle mi? Bu çocuk aklı başında olmasına rağmen sırf kendini savunmak için o mantıksız konuşuyor; 16 Ağustos günü yaşananların sorumluluğundan tümüyle kaçmak için, böyle bir açıklama uyduruyor! Gerçekten bunca yıl boyunca bu çocuğun aklını zaptedeceğini bilseydim, o sabah aptal cesaretiyle, belindeki süngüsünden çıkan pat pat çarpma sesiyle, çıkıp gitmesine engel olurdum! Zalimceydi yaşananlar! O ADAM başına, yükselen güneş amblemli bandanasını takıp sırtında krizantem armasıyla Çin'de, Mançurya'da saçma sapan pek çok şey yapagelmişti ama yaşamı boyunca yaptığı en aşağılık şey, o 16 Ağustos günündeki sözde ayaklanmaya bu çocuğu da götürmek olmuştur! Hiç de gerçekçi olmayan bu ayaklanmanın başarısızlığa uğrayacağını kendisi de biliyor, hatta başarısız olmasını arzu ediyordu, başarısız olduktan sonra

aslında cidi bir girişimde bulunmadıkları söylentisinin çıkmasından korktuğu için de bu çocuğu kendisiyle birlikte sürükledi! Yanında ...'nin torununu götürürse, herkese gerçekten de imparatorluk sarayını bombalama niyetinde olduğunu düşündürebileceğinden bu acımasız ve aşağılık hazırlığı yapmıştı! Bu durumu çocuk aklıyla net olarak kavramış olmalı. O ADAM ve subayların bankaya girip görüşme yaptıkları sırada, kendisine askerî kamyonetin arkasında beklemesi söylenmesine rağmen, daha çatışma başlamadan korkarak kaçmıştı bu çocuk, efendim. Aksi halde çatışmanın en başında vurulup öldürülmüş olurdu! Sadece kamyonetin sürücüsü değil, kamyonette bekleyen askerlerin tümü, çatışmanın en başında vurularak öldürülmüşlerdi çünkü. Demek ki bu çocuk çatışma başladıktan sonra kaçmış değildi. Çatışma başlamadan önce, çocuk olmasına rağmen bu uydurma ayaklanmanın bir figüranı gibi kullanıldığını hissettiğinde kaçmıştı. Onun damarlarında vatana ihanet etmiş kişinin kanı akmaktaydı; yüreğinin derinliklerinde bu kanın bir gün bir şekilde harekete geçeceğinden korkan çocuk, gerçekten imparatorluk sarayının bombalanacağı söylendiğinde, tüm sorumluluğun kendi bedeninde olduğu, bedeninde akan kanın ülkenin tarihini değiştirecek bu eyleme yol açtığını düşündü; bu da onu uzaklara, çok uzaklara hatta kendinden de uzağa kaçmaya itti. O ADAM, banka soyguncusu mu sanıldı, yoksa askerler arasında bir anlaşmazlık mı yaşandı, her ne olduysa bu çocuğun dediği gibi bir Amerikan uçağından açılan ateşle değil, bankadan çıktığında vurulup öldürüldüğünde en çok rahatlayan da eminim bu çocuk olmuştu! O günün akşamı geç vakitte haber vermeye gelen polislerin arabasına bindirilerek olay yerine getirildiğimde, palanga makaraları gibi tekerlekleri olan o tahta kutu bankanın yanındaki, dört, beş gün önce hava bombardımanına maruz kalmış boş arazide duru-

yordu, her yanına kan sıçramıştı ve O ADAM'ın katılaşmış cesedi sanki biri onu kutuya bir dolmakalem gibi sokmuşçasına eğik bir açıyla dikilmişti. Çocuk, cesedin başında değil askerlerin cesetlerini taşıyan sivil savunma takımındakilerle birlikte bir kamyonun gölgesine çömelmiş, ara sıra akşam karanlığında tahta kutunun olduğu yöne doğru bir bakış atıyordu. Ne sivil savunma görevlileri ne askerler ne de polis bu çocuğun yük arabasında öldürülen adamın oğlu olduğunu fark etmişlerdi. O gün herkesi kandıran bu çocuk, bugüne dek bu aldatmacasını sürdürdü! Ben bugüne değin ona karşı bir kez bile, damarlarında ...'nin kanı akıyor demedim, imada bile bulamadım. Bunu kendisi ortaya çıkardı ve kendi kendine korkar oldu. Ne O ADAM ne de bu çocuk imparatorluk sarayını bombalamayı ciddi olarak düşünüyordu, birazcık heveslenmeleri bile onları o denli ürpertti ki hemen kaçıp kurtulmak için bir yol aradılar! Ben artık ölüp gitmiş O ADAM'ın arkasından kötü konuşmak istemem. Ama benim gibi, vatana ihanet suçuyla sorgulanan bir kişinin kızı olduğunuzda, Japonya topraklarında yaşam süremeyecek olan; ancak bir sosyalist mi yoksa aşırı nasyonalist mi olduğu belirsiz bir militan tarafından evlatlık alınınca nihayet yabancı topraklarda yaşamasına izin verilen biri olan bana: "Senin babanın yapmayı başaramadığı şeyi, biz başaracağız!" demesi saygısızlık değilse nedir? Hem de ciddi olarak yapmayı düşünmediği halde benden para alabilmek için bunları söylemesine ne demeli! O günlerde hisse senetlerimin satılıp satılmadığını araştırmak için hiç güç bulamamıştım, eğer satılmamış ve hâlâ değeri var idiyse, savaştan sonra bizlerin yaşamını kolaylaştırabilirdi. Beni ve bu çocuğu zor duruma sokmak için alçakça söylemişti bu sözleri: "Senin babanın yapmayı başaramadığı şeyi, bizler başaracağız!" Aynı alçaklık bu çocukta da var. İntihar edip ölümden sonraki Japon dünyasına giderse orada

da İmparatorun var olacağından ve ona soracağı şu soruya yanıt verememekten korkuyor: "Sen yaşayanların dünyasındaki imparatora başkaldırmadın, bundan kaçınmak için intihar etmen de aslında imparatora itaatsizlik anlamına gelmez mi?" İşte bu yüzden intihar etmeyip suçu benim üzerine atıyor. ...'nin kızı olarak bana karşı bir saygısızlık değil midir bu? Bu çocuk şimdi kanserden ölmeyi sabırsızlıkla bekliyor; öleceği günü, ölüm ânını gözlerken neşeli bir şarkı söylemesi de onun nihayet hiç bir sorumluluk hissetmeden kaçabileceğini düşündüğü için şüphesiz." "*Evet, kesinlikte haklısınız!*" diyor uzun süredir sessiz kalan "vasiyetname yazıcısı". "Bana ısrarla kabul etttirmek, mutlaka uygulamamı istediği aptalca bir planı vardı; o öldükten sonra çocuğumuzu alıp bir Amerikalı ile evlenmem! Bunun için ordudan kaçan bir Amerikan askeri bulup eve getirmişti. Uzun bir süre onu ailemizin bir üyesiymiş gibi evimizde sakladık. Defalarca sarhoş taklidi yaparak o adamın beni baştan çıkarması için onu kışkırttı. Oğlu Amerikan vatandaşı olursa, kendi kanının imparatorla da, ... adlı hayaletle de bağlarından tamamıyla kurtulacağını ümit ediyordu." Aniden "o" dalgıç gözlüğü burnunun üzerinde hoplayacak kadar, çatlamış bir çanın sesine benzer yüksek bir sesle bağırıyor: "SENDEN 'VASİYETNAME YAZICISI' YETKİLERİNİ GERİ ALIYORUM!"

"Yine zorbaca laflar ediyor, alçaklık işte!" diyor "o"nun yatağının ayakucunda oturan kişi. "Çocuğunuzu ormanın içine alıp götüreceğim, sen de benimle gel, orada birlikte yaşayalım! Bu kez ... adlı büyükdedesini ona anlatacağım. Japonların bu konudaki tavırlarının bir gün değişeceğini düşünüyorum, bunu görecek kadar yaşamaya kararlıyım da!" "BU BİR RÜYA! KESİNLİKLE BİR RÜYA! Bana çığlıklar attırıp beni ağlatan şey, işte bu rüya, yakaladım onu!" diye bağırıyor "o", sonra yatağında kıvranarak inlemete başlıyor. "Evet, gerçekten bir rüya! Ço-

cukluğundan beri korkunç rüyalar görüp hıçkıra hıçkıra ağlardı, şimdi de rüya görüyor ve boş yere ağlıyor!" Yatağın ayakucundan gelen bu yumuşak, tekdüze ses bu kez "o"nu yatıştırıyor. "Otuz beş yaşındaki şu acınası haline bak!" "Devlet okulunda *imparator hazretleri 'Öl' diye emretseler, ölür müsün?* diye sorulduğunu görürdü rüyasında ve hıçkıra hıçkıra ağlarken verirdi korkunç yanıtı: *'Evet, ölürüm, seve seve veririm canımı.'* Şimdi otuz beş yaşındayken bile hâlâ ilkokulda öğretmeni o soruyu soruyormuş gibi ağlayıp çığlık atıyor rüyasında; ne kadar korkutucu, değil mi?"))

8

(("O", her zaman taktığı yeşil selofanlı dalgıç gözlüğünün yanı sıra yeni satın aldığı kulaklıkları da başına geçirmiş; uyanıkolduğu zamanlarda Fischer-Dieskau'nun seslendirdiği Bach kantatının bant kaydını art arda dinliyor. Artık dışarıdan hiçbir temasa, vücuduna uygulanan tıbbi bakım gibi kendi kontrolü dışında kalan şeylerden başka, tepki göstermiyor. Görevinden azlettiği "vasiyetname yazıcısı" artık "o"nun zihninde yer almıyor. Ancak, şimdi bant kaydını ard arda çalan teyp aynı zamanda kayıt da yapabilirmiş gibi, ya da yeni tutulmuş bir sekreter yatağının yanındaymış gibi, *Güncel Tarih*'i kaldığı yerden anlatmayı sürdürdüğü zamanlar da oluyor. Yine "mutlu günler" şarkısını mırıldanıyor ama bu sırada kulaklıkla Bach'ın kantatını da dinlemekte olduğundan, ağzı kapalı olarak mırıldandığı şarkının melodi ve ritmi de bundan etkileniyor. Eğer "o" Almanca bilmiş olsaydı, ağzından çıkacak şarkı sözleri karışacaktı.))

Gece yarısı hastanedeki odasına giren, O ADAM'ınki kadar gür sakallı deli adama, Rotex marka döner başlıklı burun kılı kesme makinesini fırlatmış, adamın saka-

lında oyulan girişik şekillerden onu takip etmenin kolay olacağını düşünmüştü ama ne denli kurnazlık etmiş olsa da işinde dikkatsizlik yapmıştı. Çünkü, o gür sakallı beklenmedik misafir aslında deli bir adam değil, deli bir kadındı. Üzerinde grift şekilli iz bırakan takma sakalını çıkarıp atmış olmalıydı. Böylece ipucunu da sonsuza kadar ortadan kaldırmış oluyordu. O gece yarısı gelen kişinin bir adam değil de bir kadın olduğunun tuhaf bir şekilde ayrımına varması, ikisinin konuşma tarzlarının aynı olduğunu keşfetmesiyle gerçekleşmişti; aynı sözleri söylemiyor olsalar da yatağın ayakucunda yere çömelmiş o kadının epey aşağıdan gelen sesi ile o gece ona "Sen de neyin nesisin? Nesin sen? NESİN?" diye ağzından köpükler saçarak bağıran kişinin sesi, özdeşti. Kırlaşmış saçlarının altında minik yuvarlak yüzündeki ifade yoksunluğundan deliliği belli olan yaşlı kadını başından savmak için, aynı gür sakallı adama yaptığı gibi ona da gür bir sesle, "Ben, kanserim, KANSER! KARACİĞER KANSERİNİN TA KENDİSİYİM!" diye bağırırsa sorun ânında çözülmüş olurdu!

((Böyle bir bağırışa onun verecebileceği bir karşılık olamazdı. Bir İngiliz oyun yazar/*actor* şöyle demiş: "Ölüler dünyasında da yaşayanlar dünyasındaki kadar bolluk vardır!" Buna göre, kanser-insanların dünyasındaki bolluk, bu dünyada da bulunur; özellikle kanserin vücudunda hızla büyüdüğü "o"nun durumunda, "o"nun bolluğu, aynı zamanda kanserin bolluğudur. "O", bir anlamda özel olarak ısmarladığı bu kanserin tüm lenf bezlerine, bütün mukozalarına çoktan yayıldığından ve kanser hücrelerinin detaylı bir yol haritasındaki çizgiler gibi vücudunu kaplamış olduğundan kuşku duymuyor. Şimdi, henüz kanser-insana dönüşümü tamamlanmamışken "o"nun hissettiği acı ile kanserinin aldığı haz, eş düzeyde. "O", eğer karaciğerinin yerinde olsaydı, şimdi kanserden

dolayı büyüyen karaciğerin etrafındaki organlara yaptığı baskının verdiği acıda, büyük bir güçle genişleyip çoğalmaya devam eden kanserin yaşam gücündeki sevinci dolu dolu hissedebilirdi. "O", bütünüyle bir kanser-insana dönüşmeden önce bir şekilde, birazcık da olsa bu hazdan tatmayı ümit ediyor.

Gözleri, oval camlı dalgıç gözlüğünün ardında; kulakları, kasetçalara bağlı kulaklıklarla tıkanmış, bunlara karşın ağzı büyük bir esneme sırasındaki gibi açık durumda, "o" kanser-insana dönüşeceği ölüm ânında olacakları tahmin etmeye çalışıyor. O âna değin içinde büyük bir hızla büyüyüp gelişmeye devam ederek bedenindeki en önemli şey haline gelen kanser, "o"nun ölümüyle birlikte önce çok ilginç ve garip bir hareket başlatıyor; kendiliğinden çürüme, diğer bir deyişle bedenin dağılması. Su yüzeyine ilk çıkan metan gazı kabarcığının hareketine benzeyen, dağılmanın belirtisi bu hareketi vücudunun en derin yerlerinde hissetmekten keyif alarak göğsünü ve zayıflayıp incecik kalmış kollarını hafifçe ovuşturuyor; kalan kısa zamanında erişip dokunabileceği tüm teninin ve onun altında eriyip giden kaslarının varlığından emin olmak istiyor. Şimdi "o"nun çok duygulanıp sevindiği şey, bedenindeki – kanserli bedenindeki- çürüme hissinin mutlak varoluş hissini doğrulaması. Bunun bilincinde olduğu kadarıyla, bedeni ve ruhunun yarısından fazlasına yayılmış kanseri öz kardeşiymiş gibi bir duyguyla seviyor. Sevgili kardeşi kanser büyük görevini başarıyla yerine getirdiği anda, kaçınılmaz şekilde "o" ve kanseri, birlikte çürümeye başlayacaklar. Otuz beş yıl boyunca kullandığı bedeniyle kıyasladığında yeni doğmuş bir çocuk kadar taze ve parıltılı olan kanser öylece çürümeye başlayacak. "O", kendi yaşamını yeniden kurma çabasının beklenmedik bir pusuyla başarısızlığa uğradığını kabul ediyor ama artık bunu kendine dert et-

miyor. Çünkü, son yirmi beş yıl boyunca gerçek vücuduna yüklenen fazla etlerinden sıyrılarak, 15 Ağustos 1945 günü öğleden sonra saat üçteki bedenine dönmesi, kanserin yıkıcı yardımına sayesinde. O deli kadının usandırıcı konuşmaları arasında tek anlamlı olanı, "o"nun çok zayıflayarak yüzünün savaşın son günlerindeki çocuk yüzüne dönmüş olduğunu söylemesiydi. "O", çocuk soprano taklidi yaparak çok tiz bir sesle şarkı söylüyor: "*Let us sing a song of cheer again, happy days are here again!*" Sonrasında, bu melodiyi kulaklığında durmaksızın yankılanan müziğin sözlerine, "*da wischt mir die Tränen mein Heiland selbst ab,*" uyarlıyor. Anlayabildiği kadarıyla, "imparator hazretleri, ulu elleriyle gözyaşlarımı silecekler," demek oluyor bu yakarış. Bazen, "*Happy days are here again!*" yerine tiz bir sesle "Gel ey Ölüm, uykunun kardeşi!" – "*Komm, o Tod, du Schlafes Bruder,*" dediği de oluyor. Çok geçmeden kanser "o"nun 16 Ağustos 1945'ten beri gerçek özünü gizleyen değersiz beden ve ruhunun dış katmanlarını yiyip bitirecek ve "İşte, bu sensin; bundan başka biri de olamazdın zaten! *Let us sing a song of cheer again, happy days are here again*!" diye fısıldayacak ona, bedeninin derinliklerinden ruhuna kadar işleyecek bir sesle. İşte tam o anda, o yaz ortasındaki güneşli öğleden sonrası istenildiği gibi şekil verilebilecek son derece elastik bir "şimdi" olarak "o"nun önünde belirecek. "O", bir kanser-insana dönüşmeden hemen önce, "o" "şimdi"nin derin sonsuzluğuna sevinçle girecek.)]

O, kurşunlarla delik deşik olmuş, bir eliyle kılıcını kaldırırken diğer kolunu sırtından vurulup ölmek üzere olan kendisini kucaklamak için açmış, banka girişindeki taş basamaklarda bekleyen O ADAM'a doğru, belindeki süngüden çıkan pat pat çarpma sesiyle sürünüyor. Gözleri yaş ve kanla dolmuş, artık çevresindeki gerçek şeyleri göremiyor; ancak erguvani haleli devasa krizantem

onun kapanmış gözlerinin içindeki karanlığı, o zamana değin gördüğü tüm ışıklardan daha parlak bir şekilde aydınlatıyor. Tüm kanı akmış, kafası artık boş bir delikten ibaret, taş basamakta bekleyenin O ADAM olduğundan emin olmasa da, kurşunlarla delik deşik olmuş elleriyle yakıcı toprak üzerinde bir metre daha sürünebilirse, onu bekleyen kişinin –o kişi kim olursa olsun– dizlerinin dibine ulaştığında kan ve gözyaşları silinecek.

(("O"nun kulaklıkları çıkarmaya kesinlikle izin vermemesi üzerine işbilir bir doktor, teybe bir mikrofon bağlayıp kulaklığı da monitöre bağlıyor ve mikrofon üzerinden onunla konuşmaya başlıyor: "Sağlık durumunuzla ilgili olarak artık dürüstçe konuşmamızın zamanı geldiğini düşünüyoruz, siz de bu durumu anlayıp bizimle iş birliği yapmalısınız. Sizin durumunuz.." "O", hemen bilinciyle bağlantısını kapatıyor, artık dışarıdan hiçbir ses ona ulaşamaz. Ölmek üzere olan, çok zor soluk alıp veren on yaşındaki bir çocuğun cırtlak sesiyle, melodiyi karıştırarak şarkı söylemeye devam ediyor: *Let us sing a song of cheer again, happy days are here again!*))

Wigan İskelesi Yolu, George Orwell'in İngiltere'nin sanayi bölgelerinde bugün de fazla değişim göstermeyen ve zaman içinde siyasal etkisinden hiçbir şey yitirmemiş olan işçi sınıfı yaşamıyla ilgili deneyimlerini aktaran önemli bir inceleme. Sosyal adaletsizlik, korkunç konutlar, madenlerdeki çalışma koşulları, sefalet, açlık ve yaygın işsizlik sorunlarının müthiş bir öfke, insancıllık ve dürüstlükle aktarıldığı bu kitabı Peter Ackroyd, "Gerçek deha örneği... Orwell'in bütün öfkesi, hayal kırıklığı, umutsuzluğu ve acısı *Wigan İskelesi Yolu*'nda en anlamlı ifadesini buluyor," diye tanımlıyor.

"Paranın feodalizme karşı savaşı olan İçsavaş'ta, Kuzey ve Batı kraldan yanayken, Güney ve Doğu parlamentodan yanaydı. Fakat kömür kullanımındaki artışla birlikte, sanayi Kuzey'e kaydı ve orada yeni bir insan tipi, başarısını kendisine borçlu olan Kuzeyli işadamı ortaya çıktı. Nefret dolu 'ya başarılı olursun ya defolursun' felsefesiyle Kuzeyli işadamı, yarım kron ile yola çıkan ve sonunda elli bin sterlini olan ve her şeyden çok, para kazandıktan sonra eskisine oranla daha da nobran olmasıyla övünen tiptir. İncelendiğinde, yegâne meziyetinin para kazanma yeteneği olduğu görülür. Bizden ona hayranlık duymamız beklenir; çünkü dar kafalı, çıkarcı, cahil, açgözlü ve görgüsüz olsa da, adamda 'cevher' vardır, 'başarılı olmuştur', başka bir ifadeyle, nasıl para kazanılacağını biliyordur."

can

21 TL
KDV DAHİL

ISBN: 978-975-07-3286-
9 789750 732867

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi